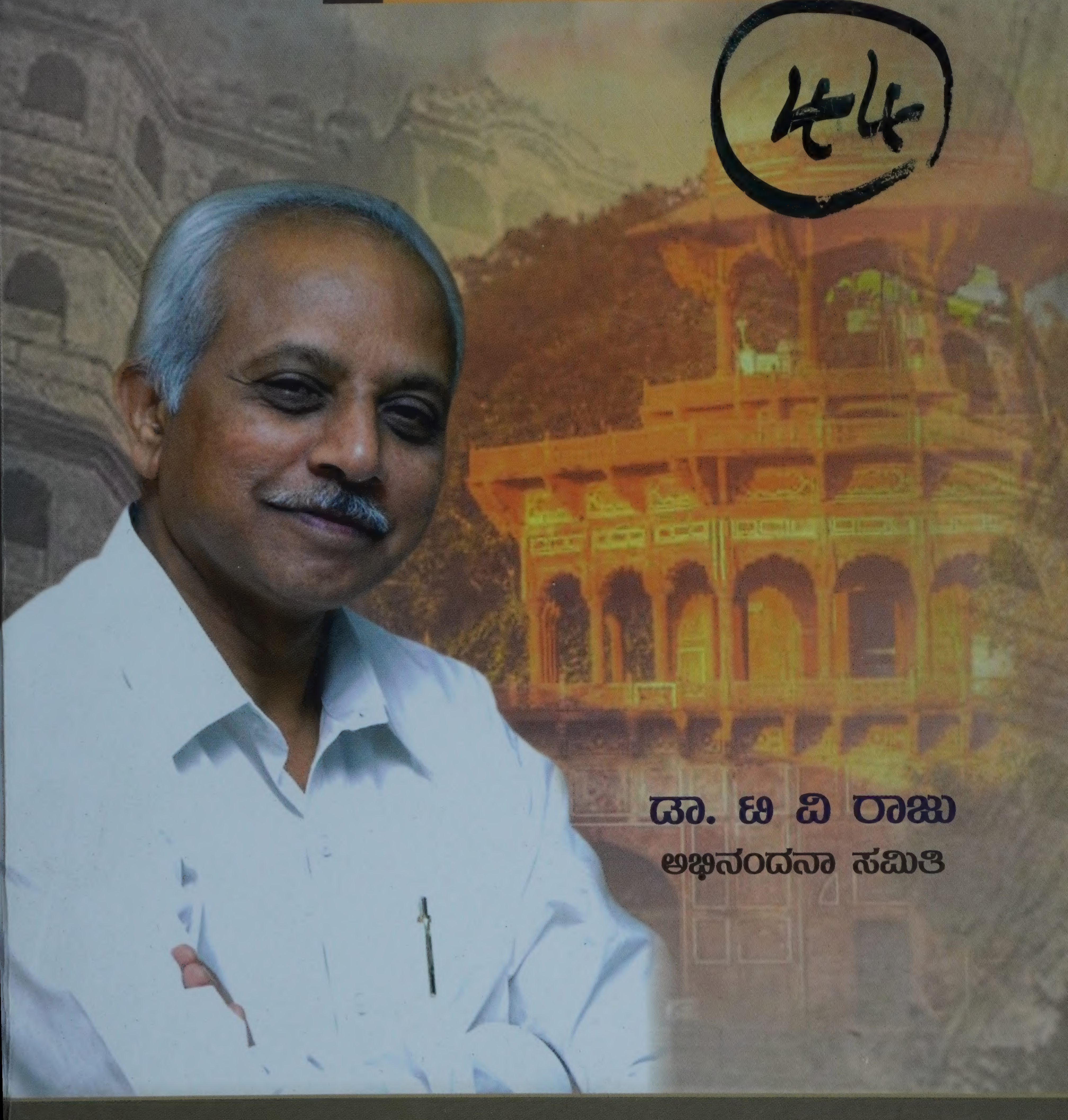
ರಾಜಪಥ

ಡಾ. ಟಿ ವಿ ರಾಜು – ಗೌರವ ಗ್ರಂಥ

ಡಾ. ಟಿ ವಿ ರಾಜು
ಅಭಿನಂದನಾ ಸಮಿತಿ

ವಿದ್ಯಾ ದದಾತಿ ವಿನಯಂ

ಡಾ॥ ಟಿ ವಿ ರಾಜು ಅಭಿನಂದನಾ ಸಮಿತಿ

ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಭಿನಂದನಾ ಸಮಾರಂಭ

ಮತ್ತು

"ರಾಜಪಥ" - ಗೌರವ ಗ್ರಂಥ ಲೋಕಾರ್ಪಣೆ

ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳು

ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀ ವೀರೇಶಾನಂದ ಸರಸ್ವತೀ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ರಾಮಕೃಷ್ಣ-ವಿವೇಕಾನಂದ ಆಶ್ರಮ
ತುಮಕೂರು

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಅತಿಥಿಗಳು

ನಾಡೋಜ ಡಾ॥ ವೂಡೇ ಪಿ ಕೃಷ್ಣ
ಗೌ॥ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಎಜುಕೇಷನಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್
ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀ. ಎನ್ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ
ಕಾರ್ಯವಾಹ, ದಕ್ಷಿಣ ಮಧ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕ ಸಂಘ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ

ಡಾ॥ ಎಮ್ ಪಿ ಶ್ಯಾಮ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಆರ್ ವಿ ಎಜುಕೇಷನಲ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ಸ್
ಬೆಂಗಳೂರು

ದಿನಾಂಕ
ಶನಿವಾರ, ಮೇ ೧೮, ೨೦೨೪

ಸ್ಥಳ
ಮಂಗಳ ಮಂಟಪ
ಎನ್ ಎಮ್ ಕೆ ಆರ್ ವಿ ಕಾಲೇಜು ಆವರಣ
೩ನೇ ಬ್ಲಾಕ್ ಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦೦೧೧

ಸಮಯ
೪.೩೦ ಗಂಟೆ

ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಆದರದ ಸ್ವಾಗತ

ಸದಸ್ಯರು
ಡಾ॥ ಟಿ ವಿ ಆರ್ ಅಭಿನಂದನಾ ಸಮಿತಿ

Dr. T V Raju Felicitation Committee
Bengaluru

Felicitation Programme
and
Release of
"Rajapatha" – Felicitation Volume

Chief Guest

Pujya Swami Sri Veereshananda Saraswathi
President, Ramakrishna-Vivekananda Ashrama
Tumakuru

Guests of Honour

Nadoja Dr. Wooday P Krishna
Hon. General Secretary, Seshadripuram Educational Trust
Bengaluru

Sri. N Thippeswamy
Kaaryavaha, Dakshina Madhya Kshetra
Rashtreeya Swayam Sevaka Sangha
Bengaluru

Presided by

Dr. M P Shyam
President, RV Educational Institutions
Bengaluru

Day & Date
Saturday, May 18, 2024

Venue
Mangala Mantapa
NMKRV College Campus,
Jayanagar 3rd Block, Bengaluru - 560011

Time
4.30 pm

All Are Cordially Invited

Members
Dr. TVR Felicitation Committee

ರಾಜಪಥ

(ಡಾ. ಟಿ.ವಿ.ರಾಜು – ಗೌರವ ಗ್ರಂಥ)

ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಪವಿತ್ರ ಎಸ್.ಟಿ.

ಪ್ರೊ. ಸೌಮ್ಯಾ ಡಿ.ಎಸ್.

ಡಾ. ಗೌರೀಶ

ಡಾ. ಮಂಜುನಾಥ್ ಎಸ್.ಎಂ.

ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ

ಡಾ. ರಘು ವಿ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅಭಿನಂದನಾ ಸಮಿತಿ

ಗ್ರಂಥ : ರಾಜಪಥ
(ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು – ಗೌರವ ಗ್ರಂಥ)

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅಭಿನಂದನಾ ಸಮಿತಿ

ಆಕಾರ : 160 x 235 mm

ಬಳಸಿದ ಕಾಗದ : 70 GSM

ಪುಟಗಳು : xvi + 220

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ : 2024

ಮುದ್ರಕರು : **ಓಂಕಾರ್ ಆಫ್‌ಸೆಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್**
ನಂ. 3/3, 1ನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ,
ಹೊಸ ತರಗುಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 002
ದೂರವಾಣಿ : 080 2670 8126/87, 2670 9026
E-mail : omkaroffset@gmail.com
Website : www.omkaroffset.com

ಆಶಯ ನುಡಿ

ಪ್ರೊ|| ಕೆ. ಸಿದ್ದಪ್ಪ
ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಜ್ಞಾನವೇ ಬೆಳಕು, "ಜ್ಞಾನವೇ ಶಕ್ತಿ", ನ ಹಿ ಜ್ಞಾನೇನ ಸದೃಶಃ ಮಹ ವಿದ್ಯತೆ" ಎಂದು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಲರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು. ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಅತ್ಯವಶ್ಯ, ಅಂತೆಯೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕೀಲಿಕೈ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಬಲ್ಲವರು. ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಕಾಯಕನಿರತ ಶಿಕ್ಷಕನ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವವಾದದ್ದು, ಪವಿತ್ರವಾದದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷವೀಯುತ್ತಾನೆ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಸ್ವತಃ ಚಿಂತನೆಗಚ್ಚಿಸಿ ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುವವರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಕಲೆಯನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿರಳ. ಅಂತಹ ಕೆಲವೇ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಾಲಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವವರು ನಮ್ಮ ಸನ್ಮಿತ್ರ ಡಾ.ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು. ಡಾ. ರಾಜು ಸನ್ಮಿತ್ರರಾಗಿರುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೆಮ್ಮೆ.

ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ನನಗೆ ಪರಿಚಯ ಆದದ್ದು ಬಹಳ ತಡವಾಗಿಯೇ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ನನ್ನ ಅವರ ಪ್ರಥಮ ಭೇಟಿ 1999 ಮಾರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ. ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಕುಲಪತಿಯಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಭೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಆದ ನೆನಪು. ನಂತರ ನನ್ನ ಹುದ್ದೆಯ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಪ್ರಥಮ ಭೇಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಡಾ. ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ರವರ ಎತ್ತರದ ಗಂಭೀರ ನಿಲುವಿಗೆ, ಅವರ ಮಂದಸ್ಮಿತ ಮುಗುಳು ನಗೆಗೆ ಮಾರು ಹೋಗಿದ್ದು ಮಾತ್ರ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ – love at first meet ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ಹಾಗೆ.

ನಾನು ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯಾದಾಗ ನಂತರ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸುವಂತಾಯಿತು. ಇದಾದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಜಯನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಆರ್.ವಿ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್ಮೆಂಟ್‌ನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮೀಕ್ಷಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದಾಗ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದರು. ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಡಾ. ರಾಜುರವರು ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ ರೀತಿ, ವಿವರಗಳನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ಅವರ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದ ಸಂಶೋಧನೆ ವಿವರಗಳು, ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳು, ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದಾಖಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ವಿವರಿಸಿದ ರೀತಿ ಸಮಿತಿಯ ಮನಮುಟ್ಟಿದವು. ನನಗಂತೂ ತುಂಬಾ

ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಯಿತು. ಅವರ ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರ ಉತ್ಸಾಹಭರಿತ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧ ನಡೆನುಡಿಗಳು, ಬೋಧನೆ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಸಮಿತಿಯ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಿತು. ಡಾ. ರಾಜು ಅವರ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿ, ಮುಂದಾಲೋಚನೆ, ನಾಯಕತ್ವ ಗುಣ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ವ್ಯವಹಾರೋದ್ಯಮ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ವನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆ ಆಗಿಂದ್ದಾಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ಸಭೆಯೂ ನಡೆದಾಗ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ಹಾಜರಿದ್ದು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರೂ ಆಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಅವರ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ. ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಮಿತಿಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರವಾಸ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಯೋಜನಾ ವರದಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಗಣನೀಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಸಮಿತಿ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸೆಲೆಯಾಗಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅನುಭವದ ಮಾತು.

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಉಪಸಮಿತಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಮಾನವತೆಯ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ನಿಸ್ಪೃಹತೆಯ ಸೇವೆಯಿಂದ ಕಠಿಣ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು, ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ದೊರಕಬೇಕಿದ್ದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಜುಗರವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಅಭಿಮಾನ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸೇವೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಅಭಿಮಾನ ಪಡುವ ವಿಷಯ.

ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಇವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮತ್ತೊಂದು ಮಜಲು. ಬಹುಶಃ ಇದು ಅವರ ಹುಟ್ಟೂರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಳುಕು ಗ್ರಾಮದ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಿರಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಿತಾಮಹ ಟಿ.ಎಸ್ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಈ ಗ್ರಾಮ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರನ್ನು, ನಾಯಕರನ್ನು ನಾಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಡಾ. ರಾಜು ಅವರಿಗೆ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃಷಿ ತಳುಕು ಗ್ರಾಮದ ಪರಂಪರೆಯ ಬಳುವಳಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 30 ಅಮೂಲ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಲ್ಲಿ 10 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ಧಾರೆ. ಇವರು ಬರೆದಿರುವ ಕೆಲಸ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿದ್ದೇನೆ, ಸಂತಸಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇವರ ಮೊದಲು ಮಾನವನಾಗು' ಪುಸ್ತಕವಂತೂ ಮತ್ತೆ, ಮತ್ತೆ ಓದಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಡಾ.

ರಾಜು ಅವರು ದೊಡ್ಡ ಅಭಿಮಾನಿ ಬಳಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಯುವ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸೆಲೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂತಹ ಅಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಕ ಡಾ. ರಾಜು ರವರ ಯಶೋಗಾಥೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಜ್ಞಾನಿ, ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಮೆರೆದ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ 2001 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ನಡೆದ ಸರ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಮಾನದ ವ್ಯಕ್ತಿ' ಎಂದು ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಡಾ. ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ ಹೇಳಿದ ಉಲ್ಲೇಖ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಉಲ್ಲೇಖ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂತಿದೆ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿ ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರ ವೃತ್ತಿ. ಹಿಂದಿನ ತಲೆಮಾರುಗಳ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರವನ್ನು ಇಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ತಲುಪಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಹೊಸ ಜ್ಞಾನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವುದು ಈ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಿಗುವ ಸದಾವಕಾಶ. ಇದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮಾನವನಾದ ಶಿಕ್ಷಕ ಅಮರತ್ವ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ತಮ್ಮ ಸಮರ್ಥ ಹಾಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಕತ್ವದ ಮೂಲಕ ಅಮರತ್ವ ಪಡೆದಿರುವ ಡಾ.ರಾಜು ಅವರು ನಮ್ಮೊಡನಿರುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೆಮ್ಮೆ.

ಇಂತಹ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರನ್ನು ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿ ಬಳಗವು 70ನೇ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅಭಿನಂದನಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತರುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತಸವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಲೇಖನಗಳು ಡಾ.ರಾಜು ಅವರ ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಾದ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿವೆ, ಓದುಗರನ್ನು ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುವಂತಿವೆ. ಈ ಅಭಿಮಾನಿ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿದ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಡಾ. ರಾಜು ಅವರ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ ಪ್ರೊ॥ ಗಾಯತ್ರಿ ರಾಜು ಅವರು ಡಾ. ರಾಜು ಅವರ ಯಶಸ್ಸಿನಪಥದಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಹಾಕಿ ನಡೆದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದನ್ನು ಯಾರೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ದೇವರು ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಖ-ಶಾಂತಿ-ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಡಾ.ರಾಜು ಅವರ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಯ ಸೆಲೆ ಬತ್ತದೆ ನೂರ್ಕಾಲ ನಿರಂತರವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಆಶಯ ನುಡಿ, ಅಭಿಮಾನದ ಮಾತು.

ಅಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಡಾ.ರಾಜು ಅವರೊಂದಿಗಿನ ಒಡನಾಟ ಇಂದೂ ಸಹ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ. ಈ ನಡುವೆ 5 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಡಾ.ರಾಜು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮುಖ್ಯ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ ಮಾಡುವ ಸದಾವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿರುವ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಜೀವಿಗಳ ಸಂಪತ್ತು - ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯವನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಕುಲಪತಿಗಳು ನೇಮಿಸಿದರು. ನನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ಧ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ಉಪಾಧ್ಯಕರಾಗಿದ್ದರು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಭಾಗಗಳ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರ-ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವನ

ಕುಲಪತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಕಂಡ ಕನಸಿನ ಕೂಸು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಎನ್.ಸಿ.ಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸತತ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಶ್ರಮದಾನ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಕಾರ ಇವುಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಕನಸು ನನಸಾಗಿತ್ತು. ಸುಮಾರು 500 ಎಕರೆ ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ 1 ಸಾವಿರ ಭಾಗದ ತಾಳಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂದು 6 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಬೆಳೆಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇಂದು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ದಂತಹ ಬೃಹತ್ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯವನವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ.

●●●

ಸಂಪಾದಕರ ನುಡಿ

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರಿಗೆ 70 ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬುವ ಅಮೃತ ವರ್ಷದ ವೇಳೆಗೆ ಅವರ ಸನ್ಮಿತ್ರರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಹಿತೈಷಿಗಳು, ಬಂಧು ಬಾಂಧವರು, ಸೇವಾ ನಿರತರು, ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು, ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದವರು – ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಅವರು 4 ದಶಕಗಳಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣರಂಗದಲ್ಲಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ರಂಗದಲ್ಲಿ, ಆಡಳಿತ ರಂಗದಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಅಪೂರ್ವ ಸೇವೆ, ಅಪಾರ ಸಾಧನೆಗೆ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಪೂರ್ವಕ ಗೌರವ ಸಮರ್ಪಣಾ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಧ್ಯೇಯದಿಂದ ಅವರ ಮಿತ್ರ ಬಳಗ ಸೇರಿ ಸನ್ಮಾನ ಸಭೆಯನ್ನು 18–05–2024 ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು.

ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಅವರ 70ರ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಮಿತ್ರರು, ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು, ಹಿತೈಷಿಗಳು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗಣ್ಯರು, ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದವರ ಗೌರವ ಸಮರ್ಪಣಾ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ರಾಜಪಥ ಎಂಬ ಗೌರವ ಸಮರ್ಪಣಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ ಹೊರ ತಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಅವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಮಿತ್ರರು, ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರು, ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದವರು, ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಕುರುಹಾಗಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅತಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಓಂಕಾರ್ ಆಫ್‌ಸೆಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಮಾಲೀಕರಾದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಬಾಬು ಅವರು ಮುದ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಟಿ.ವಿ.ರಾಜು ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದೊಡನೆ ಅವರ 70ನೇ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆ ವಿಷಯ ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ನೀಡಿ ಸಂತೋಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಸಲು ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು. ಸ್ನೇಹಿತರು, ಹಿತೈಷಿಗಳು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಅವರನ್ನು, ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಅವರನ್ನು 70ರ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಭಿನ್ನವಿಸಿದಾಗ ಸ್ನೇಹ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅನಂತಾನಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಅಮೃತಮಹೋತ್ಸವದ ಸುಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಜನತೆಯ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

– ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ

●●●

Editor's Note

White Pearl Necklace

It is a great privilege to have had the opportunity to read and refine the articles collected by Dr. TV Raju Felicitation committee. I hope I have done my duty diligently.

Many of us who are well acquainted with the late renowned artist Dr. BKS Varma have had the pleasure of seeing many of his paintings and witnessed a few of them in the making. I am sure that the RSST members have also patronised Dr Varma by adorning the wall of their premises with his paintings. One of the paintings which drew my attention and appreciation all the time was that of goddess Saraswati. While explaining the making of the painting, Dr. Varma went into details of his approach to the art. His day started in a pious manner, entering the studio after the bath, meditating in front of the object that he is going to paint. The illuminations and reflections he got in meditation helped him bring the deity to life through his brush and paint. Mother Saraswati, the embodiment of learning and knowledge symbolises the colour white. His painting of goddess Saraswati is a revelation by itself. She adorns the white saree with golden swan border and all the ornaments are made of either white pearl or rudraksha beads. After visualising this image of goddess Saraswati if one has to imagine her son, then it is none other than Dr. TV Raju. The first thing that strikes any person who meets him is his enchanting, blemish less, beaming face and a perfectly aligned sparkling smile. I have never seen him wearing dark-coloured shirts. He is always seen in light coloured attire; a man of simple looks but thoroughly professional in appearance; well-groomed hair, neatly trimmed moustache and firm lips that rolls out a voice that matches manliness. I can never imagine him in any other profession than being a teacher. He is a true son of goddess Saraswati. Since my thoughts about him have been recorded in one of the articles in the Kannada section I do not want to extend this further.

It was a pleasant surprise and honour that the felicitation committee through Dr. Pavithra approached me to go through the English

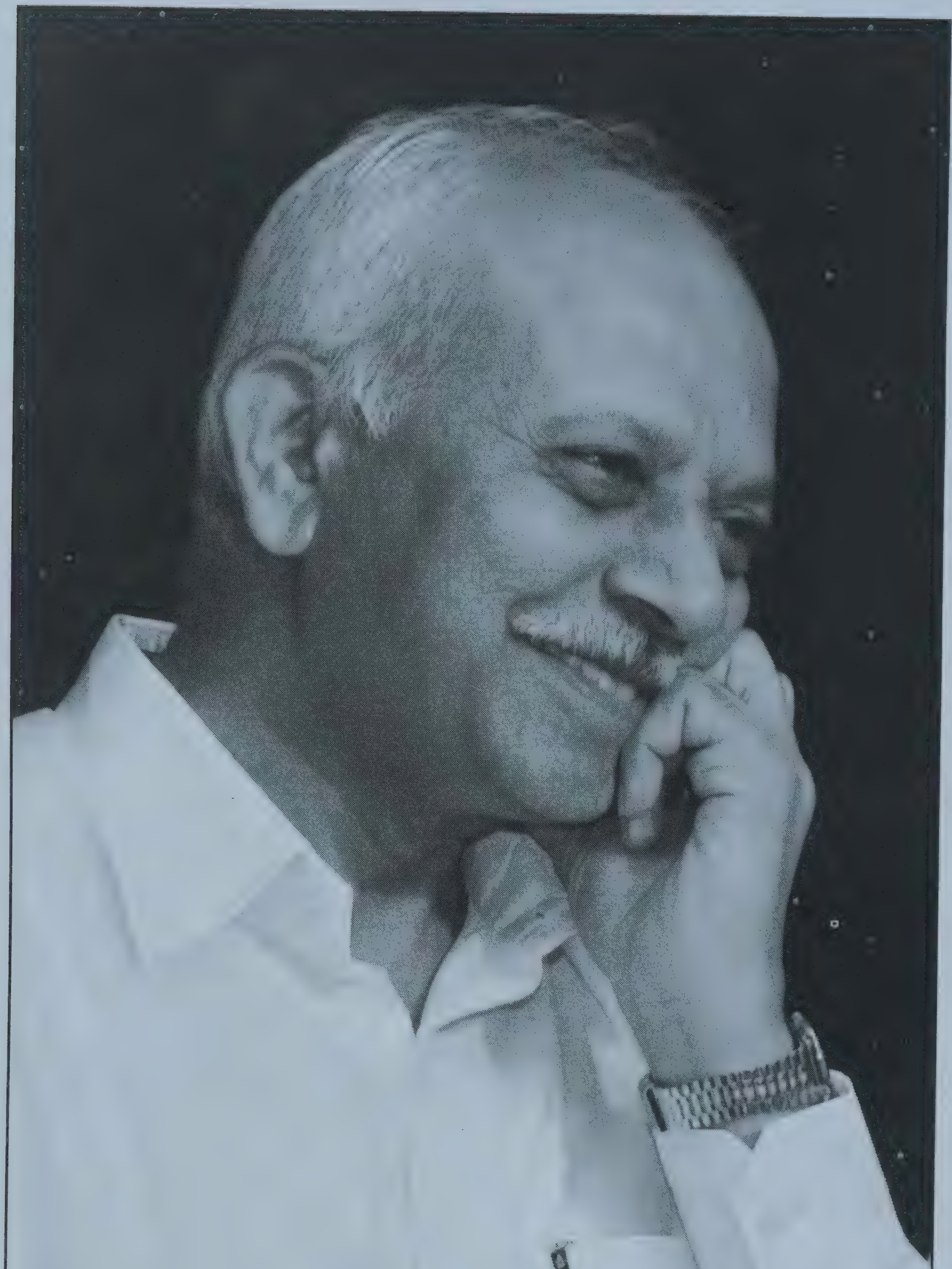
articles and also pen an English editorial. I was blessed to read the articles even before print and this type of collection of memories about an impressive personality needs a humane touch rather than a strict literary or grammatical editing. More than correcting the articles I pained myself not to correct unless and until it was necessary for me to intervene in putting the presenter's perspective to an effective level or if there were any factual errors. Honestly speaking, I did not edit, but made it more readable and logical. I restrained myself from correcting any sentence and allowed the full flow of emotions of the presenter. I always vouch for the freedom and liberty of a writer, especially in a collection of these articles where the essence of the raw emotion has to be held rather than standards of a language. I thank the contributors for having taken their time off to revisit and record their days spent with Dr. TV Raju and also, I thank the committee for having chosen me to discharge the responsibility as the editor for the English section. Let us all wish Dr. TV Raju a happy and healthy life, let him bring more light and delight to the field of education.

- Dr. Raghu V.
Editor

●●●

ಪರಿವಿಡಿ

Contents

ಹೃದಯವಂತ ಶಿಕ್ಷಕ

ತಳುಕಿನ ಕುವರ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು

ಪ್ರೊ॥ ಎಸ್. ಬಿಳಿಗಿರಿವಾಸನ್
ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,
ಬೆಂಗಳೂರು

ಕೋಟೆಯ ನಾಡು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಸಿದ್ದರು ಹರಸಿದ ಸಿರಿನಾಡು. ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದೆಡೆಯೆಲ್ಲ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗಿರಿ ಗಹ್ವರಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲಗಳು, ಭೂದೇವಿಯೇ ಹಸಿರು ದುಕೂಲವನ್ನು ಉಟ್ಟಿರುವಳೋ ಎಂಬಂತಿರುವ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳು, ರಾಗಿಯ ಹೊಲಗಳು, ತೆಂಗು, ಅಡಿಕೆ, ಬಾಳೆ ತೋಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಪ್ರಕೃತಿ ರಮ್ಯ ತಾಣವಾಗಿದೆ. ಮನದಾನೆಯ ಮದವನ್ನಡಗಿಸಿದ ಮದಕರಿ ನಾಯಕರು ಆಳಿದ ನಾಡು. ಕಲ್ಲಕಿಂಡಿಯ ಹಿಂದೆ ಪಿಸುಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶತ್ರುಗಳ ಒಳನುಸುಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಅರಿತು, ಗಂಡನ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ತೊಂಡರೆಯಾಗದಂತೆ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಒನಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ವೀರಗಚ್ಚೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ದುರ್ಗಿಯನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿ ನೆನೆದು, ಕಾಳಿಯಂತೆ ಬಲಿಗಾಗಿ ಕಾದು ಒಳನುಸುಳಿದ ಸೈನಿಕರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸದೆಬಡಿದು ಕೋಟೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಅಮರಳಾದ ವೀರವನಿತೆ ಓಬವ್ವಳ ನಾಡು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ.

ಇಂತಹ ನಾಡಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿರುವ ಗ್ರಾಮ ತಳುಕು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದಿಗ್ಗಜರ ತವರೂರು. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಹಾಗುರುಗಳಾದ ಪ್ರೊ॥ ಟಿ.ಸ್ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ, ಪ್ರೊ॥ ತಾ.ಸು. ಶಾಮರಾಯರು, ಖ್ಯಾತ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾದ ತಾ. ರಾ. ಸುಬ್ಬರಾಯರಂತಹ ವಿದ್ವನ್ಮಣಿಗಳ ಬೀಡು. ಇಂತಹವರನ್ನು ಕಂಡವರು ತಳುಕಿನಲ್ಲಿ ರೈತರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಟಿ. ವೀರಣ್ಣ ಅವರು ಆಶಾಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದು, ಗೌರವದಿಂದ ಬಾಳಿ 'ಸರ್ವೇಜನಾಃ ಸುಖಿನೋಭವಂತು' ಎಂಬ ವಾಣಿಗೆ ಆದರ್ಶವಾಗಿದ್ದರು. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅವರ ಉತ್ಕಟಾಕಾಂಕ್ಷೆಯು ನೆರವೇರಲಿಲ್ಲ.

ಇವರ ಬಾಳ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಶ್ರೀಮತಿ ಶರಣಮ್ಮನವರು ಅವಿದ್ಯಾವಂತೆಯಾದರೂ ಜೀವನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿದ್ಯಾವಂತೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ದಂಪತಿಗಳ ಸುಪುತ್ರರಾಗಿ ಜನಿಸಿದವರೇ ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಅವರು.

ತಳುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ 1, 2ನೇ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ, ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮೊಣಕಾಲ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿ 3, 4, 5ನೇ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿ, 7, 8, 9ನೇ ತರಗತಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿ, 9, 10ನೇ ತರಗತಿಯನ್ನು ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿದರು.

ಪದವಿಪೂರ್ವ, ಪದವಿ ಹಾಗೂ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಪದಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಪದವಿಪೂರ್ವ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಕೆ.ಎಲ್.ಇ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಬಿ.ಕಾಂ ಪದವಿಯನ್ನು ಆರ್.ಸಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಎಂ.ಕಾಂ ಪದವಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಂಗಾರದ ಪದಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಡೆದುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಎಂ.ಕಾಂ ಫಲಿತಾಂಶ ಬಂದ ಮರುದಿನವೇ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಕನಸನ್ನು ನನಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬಾಲಕ ರಾಜುವಿಗೆ ಈ ಕನಸನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟವರು ತಂದೆಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಟಿ. ದಿ. ವೀರಣ್ಣನವರು.

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ Financial Management in Road Passenger Transport with specific reference to KSRTC ಎಂಬ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಚಾರ್ಯ ರೂ, ಮುಖ್ಯಸ್ಥರೂ ಆಗಿದ್ದು, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಡಾ. ಕೆ. ಹನುಮಂತಪ್ಪ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಡಾ. ಕೆ. ಅಶ್ವತಪ್ಪ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಡಾ. ಕೆ. ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರು ಪ್ರತಿ ಪದ, ವಾಕ್ಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದುದು ಒಂದು ಮರೆಯಲಾರದ ಅನುಭವವೆಂದು ಭಾವುಕರಾಗುತ್ತಾರೆ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು.

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ 25 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಂತೆಯೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. UPSC, IAS, IPS ಸ್ಪರ್ದಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ನೇಹಿತರು, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ 'ಮಾ ಫಲೇಶು ಕದಾಚನ' ಎಂಬುದನ್ನು ಅನ್ವರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಆರ್.ವಿ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸೇವಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ "ಸಿಂಚನ" ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ವೇದಿಕೆಯಿಂದ 25 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಲೇಖಕರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ, ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯೇತರವಾದ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕೃತಿಗಳ ಬಗೆಗಿನ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ಸಂಯಮಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ಧಾರೆ. ಇವರ ಕೃತಿಗಳು ವಿಚಾರ ಪ್ರಚೋದಕವಾಗಿದ್ದು, ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳು ಅಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ (Out of Print). ಇವರು ಅನೇಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸದಾಸ್ಯರಾಗಿಯೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಯೋಜನೆ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ

ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಾಧನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿಯೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಬೆಂಬಳವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯೊಂದು ಇರುವುದೆಂಬಂತೆ ಇವರ ಸಾಧನೆಗಳಿಗೆ ಇವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಡಾ. ವಿ. ಗಾಯತ್ರಿ ಅವರು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವಿದ್ಯಾವಿನಯ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಬಾಳಸಂಗತಿಯಾಗಿ ಡಾ. ವಿ. ಗಾಯತ್ರಿ ಅವರು 18.05.1979 ರಂದು ಪಾದಾರ್ಪಣ ಮಾಡಿದರು. ತನು ಮನವೊಂದು ಎಂಬಂತಹ ದಾಂಪತ್ಯದ ಕುರುಹಾಗಿ 6ನೇ ಮಾರ್ಚ್ 1983 ರಲ್ಲಿ ಪುತ್ರೋತ್ಸವವಾಯಿತು. ಪುತ್ರನಿಗೆ ವಿನಯ್ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಮಗುವಿನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಹೋಲೋ ಕಂದಯ್ಯಾ ಎಂಬಂತೆ ಹೆಸರಿಗೆ ಅನ್ವರ್ಥವಾಗಿ ವಿನಯಶಾಲಿಯಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ವಿನಯನಿಗೆ 'ಲಲಾಟದೊಳ್ ವಿಧಿ ಬರೆದ ಲಿಪಿಯೇಂ ಜಲಲಿಪಿಯೇ' ಎಂಬ ಕವಿವಾಣಿಯಂತೆ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ 12ನೇ ನವೆಂಬರ್ 2003 ರಂದು ತನ್ನ ಬಾಳಿಗೆ ಇತಿಶ್ರೀ ಹಾಡಿ ಇಹಲೋಕ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದುದು ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಯಾತನೆಯಾಯಿತು. ಆದರೂ ಫೀನಿಕ್ಸ್ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಯಾತನೆಯಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷಾಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತಾಳಿದ್ದಾರೆ.

ವಿನಯ್ ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೇ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಮಾರ್ಚ್ 2008 ರಲ್ಲಿ "ವಿನಯ್ ಫೌಂಡೇಶನ್" ವಿನಯ್ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಹೋದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಳಿಲು ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು "ವಿನಯ್ ಸ್ಮೃತಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ" ಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ಸಾಧಕರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರನ್ನೂ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ, ಗೌರವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ "ವಿನಯಶ್ರೀ" ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸಾಧಕರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ವಿನಯ್ ನನ್ನನ್ನು ಚಿರಂತನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿರುವ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಇಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಪಕರಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ, ನಿಷ್ಠೆಯ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಮರುಗುತ್ತಾರೆ. ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಮಾನವೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ನೀತಿ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಾಪಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂದು ಕಿವಿಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

●●●

ಆದರ್ಶ ಶಿಕ್ಷಕ

ಪ್ರೊ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ ಜಿ.
ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದ್ದರೂ, ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರೂ ಅವರ ನೇರ ಪರಿಚಯ ಆದದ್ದು 2007ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ. ಒಂದು ದಿನ ಮುಂಜಾನೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ದಿಢೀರನೆ ಬಿಳಿಗಿರಿ ವಾಸನ್, ಶಾಂತರಾಜು ಅವರೊಡನೆ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ನನಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. ನನ್ನಿಂದ ಇವರಿಗೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಬಿಳಿಗಿರಿ ವಾಸನ್ ಹೇಳಿದರು ಇವರು ಗೊತ್ತಲ್ಲ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು, ಆರ್.ವಿ. ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಾಲೇಜ್ ಇದೆಯಲ್ಲ ಅದರ ನಿರ್ದೇಶಕರು. ಕಾಲೇಜಿನ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಚನ ಕನ್ನಡ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಚಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಜು, ಎಚ್.ಎಸ್. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್ ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಜು ಅವರು ನಿಧನರಾದರು, ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಸಿಂಚನ ಕನ್ನಡ ವೇದಿಕೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ನೀವು ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಯ್ಯೋ ನಾನೇಕೆ! ನನಗಿಂತ ಹಿರಿಯರು, ಅನುಭವಿಗಳು ಪ್ರಕಟಣೆ ರಂಗದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಅವರನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಬಹುದಲ್ಲವೇ ಎಂದೆ. ಅದಕ್ಕವರು ಇಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯವರು, ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ನೀವೇ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರು. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ದಯವಿಟ್ಟು ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಿಂಚನ ಕನ್ನಡ ವೇದಿಕೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಮುಂದುವರೆಯಲು ನೆರವಾಗಬೇಕು, ನಿಮ್ಮಂಥ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಈ ಕೆಲಸ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದರು. ಅವರ ವಿನಯಪೂರ್ವಕ ಒತ್ತಾಯ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮಿತ್ರರ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಲಾರದೆ ಆಗಲಿ ನನ್ನ ಕೈಲಾದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ನನ್ನ ರಾಜು ಅವರ ನೇರ ಸ್ನೇಹಯಾತ್ರೆ.

ತವರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ:

ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಎಂದರೆ ತಳುಕಿನ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜು ಎಂದರ್ಥ. ತಳುಕು ಎಂದರೆ ನೆನಪಾಗುವುದು ಟಿ.ಎಸ್ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ. ಕನ್ನಡ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿಗೆ ಗುರುವಾದವರು. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಎ.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದವರು. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರ ಊರು ತಳುಕಿನಲ್ಲಿ, ಅಂಗಡಿ

ವೀರಣ್ಣನವರ ಪುತ್ರರು ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು. ತಳುಕಿನ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜು(ಟಿ.ವಿ.ರಾಜು) ಅವರು. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರ ಕನ್ನಡ ಪ್ರೇಮ, ದಾನಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರೇಮ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ವಿವೇಕಾನಂದ ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ತಳುಕಿನ ಸಾರ್ಥಕಜೀವಿ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು. ತಾಲೂಕಿನ ಸಜ್ಜನರು ಹೇಗಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಜೀವಂತ ನಿದರ್ಶನ. ನಾನು ಟಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರನ್ನು ನೋಡದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದ ಶ್ಯಾಮರಾಯರನ್ನು ಇತರರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಊರಿನವರಾಗಿ ಊರಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು.

ಸಂಸ್ಥಾನಿಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿ:

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರೊಂದಿಗೆ ಹಗಲಿರುಳು ದುಡಿದು ಸ್ಥಾಪಕರ ಶ್ರಮ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಮಹನೀಯರು ವನಸುಮದಂತೆ ಹತ್ತಾರು ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಂದಲೇ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕೀರ್ತಿ ಶಿಖರವನ್ನೇರಿವೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಇಂದು ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿ ಈಗಲೂ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಇರುವವರು ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು. ಡಿವಿಜಿ ಭಕ್ತರಾದ ಗೋಖಲೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ, ವೆಂಕಟರಮಣನ್, ಚೈತನ್ಯ, ವೆಂಕೋಬರಾವ್, ಪದ್ಮನಾಭನ್, ನಿಟ್ಟೂರು ಮೊದಲಾದವರ ತಂಡ ಸಂಸ್ಥಾನಿಷ್ಠೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಗಾಂಧೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘದ ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ದಿಟ್ಟ ಶಿಷ್ಯರಾದ ನೀಲತ್ತಳ್ಳಿ ಕಸ್ತೂರಿ, ರಾಮಶೆಟ್ಟಿ, ಬೇ. ಗೋ.ರಮೇಶ ಅವರ ತಂಡ ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಜೀವನ ಸವೆಸಿದವರು. ಆ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುವವರು ಟಿ. ವಿ ರಾಜು ಅವರು. ಕಾಡು ಹಕ್ಕಿಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೊರಟರೆ ಸಂಜೆಗೆ ಗೂಡಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಈ ಹಕ್ಕಿ(ರಾಜು) ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾನಿರತರಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಲು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಪಾಠಬೋಧಕರು:

ನಿಜವಾದ ಶಿಕ್ಷಕನ ಮೊದಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಾಠಬೋಧನೆ. ವಿಜಯ ಸಂಜೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪದವಿ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಅಕೌಂಟೆನ್ಸಿ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಎನ್.ಎಂ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ. ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜಿಗೆ 1980 ರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾದಾಗ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿತು. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕೇಳಿದರು: "ನಿಮಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತೆ ನಿಜ, ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಕೊಡುಗೆ ಏನು ನಿಮ್ಮಿಂದ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಹೇಳಿದರು 'ಕ್ಲಾಸ್ ಕಾಲೇಜನ್ನು ರ್‍ಯಾಂಕ್ ಕಾಲೇಜ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದಾಗ ತಮ್ಮ ಉನ್ನತಿಗಿಂತ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉನ್ನತಿ ಅವರಿಗೆ ಧ್ಯೇಯವಾದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ, ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಕೂಡಲೇ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿದರು.

ಸಂಘಟನೆ:

ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಪಾಂಡು ಮತ್ತು ಅವರ ಬಾಂಧವ್ಯ ಅವಿರತವಾಗಿ ಸಾಗಿತು. ಪಾಂಡು ಅವರಿಗೆ ಅಂತರಂಗದ ಆತ್ಮೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಆರ್.ವಿ. ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಂಡು ಅವರ ಪ್ರಭಾವ ಆರ್.ವಿ. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟಿತ್ತು ಎಂದರೆ ಆರ್.ವಿ.ಐ.ಎಂ(ಆರ್.ವಿ. ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್)ಕಾಲೇಜನ್ನು ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣದ ಹಂತದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಕಾಲೇಜಾಗುವವರೆಗೆ ರಾಜು ಅವರನ್ನೇ ಜವಾಬ್ದಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಪಾಂಡು-ರಾಜು ಅವರು ಇಬ್ಬರು ಆರ್.ವಿ. ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ-ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಹೆಗಲಿಗೆ ಹೆಗಲು ಕೊಟ್ಟು ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂದು ಆರ್.ವಿ.ಐ.ಎಂ ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಘನಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಸಂಸ್ಥೆ ಆಗಲು ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಸೂತ್ರಧಾರಿ ಪಾಂಡು, ಪಾತ್ರಧಾರಿ ರಾಜು ಅವರ ಅಮೋಘ ಸಂಘಟನೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಸೇವೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಅಮೋಘ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ನನ್ನ ಮನ ಸೆಳೆದಿವೆ. ಒಂದು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಉಚಿತ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸೇವೆ ನೀಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು, ಸಿಂಚನ ಕನ್ನಡ ವೇದಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಒಂದಲ್ಲಾ, ಎರಡಲ್ಲಾ ಹತ್ತಾರು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದ ಸೇವಾಕಾರ್ಯ ಇವು ಇಂದಿಗೂ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ.

ಸಾತ್ವಿಕಕೋಪಿ:

ಮಹಾಪುರುಷರಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅಂಗವೂ ಹೌದು! ಯಾವುದೇ ಚಟವಿಲ್ಲದ ರಾಜು ಅವರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣ ಶಿಸ್ತಿನ ಪಾಲನೆಗಾಗಿ ಹಠ, ಛಲ, ಕೋಪ, ಮುನಿಸು ಅಸಹನೆ ಆಗಾಗ ಕಾಣಸಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯಕ್ತಿದ್ವೇಷದಿಂದಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ. ಸದಾ ಶಾಂತರಾಗಿರುವ ಹಸನ್ಮುಖದಿಂದ ಇರುವ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವ ಸ್ನೇಹಪ್ರಿಯತೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುವ ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರಿ. ರಾಜು ಅವರಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಕಾಣಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೋಪ ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಳೆಯಂತೆ, ಸುಂದರಿಯ ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಚುಕ್ಕೆಯಂತೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಆತ್ಮೀಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಅವರು ಕೋಪಿಷ್ಟರಾಗಿ ಮಾತಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ನಾನು 2009 ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಚನ ಕನ್ನಡ ವೇದಿಕೆಯ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಪಾದಕನಾದ ಮೇಲೆ ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ (2023) ಸುಮಾರು 15 ವರುಷಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಇತರರೊಡನೆ ಇರುವ ನಾನಾ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ನಾನೂ ಇದ್ದೀನಿ. ಆದರೆ ಎಂದೂ ಆವೇಶದಿಂದ ಕೋಪಿಷ್ಟರಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಗೌರವದಿಂದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸದಾ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇತರರು ಅವರೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸಿದಾಗ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಕರ್ತವ್ಯಚ್ಯುತಿ ಆದಾಗ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದಾಗ, ಸಂಸ್ಥೆಯ

ಘನತೆ, ಪರಿಶುದ್ಧತೆ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಾಪಾಡುವ ಏಕೈಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹರಿಹಾಯ್ದದ್ದುಂಟು. ಆದರೆ ಆ ಕೋಪ ಮಿಂಚಿ ಮಾಯವಾಗುವ ಮೋಡದಂತೆ ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣಗಳಿದ್ದು ಆಮೇಲೆ ಶಾಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರು. ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಸೆಟೆದು ವಾದಿಸುವುದು ಅವರ ವೃತ್ತಿ. 15 ವರುಷಗಳ ನನ್ನ ಅವರ ಬಾಂಧವ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಕಂಡ ದೃಶ್ಯ ಇದು: ಅವರು ಆರ್.ವಿ.ಐ.ಎಂ.ನಲ್ಲಿ ಸಾಲಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟರಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 12 ಘಂಟೆ, ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳು ಅವರ ಆವೇಶದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ದಗ್ದರಾಗಿ ತಾವು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧಗಳಿಗಾಗಿ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಟನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಾನು ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದೇ ಮೊದಲು ಅದೇ ಕೊನೆ ಅವರೆಂದೂ ಆವೇಶದ ನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕಂಡ ದೃಶ್ಯ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಆಗ ತಾನೆ ಬಂದವನಂತೆ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗೆ ನಾಂದಿ:

ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಸಾವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ, ಹಿರಿಯರೂ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ, ಕಿರಿಯರೂ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಗಳಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವರು ದೀರ್ಘಾಯುಷಿಗಳಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವ. ಆದರೆ ಸಾವಿನ ನೋವು ದುಃಖ ಸಂಕಟ ಕುಟುಂಬದವರ ಪಾಲಿಗಷ್ಟೇ ಮೀಸಲಾಗಿರುತ್ತೆ.

ಈ ಸಾವಿನ ನೊವು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಜನತಾ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಬಾಳನ್ನೇ ಮೀಸಲಿರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಅಪರೂಪ. ಶಿಕ್ಷಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಹಲವಾರಿವೆ. ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಪುತ್ರಶೋಕ ನಿರಂತರವಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ನೋವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸೇವಾ ರೂಪವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡ ಮಹನೀಯರಲ್ಲಿ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಒಬ್ಬರು.

ಸತ್ತ ಮಗನ ನೆನಪಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗಕ್ಕೆ ಅಮೋಘ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ತಾಯಿತಂದೆಯರು ಹಲವರಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಮಾಂಶು ಶಿಶುವಿಹಾರದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಸುಂದರಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳು, ಜ್ಯೋತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಅವರು ನೆನೆಪಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ರಾಜು–ಗಾಯತ್ರಿ ದಂಪತಿಗಳು. ತಮ್ಮ ಸುಪುತ್ರ ವಿನಯ್ ರಕ್ತಕ್ಷಯದಿಂದ ಓದುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನಿಧನನಾದಾಗ, ದತ್ತು ಪಡೆಯುವ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡದೆ ಮಗನ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ವಿನಯ್ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ನೋವು ಇತರರಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಲು, ರಣಗಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡು ದೀಪ ತಾನುರಿದು ಬೆಳಕು ಕೊಡುವಂತೆ ವಿನಯ್ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವವರು ಗಾಯತ್ರಿ–ರಾಜು ದಂಪತಿಗಳು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ದುಃಖವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುಖವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ಲೋಕೋಪಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರತ ದಂಪತಿಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಮಾದರಿ, ಸ್ಫೂರ್ತಿ, ಉತ್ಸಾಹದ ಕಾರಂಜಿ.

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ:

ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದವರು ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು. ಬಿಸಿನೆಸ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಕಾಮರ್ಸ್ ಪಾಠಬೋಧನೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಅವರ ವೃತ್ತಿ, ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಾಗಿ ಹೆಸರುಗಳಿಸುವುದು ಒಂದು ಮುಖವಾದರೆ, ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ ಕಾರ್ಯ ಸಂಘಟಕರಾಗಿ ಅವರು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ರೀತಿ ಅಮೋಘವಾದದು. ಸುಮಾರು 30 ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಅವರು ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ, ನಾನು ಸಹ ಸಂಪಾದಕನಾಗಿ ಸಿಂಚನ ಕನ್ನಡ ವೇದಿಕೆಯಿಂದ ಡಿ.ಎ ಪಾಂಡು ಸ್ಮೃತಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಿಂದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸೂತ್ರಧಾರಿಗಳು ಅವರೇ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ ಇರುತ್ತದೆ, ಸಂಪಾದಕರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪದಕರು ಎಂದೊಬ್ಬರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅಧಿಕಾರದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪರವಾಗಿ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರೆಂದು ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಹೆಸರು ಗ್ರಂಥದ ಮೇಲೆ ಅಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೆ. ಅವರು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಓದಿರುವುದಿಲ್ಲ, ನೋಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅಂಥ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಲ್ಲ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರೇ ಆಗಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಅನೇಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಸೇವಾನಿರತರಾಗಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಕನ್ನಡ ವೇದಿಕೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್.ವಿ. ಸಂಸ್ಥೆ, ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜು, ಕ್ರೈಸ್ಟ್ ಕಾಲೇಜುಗಳ ನಂತರ ಈ ರೀತಿ ಅಪಾರ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕರಿಂದ ಬರೆಯಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದವರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಲ್ಲ, ಅವರ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಗೆ ನಮೋನಮಃ.

"ಸಿಂಚನ" ಕನ್ನಡವೇದಿಕೆಯಿಂದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವಾಗ ಯಾವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಂಥ ತರಬೇಕು, ಯಾರಿಂದ ಬರೆಸಬೇಕು, ಅವರಿಂದ ಬರೆಸುವುದು ಹೇಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರಗಳ ನೀಲನಕ್ಷೆ ಅವರದೇ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಲ್ಲಾ ಅವರದೇ. ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಅಚ್ಚಿಗೆ ಸಿದ್ದಪಡಿಸುವುದು, ಕರಡು ತಿದ್ದುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಅಷ್ಟೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸ. ಮುದ್ರಣಾಲಯಕ್ಕೆ ಓಡಾಟ, ಉಳಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ತಿರುಗಾಟ ಅವರದೇ. ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು ಬಿಡುಗಡೆ ಸಮಾರಂಭದ ಪೂರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅತಿಥಿಗಳ ನಿರ್ಧಾರ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಪೂರ್ಣ ಪಾತ್ರ. ಆಹ್ವಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದ ಅತಿಥಿಗಳ ಸತ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರದೇ ಅಧಿಪತ್ಯ. ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು ಎಂದರೆ ಹೀಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಾದರಿ ಇವರು.

ಕಾಲದ ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋದು ರಾಜು ಅವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಕಾಲೇಜಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟೆ, ಮುಂಚೆ ಬರುವುದು, ತಡವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು ಅವರ ಪದ್ಧತಿ. ಕೆಲಸವಿದ್ದಾಗಲಂತೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ತಡರಾತ್ರಿ ಮನೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಪುಸ್ತಕ ಅಚ್ಚಾಗುವ ವೇಳೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಬೆಳಗ್ಗೆ 8ಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ರಾತ್ರಿ 10ಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಈ ರಕ್ಷಾ ಕವಚ ಪೀಠಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕು, ಒಂದು ಸಲ ನೋಡಿಬಿಡಿ. ಈಗಲೇ ನೋಡಿದರೂ ಸರಿ ಬೆಳಗ್ಗೆ

ಕೊಟ್ಟರೂ ಸರಿ 8ಕ್ಕೆ ಬರ್ತೀನಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥ ಕಾರ್ಯಶೀಲತೆ ಅವರದು. ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಕ ಕೆಲಸ ಆಗಲೇಬೇಕು. ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಆಗಬೇಕು, ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ತಾವೇ ನಾರದರಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೆ ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಹೊರಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯದ ಕಾಲೇಜಿನ – ಕಚೇರಿಯ ಪಾಠದ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡಿ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕರನ್ನು ನಾನೆಲ್ಲೂ ಬೇರೆ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಇವರೊಬ್ಬ ಅಪೂರ್ವ ಮಾದರಿ.

ಇಂಥ ಸಂಸ್ಥಾ ಸೇವಾನಿಷ್ಠರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುವ ಮಾತು ಒಂದೇ ಊಟ ತಿಂಡಿ ಪರಿವೇ ಇಲ್ಲದೇ ಬೆಳಗಿನಿಂದ ರಾತ್ರಿಯವರಿಗೆ ದುಡಿಯುವ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಏಕೆ, ಮಲಗೋಕಾ, ನೀವು ದುಡಿಯುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜಾಗವಿದೆಯಲ್ಲ, ಬೆಂಚುಗಳಿದೆಯಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲೇ ಮಲಗಿದರಾಯಿತು, ಮನೆಗೇಕೆ ಬರಬೇಕು? ಸೇವಾನಿಷ್ಠರಿಗೆ ಮನೆಯವರಿಂದ 24X7 ಕಾಲ ದುಡಿಯುವ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಬಂಕಿನಂತೆ ಸದಾ ಸೇವೆಗೆ ತೆರೆದಿರುವ ಕಾರ್ಯನಿಷ್ಠರಿಗೆ ಮನೆಮಂದಿ ತೊಡಿಸುವ ಮಾತಿನ ಮುತ್ತಿನಮಾಲೆ ಇದು.

ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಸದಾ ಕಾರ್ಯನಿರತರಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಿತಚಿಂತನೆ, ಕಾರ್ಯತತ್ಪರತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಸಿಂಚನ ಕನ್ನಡ ವೇದಿಕೆಯ ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಟನೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 6ಕ್ಕೆ ಧಾಳಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ರಾತ್ರಿ 10ಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟನೆ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಗಾದೊಡನೆ ನಾನೇ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ ಅಂದರೆ ಕೇಳೋ ಪ್ರಾಣಿ ಅಲ್ಲ. ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತಡ ಆಗಲೇಬಾರದು ಅದು ಅವರ ಭೀಷ್ಮಪ್ರತಿಜ್ಞೆ. ಮನೆ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಆರ್.ವಿ. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಸಿಂಚನ ಪ್ರಕಟನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋದಾಗೆಲ್ಲ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಕಾಫಿ ಆತಿಥ್ಯ ನೀಡುವುದು, ಉಳಿದವರನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿ ಕಳಿಸಿ ಭೇಟಿ ಆದಾಗ "ನೀವ್ಯಾಕೆ ಬಂದಿರಿ, ನಾನೇ ಬರ್ತಿದ್ದೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ್ದರೆ" ಎಂಬುದು ಅವರ ಮೊದಲ ಮಾತಿನ ಪಲ್ಲವಿ. ವಾಪಾಸ್ ನಡೆದು ಹೋಗಲು ಬಿಡದೆ ಕಾರು ಕಳಿಸುವುದು ಅವರದು ವ್ರತ. ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರಿಗೆ ಆದ್ಯಗಮನ ಕೊಡುವುದು ಅವರ ಜಯಮಾನ.

ಬಹುಮುಖಿ ಸೇವೆ:

- ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಹಲವಾರು ಉಪಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು.
- ಆಲಿಂಡಿಯಾ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್, ಸ್ವಸಹಾಯ ಹಿರಿಯ ನಾಗರೀಕರ ಸಂಘ, ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ಸ್ ಸದಸ್ಯರು.
- ಆರ್.ವಿ. ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಆರ್.ವಿ. ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ದೇಶಕರು.
- ಅಣ್ಣಯ್ಯನವರ ಯುವಕಸಂಘ ಯುವಪಥದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

- ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರದ ರಾಜಘಟ್ಟದ ಮಾರುತಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು.

ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು:

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಬೆನ್ನಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ತಮಗೆ ದೊಡ್ಡಸ್ಥಿಕೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯಸ್ಥಾನ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭ್ರಮೆಗೊಳಗಾಗಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಡ್ಡದಾರಿ ಹಿಡಿದ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಆದರೆ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕನಸುಮನಸಲ್ಲೂ ಚಿಂತಿಸದವರಲ್ಲ, ಬೇಡವೆಂದರೂ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದ ಕೀರ್ತಿಶನಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ, ನೀಡಿದವರು ಧನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಷ್ಟೆ. ಅವರಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣರಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಗುರುತಿಸಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅವರಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು 'ಗುರುಕುಲತಿಲಕ', 'ಶಿಕ್ಷಣ ರತ್ನ', 'ಜ್ಞಾನ ರತ್ನ', 'ದ್ರೋಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ', ' 'ಜ್ಞಾನ ದಾಸೋಹಿ', 'ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ', 'ಸರ್ವಪಲ್ಲಿ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' - ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾಸೇವೆಗೆ ಜನತೆ ನೀಡಿದ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಕಾಫೀಪ್ರಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕ:

ಕಾಫಿ, ಟೀ, ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವ ಅಭ್ಯಾಸ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ. ಒಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಕಾಫಿ, ಟೀ, ಹಾಲು ಯಾವುದಾದರೂ ಸರಿ ಕುಡಿಯುವ ತ್ರಿಮತಸ್ಥರು ಇರುತ್ತಾರೆ ನನ್ನ ಹಾಗೆ. ನಾನು ನೂರಾರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸಕನಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಆಹ್ವಾನಿತನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಹೋದ ಕಡೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಾಫಿಯನ್ನೋ, ಟೀಯನ್ನೋ, ಬಾದಾಮಿ ಹಾಲನ್ನೋ ಬಂದವರಿಗೆ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕಾಫಿ, ಟೀ, ಹಾಲು ಮೂರರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮೂರರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ತಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಪಾನೀಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಅನೇಕ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಸಹಜ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಕಾಫಿ ಪ್ರಿಯರು. "ಸಜ್ಜನರ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದರೆ ನಿನಗಾವುದು ಪ್ರಿಯವೋ ಅದನ್ನೂ ಉಳಿದವರಿಗೆ ನೀಡು" ಎಂಬ ತತ್ವ. ತಮಗೆ ಕಾಫಿಪ್ರಿಯವಾದ್ದರಿಂದ ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕಾಫಿ ಆತಿಥ್ಯ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ.

ಆರ್.ವಿ. ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಾಲೇಜಿನ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿರುವವರೆಗೆ ಒಂದು ಕಾಫಿ ಕೋಣೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಸಂಜೆ ಯಾವಾಗ ಬಂದರೂ ಕಾಫಿ ಆತಿಥ್ಯಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಪರಿಚಿತರು ಬಂದಾಗ ರಾಜು ಅವರು ಇಲ್ಲದಾಗ -ಸಿಗದಾಗ- ಯಾವುದೋ ಮೀಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬಂದವರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಕಾಫಿ

ಸಮಾರಾಧನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವರು ಕಾಫಿ ಕೋಣೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ನಿರ್ದೇಶಕರ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಆಗಿತ್ತು. ಅದರ ಫಲಾನುಭವಿ ಸದಾ ನಾನೇ ಆಗಿದ್ದೆ.

ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ:

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸೇವಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗಣ್ಯರಾಗಲಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾರಂಗದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಹಸ್ತರಾಗಿ, ಕರುಣಾಮಯಿಗಳಾಗಿ, ಉಪಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯುವುದು ಅಪರೂಪ. ಅಂತೆಯೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಗುಣ ಸ್ವಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎನ್ನಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಮಾನ್ಯದೃಷ್ಟಿ. ಆದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು.

ರಸಭೋಜನ ನಿಯೋಜನೆ:

ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ ಉಪಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಭೋಜನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ ರಾಜು ಅವರ ವಿಶೇಷ ಇರುವುದು ಉಪಹಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಐಟಂಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ. ಅವರ ಅಭಿರುಚಿ ವಿಶೇಷವಾದುದು. ನನಗೆ ಚಿತ್ರ ನಿರ್ಮಾಪಕ–ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಾಶಕ ಗೌರಿಸುಂದರ ನೆನೆಪಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಪುಸ್ತಕ ಬಿಡುಗಡೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾವಿಗೆ, ಕಡಬು, ಹೋಳಿಗೆ, ನಿಪ್ಪಟ್ಟು ಮೊದಲಾದ ರುಚಿಕಟ್ಟಾದ ಐಟಂಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳೇಕಾಲದ ತಿಂಡಿಗಳೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾಗಿ ತ್ತು. ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಬಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅವರು ವಿಶೇಷ ಗಮನಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸಂಘಟಕರಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಈ ಮನೋಭಾವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ದುಡಿಮೆಯೇ ದೇವರು:

ನಿಸ್ವಾರ್ಥವಾಗಿ ದುಡಿಯುವವರಿಗೆ ಬಿಡುವೇ ಇಲ್ಲ. ಬದುಕುವವರಿಗೆ ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ ಎಂಬುದು ರಾಜು ಅವರ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಸತ್ಯ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರೆ ಅವರ ಅಮೋಘ ಸೇವೆಗೆ ಗೌರವ ಗ್ರಂಥ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡಿ ಅದ್ದೂರಿಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ ಎಂದರೆ ಸೇವೆ ನೆನಪಿನ ಲೇಖನ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಪಾಠ ಹೇಳಿದವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು, ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನು ನಿಯಮಾನುಸಾರ ನಿವೃತ್ತಿ ಆಗುವ ಮೊದಲೇ ಅವನನ್ನು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕರ್ತವ್ಯದ ಹೊರೆ ಹೊರಿಸಿ ವಯಸ್ಸು ಎಪ್ಪತ್ತಾದರೂ ಮನಸ್ಸು ಕಾರ್ಯಶಕ್ತಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಆಡಳಿತ

ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿರುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲು.

ಈಗಲೂ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಯಕಜೀವಿ ರಾಜು ಅವರು. ಅವರು ಡಿ.ಎ ಪಾಂಡು ಸ್ಮೃತಿಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ಪ್ರಕಟನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ, ನನ್ನನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆರ್.ವಿ. ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅವರು ಅವಿಭಾಜ್ಯ, ಅನಿವಾರ್ಯ, ಆಗತ್ಯ, ಪೂರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿ-ಶಕ್ತಿ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಡಿ.ಎ ಪಾಂಡು ಸ್ಮೃತಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ 100 ಗ್ರಂಥ ತರುವ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 100 ಗ್ರಂಥಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಶತಾಯುಷಿಗಳಾಗಲಿ ಶತಮಾನದ ಪುರುಷರಾಗಿ ಬೆಳಗಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಗಿ 70 ರ ವಜ್ರಮಹೋತ್ಸವದ ಗೌರವ ಗ್ರಂಥ ಹೊರ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ನಮಗೆಲ್ಲ ಆನಂದದ ಸಂಗತಿ ಆಗಿದೆ.

ಇಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಭಾಗ್ಯ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಿಲ್ಲ. ರಾಜು-ಗಾಯತ್ರಿ ದಂಪತಿಗಳು ಶತಾಯುಷಿಗಳಾಗಲಿ. ಆರ್.ವಿ. ಸಂಸ್ಥೆ ಚಿರಾಯುವಾಗಲಿ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ ಹೆಮ್ಮರವಾಗಲಿ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾಗಲಿ, ಕಾಮಧೇನುವಾಗಲಿ ನಾಡಿನ ವಿದ್ಯಾ ನಂದಾದೀಪವಾಗಲಿ ಸದಾ ಬೆಳಗುತ್ತಿರಲಿ. ರಾಜು ಅಂಥ ದೀಪದ ಕುಡಿಗಳು ಸದಾ ಕಾಂತಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿರಲಿ.

●●●

ಒಂದು ದೇಶ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮತ್ತು
ಸುಂದರ ಮನಸ್ಸಿನ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಬೇಕಾದರೆ,
ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸದಸ್ಯರು ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರಬಹುದು
ಎಂದು ನಾನು ಬಲವಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಅವರು ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು.

– ಡಾ. ಎಪಿಜೆ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ

*

ಗುರು ಎಂದರೆ 'ಲಘು' ಅಲ್ಲ

ಸ್ವಾಮಿ ವೀರೇಶಾನಂದ ಸರಸ್ವತೀ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ-ವಿವೇಕಾನಂದ ಆಶ್ರಮ, ತುಮಕೂರು

ಸಹೃದಯರೇ, ಬದುಕಿನ ಆನಂದದ ಕ್ಷಣವೊಂದನ್ನು ನನ್ನ ಜೀವನವು ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದುವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು 'ಜೀವನೋಪಾಯದ ಪರಿಧಿಯಿಂದಾಚೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕತೆಗಿಂತ ಹಿರಿದಾದ ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು', "ಬಹುಜನಹಿತಾಯ, ಬಹುಜನಸುಖಾಯ" ಎಂಬ ಋಷಿ ಆದರ್ಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಲು ಹೊರಟ ಸುಸಂದರ್ಭ! ನಾಗರಿಕತೆ ಸಾಗುತ್ತಾ ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ದಿನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಗೌರವ, ವೃತ್ತಿಗೌರವ, ಸಮಾಜದ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಒಂದಿನಿತೂ ಚ್ಯುತಿ ಆಗದಂತೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾನ್ ಚೇತನ 'ಶ್ರೀ ರಾಜು'ರವರು.

ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ಶಿಕ್ಷಕ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಂತೂ ಸಂಪುಟಗಳಷ್ಟು ಉತ್ತರವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬಲ್ಲವು! ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿರತ್ನಗಳು ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯಜೀವನದ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶಗಳ ಕುರಿತಾದ ಭರವಸೆ, ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಹುಸಿಯಾಗಿಸದಂತೆ, ದೇದೀಪ್ಯಮಾನರಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಸಾಗಿರುವುದಂತೂ ನಿಜ.

ಆಧುನಿಕತೆ ಬೆಳೆದಂತೆ ಮಾನವ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹಾಗೂ ಸಂಕುಚಿತತೆಯ ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಬಂಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ! ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ – ಇವು ವ್ಯಾಪಾರದ ಸರಕುಗಳಾಗಿ ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿ, ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆರಡೂ 'Consumer Act' ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದು ಆಘಾತಕಾರಿ! ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದು ತಮ್ಮ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಖ್ಯಾತರೆನಿಸಿದರೂ, ವಿವಿಧ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಮಾಡುವುದೂ ಒಂದು ಪ್ರತಿಭೆ, ಅಷ್ಟೇ! ಬತ್ತಳಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹತ್ತಾರು ಬಾಣಗಳ ನಡುವೆ ಪಾಠ ಮಾಡುವುದೂ ಒಂದು ಬಾಣದಂತಾಗಿದೆ!

ಜೀವನಾದರ್ಶವನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕಿದ್ದ ಶಿಕ್ಷಣ'ವು ಇಂದು ಜೀವನೋಪಾಯ ಕೈಚಾಕರಿ ಅಷ್ಟೇ! Education ಎನ್ನುವುದು ಇಂದು 'Mass Education' ಆಗಿದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಕಲು! ಅಂಕಪಟ್ಟಿಗಳೇ ನಕಲು!! ಒಟ್ಟು, ಇ.ಅ.ಗಳೇ ನಕಲು!!! ಇನ್ನು ನಕಲು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನೇ ರಾಗುವಂಥವರ ನಾಣ್ಯ'ಗಳಾದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು' ಆಸಲಿಪ್ರಜೆ'ಗಳಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಸಂಖ್ಯೆಗೆ 'ಬರ'ವಿಲ್ಲ! ಶಿಕ್ಷಕರೇ "ನಕಲು

ಊಹಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಸವಾಲು, ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದಂತೂ ನಿಜ! ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರ ಮನಸ್ಸು 'ಕಸದ ತೊಟ್ಟಿ'ಗಳಂತಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಮನಸ್ಸುಗಳಾದರೂ 'ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬುಟ್ಟಿ' ಯಂತಿರುವುದು ಆಶಾದಾಯಕ ಸಂಗತಿ. ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರು ಈ 'ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬುಟ್ಟಿ'ಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೊಳಗೇರಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಬಾರದೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರು ಮಕ್ಕಳ ಬದುಕಿಗೆ ಉಚಿತ ತರಗತಿ'ಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಹತಾಶಹೃದಯಗಳಿಗೆ ಆಶಾಕಿರಣ' ಆದವರು ಡಾ. ರಾಜು. ಅಲ್ಲದೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿ, ದೇಶಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವೀಧರರನ್ನಿತ್ತ ಕೀರ್ತಿ ಅವರದ್ದು! ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಾಗ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದುದನ್ನೇ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಆಯ್ಕೆಯೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಅವರದ್ದು! ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರೆಂದೂ ಸೋಲಿನ ಭಯದಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಇತರರು ಟೀಕಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ಭಯದಿಂದಲೋ ವ್ಯವಹರಿಸಿದವರಂತೂ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ!

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪ್ರೊ.ರಾಜುರವರು ವೃತ್ತಿಜೀವನವನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಆದರ್ಶ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಡಿಪಾಯದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ-ಭಾವನೆಗಳ ಅದ್ಭುತ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಈ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಅವರು ಸದಾಕಾಲ ಜೀವಂತವಾಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.

ಶ್ರೀಯುತರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳು ನನ್ನ ಹೃನ್ಮನವನ್ನು ತಟ್ಟಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಅವರೊಬ್ಬ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನರಿತು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಜೀವಿ. ಅವರ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನಾದುದಕ್ಕೆ 'ಧನ್ಯತೆ' ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಇತರರ ಪಾಲಿಗೆ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ಅಥವಾ ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂದೆನಿಸಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಯಶಸ್ಸು ಕಂಡ ಪುರುಷ ರತ್ನ, ತಾನು ಪದವಿ ಪಡೆದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಹೊರನಡೆದಾಗ, 'ಸಮಾಜವು ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನವನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದೆ' ಎಂಬ ಸದ್ಭಾವನೆಯೊಂದಿಗೆ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡರಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾಜವು ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟು ಸೇವಾತತ್ಪರನಾಗಲು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಅನುಮತಿಸುತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನಂಬಿ ದೃಢಚಿತ್ತದಿಂದ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರರಾದವರು. ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಶಿಷ್ಯರ ಸಮರ್ಥ ಪಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಶಿಕ್ಷಕನೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ' ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಿಯಾಗಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ, ಚೇತೋಹಾರಿಯಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಶ್ರೀ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರು ತಾವು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರಿಗೆ ಇಂದು' ಅನ್ವರ್ಥರಾಗಿರುವುದಂತೂ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ.

ಪ್ರೊ॥ ರಾಜು ನಾನು ಕಂಡ ಅದ್ಭುತ ಶಿಕ್ಷಕ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂವಾಹಕ, ಸಚ್ಚಿಂತನ ಪ್ರಸರಣ ಮಾಂತ್ರಿಕ, ಪಥದರ್ಶಿ ಅವರೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಪ್ರೇಮಿ, ಮಾನವ ಮಿತ್ರ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ! ಭಗವಂತನು ಅವರಿಗೆ ಚಿರನೂತನವಾದ ಶಾಂತಿ-ಸುಖ- ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನಿತ್ತು ನೂರ್ಕಾಲ ಹರಸಿ ಮುನ್ನಡೆಸಲಿ. ಅವರಿಗೆ ಶುಭವಾಗಲಿ. ಇಂಥಯೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿ, ಸಮರ್ಥ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರವುರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಲೆಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

●●●

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಬದುಕಿನಲ್ಲೂ ಗುರು ಇಲ್ಲದೆ ಏನೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
ಗುರು ಎಂದರೆ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಬೆಳಕಿನೆಡೆಗೆ
ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಮಹಾನ್ ಬೆಳಕು.
ಗುರುವೆಂದರೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮತ್ತು
ಜ್ಞಾನೋದಯದ ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣ.

*

ಸೇವಾ ಸೇತು

ಡಾ. ಎಸ್.ಸಿ. ಶರ್ಮಾ
ವಿಶ್ರಾಂತ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಆರ್.ವಿ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ
ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಗಳು, ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಬದುಕು ಒಂದು ರೀತಿ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದದ್ದು, ನಮ್ಮ ಗುಣ-ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸದಾ ಪ್ರಭಾವ-ತಾದ್ಯಾತ್ಮರೆ ಉತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗುವುದು ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಇದು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸಮತೂಕದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಬಹುತೇಕ ಮಂದಿಗೆ ವೃತ್ತಿ ಒಂದಾದರೆ, ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತೊಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಈ ವೈರುಧ್ಯ ಪ್ರಾಯಶಃ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯವಾದೇ ಇರಬಹುದು. ಇರಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ವೃತ್ತಿ-ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಒಂದೇ ಆದರೆ, ಅದು ಮನುಷ್ಯರ ಮಹೋನ್ನತ ಸಾಧನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವರವರ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಂದು ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನೀರಸತನವಿಲ್ಲದೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲದರ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂತೆ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ-ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಾಳು ಅಪರೂಪ. ಇಂತಹ ಅಪರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಳಾತಿವಿರಳ ಎಂದರೆ ಆರ್.ವಿ. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮೂಹಗಳ ಯೋಜನೆಗಳ-ನಿರ್ದೇಶಕರು ಆದಂತಹ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಎನ್ನಬಹುದು. ನನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕೂವರೆ ದಶಕಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಸೇವೆ-ಸಾಧನೆಗಳು ಅಗಾಧ. ಇವರದು ಬಹುಸ್ತರೀಯ ಹಾಗೂ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ನೈಪುಣ್ಯತೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಅಂತರ್ಶಿಸ್ತೀಯ ಅನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ಇವರದು ಅತ್ಯಂತ ಮೌಲಿಕವಾದುದು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಧನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕರತಲಾಮಲಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಸಕ್ಷಮ ಮಾರ್ಗಪಧಿಕರಾಗಿ ತುಂಬು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಪೂರೈಸಿರುವುದು. ಅದು ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರಾಗಿ, ಆಡಳಿತಜ್ಞರಾಗಿ, ವ್ಯವಹಾರನಿರ್ವಹಣೆ, ಹಣಕಾಸು ಹಾಗೂ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕ್ಷಮತೆ ಇರಬಹುದು, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಹಾಗೂ ದಕ್ಷತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಹದ್ದು ಶ್ರೀಯುತರು ನಿರ್ದೇಶಕರು-ಆಡಳಿತ, ಆರ್.ವಿ. ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಕಾಲೇಜು, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆರ್.ವಿ. ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಆಕಾಡೆಮಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಸೇವೆ ಅಮೋಘವಾದುದು.

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತು ಇದರ ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವುದು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀಯುತರು ಬೆಂಗಳೂರು

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಹಲವಾರು ಉಪ- ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಆಲ್ ಇಂಡಿಯ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್, ಸ್ವ-ಸಹಾಯ-ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಂಘ, ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್, ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಸಂಘಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘಗಳು, ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಕಡೆ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಯಶೋಗಾಥೆ ಒಂದು ಅನಿರ್ಬಂಧಿತ ಅಶ್ವದ ಓಟವಿದ್ದಂತೆ, ಬದುಕಿನ ತಿರುವುಗಳು ಸದಾ ನಿಗೂಢ, ಆಕಸ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ ನಮಗೆ ಆಗುವ ಅನುಭವಗಳು ಬದುಕಿನ ನಿಲ್ಲದ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಬುತ್ತಿ ಇದರ ಹಿಂದಿನ ಮಾಯಾಸೂತ್ರವನ್ನು ಅರಿತವರು ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಓರ್ವ ಬರಹಗಾರರಾಗಿಯೂ ಯಶಸ್ಸು ಕಂಡವರು. ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯು ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಚೇತೋಹಾರಿಯಾಗಿ ಬದುಕಿನ ನೈಜತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರಭಾವವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ.

ಸರಿ ಸುಮಾರು 40 ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಂಗ್ಲ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಬದುಕು ಒಂದು ತೆರೆದ ಅನುಭವದ ಪುಸ್ತಕ. ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳೆಂದರೆ ಆದರ್ಶ ಪುರುಷ ಶ್ರೀರಾಮ, ವಿಶ್ವಗುರು ಆಸಿ ಡಿಪ್ಸನ್, ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ಸ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್ಮೆಂಟ್, ಶಿಷ್ಯರು ಕಂಡಂತೆ ಗುರುಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂತ ಅನುಭವೋಕ್ತಿಯೊಂದು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಅದು ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಸಜ್ಜನಿಕೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾ ಉದಾಹರಣೆ ಎನ್ನಬಹುದು ಸುಭಾಷಿತ ರತ್ನ ಭಾಂಡಾಗಾರದ ಸೂಕ್ತಿ ಹೀಗಿದೆ

ದಾತೃತ್ವಮುಚಿತತಜ್ಞತ್ವಂ ಪ್ರಿಯ-ವಕ್ತೃತ್ವಂ ಚ ಧೀರತಾ ।
ಅಭ್ಯಾಸೇನ ನ ಲಭ್ಯಂತೇ ಚತ್ವಾರಃ ಸಹಜಾ ಗುಣಾಃ ॥

ಮನಸ್ಸು ತುಂಬಿ ಮಾಡುವ ದಾನ ಗುಣ, ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವುದು, ಪ್ರಿಯವಾಗುವ ಮಾತು, ಜೊತೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಧೈರ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳು ಕೇವಲ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲ. ಅವು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಇಳಿದು ಬರುವ ಗುಣಗಳು.

ಮನುಷ್ಯನ ಇರುವಿಕೆ ಅವನ ಸರಳತೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸರಳತೆ ಸಂನ್ಯಾಸವಲ್ಲ, ತಾವು ಹೊರುವ ಎಲ್ಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವವನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ, ನಡೆ-ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸರಳತೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಸಮಷ್ಟಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಹೆಚ್ಚು, ಅಧಿಕಾರ, ಸ್ಥಾನ, ಪದವಿ, ಆಡಂಬರ, ರಾಚುವ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಆಷಾಡಭೂತಿತನವನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಸೇವೆಗೆ ಸದಾ

ಹಂಬಲಿಸುವ ಡಾ. ಟಿವಿ ರಾಜು ಅವರದು ಲೌಕಿಕಗಳತ್ತ ವಿಮುಖವಾದ, ಆಲೌಕಿಕಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಹಾಗೂ ವಿವೇಕೆಯುಕ್ತ ಮನಸ್ಸು ಎಂದರೆ ಅತ್ಯುಕ್ತಿಯಲ್ಲ.

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಎಂದಿಗೂ ಕೀರ್ತಿ-ಪಾಂತೋಷಕ-ಮನ್ನಣೆಗೆ ಹಾತೊರೆದವರಲ್ಲ, ಆದರೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ-ಸಮಾಜ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿನ ಇವರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಇವರನ್ನೇ ಅರಸಿ ಬಂದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಗುರುಕುಲ ತಿಲಕ, ಹಿರಿಯ ಸಹಕಾರಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ರತ್ನ, ಜ್ಞಾನ ರತ್ನ, ಭಾರತ ರತ್ನ ಶ್ರೀ ಸರ್ವಪಲ್ಲಿ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ದ್ರೋಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ ದಾಸೋಹಿ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಂತಹಃ ಸಂತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸರಳತೆಯ ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ನನ್ನ ಸನ್ಮಿತ್ರರಾದ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರಿಗೆ ಭಗವಂತನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಶುಭವಾಗಲಿ.

●●●

ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂಬುದು
ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು
ನೀವು ಬಳಸಬಹುದಾದ ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಅಸ್ತ್ರ.
- ನೆಲ್ಸನ್ ಮಂಡೆಲಾ

*

ಕರ್ಮಯೋಗಿ

ಪ್ರೊ. ಸುರೇಶ್ ಮೂನ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು – AARAMBH
ಖ್ಯಾತ ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞರು, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಗೆಳೆತನ ಸುಮಾರು ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಗೂ ಹಿಂದಿನದು. ನಾನು 1985–86 ರಲ್ಲಿ ಜಯನಗರದ ನಾಲ್ಕನೇ ಬ್ಲಾಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಜಯ ಸಂಜೆ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿಷಯದ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇವರು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಆಗಲೇ ಇವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಶೇಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎನಿಸಿತ್ತು. ಮುಂದೆ 1987ರಲ್ಲಿ ಬಸವನಗುಡಿಯ ವಿಜಯ ಸಂಜೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪದವಿ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗತೊಡಗಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ರಾಜು ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಠ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವ, ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸುವ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಕ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಗೌರವ. ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ ಹರೀಶ್ ಅವರಿಗಂತೂ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಅಭಿಮಾನ. ಅವರ ಅನೇಕ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇವರ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇವರು ಹಿರಿಯಣ್ಣನಂತೆ ಇದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಾಗಲೆಲ್ಲ ನಾವಿಬ್ಬರು ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮುದಾಯದ ಏಳ್ಗೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಕಾಳಜಿ, ಆಸಕ್ತಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಸುಮಾರು 20 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಈ ಕಾಲೇಜಿನ ನಮ್ಮ ಜನನಾಟದಲ್ಲಿ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಉಂಟಾದರೆ, ನನ್ನ ಬರವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಹವ್ಯಾಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಆಸಕ್ತಿ ತಳೆದಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಗೌರವ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಆತ್ಮೀಯ ಮಿತ್ರರಾದೆವು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪೈಕಿ ದಕ್ಷಿಣ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಆರ್.ವಿ. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಒಂದು. ಇಂತಹ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಒಂದು ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭವಾಗಿ ಇರುವವರು ರಾಜು ಎಂದರೂ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಆಗಲಾರದು.

1977–78ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕಾಲೇಜು ಒಂದರಲ್ಲಿ ಅರೆಕಾಲಿಕ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜು, ಆರ್ ವಿ. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಡಿ.ಎ. ಪಾಂಡು

ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಒಮ್ಮೆ ಇವರು ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಎನ್.ಎಂ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷಾಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಇವರು ಕೊಠಡಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರಾಗಿದ್ದರು. ಕೊಠಡಿಯ ಹೊರಗೆ ಸಾಧಾರಣ ಮತ್ತು ಸರಳ ಉಡುಗೆ ತೊಟ್ಟಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ನಿಂತು ಇವರನ್ನೇ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಅವರ ಸಹಾಯಕರೊಬ್ಬರು ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಟೇಬಲ್ ಫ್ಯಾನ್ ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸ್ಟೂಲ್ ಒಂದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಇವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಫ್ಯಾನ್ ಅನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೆಕೆ ಆಗಿ ಬರೆಯಲು ತೊಂದರೆ ಆಗದಿರಲಿ ಎಂದು ಅವರು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ರಾಜು ಮೆಚ್ಚಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಚೇರಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಅಥವಾ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಇರಬೇಕು ಎನಿಸಿತ್ತು. ಆದರೂ ಅದೇಕೋ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲ ಮೂಡಿತು. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ನಂತರ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಅವರೇ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅಂತಹ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಷ್ಟು ಸರಳವಾಗಿ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿತು. ಇದೇ ಪಾಂಡುಜೀ ಅವರೊಂದಿಗಿನ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೂ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ರಾಜು ಅವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣರಾದ ಈ ಮಹನೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಮುಂದೆ ರಾಜು ಅವರು ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಎನ್.ಎಂ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ. ಪಿಯು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಬರುವಂತೆ ಆಹ್ವಾನ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಜೀ ಅವರು ರಾಜು ಅವರನ್ನು '..ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಆಗುವ ಉಪಯೋಗವೇನು..' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಇವರು ಒಂದಿಷ್ಟು ತಡಮಾಡದೆ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ '..ಈಗಿರುವ ಶೇಕಡ 54ರಷ್ಟು ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಶೇಕಡ 90 ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರ್‍ಯಾಂಕ್ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ..' ಎಂದರು. ಇವರಲ್ಲಿದ್ದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಪಾಂಡುಜೀ ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರನ್ನು ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತಿನಂತೆ ತಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ರಾಜುರವರು ಸೇರಿದ ವರ್ಷವೇ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ದ್ವಿತೀಯ ಮತ್ತು ಐದನೇ ರಾಂಕ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಲಭಿಸಿದವು. ಆಗ ಪಾಂಡುಜೀ ಇವರನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಸಾಧನೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಈ ಆಶೀರ್ವಾದದಂತೆ ಇದ್ದ ಆಲಿಂಗನದಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಉನ್ನತ ಸದ್ಗುಣಗಳು ರಾಜುರವರಿಗೂ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಯಿತು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಆರ್ ವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸೇವೆಗೆ ರಾಜು ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಬಾರಿ ಪಾಂಡುಜೀ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗಲೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ಹೊಸತನವನ್ನು ಇವರು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಲಿ ಇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರಾಗಲಿ ಏನೇ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು

ತಂದರೂ ಅವರು ಅದನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಕೇಳಿ ಹಸನ್ಮುಖರಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಇವರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಯಿತು. ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ರಾಜು ಅವರ ಬದ್ಧತೆಯ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಇವರನ್ನು ಪದವಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಬಹುದು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ಆಗಾಗ ಇವರನ್ನು ಟ್ರಸ್ಟ್ ಆಫೀಸಿನ ತಮ್ಮ ಕಚೇರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕೂಡಿಸಿ ಹಲವಾರು ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ರಾಜು ಅವರು 'ಹೀಗೇಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ' ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರು '....ಒಬ್ಬ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬರುವ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಜನರು, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಆಗುವ ಚರ್ಚೆ, ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ನೀವು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ..' ಎಂದಿದ್ದರು. ಆಗಲೇ ಅವರು ರಾಜು ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳಸುವ, ರೂಪಿಸುವ ಪ್ರತಿಭೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು ಎಂದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಮುಂದೆ ಆರ್.ವಿ. ಇನ್ಸಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ (ಆರ್.ವಿ.ಐ.ಎಂ) ಅನ್ನು ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ರಾಜು ಅವರಿಗೆ ವಹಿಸಿದರು. ಜಯನಗರದ ಒಂಬತ್ತನೇ ಬ್ಲಾಕ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಆರ್.ವಿ.ಐ.ಎಂ. ಗೆ ನಾನು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ಅದೊಂದು ಕಟ್ಟಡ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಕಾವ್ಯ. ಆಕರ್ಷಕ ಕಟ್ಟಡದ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರದ ಮೂಲಕ ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವುದೇ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಅಂಗಳ. ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಬೆಳಕಿಗಾಗಿ ಈ ರಚನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಇದರ ಒಳಗೋಡೆಯ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಚಾವಣಿವರೆಗೂ ಹಬ್ಬಿದ ಹಸಿರುಬಳ್ಳಿ, ಪ್ರಶಾಂತ ಮತ್ತು ತಂಪು ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಈ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಒಂದು ಹಿತಕರವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಂತರ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನೀಡುವ ಉಪಹಾರವನ್ನು ಅತಿಥಿಗಳು ಸವಿಯಲು ಇದು ಸೂಕ್ತವಾದ ಸ್ಥಳ. ಇನ್ನು, ಶುಚಿತ್ವ ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಹೊರಗೆ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ವಾಹನಗಳು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಒಳಗೆ ಅನವಶ್ಯಕ ಶಬ್ದವೇ ಕೇಳಿ ಬರದು.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಾಲೇಜಿನ ಭೌತಿಕ ಸ್ವರೂಪ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಇತರೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ರಾಜು ಅವರ ಕನಸಿನ ಕೂಸಾಗಿ, ಚಿಂತನೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಕೇವಲ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಉದ್ಯೋಗದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್.ವಿ.ಐ.ಎಂ.ನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆ, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ನೆರವು ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜರುಗಿದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಲಾಯಿತು. ಇದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಜೀವನಾನುಭವವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರಾಕ್ಟಿಕಲ್ ತರಗತಿಗಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಹಿರಿಯ ಚೇತನಗಳಾದ ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಎಲ್‌ಎಸ್ ಶೇಷಗಿರಿ ರಾವ್ ಮುಂತಾದ ಗಣ್ಯಾತಿಗಣ್ಯರು ಆಗಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಿ. ವಿ. ಅವರಂತಹ ಹಿರಿಯ ಚೇತನದ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅಪೂರ್ವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ರಾಜುರವರು ನನಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ'. ನನ್ನ ಬೆಂಗಳೂರು ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೈಡ್ ಶೋ ಅನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ತಾವು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತು ವೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೂ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲಾಗದ ಸವಿ ನೆನಪುಗಳಾಗಿವೆ.

1918ರಲ್ಲಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಎ.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಂಘವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪನ್ಯಾಸಕರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವು ಮತ್ತು ಗೌರವ ಮೂಡಿಸುವುದು ಇದರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯು ಇದರ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇವರ ನಂತರ ಜಿ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ರವರು ಈ ಸಂಘದ ಮೂಲಕ ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಅದಾದ ನಂತರ ಕ್ರೈಸ್ಟ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಜಿ.ಪಿ.ರಾ. ಶಿಷ್ಯರಾದ ಚಿ.ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಾಜುರವರು ಕನ್ನಡ ಸಂಘವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾವ್ಯ ಸಂಕಲನ, ವಿಮರ್ಶೆ ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಂದಿನ ಅನೇಕ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಕ್ರೈಸ್ಟ್ ಕಾಲೇಜ್ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ಮೂಲಕವೇ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪರಿಚಿತರಾದವರು, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಾಜು ಅವರ ನಂತರ ಬಹುಶಃ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಒಂದೆರಡು ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮಾತ್ರಈ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದೇ ಆರ್.ವಿ.ಐ.ಎಂ. ಇದೂ ಸಹ ರಾಜುರವರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ರಮಗಳ, ಸಾಹಸದ ಫಲವೇ, ಸಿಂಚನ ಕನ್ನಡ ವೇದಿಕೆ ಎಂಬ ಸಂಘವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಡಿಎ ಪಾಂಡು ಅವರ ಗೌರವಾರ್ಥ 'ಡಿ.ಎ. ಪಾಂಡು ಸ್ಮೃತಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ' ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಬರಹಗಾರರ ಮೂಲಕ ಬರಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಸುಮಾರು 30 ಪುಸ್ತಕಗಳು ಈ ವೇದಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಾಲೇಜ್ ಒಂದು ಈ ರೀತಿಯ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಮುಂದಾಗುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಪರೂಪದ ಸಂಗತಿ.

'ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ'ಎಂಬ ನನ್ನ ಕೃತಿ ಈ ವೇದಿಕೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಇಂದಿಗೂ ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ರಾಜುರವರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪವಿತ್ರ ಭಾವದಿಂದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರ-ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ

ಆಘಾತ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದೇ ಅವರ ಏಕಮಾತ್ರ ಪುತ್ರ 20ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಉಂಟಾಗಿ ದೈವಾಧೀನನಾದದ್ದು. ವಿಧಿಯ ಈ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಹೊರಬರಲು ರಾಜು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯವೇ ಹಿಡಿಯಿತು.

ನಂತರ ಮಗನ ನೆನವನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ 'ವಿನಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಚಿಂತಕ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ಡಾ. ಗುರುರಾಜ ಕರ್ಜಗಿ ಅವರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಗಣ್ಯರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ ಸಹಿತ ಗೌರವಿಸತೊಡಗಿದರು. ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ರಾಜುರವರು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜು ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆದರು ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ.

ತಮ್ಮ ಸೇವಾ ಅವಧಿ ಮುಗಿದು ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿ ಆರ್.ವಿ.ಐ.ಎಂ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹೊರ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ ರಾಜು ಅವರಿಗೆ ತಾವು ಸಾಕಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸುವ ಅನುಭವ ಉಂಟಾಗಿರುವುದು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ.

ಸೇವೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದ ರಾಜುರವರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಲು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣ, ಆಡಳಿತ ಮುಂತಾದ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನುರಿತ ಇವರನ್ನು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಆರ್ ವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮತ್ತೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ ಟ್ರಸ್ಟ್ ನ ಯೋಜನೆಗಳ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಇವರು ಅದೇ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೆಗಳಿಂದ ದುಡಿದರು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬೇಗನೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಅವರು ಮತ್ತೆ ಹೊರಡುತಿದ್ದುದು ಸಂಜೆ ಸುಮಾರು ಏಳು ಗಂಟೆಯ ನಂತರವೇ. ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಸರ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬಂದರೂ ಪಾಂಡುಜೀ ಅವರ ಮೇಲಿನ ಗೌರವ ಮತ್ತು ತಮಗೆ ಆಸರೆ ನೀಡಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಡಿಎ ಪಾಂಡು ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ 'ದೇವತಾ ಚೇತನ' ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ತೊಡಗಿದಾಗ ರಾಜು ಮತ್ತು ನನ್ನ ನಡುವಿನ ಸ್ನೇಹ ಹಾಗೂ ಬಾಂಧವ್ಯ ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಯಿತು, ಹತ್ತಿರವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜು ಅವರು ತಮ್ಮ ಆದರ್ಶ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ವಹಿಸಿದ ಆಸಕ್ತಿ, ಪರಿಶ್ರಮ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಗೌರವ ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಬರವಣಿಗೆ ನಂದೇ ಆದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಶನಗಳು,

ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ಆಕರಗಳು, ಸೂಕ್ತ ಚಿತ್ರಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದವರು ಅವರೇ. ಆರ್ ವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಗೂ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಅವರಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಜೀ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಳಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಬಂದ ಈ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಖುದ್ದಾಗಿ ನೋಡಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ನನಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಪಾಂಡುಜೀ ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಕರು, ಆತ್ಮೀಯರು, ಗೆಳೆಯರು, ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಲು ಹೋಗಬೇಕಾದಾಗ ತಾವೇ ತಮ್ಮ ಕಾರನ್ನು ಡ್ರೈವ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಬರಲು ಆಗದಿದ್ದಾಗ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಡ್ರೈವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ರಾಜು ಅವರ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಚಿಂತನೆ, ವಿಮರ್ಶೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅಂತರಾಳವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಕಾಫಿಗೋ ತಿಂಡಿಗೋ ಹೋಟೆಲ್‌ಗೆ ಹೋದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೂರುವಂತೆ ಹೇಳಿ ತಾವೇ ಹೋಗಿ ತಿಂಡಿ ಅಥವಾ ಕಾಫಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ನನಗೆ ಮುಜುಗರವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಸರಳತೆಯ, ವಿನಮ್ರತೆಯ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗಿದ್ದರು.

ಸುಮಾರು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಹೀಗೆ ನಾವು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು, ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕುವುದು, ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದು, ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಕೊಡುವುದು ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿ ಪುಸ್ತಕದ ಮೊದಲ ಡಿಟಿಪಿ ಪ್ರತಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಸಾಲನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. '..ನಿಮಗೆ ಬರಹ ಓದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ ಒಮ್ಮೆ ಕೈಗೆ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಕೆಳಗಿಡುವ ಮನಸ್ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ..' ಎಂದು ತಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆದು ಪುಸ್ತಕವು ಪ್ರಕಟಣೆ ಹಂತಕ್ಕೂ ಬಂದಿತ್ತು. ವಿಭಿನ್ನ ಮತ್ತು ವಿನೂತನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವು ಹೊರಬಂದಾಗ ಅವರಿಗಾದ ಸಂತೋಷ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಪಾಂಡುಜೀ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮೇಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ, ಆದರ, ವಿಶ್ವಾಸ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸುವಂತಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂಬ ತೃಪ್ತ ಭಾವನೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಆರ್.ವಿ. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಹಿರಿಯ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಗಣ್ಯರು, ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮುಂತಾದವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಕೃತಿಯ ಬಿಡುಗಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿರೂಪಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ರಾಜು ಅವರೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬಹಳ ವಿನಮ್ರ ಭಾವದಿಂದ ಪುಸ್ತಕವು ರೂಪುಗೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ವಿವರಿಸಿದರು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಂತರ ತಾವು ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಸಂತೋಷದ ಸಮಾಧಾನದ ಭಾವ ಅವರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡರು ಕೂಡ. ಈ ಕೃತಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವರೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣರಾದರೂ ಅದರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಹಾಕುವುದು ಬೇಡ ಎಂದೇ

ಅಂದಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವಕ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಕೋಚದಿಂದಲೇ ಪುಸ್ತಕದ ಮುಖಪುಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಲು ಒಪ್ಪಿದರು. ಈ ಕೃತಿಯ ವಿನ್ಯಾಸಕಾರರಾದ ರಾಜಾ ರಾಮ್ ಅವರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗೂ ತರ್ಜುಮೆಗೊಂಡು ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದವು. ನಂತರ ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಓದಿದ ಅನೇಕರು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ರಾಜು ಅವರಿಗೆ ಫೋನ್ ಕರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜು ಅವರಿಗೆ ಪಾಂಡುಜೀ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆಯ ಭಾವ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ರಾಜು ಅವರ ಆಫೀಸಿಗೆ ಅವರ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಡ್ರೈವರ್ ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಆಗಾಗ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದು ಹೀಗೆ '... ಸರ್, ಅವರು ನಮಗೆ ದೇವರ ಸಮಾನ. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಿಗುವುದು ಬಹಳ ವಿರಳ. ತಮ್ಮ ಸೌಕರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಚಿಂತಿಸುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಸಂಸ್ಥೆಗೆ, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ, ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ, ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದೇ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಪ್ಪುಮಾಡಿದರೆ ಬೈದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದಲೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವರೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬುದೇ ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ..'

ರಾಜು ಅವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು, ಸ್ನೇಹಿತರು, ಹಿರಿಯರು ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಇವರ ಆಕರ್ಷಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಇದೇ ರೀತಿ ಮುಕ್ತ ಕಂಠದಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜು ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣಸೇವೆ ತಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ದಶಕಗಳಿಂದಲೂ ಗಾಂಧಿ ಬಜಾರ್‌ನ ಟಾಗೋರ್ ಸರ್ಕಲ್ ಬಳಿ ಹಿರಿಯ ಸಮಾಜ ಸೇವಕ ಅಣ್ಣಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಯುವಕಸಂಘದ ಮೂಲಕ ಶಾಲಾ–ಕಾಲೇಜು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪಾಠ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಘದ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದಲ್ಲೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ ನಂತರ ಗೌರವ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರು ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿಗಳು ಹೌದು. ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತರೆ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಸಭಿಕರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯುವ ಕಲೆ ಇವರಿಗೆ ಕರಗತವಾಗಿತ್ತು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಇವರು ಎದುರಿಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಅವರನ್ನು ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಹೊಗಳದೆ, ಸುತ್ತು ಬಳಸದೆ ನೇರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ನನ್ನ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಒಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ತನ್ನ ಪಠ್ಯವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೂ ತಾರದೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಸ್ನೇಹಿತರ ಮೂಲಕ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ನಾನು ರಾಜು

ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಸರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ. ಕೂಡಲೇ ಅವರು 'ನಿಮ್ಮಂತಹ ಅಧ್ಯಯನ ಶೀಲರನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಹೀಗೆ ಹಗುರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬಾರದು. ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದು ಕೊಡಿ, ನಾನು ನೇರವಾಗಿ ಉಪಕುಲಪತಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದಿದ್ದರು.

ನನ್ನ ಮತ್ತು ರಾಜು ಅವರ ಮೂರು ದಶಕಗಳ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿ ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಅವರ ಈ ಶಿಸ್ತು, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಬದ್ಧತೆ, ಹಸನ್ಮುಖಿ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳು ಅವರ ಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣ ಅವರಿನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದಾಗ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು 1966 ರ ವೇಳೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಸಂಘದ ಪರಿಚಯವಾದದ್ದು. ಅದರ ಶಾಖೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಹಿರಿಯರ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ನಂತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪರಿಷತ್, ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿ ಇಂತಹ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅಪಾರವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದು, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಾವು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆದರು. ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಫಲ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಅದೊಂದು ಪವಿತ್ರ ಕಾರ್ಯ, ದೇವರ ಪೂಜೆ ಎಂಬ ಮನೋಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಅಪರೂಪವೇ. ನಿಜಕೂ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ನಾ ಕಂಡ ಕರ್ಮಯೋಗಿ.

●●●

ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯಂತ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಮತ್ತು
ಪ್ರಮುಖ ಸದಸ್ಯರು ಎಂದು ನಾನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.
ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ವೃತ್ತಿಪರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು
ಭೂಮಿಯ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ.

– ಹೆಲೆನ್ ಕಾಲ್ಡಿಕಾಟ್

*

ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಆಪ್ತಮಿತ್ರ

ಡಿ. ಪಿ. ನಾಗರಾಜ್
ಗೌರವ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು
ಆರ್.ವಿ. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಲು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು 1980 ರಲ್ಲಿ ಆರ್.ವಿ. ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರಿದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಉಪನ್ಯಾಸಕ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಎನ್.ಎಮ್.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ. ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಮರ್ಸ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಆರ್.ವಿ. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಂದಿನ ಗೌ॥ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎ.ಪಾಂಡು ರವರಿಗೆ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಡಾ. ರಾಜುರವರನ್ನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಆರ್.ವಿ. ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಮಗನೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಲವಾರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರನ್ನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನು ಎನ್.ಎಮ್.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ. ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜಿನ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷಕರೆಂದೇ ಎಲ್ಲರೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಉಪನ್ಯಾಸಕ ಕೆಲಸವಲ್ಲದೇ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರು ಎನ್.ಎಮ್.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ. ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಅವರ 24 ವರ್ಷಗಳ ನಿರಂತರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಅವರನ್ನು ಆರ್.ವಿ. ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು. ಇವರ ಅನುಭವದಿಂದ ಸದರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಬಿ.ಎ. ಹಾಗೂ ಎಂ.ಬಿ.ಎ. ಕೋರ್ಸುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇವರ ಶ್ರಮದಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅದ್ವಿತೀಯ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಯಿತು.

ಅವರ ವೃತ್ತಿ ಪೂರ್ವಕ ಜೀವನದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಗುರುತಿಸಿ ಅವರನ್ನು ನಮ್ಮ ಟ್ರಸ್ಟಿನವರು ಆರ್.ವಿ. ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಮತ್ತು ಟ್ರಸ್ಟಿನ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಆಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದಲ್ಲದೇ ಡಾ. ರಾಜುರವರು ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ನನ್ನ ಮನಮುಟ್ಟಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ರಾಜು ರವರು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎ.ಪಾಂಡುರವರ ಜೀವನದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯದ ನೆನಪಿನ ಗ್ರಂಥವಾದ "ದೇವತಾ ಚೇತನ" ವನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹಲವಾರು ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಅವರಿಂದ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದು ಈ ನೆನಪಿನ ಗ್ರಂಥವಾದ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡಲು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ: ರಾಜು ಅವರು 45 ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್.ವಿ. ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ದೇವರು ಆಯುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

●●●

ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂಬುದು ಮನುಷ್ಯನೊಳಗೆ ಅದಾಗಲೇ
ಇರುವ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ.

– ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ

*

ಸೇವಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ

ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಕಮ್ಯುನಿಟಿ ಸೆಂಟರ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು

ಒಳ್ಳೆಯವರ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದು, ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಪುಣ್ಯವೇ ಸರಿ ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವದು ಹೆಚ್ಚೇನು ಸವಿದಂತೆ ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ವಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಟಿ. ವಿ. ರಾಜು ಅವರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಆ ರುಚಿಯನ್ನು ಸವಿದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರನ್ನು ನಾನು ಮೊದಲು ಕಂಡದ್ದು ಶ್ರೀ ಅಣ್ಣಯ್ಯನವರು ಬಸವನಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಯುವಕ ಸಂಘದ ಉಚಿತ ವಾರದ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ಇದರ ಸ್ನೇಹ ಸಂಪಾದನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಇವರಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕಾದದ್ದು ಬಹಳಷ್ಟು ಇದೆ ಎಂದೆನಿಸಿತು. ಇಂತಹ ಉನ್ನತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಾವು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಭಾವ ಸಂವಾದಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ನಿಲುವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೂಡಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮೇಷ್ಟಾಗಿ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹೆಸರೂ ಅವರು ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಿಸ್ತು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಅವರೊಡನೆ ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ, ಅವರ ಮನದಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವಂತೆ ವರ್ತಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಿರಿತನವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಆನೇಕರಿಗೆ ಮಾಥರೂಪಿಯಾಗಿ ಬಂದವರು ನಾ ಕಂಡ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು. ಬಸವಣ್ಣನವರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಅ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಹೀಗೆ ಆಕರ್ಷಿತನಾದ ನಾನು ಅವರ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಕಮ್ಯುನಿಟಿ ಸೆಂಟರ್ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕೋರಿಕೊಂಡಾಗ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವರಿಣತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರೂ ಆದ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಆರಂಭದ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಅಂದರೆ ನಾವು ಕಾಲೇಜಿನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ಆ ದಿನದಿಂದಲೇ ಅದರ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈಗ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಯಾವ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು, ಕಟ್ಟಿದ ಆ ಕಾಲೇಜು ಯಾವೆಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಅದರ ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾಟುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ ಆದಪ್ಪನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ.

ರಾಜು ಅವರ ಪಾತ್ರವು ಇದೆ ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಆತಂಕಗಳು ಒದಗಿದಾಗಲೂ ನಾವು ಇವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇಂದಿಗೂ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕಮ್ಯುನಿಟಿ ಸೆಂಟರ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಜ್ರ ಮಹೋತ್ಸವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಅವರ ತದೇಕಚಿತ್ತವಾದ ಜ್ಞಾನ ಶಿಸ್ತು, ಸಂಯಮ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಎಲ್ಲಾ ಗುಣಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ವಜ್ರ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಮನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕಲೆತು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಿರೀಟಕ್ಕೆ ಯಶಸ್ಸಿನ ಗರಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರು.

ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರಾಗಿ, ಸಮಾಜ ಸೇವಕರಾಗಿ ವಾಗ್ಮಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪರ ಚಿಂತಕರಾಗಿ ಸಹೃದಯಿಯಾಗಿ ಅನುಕಂಪದ ಸೆಲೆಯಾಗಿ ಆದರ್ಶ ಪ್ರಾಯರಾಗಿರುವವರು ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು. ಈ ಯಶಸ್ಸಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿದ ತಮಗೂ ಯಶಸ್ಸು ಸಿಗಲಿ.

●●●

ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ
ಅವನ ಗುರು
ಎಂದು ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

– ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ

*

ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಆದರ್ಶ ಗುರು

ಡಾ. ಶ್ರೀಧರ್
ಖ್ಯಾತ ಚಿತ್ರನಟ ಮತ್ತು ಭರತನಾಟ್ಯ ಕಲಾವಿದರು
ಬೆಂಗಳೂರು

ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರ ಕುರಿತು ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡಿ ಅಂತ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ, ಸರಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಅದು ನನಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾದ ಕೆಲಸ ಅಂತ ಆಮೇಲೆ ಅನಿಸೋಕೆ ಶುರು ಆಯಿತು. ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೆ. ನಮಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುವುದಾಗಲೀ, ಬರೆಯುವುದಾಗಲಿ ತುಂಬಾ ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವೇನೂ ಅಲ್ಲ.. ರಾಜು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಇರುವ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇನೋ? ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಕಾಡತೊಡಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ, ನಾನೇನೂ ಬರಹಗಾರನಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ನನ್ನ ಮನದಾಳದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ರಾಜು ಅವರೆಂದರೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟ, ಗೌರವ. ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಭೇಟಿಯಾದ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮೀಯವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಗ್ರಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ನಾನು ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದು ಸುಮಾರು 35 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಎನ್.ಎಮ್.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂಗಿ ಸುಧಾ ಸೀತಾರಾಮನ್ ರಾಜುರವರ ಶಿಷ್ಯೆ. ನಾನೂ ಆಗ ತಾನೆ ಚಿತ್ರರಂಗ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಕಾಲೇಜಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ನಾನು ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾದಾಗ ಅವರನ್ನು ಮೊದಲನೆಯ ಸಲ ನೋಡಿದ್ದು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ರಾಜು ರವರ ಆಕರ್ಷಕ ನಿಲುವು, ಸ್ಫುರದ್ರೂಪ, ಹಸನ್ಮುಖ, ಕಂಚಿನ ಕಂಠ ನನ್ನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತ್ತು. ಇದರ ನಂತರ ರಾಜುರವರು ನನ್ನನ್ನು ಆರ್.ವಿ. ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆರ್.ವಿ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅನೇಕ ಕಾಲೇಜ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಹ್ವಾನದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಮುಂಚೆಯೇ ದೂರವಾಣಿ ಕರೆಮಾಡಿ ಸಮಯ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ನಿಗದಿತ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಎಷ್ಟು ಗೌರವದಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರೆಂದರೆ, ಅವರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಮಣಿಯಲೇಬೇಕು. ಕೇಳಿದ ತಕ್ಷಣ ನಾನು ಬರಲು ಅಂಗೀಕರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳ ಒತ್ತಡವಿದ್ದರೂ ರಾಜು ಅವರ ಕರೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕರೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಜೊತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಕಳೆಯುವುದು ಕೂಡ

ನನಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟ. ಅವರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಯಮ ಮೀರದೆ ವಿನಯಶೀಲರಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದದು. ನನಗೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವಾದರಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವರೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೂ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಮೊದಲು ಮಾನವನಾಗು' ಪುಸ್ತಕ ನನಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಅವರ ಜೊತೆ ಒಡನಾಟ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪರಿಚಯವೂ ಆಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಅವರ ಶಿಸ್ತು, ಸಮಯಪಾಲನೆ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ದಕ್ಷತೆ, ಬತ್ತದ ಉತ್ಸಾಹ ಅನುಕರಣೀಯವಾದದ್ದು. ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಂದಹಾಸ ಇಲ್ಲದೆ ನಾನು ಅವರನ್ನು ನೋಡೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಗೌರವದಿಂದ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ರೀತಿ ಕೂಡ ವಿಶೇಷವಾದದ್ದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಅವರ ಜೊತೆ ಮಾತಾಡುವಾಗ, ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿರುವ ಆಳವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಯ, ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ಇತರರ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವಾಗ ವಿನೀತರಾಗಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡೇ ಅಷ್ಟೇ ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವವಾಗಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ತೋರುವ ಆಸೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾದದ್ದು. ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನಿಶ್ಚಿತಜ್ಞಾನದಿಂದ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ, ಅದನ್ನೂ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷತೆ ಇದೆ. ಈ ಗುಣಗಳು ರಾಜು ಅವರನ್ನು ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ರೂಪು ತಿದ್ದಿವೆ. ಇವಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಸಹಚರರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವರು ಚಿಕ್ಕವರು ಎನ್ನುವ ಬೇಧಭಾವವಿಲ್ಲದೆ, ಸೌಹಾರ್ದತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರ ಮನ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜು ರವರು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಮಯವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಮಾಡೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ, ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಅವಲೋಕನ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅತೀವ ಕಾಳಜಿ, ಅವರನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರುಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುತ್ತದೆ. ತಾವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕರು, ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯರು. ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಹಲವಾರು ಅರ್ಹತೆಗಳಿಂದ ಆರ್.ವಿ.

ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇತರ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅವರು ಸಲಹೆಗಾರರು, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಆಗಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೇ.

ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಗುರುತತ್ವ'ವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಗುರುವಾಗಿ ಪಡೆದವರು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅದೃಷ್ಟವಂತರು. 'ಗುರು' ಎನ್ನುವ ಶಬ್ಧದಿಂದಲೆ ಪುಳಕಿತನಾಗುವ ನನ್ನಂತವರಿಗೆ ರಾಜ ಅವರು 'ಆದರ್ಶ ಗುರು'ವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಾನು ಅವರ ನೇರ ಶಿಷ್ಯನಾಗದಿದ್ದರೂ ನಿಜ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಗುರುವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಜೊತೆ ಇರುವಾಗ, ಮಾತಾಡುವಾಗ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಭಾವಿತ, ಉತ್ತಮ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೊತೆ ಇದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವ ಸಂತೋಷ ಇರುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಅಂತಃಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ಎತ್ತರದ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ.

ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು, ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನೂ ಗೌರವಾದರಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ರಾಜು ರವರು ತಮ್ಮ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ತೀವ್ರ ಆಘಾತವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಆದರೂ ವಿಚಲಿತರಾಗದೆ ಪುತ್ರನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೇ "ವಿನಯ್ ಫೌಂಡೇಷನ್" ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತನ್ಮೂಲಕ ಹಲವಾರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಮಾಜಪರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಅವರು ನನಗೆ ನೀಡಿದೆ 'ವಿನಯಶ್ರೀ' ಪ್ರಶಸ್ತಿನ್ನು ಜೀವನದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂದು ಭಾದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅವರ ಈ ಎಲ್ಲ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗಾತಿಯಾಗಿ ಇರುವ ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಯತ್ರಿಯವರಿಗೆ ನನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅಭಿವಂದನೆಗಳು.

ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಬದುಕಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬೆಳೆದ ರಾಜು ರವರು ಆದರ್ಶಮಯ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಹಾಗೆ ಜೀವನಾನುಭವದಿಂದ ಪಕ್ವವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹಳ ಅಮೂಲ್ಯ. ರಾಜುರವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಶುಭಾಶಯಗಳು.

●●●

ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವವರೇ
ನಿಜವಾದ ಶಿಕ್ಷಕರು

– ಡಾ ಸರ್ವಪಲ್ಲಿ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್

*

ಅಪೂರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ

ಡಾ॥ ಹೆಚ್.ಎಸ್. ಗಣೇಶಭಟ್ಟ
ಖ್ಯಾತ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು
ಎಂ.ಇ.ಎಸ್ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

ನನ್ನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ ನಾನೆಂದು ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಆದೆ ಎಂದು. ಆದರೆ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರುವುದಿಷ್ಟೇ ನಾ ಅವರನ್ನು ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಬಲ್ಲೆನೆಂದು. ಆದೆಂದೋ ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಧ್ವನಿ ಒಂದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಒಂದು ಆಡಿಟೋರಿಯಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಅದು ಸುದಿನ. ಅಲ್ಲಿ ನಾಕಂಡೆ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುವಿನ ಠೀವಿಯನ್ನ, ಅವರ ಮಾತು, ಅವರ ಅಂತರಾತ್ಮ ಹೇಳಬೇಕು ಎನಿಸಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿಬಿಡುವುದು ಅವರ ಸ್ವಭಾವವಲ್ಲ. ಹತ್ತು ಮಾತಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಹೆಕ್ಕಿ ಆಡುವುದು. ಅವರ ಮಾತು ಎಂದ ಮೇಲೆ ತೂಕವಿಲ್ಲದಿದ್ದೀತೆ!

ಮೌಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ಅವರು ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ಪಯಣಿಸಿದ ಹಾದಿಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಭಾರ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹಗುರ, ಒಮ್ಮೆ ದಾಪುಕಾಲು, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆನೆಹೆಜ್ಜೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ನಡೆಯೇ ಅವರು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಮೌಲ್ಯ. ಅವರ ಉಪನ್ಯಾಸದ ನಂತರ ಕೇಳುಗನಿಗೆ ಅನಿಸುವುದು

ನೂರಾರು ಮತವಿಹುದು ಲೋಕದುಗ್ರಾಣದಲಿ
ಆರಿಸಿಕೋ ನಿನ್ನ ರುಚಿಗೊಪ್ಪುವ ಮತವದರೊಳ್,
ಸಾರದಡುಗೆಯ ವಿಚಾರದೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡೆ
ಬೇರೆ ಮತ ಬೇರೆ ಮತಿ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ.... ॥

ಎಂಬಂತೆ, ಯಾವುದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಯಾವುದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು ಎಂಬ ಗೊಂದಲ ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ. ತ್ಯಜಿಸಲಿರುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಲೇಬೇಕು. ಆದರೆಷ್ಟು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಎಂಬುದಷ್ಟೇ ಸವಾಲು.

ಅವರ ಮುಗುಳ್ನಗೆ, ತೀಕ್ಷ್ಣಮತಿ, ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ಪರ್ಶ ಅನುಭವಿಸಿದವರಿಗಷ್ಟೇ ಗೊತ್ತು. ಕೆಲವೊಂದು ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೊಡನೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ನನಗೆ ಲಭಿಸಿದ್ದು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ.

ಅತಿ ಚಿಕ್ಕವರಲ್ಲೂ ದೊಡ್ಡವರ ಭಾವ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ರಾಜು ಸರ್ ಅವರ ಹೃದಯವಂತಿಕೆ, ಕಲಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದವರಲ್ಲೂ ಕಲಿಕೆಯನ್ನುಂಟು

ಮಾಡುವ ಕಲೆ ಅವರದ್ದು. ಯಾವುದನ್ನೂ ಏಕಾಏಕಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು ಅವರ ರಕ್ತದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಧಾಟಿ

ಹೊಸ ಚಿಗುರು ಹಳೆಬೇರು ಕೂಡಿಸಲು ಮರ ಸೊಬಗು
ಹೊಸಯುಕ್ತಿ ಹಳೆತತ್ವ ಒಡಗೂಡೆ ಧರ್ಮ ।
ಋಷಿವಾಕ್ಯದೊಳು ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲೆ ಮೇಳವಿಸೆ
ಜಸವು ಜನಜೀವನಕೆ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ ॥

ಎಂಬಂತೆ, He has the ability to turn any metal into GOLD. ALL OLD IS NOT GOLD to him.

ಅವರಿಂದ ಕಲಿಯುವುದು ಒಂದು ವಿಶ್ವಕೋಶದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಮೀರಿದಂತೆ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ.

ಕಲಿಯಬೇಕೆನ್ನುವವರರು ಶ್ರೀ ರಾಜು ಅವರ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿರಲಿ, ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದರೆ ಮೈದಡವಿದರೆ ಕಲಿಕೆ ಮೈದುಂಬಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ.

●●●

"ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಕನು ಬಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು
ಒಳ್ಳೆಯವನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ
ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ"

– ಮಾರ್ವಾ ಕಾಲಿನ್ಸ್

*

ಸಂಘಟನೆಯ ನೇತಾರ

ಎಸ್. ಮುರಳಿ ಮೋಹನ್
ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಮತ್ತು
ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು
ಶ್ರೀ ಮಾರುತಿ ಎಜುಕೇಶನಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ರಾಜಘಟ್ಟ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ

ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳ ಸನ್ನಡತೆಯ ಕಾರ್ಯಬದ್ಧತೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಆರೋಗ್ಯದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯ ಗುಣಧರ್ಮಗಳ ಸುತ್ತಧನಾತ್ಮಕ ಪರಿಧಿ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ ಆ ಪರಿಧಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಆ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ನಮ್ಮ ತಂದೆ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯರು, ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದಾಗ ಅವರು ವೈದ್ಯರಾಗಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ (ಇಂದಿನ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲ್ಲೂಕು) ತಳಕು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿ ವೀರಣ್ಣ ಎನ್ನುವವರ ಮನೆ ಇದ್ದುದು ನನಗೆ ಮಸುಕು ಮಸುಕಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ. ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ನಡವಳಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದುದೂ ನೆನಪಿದೆ.

ಆದರೆ ಇದಾದ ಅನೇಕ ದಶಕಗಳ ನಂತರ ಅಚಾನಕ್ ಆಗಿ ನನಗೆ ಡಾ॥ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಆವರೊಂದಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಷೇತ್ರದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಸಂಯೋಜನೆ–ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಒಡನಾಟ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು, ಅವರ ಪೂರ್ವಾಪರ, ಹುಟ್ಟೂರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು, ಆಗ ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು (ತಳುಕಿನ ವೀರಣ್ಣರಾಜು), ತಕ್ಷಣ ನಾನು ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಅವರ ತಂದೆಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳು ಗುನುಗುಡಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಅನಿಸಿಕೆ ಡಾ॥ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರಲ್ಲೂ ಕಾಣತೊಡಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲೂ ನನಗೆ ಡಾ॥ ರಾಜು ಅವರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದರು, ಹಲವಾರು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹವಾಸದೊಂದಿಗೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಮಕ್ಕಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬದುಕು ಹಸನಾಗತೊಡಗಿತು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಡಾಜ ರಾಜು ಅವರು ಪ್ರೇರಕಶಕ್ತಿಯಾದರು, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾದರು.

ಡಾ॥ ರಾಜುಅವರಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತಾವುಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರತರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವರುಗಳು ಇತರರನ್ನೂ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

'ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಕ ನಾಯಕನಾಗುತ್ತಾನೆ" ಎನ್ನುವುದು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುವ ಮಾತು. ಇದು ಸತ್ಯವೆನ್ನುವುದನ್ನು ಡಾ॥ ರಾಜು ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯಿಂದ ಇತರರ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬರುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯವರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಹಲವಾರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ನಿರ್ವಾಹಣಾಕಾರರು, ಇವರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಲ್ಲದೇ ಅಪಾರ ಗೌರವಭಾವನೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಲೇಖಕರು, ಸಂಗೀತಗಾರರುಗಳನ್ನು ಸದಾ ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಇವರ ರೀತಿ ಅನುಕರಣೀಯ.

ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಎನ್ನುವಂತೆ "ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯತ್ತ ಶಿಕ್ಷಕರು Teacher's Initiative for Educational Change ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಸುಮಾರು 100 ಶಿಕ್ಷಕರ ಒಂದು ತಂಡದಂತೆ ಅನೇಕ ಶಿಕ್ಷಕರ ತಂಡಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ಆ ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ದ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ "ತರಬೇತುದಾರರ ತರಬೇತಿ" ಎನ್ನುವ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಲಾಯಿತು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಶಿಕ್ಷಕರು ಇಂದಿಗೂ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದು ಆಶಾದಾಯಕ ಸಂಗತಿ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಡಾ. ರಾಜು ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಚಟುವಟಿಕೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜಯನಗರದ 'ಜಯನಗರ ಶೈಕಣಿಕ ಸಮಿತಿ', ರಾಜಾಜಿನಗರದ ವಿಕಸನ', ಕೋಣನಕುಂಟೆಯ' ಜ್ಞಾನಗಿರಿ', ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರದಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಆಯ್ದ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ 'ಪ್ರಜ್ವಲ' ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಉಚಿತ ತರಬೇತಿ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದ ದಶಕಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ಎಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವವರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಪಾಲುದಾರರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ನಾಯಕರುಗಳಿಗೆ ಸೇವೆಯ ಮನೋಭಾವನೆಯ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ನಮ್ಮಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನೇ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ದಿಗ್ಗಜರನ್ನೂ ಒಂದು ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾದರು. ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಕರು ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಡಾ॥ ರಾಜು ಅವರ ಚಿಂತನೆ, ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಆಯೋಜಕರಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡುವ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನೂ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವು ಉಚಿತ ತರಬೇತಿ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವ ಇತರರಿಗೆ ಅನುಕರಣೀಯವಾಗಲಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ತರಬೇತಿ ತರಗತಿಗಳ ರುಚಿ ಉಣಿಸಿದ ದಿ॥ ಅಣ್ಣಯ್ಯನವರ "ಯುವಕ ಸಂಘ"ದಲ್ಲಿ ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಬೋಧಿಸಿದ ಅನುಭವವುಳ್ಳ ಡಾ॥ ರಾಜು ಅವರು, ಅದರ ಆಯೋಜಕರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಬದ್ಧತೆ ಉಳ್ಳ ಹಲವಾರು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆ ಸುಮಧುರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನೂ ಗೌರವಾದರಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವವರು. ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಯುವಕಸಂಘದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ಡಾ॥ ರಾಜು ಅವರು ಈ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದು ಅವರು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಪ್ರೀತಿ–ವಿಶ್ವಾಸ–ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದ ಎನ್ನಬಹುದು. ವಿವಿಧ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಹೊಂದಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಧುರೀಣರೂ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪದೇ ಇದ್ದರೂ ಡಾ॥ ರಾಜು ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಇವರು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಮ್ಮತವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುವುದು ಇವರ ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ.

ಹಲವಾರು ವಿಧವಿಧವಾದ ಸಂಘಟನೆಗಳ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ವಾಹಕರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೇ ಅವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತು ತನ್ನದೇ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂಬಂತೆ, ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಇವರು ಸದಾ ಮುಂದು.

ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮತ್ತು ಯೋಜನಾಬದ್ಧವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧತೆ, ಸಮಯ ಪರಿಪಾಲನೆ, ಶಿಸ್ತು, ಅತಿಥಿ–ಸತ್ಕಾರ, ಅತಿಥಿಗಳ ಜೋಡಣೆ, ಭಾಗಿಯಾದವರಿಗೊಂದು ತರಬೇತಿ ಎನ್ನುವಂತೆ ಆಯೋಜಿಸಿ ಮಾದರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನಾಗಿಸುವುದು ಇವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಾರ್ಟಿಯ ಸಂಘಟನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ನಿಮಿತ್ತ ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೊಬ್ಬರು ರಾಜಘಟ್ಟದ ಶ್ರೀ ಮಾರುತಿ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಸಹಕಾರ ನೀಡಲು ಕೋರಿದರು. ಆ ಶಾಲೆಯ ಆಡಳಿತಮಂಡಳಿಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಡಾ॥ ರಾಜುರವರಿಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಸಹಕಾರ ಕೋರುವುದು ಒಳಿತು ಎಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದೆ. ಆದರೆ ಮುಂದುವರಿದ ಭಾಗವಾಗಿ ತರಗತಿಗಳ ಆಯೋಜನೆಯಾಯಿತು. ಡಾ॥ ರಾಜುರವರು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮುಂದಾದರು ನನಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ನೀಡಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ತಾವೂ ಸದಾ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಂತರು. ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಆ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿಸಿ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ತಾವು ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಾ ಯೋಜನೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು ಕಾರಣಕರ್ತರಾದರು. ತತ್ಫಲವಾಗಿ ಇಂದು ಆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲೊಂದು ಎನ್ನುವ ಹಂತ ತಲುಪಿದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನನಗೆ ಅನೇಕ ಹಲವಾರು ಸಂದಿಗ್ಧ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬಂದಾಗಲೂ ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತು ನನ್ನನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದ ರೀತಿ ನಾನೆಂದೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸುವವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರ ಈ ಗುಣ ಮಾದರಿಯಾಗಬಲ್ಲದು ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವವರಿಗೆ ಅನುಕರಣೀಯ.

ಡಾ|| ರಾಜು ಅವರು ವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕುಟುಂಬ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಸಾಮರಸ್ಯ-ನೆಮ್ಮದಿಗಳನ್ನೂ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ.ರಾಜು ಮತ್ತು ಅವರ ಶ್ರೀಮತಿಯವರು ಇಬ್ಬರೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ಜನರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಇವರ ಸೇವೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಲಭಿಸುವಂತಾಗಲಿ, ಆರೋಗ್ಯ-ಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ, ಸುಖ-ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ, ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನವನ್ನೂ ಸದಾ ಕರುಣಿಸುತ್ತಿರಲಿ, ಎಂದು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

●●●

ಸೃಜನಶೀಲ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು
ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವುದು
ಶಿಕ್ಷಕರ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಕಲೆ.

– ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್

*

ಅನುಪಮ ಅಧ್ಯಾಪಕ

ಡಿ.ಕೆ. ಬಾಲಾಜಿ *ಐ.ಎ.ಎಸ್*
ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ
ಮಚಲಿಪಟ್ಟಣ, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ

ಅದು 2007 ಗ್ರಾಮ ಸೊಗಡಿನ ಕೊರಟಗೆರೆಯ ಯುವಕನಾದ ನಾನು ಭವ್ಯ ಭವಿಷ್ಯದ ಕನಸನ್ನು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಅರಸಿ ಬಂದೆ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ್ದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕಾಲೇಜ್ ಒಂದನ್ನು. ಆ ಕಾಲೇಜಿನ ವಾತಾವರಣ ನನ್ನ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವಂತಿಲ್ಲ ಎನಿಸಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳ ವಾತಾವರಣ ಹೀಗೆಯೇ ಇರಬಹುದು. ಇಂತಹ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮಗ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತಾನೆಯೇ ಎಂಬ ದುಗುಡ ಅಪ್ಪನಿಗೆ.

ಆ ಆತಂಕದಲ್ಲೇ ಆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕಾಲೇಜು ಮಾತ್ರ ಬೇಡ. ಬೇರೆ ಕಾಲೇಜ್ ಅರಸಿ ಹೊರಟ ನಾವು ಮತ್ತೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದು ಆರ್.ವಿ.ಐ.ಎಂ ಗೆ. ಆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕಾಲೇಜ್ ನಮ್ಮನ್ನ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ನಮಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ರೀತಿ ನನ್ನ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿತು. ಕೂಡಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಅದೇ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರು.

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುದ ನೀಡುವ ಖಗಿಖಒ ಕಟ್ಟಡದ ವಿನ್ಯಾಸ, ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರಬಯಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪೋಷಕರನ್ನು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಆದರಿಸುವ ರೀತಿ ರಿವಾಜು ತನ್ನಿಂತಾನೇ ಬಂದಿದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ಕಾಲೇಜು ಸೇರಿದ ಕೆಲ ದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. 'ದಿ ಕ್ಯಾರೆಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ದಿ ಲೀಡರ್ ಈಸ್ ರಿಫ್ಲೆಕ್ಟೆಡ್ ಇನ್ ದಿ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಶನ್ ಹಿ ಹೆಡ್ಸ್' ಎನ್ನುವಂತೆ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಾಲಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದದ್ದು 'ರಾಜು ಸರ್'.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೆಸರಾಂತ ಸಿ.ಎ ಪಟ್ಟಾಭಿ ಸರ್ ಆಗಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ಯಮ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹರೀಶ್ ಸರ್, ಅನಿತಾ ಮೇಡಂ ಆಗಲಿ, 80 ರ ಆಸುಪಾಸಿನ ವೆಂಕಟರಾಮು ಸರ್ ಅಗಲಿ, 70 ರ ಆಸುವಾಸಿನ ಅನಂದ್ ರಾವ್ ಸರ್ ಆಗಲಿ ಆರ್.ವಿ.ಐ.ಎಂ. ಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದ್ದು ರಾಜು ಸರ್ ಅವರ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವದಿಂದ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ನೇರವಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ ಇಂತಹ ದಿಗ್ಗಜ್ಜರ ಒಂದೊಂದು ಉಳಿ ಏಟು ಕಲ್ಲಂತಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಸುಂದರ ಶಿಲೆಯನ್ನಾಗಿಸಿದವು ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಇಷ್ಟಾದರೂ 'ರಾಜು ಸರ್' ಅವರಿಂದ ಪಾಠ ಕೇಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕೊರಗು ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶ ಮತ್ತೊಂದಿದೆ. ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ತನ್ನ ಕೌಶಲ್ಯ, ನೈಪುಣ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸಿನ ನಿಚ್ಚಣಿಕೆಯನ್ನೇರುತ್ತಾ ಮೇಲೆ ಹೋದಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ತಲುಪುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅದೇ ಕೌಶಲ್ಯ ನೈಪುಣ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಹಲವರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ಚುಕ್ಕಾಣಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವೃತ್ತಿನಿರತ' ಪಾತ್ರದಿಂದ 'ನಾಯಕ' ನ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಬಡ್ತಿ ಪಡೆಯುವ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಪಲ್ಲಟ ಹೊಂದುವವರು ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ರಾಜು ಸರ್ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಆ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಪಾಠ ಮಾಡಲೂ ಸೈ. ಪಾಠ ಮಾಡಿಸಲೂ ಸೈ!!

ರಾಜು ಸರ್ ಅವರ ಪಾಠ ಮಾಡುವ ಶೈಲಿ ಬಲು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾದದ್ದು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಗತ್ತು, ಅಗತ್ಯ ಏರುಪೇರು, ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಪದಬಳಕೆ, ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ ಕಣ್ಣು ಎಲ್ಲವೂ ಬಲು ಅಪರೂಪ ಮತ್ತು ವಿರಳ. ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಸಾಕು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಲು ಆಗಾಗೆ ಸರ್ ಬಂದು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಭಾಷಣ ಎಲ್ಲವೂ ಮೈ ನವಿರೇಳಿಸುವಂತಿರುತ್ತಿದ್ದವು ಸರ್ ರಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಪಾಠ ಕೇಳುವ ಭಾಗ್ಯ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂಬ ಕೊರಗಂತು ನನಗೆ ಈಗಲೂ ಇದೆ.

ವಾಣಿಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಮ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡದಿರುವುದು ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆದರೆ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ತರಬೇತು ಪಡೆದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬ, ಉದ್ಯಮಿಯಾಗಬೇಕಾದದ್ದು ಈ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದನ್ನು ಅರಿತಿರುವ ರಾಜು ಸರ್ RVIM ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪಾಠದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಒಂದೆಡೆ Corporate Trainer ಬಂದು ತರಗತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮದ 'ಹಣತೆ* ವ್ಯಕ್ತಿತ ವಿಕಸನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದೊಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ವಿನೂತನ ಸಮಾಗಮ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ ಇರುವ ರಾಜು ಸರ್ ವಿನಯ್ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತನ್ಮೂಲಕ ಹಲವು ಸಮಾಜಮುಖಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಚಾಲಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ನನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಗಳೊಡನೆ ಜಯನಗರ 2ನೇ ಬ್ಲಾಕ್ ನಲ್ಲಿರುವ ಕೊಳಗೇರಿಯಲ್ಲಿ 'ಶಿಕ್ಷಣ' ಹೆಸರಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸಸಿದ್ದು ಒಂದು ಅಪರೂಪದ ಅನುಭವ ಪ್ರತಿ ಭಾನುವಾರ 5–10 ಜನರ ತಂಡವೊಂದು ಆ ಕೊಳಗೇರಿಗೆ ಭೇಟಿಯಿತ್ತು, ಅಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದೆವು ಒಂದೆಡೆ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಿವು ಅದರಿಂದ ಮೂಡಿದರೆ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಹಣದ ಬಳಕೆ, ಅದರ ಲೆಕ್ಕ, ಬರೆಯುವುದು, ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಎಲ್ಲಾ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆಯೇ ವರದಿ ಬರೆಯುವ ನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿತು. ಈ

ದಿನ ನಾನು ಜನಪ್ರಿಯ ಪುಸ್ತಕ ಒಂದನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಆ ದಿನ ಶಿಕ್ಷಣ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಭಾಗವಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರತಿ ವಾರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವರದಿಗಳೇ ಭಾಗಶಃ ಕಾರಣ.

ಶಿಕ್ಷಣ' ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಜಾಗೃತ ಗೊಳಿಸಲು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾವಗಡದಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀಧರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲಾಗಿತ್ತು. ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕೊರಟಗೆರೆಯ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದು 'ಒತ್ತು ಶಾವಿಗೆ' ಉಪಹಾರವನ್ನು ರಾಜು ಸರ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸವಿದರು. ನಾನು ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ಈಗಲೂ ಸಹ ರಾಜು ಸರ್ ಅ ಶಾವಿಗೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ನಾನು ಭಾರತೀಯ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದಾಗ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದವರೆ ಆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ ಸಂತಸಪಟ್ಟು ಕೂಡಲೇ ನನಗೆ RVIM ನಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದರು. ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವೃತ್ತಿಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿಘ್ನಗಳು ಬಾರದಿರಲಿ ಎಂದು ಸ್ವತಃ ರಾಜು ಸರ್ ಅವರೇ ಗಣಪತಿಯ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದು ನೆನಪಿನ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದರು. ಈಗಲೂ ಸಹ ಅದು ನನ್ನ Office Table ಮೇಲಿದೆ

ಹೀಗೆ ರಾಜು ಸರ್ ಬಗ್ಗೆ, ಬರೆಯಲು ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಹಜಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯವನಾಗಿದ್ದರೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಳಿತನ್ನು ಬಯಸಿ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಒಳಿತನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಅದಮ್ಯ ತುಡಿತವಿದ್ದರೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನಿಂತಾನೇ ಧೀಮಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಾಲಿಗೆ ರಾಜು ಸರ್ ಸೇರುತ್ತಾರೆ.

●●●

"ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಕನು ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯಂತೆ,
ಇತರರಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡಲು
ತಾವೇ ಬತ್ತಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ".

– ಮುಸ್ತಫಾ ಕೆಮಾಲ್ ಅಟತುರ್ಕ್

*

ಹೃದಯವಂತ ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರು

ಡಾ. ರಘು ವಿ.
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ
ವಿವೇಕಹಂಸ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಚಿತರಾದವರಿಗೆ ರಾಜುಮೇಷ್ಟ್ರು. ಇವರಿಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತರ ಸಂಭ್ರಮವೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಅಚ್ಚರಿ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷ. ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಕಾಲ ಸರಿಯಿತೇ ಎಂಬ ಅಚ್ಚರಿ, ಅವರ ಎಪ್ಪತ್ತನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆದರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಜನಾನುರಾಗ ಅವರಿಗೆ ಇದೆ ಎಂಬ ಸಂತೋಷ. ಅವರ ಸಿದ್ಧಿಸಾಧನೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ ದೂಡ್ಡದೇ. ಆದರೆ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವರ ಸಿದ್ಧಿಸಾಧನೆಗಳಿಗಿಂತ, ಡಾ. ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಅವರಿಗಿಂತ, ಹಿರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರುಳ ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಮತ್ತು ಅವರ ಪರಿಚಯ ಮೂರು ದಶಕಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ್ದು. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬರಹದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ನನಗೆ ಅಧ್ಯಾಪನ ವೃತ್ತಿ ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಪರಿಚಯವಾದದ್ದೇ ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರಿಂದ. ಸರಳತೆ, ಸಜ್ಜನಿಕೆ ಮತ್ತು ಸವಿನಯ ನಡೆವಳಿಕೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಗುಣ. ಆಡಳಿತದ ಜವಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತಾಗ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜು ಅವರು ಅಧ್ಯಾಪನಕ್ಕಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಹೆಸರಾದವರು. ಮುಂದೆ ಇವರು ಬಡ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗೇರಿದಾಗಲೂ ಸರಳತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡದ ನಿಗರ್ವಿ.

ಎಷ್ಟೇ ದೂರದವರಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಹತ್ತಿದವರಾಗಲಿ ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಲೇಪವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದು ಇವರ ಜಾಯಮಾನ. ಅವರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾದ ಗುಣವೂ ಇದೇ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರು ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಹುದಿತ್ತು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೆ.

ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಪಾಠ ಮಾಡಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಇವರು ಕಾಲೇಜಿನ ಅಧ್ಯಾಪನದ ಜೊತೆಗೆ ಆಸಕ್ತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಹೊರಗಡೆಯೂ ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಅದರಲ್ಲೂ ಬಡಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಉಚಿತ ಪಾಠಗಳವು. ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ವಿವೇಕಹಂಸದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಾಸೆ ನೀಡುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅದರ ಯೋಜನಾಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಅನೇಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ

ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರಲ್ಲದೆ 'ವಿನಯ್ ಫೌಂಡೇಶನ್' ಮೂಲಕ ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್.ವಿ. ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಿಂಚನ ಕನ್ನಡ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಮೌಲಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಇದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ ನಿರತರಾಗಿರುವ ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಅನೇಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಬಡವಾಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಡವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಪಾಠ, ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಕ್ಷಣವೇ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವುದು ಬಸವನಗುಡಿಯ ಯುವಕ ಸಂಘ, ಜಯನಗರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ನರಸಿಂಹರಾಜ ಕಾಲೊನಿ ಶ್ರೀ ರಾಮ ಸೇವಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ತರಗತಿಗಳು, ಇವಿಷ್ಟು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡದ್ದು. ಕಾಣದ ಎಷ್ಟೋ ಗುಪ್ತ ಸೇವೆಗಳು ಇವರಿಂದ ನಡೆದಿರುವುದೂ ಇದೆ. ತಮ್ಮ ಜನ್ಮ ಸ್ಥಳ ತಳುಕಿನಲ್ಲೂ ಅವರು ಕೆಲವು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವರೆಂಬ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ.

ಹಿಂದೆಯೇ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ನನ್ನ ಮತ್ತು ರಾಜುಮೇಷ್ಟ್ರ ವಿಶ್ವಾಸದ ನಡೆ ಮೂರು ದಶಕಗಳನ್ನು ದಾಟಿದ್ದು. ಹನುಮಂತನಗರದ ಸರಳ ನಿವಾಸದಲ್ಲಿ ಗಾಢ ಹಸಿರು-ನೀಲಿಬಣ್ಣದ ಬಜಾಜ್ ಸ್ಕೂಟರ್ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಿದ್ದ ದಿನಗಳಿಂದ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು, ಇಂದು ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ ಕಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಅದೇ ಹಸನ್ಮುಖ ಮತ್ತು ದೃಢಧನಿಯ ರಾಜುಮೇಷ್ಟ್ರು. ಇವರು ಬದಲಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅದೇ ಸರಳತೆ, ಸಜ್ಜನಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಹೃದಯತೆ ಇವರಲ್ಲಿಯೂ ಇವರ ಶ್ರೀಮತಿಯವರಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಸಿದೆ. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಆತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೋ, ಸಹಾಯಾರ್ಥಿಯೋ, ಯಾರೆ ಆಗಿದ್ದರೂ ಬಹಳ ಪ್ರಿತಿ ಆದರಗಳಿಂದ ಆಹಾರ ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಕೇಳಿ, ತಮ್ಮ ಕಕ್ಷೆಯೊಳಗೆ ಅವರ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಈಡೇರುವಂತಹದ್ದಾದರೆ ಅದನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎರಡು ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರರ ವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ವೈಶಾಲ್ಯತೆ ವಿಶದಪಡಿಸಿ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅವರ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನಾನು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟೆ. ಅದು ಆರ್.ವಿ.ಐ.ಎಂನ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಹಂತ ತಲುಪಿತು. ಅದಾಗಲೇ ಆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನಿಂದ ತಡವಾಗಿ ತಲುಪಿ ಕೊಂಚ ಅನಾನುಕೂಲವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಅವರು ಮನ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಬಳಿಕ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಲಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ನನಗೂ ಕೆಲವು ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ತಲೆದೋರಿದವು. ಬಹಳ ಕೈಗಳು ಕೂಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ಸಮೂಹ ಸೇರಿದಾಗ ಈ ಬಗೆಯ ತಿಕ್ಕಾಟ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವದ ತಕ್ಕಡಿ ಹಿಡಿದವರು ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಮತೋಲಿತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುವುದು ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು, ತುಲನೆಯ ಮಾಪಕಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಪುಸ್ತಕದ ಅಂದ ಕಾಣುವುವಿಕೆ,

ಪುಟವಿನ್ಯಾಸ, ಮುಖಪುಟದ ಚಿತ್ರಣದ ಆಯ್ಕೆ ಇವುಗಳ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನಾಗಿ ನನಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಇರಾದೆ. ಆದರೆ ಇಡೀ ಮಾಲಿಕೆಯ ಹೊಣೆಹೊತ್ತವರಿಗೆ ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಲೇಖಕನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೋ? ಬೇಡವೋ? ಎಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ. ನಾನು ಮಂಡಿಸದೆ ಇರದ ತರ್ಕ ಗುಪ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಅದೇನೆಂದರೆ ನಾನು ವಿವೇಕಹಂಸದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಪಾದಕನಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿವೇಕಹಂಸದ ಪ್ರಕಾಶನದ ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಾಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದ ಅನುಭವ, ಹಾಗೇ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಉಪನಿರ್ದೇಶಕನಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಅನುವಾದ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅನುಭವ ಇರುವುದರಿಂದ ಜೊತೆಗೆ ಇದು ರಾಜುಮೇಷ್ಟ್ರ ಯೋಜನೆ ಆದರಿಂದ, ಇದು ನನ್ನದೇ ಯೋಜನೆ ಎಂಬ ಭಾವ. ಹೀಗಾಗಿ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೂಡುಗೆ ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ತಗಾದೆ ಕೆಲವು ದಿನ ಮುಂದುವರೆಯಿತು ಒಂದು ವಾರ ಕಳೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತವರು ದೂರವಾಣಿ ಕರೆ ಮಾಡಿ, ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದ ಕುರಿತು ವಿನ್ಯಾಸ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೇ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನೀವು ಸ್ವತಂತ್ರರು ಎಂದುತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ಆದೇಶ ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರದ್ದೇ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರು ಅದನ್ನು ನನಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಲೂ ಇಲ್ಲ.

ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಹೇಗೆ ವಿದ್ವಜ್ಜನರನ್ನು ಪೂರಕವಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು ಅವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಾಷಣವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಆತ್ಮೀಯನೂ, ಬಹಳ ಹತ್ತಿರದವನಾದರೂ ಅವರೆಂದು ನನಗೆ ಅವಜ್ಞೆ ತೋರದೆ ವೇದಿಕೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಗೌರವಾದರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಗೌರವ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಾಗವಹಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಬಿಡದೆ ನನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ದಿನಾಂಕ ಮತ್ತು ಸಮಯವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು, ಯೋಜನೆಯ ನಿರ್ವಾಹಕರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೆ ನನಗೊಂದು ಸನ್ಮಾನ ಸಮಾರಂಭ ನಡೆಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಇದು ಅವರ ಅಕ್ಷರ ಪ್ರೇಮದ, ಲೇಖಕರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಆದರದ ದ್ಯೋತಕ. ರಾಜುಮೇಷ್ಟ್ರಿಗೆ ಈಗ ಎಪ್ಪತ್ತರ ಹರೆಯವಂತೆ! ಅವರದು ಸುಮ್ಮನಿರುವ ಜಾಯಮಾನವಲ್ಲ. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಮಾಜೋಪಯೋಗಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತ ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತಾ ಅದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪಾಲನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತ ಸಾಗುವುದಷ್ಟೇ ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶುಭಾಶಯಗಳು ರಾಜು ಸರ್!

●●●

ವಿದ್ಯಾವಿನಯ ಸಂಪನ್ನ

ರವಿಶಂಕರ್
ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು – ಪ್ರಣವ ಯೋಗ ಮಂದಿರ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಕತ್ತಲೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಜ್ಯೋತಿಯ ಮುಟ್ಟಿಸಿದರೆ
ಕತ್ತಲೆ ಹಾದು ಬೆಳಗಾಯಿತು ನೋಡಾ
ಸುಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನುಳಿದು
ಅತ್ತತ್ತಲೇ ನಿರಂಜನ ಲಿಂಗದೊಳು ನಿರ್ವಿಕಾರನಾಗಿರ್ದನಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು

ಎಂಬ ಶರಣರ ವಚನದಂತೆ ಡಾ। ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಸರ್‌ರವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ನನ್ನ ಅಜ್ಞಾನವಳಿದು ಸುಜ್ಞಾನದೆಡೆಗೆ ಕರೆತಂದವರು ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ ನನ್ನ ಮತ್ತು ಶೀಯುತರ ಸಂಪರ್ಕ 2002 ರಿಂದ ಯೋಗಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಹೂವಿನೊಂದಿಗೆ ನಾರು ಸಹ ದೇವರ ಪಾದ ಸೇರುವಂತೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಇಂದಿನವರೆವಿಗೂ ಇರುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ನನ್ನದಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಯುತರು ವಿದ್ಯಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಲಕ್ಷಾಂತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ, ವಿನಯ, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತರೊಂದಿಗೆ ನಾನು ನಗರದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಾದಂತ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುವ ಭಾಗ್ಯ ನನ್ನದಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಸುಮಾರು 20 ರಿಂದ 50 ವರ್ಷದ ವರೆಗಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಶ್ರೀಯುತರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಾಲಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಆನಂದಬಾಷ್ಪವನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀಯುತರ ಸಾಧನೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸದಾ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಹೊಸತನ್ನು ನೀಡುವ ಹಂಬಲ, ಸಹಪಾಠಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಹಲವರ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಯುತರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಹಾರೈಕೆಯ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಪ್ರಣವ ಯೋಗ ಮಂದಿರ ಯೋಗ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀಯುತರ ಸೇವೆ, ಸಾಧನೆ, ನಿಷ್ಠೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹಲವಾರು ಉನ್ನತ ಪದವಿ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಎಲ್ಲಿಯೂ ತೋರಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸಹಜವಾಗಿ ನಯ, ವಿನಯ, ಗೌರವದಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನಂತಹ ಹಲವಾರು ಸ್ನೇಹಿತರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀಯುತರು ಹಲವಾರು ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ತನು-ಮನ-ಧನದ ಮೂಲಕ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಸಮಯವನ್ನು ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀಯುತರು ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಆರ್.ವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಶ್ರದ್ದೆ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಹೊಂದಿರುವುದು ಸರಿಯಷ್ಟೆ ಇವರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಉನ್ನತ ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದರೂ ಸಹ ಬೇರೆ ಆಮಿಶಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ತಮ್ಮ 70ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸದಾ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿ ಉನ್ನತ ವಿಚಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಯಶಸ್ಸಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಆರ್.ವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅಪಾರ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾಜ ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಯತ್ರಿ ದಂಪತಿಗಳು ಸದಾ ಸಮಾಜಮುಖಿಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಸದಾಚಾರಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಂಪತಿಗಳು ನೂರ್ಕಾಲ ಸುಖ ಶಾಂತಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬಾಳಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

●●●

ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂಬುದು
ಮನುಷ್ಯನೊಳಗೆ ಅದಾಗಲೇ ಹುದುಗಿದ್ದ
ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ.

– ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ

*

ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಣ್ಮಣಿ

ಎಸ್.ಎನ್. ಶೀಲಾ ಪ್ರಕಾಶ್
ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು
ಎನ್.ಎಂ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅಳೆಯಲ್ಪಡುವುದು ನಾವು ಏರಿದ ಅಧಿಕಾರದಿಂದಲ್ಲ
ಆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ತೋರಿದ ಪರಿಶ್ರಮ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥತೆಯಿಂದ

ಶ್ರೀಯುತ ರಾಜು ಸರ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು, ಅಥವಾ ಬರೀಬೇಕು ಅಂದಾಗ ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬರುವ ಮೊದಲ ಸಾಲುಗಳಿವು. ರಾಜು ಸರ್ ಎನ್.ಎಂ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ ಮಹಿಳಾ ಪ. ಪೂ. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ದಿನಾಂಕ 24-07-1981ರಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಒಟ್ಟು 23 ವರ್ಷಗಳ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಸ್ವಯಂನಿವೃತ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದಿನಾಂಕ 30-11-2004ರಲ್ಲಿ. ನಂತರ ಅವರು ಆರ್.ವಿ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸೇರಿದರು. ನಾನು ಸೇರಿದ್ದು 1993ರಲ್ಲಿ. ಅಂದರೆ ಅವರು ಈ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿ 12 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನಾನು ಸೇರಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಜು ಸರ್, ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅವರ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಯಿತ್ರಿ' ಅವರ ತಂದೆ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ವೃತ್ತಿಬಾಂಧವರು. ಗಾಯಿತ್ರಿ ಅವರ ತಂಗಿ ಗೀತ ಮತ್ತು ನಾನು ಸ್ನೇಹಿತೆಯರು. ಹಾಗಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ನಡುವೆ ಆತ್ಮೀಯ ಬಾಂಧವ್ಯ ಬೆಸೆದಿತ್ತು. ಅವರ ಮನೆಗೆ ಆಗಾಗ ಹೋಗುವಾಗ ಅವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಮ್ಮ ಭಾವ ತುಂಬಾ ಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ & ಡಿಸಿಪ್ಲೀನ್ ಎಂದು ಗೀತ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನಿಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ ಅವರ ಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು.

ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಪ್ಪಟ ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅವರು ಸದಾ ಚೈತನ್ಯದ ಚಿಲುಮೆ. ಮಾತುಗಳು ನೇರ, ದಿಟ್ಟ, ನಿರಂತರ ಅಂತಾರಲ್ಲ ಹಾಗೆ. ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲೂ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಗತ್ತು. ವಿಷಯಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಪ್ರಬದ್ಧರಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲ ಛಾತಿ ಉಳ್ಳವರು. ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳುಗರ ಮನಕ್ಕೆ ನಾಟುವಂತೆ ಹೇಳಬಲ್ಲ ಜಾಣ್ಮೆ. ಒಮ್ಮೆ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದವರು ಎಂದೂ ಅವರನ್ನು ಮರೆಯಲಾರರು. ಹಾಗಾಗೆ ಅವರೊಬ್ಬ ಜನಪ್ರಿಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ತರಗತಿಗಳು ಬಹಳ ಇಷ್ಟ.ಆದರೆ ಆವರಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ. ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಇರಲೇಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತಿದ್ದರು. ಪಾಠ

ಮಾಡುವಾಗಲೋ, ಕಾಲೇಜಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲೋ ಅಸಭ್ಯತೆ ತೋರಿದ ಮಕ್ಕಳ ದಂಡು, ಅವರ ಕೊಠಡಿಯ ಮುಂದೆ ಇದೊಂದು ಸಾರಿ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸಾರ್, ಇನ್ನೆಂದೂ ಈ ತಪ್ಪು ಮಾಡಲ್ಲ' ಎಂದು ಗೋಗರೆಯುತ್ತಾ, ಅಳುವ ದೃಶ್ಯ ನಮಗೆ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ತನ್ಮಯರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತರಗತಿಗಳಲ್ಲೂ ಹಾಗೆ. ಅವಧಿ ಮುಗಿದು ಬೆಲ್ ಹೊಡೆದರೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇದು ಇತರ ಉಪನ್ಯಾಸಕರ ಮುನಿಸಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತಿತ್ತು. ಅವರಒಟ್ಟು 46 ವರ್ಷಗಳ ಬೋಧನಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾಠ ಕೇಳಿದ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಿಜಕ್ಕೂ ಧನ್ಯರು. ಯಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅವರೊಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ನಿಧಿ ಇದ್ದಂತೆ. ಈ ನಿಧಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂಬುದು ಆರ್.ವಿ. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜು ಸರ್ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಅವರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣ ಭಾವ ಇತ್ತೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ'. ಆರ್.ವಿ.ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ಆಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಸಂದರ್ಭ. ಅದರ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ರಾಜು ಸರ್ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ನಿವೃತ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪರಿಶ್ರಮವಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ತಲೆ ಎತ್ತದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ತಳಮಟ್ಟದಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಯೋಜಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಭದ್ರಬುನಾದಿ ಹಾಕಿಕೊಡುವ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ, ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅನಿಸುತ್ತೆ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ಅನ್ನೋದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

ಒಮ್ಮೆ ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು 9:30 ಆಗಿತ್ತು. ನನಗೆ ತುರ್ತಾಗಿ ಅವರ ಪರಿಚಿತರೊಬ್ಬರ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೇಕಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡೋದು ಅನ್ನಿಸಿ ಅಳುಕಿನಿಂದಲೇ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದೆ ಸರ್ ಮಲಗಿದ್ರಿ ಅನಿಸುತ್ತೆ. ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ಅವರ ಫೋನ್ ನಂ. ಇದ್ದರೆ ಬೇಕು ಎಂದೆ. ಥಟ್ಟನೆ ಉತ್ತರ ಬಂತು.. ತೊಂದರೆ ಏನಿಲ್ಲ ಮೇಡಮ್, ನಾನಿನ್ನೂ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದೀನಿ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲಸ ಇತ್ತು, ಮುಗಿಸೇ ಹೋಗೋಣ ಅಂತ ಎಂದರು. ನನಗೆ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಅವರು ವೃತ್ತಿ ಬದುಕಿಗೆ ನೀಡಿದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ನೀಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತೆ. ಇಂದು ರಾಜು ಸರ್ ಅವರ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಶ್ರೀಮತಿ. ಗಾಯಿತ್ರಿ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ, ಸಹಕಾರವನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಮೆಚ್ಚಿ ಮದುವೆಯಾದವರು ಅವರು. ರಾಜು ಸರ್ ಕೆಲಸದ ಸ್ಪೀಡ್ ನೋಡಿದರೆ, ಅಪಾರ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಸಮಯ ಕೊಟ್ಟಿರಲಾರರು. ಇನ್ನಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ಸಂತಸ, ನೆಮ್ಮದಿಯ, ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನ ಲಭಿಸಲಿ ಎಂದು ಈ ಮೂಲಕ ತುಂಬು ಹೃದಯದಿಂದ ಹಾರೈಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

●●●

ಅಪ್ರತಿಮ ಅನನ್ಯ ಸಾಧಕ

ಡಾ. ಸಿ. ಸೋಮಶೇಖರ್ *IAS (Retd.)*
ಮಾಜಿ ಅದ್ಯಕ್ಷರು,
ಕರ್ನಾಟಕ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯ ಗೆಳೆಯರೂ ಬಹುಕಾಲದ ಮಿತ್ರರೂ ಆದ ಪ್ರೊ. ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು ಈ ನಾಡು ಕಂಡಂತಹ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು. ಅತ್ಯಂತ ಜನಾನುರಾಗಿ, ಜನಪ್ರಿಯ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕೂವರೆ ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಶಿಕ್ಷಣ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಪವಿತ್ರವಾದಕಾಯಕ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಹವರು. ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಷ್ಕೃತ ಆರ್.ವಿ. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಹಾಗು ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಅವರು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಸೇವೆ ಅಪೂರ್ವ.

ಆರ್.ವಿ. ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆಗಿ ಅವರು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದು, ಅದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದಂತಹ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು. ಅನೇಕ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರು ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಬ್ಬ ದಿಗ್ಗಜರಾಗಿ ಅಪರೂಪದ ಜನಾನುರಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅವರು ಆರ್.ವಿ. ಎಜುಕೇಷನಲ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ಸ್‌ನ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಡೈರಕ್ಟರ್ ಆಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅವರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರೀ ಡಾಕ್ಟರಲ್ ಮತ್ತು ಡಾಕ್ಟರಲ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್ ಇನ್ ಕಾಮರ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರೇಟನ್ನು ದೊರೆಯಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾದಂತಹ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದವರು ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಪ್ರೊ॥ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು.

ಸುಮಾರು 25 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ.ಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಮತ್ತು ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಲೇಖಕರೂ ಕೂಡ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೋಧನೆಯ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವವರು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಂತದ್ದು, ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಂತಹದ್ದು ಬಹಳ ಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ. ಏಕೆಂದರೆ, ಬೋಧನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯ ಸಿಗಲಾರದು. ಆದರೆ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಮರ್ಥರೋ ಲೇಖಕರಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹಾಗು ಸುಮಾರು 60ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಭಾರತ ಮತ್ತು

ಹೊರಗಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದಂತಹ ಕೀರ್ತಿ ಇವರದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಬಹಳ ವಿಶ್ವತವಾಗಿ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅವರು ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಅನೇಕ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.

ಅವರು ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಬಿತ್ತುವಲ್ಲೂ ಸಹ ಅವರ ಪಾತ್ರ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಅವರು ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದು ನಾಡಿನ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಲೈಟ್ ಅಂಡ್ ಡಿಲೈಟ್. ಡಿಸಪ್ಲಿನ್, ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ಸ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಆದರ್ಶ ಪುರುಷ ಶ್ರೀರಾಮ, ವಿಶ್ವಗುರು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಮಹಾಪುರುಷರು, ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಲೇಖಕರೂ ಸಾಹಿತಿಗಳಾಗಿಯೂ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಬೋಧನಾ ಶೈಲಿ ವಿಭಿನ್ನವಾದದ್ದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಇವರಲ್ಲಿರುವ ನಾಯಕತ್ವ ಗುಣಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸದಾಕಾಲ ಮೆಚ್ಚುವಂತಹದ್ದು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದ ಹೈಯರ್ ಎಜುಕೇಷನಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವೃತ್ತಿಪರಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ಅನುಭವವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಪ್ರೊ॥ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೂ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ರಾಜು ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರೀತಿಯ ಪುತ್ರ ಚಿ. ವಿನಯ್ ಅಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಅಪ್ಪಿದಾಗ ಆ ನೋವನ್ನು ಅವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ರೀತಿ ಅವರಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಇದ್ದ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ಅವರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಪತ್ನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಅವರು ಅನುಭವಿಸಿದ ಯಾತನೆ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧವಿಲ್ಲ. ಆ ನೋವು ಅವರ ವೃತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರದಿರುವುದು ಅವರ ಕಾಯಕ ನಿಷ್ಠೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಪ್ರೊ॥ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರ ಹವ್ಯಾಸಗಳು ಬಹಳ ಸೃಜನಶೀಲವಾದದ್ದು. ಸದಾಕಾಲ ಅವರ ಚಿಂತನೆ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಇರುವಂತಹದ್ದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಗಮಮಾಡಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಅಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಂತಹ ಕ್ರಿಯೆ ಎನ್ನುವಂತಹ ಉದಾತ್ತ ಧ್ಯೆಯವನ್ನು ಆವಿಷ್ಕಾರಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮತ್ತು ನಾನು ಬಹಳ ಆತ್ಮೀಯ ಮಿತ್ರರು. ನಾನು ಮತ್ತು ಅವರು ಜಯದೇವ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಓದಿದ್ದೇವೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಪ್ರೊ॥ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ.

ಸ್ಮಿತವಿರಲಿ ವದನದಲಿ, ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸದಿರಲಿ,
ಹಿತವಿರಲಿ ವಚನದಲಿ, ಋತವ ಬಿಡದಿರಲಿ;
ಮಿತವಿರಲಿ ಮನಸಿನುದ್ವೇಗದಲಿ ಭೋಗದಲಿ,
ಅತಿಬೇಡವೆಲ್ಲಿಯುಂ – ಮಂಕುತಿಮ್ಮ

ಎನ್ನುವ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ರವರ ವಾಣಿಯಂತೆ, ಸದಾ ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿರುವ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣರತ್ನ, ಗುರುಕುಲ ತಿಲಕ, ಹಿರಿಯ ಸಹಕಾರಿ, ಎಮಿನೆಂಟ್ ಎಜುಕೇಷನಲಿಸ್ಟ್ / ಮತ್ತು ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ ರತ್ನ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿರುವ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮ ನಾಡು ಕಂಡಂತಹ ಒಬ್ಬ ಅಪ್ರತಿಮ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು. ಅವರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಭಿನಂದನಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಬಹಳ ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಈ ಅಭಿನಂದನಾ ಕೃತಿ ನಾಡಿನ ಯುವ ಮನಸ್ಸುಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲಿ ಮತ್ತು ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಾಧನೆ ಯುವ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅವರು ಶತಾಯುಷಿಗಳಾಗಿ ಸುಖ, ನೆಮ್ಮದಿ, ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬಾಳಲಿ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಶುಭ ಹಾರೈಕೆ.

●●●

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ
ನಡತೆ, ಕೌಶಲ್ಯ, ಭವಿಷ್ಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ
ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿ ತುಂಬಾ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು.

– ಎಪಿಜೆ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ

*

ಸಹೃದಯ ವ್ಯಕ್ತಿ

ಎಸ್. ವಿಶ್ವನಾಥ್
ನಿವೃತ್ತ ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಗಳಿಸಿರುವ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ.ರಾಜುರವರು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ವರ್ಣಮಯವಾದದ್ದು.

ಟಿ.ವಿ.ರಾಜುರವರು ನನಗೆ ಪರಿಚಯವಾದದ್ದು 1998 ರಲ್ಲಿ ಆಗ ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆ ವರ್ಷದ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳ ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯುಸಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ವಿಚಕ್ಷಣ ದಳವನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಡಾ. ರಾಜುರವರು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಇಬ್ಬರು ಉಪನ್ಯಾಸಕರು 15 ದಿನಗಳ ಕಾಲ, ಅಂದಿನ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಂಟು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆ? ಕಾಪಿ ಹೊಡೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತಂದ ಚೀಟಿಗಳಿದ್ದರೆ, ಅವರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಹೊರಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ವರ್ಷದ ಫಲಿತಾಂಶ ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದಂಡನೆಗೆ ಒಳಗಾದದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜು ರವರು ಬಹಳು ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ಅವರ ಮೊದಲವರ್ಷದ ಅನುಭವವಾದ್ದರಿಂದ ಅತಿಯಾಗಿ ಯಾತನೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಪರೀಕ್ಷಾ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುವ ವೇಳೆಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಸಮಾನಗುಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವಗಳು ಗರಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿದವು.

ಡಾ. ರಾಜು ಅವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಅವರನ್ನು ಪಠ್ಯಪರಿಷ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಉಪನ್ಯಾಸಕರ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ತಪ್ಪದೇ ಆಹ್ವಾನಿಸುತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸರಳತೆ ಹಾಗೂ ಸಜ್ಜನತೆಯಿಂದ ಇಲಾಖೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿಗೆ ಸಹ-ನಿರ್ದೇಶಕನಾಗಿ 2001 ರಲ್ಲಿ ಬಡ್ತಿ ಹೊಂದಿ ನೇಮಕಗೊಂಡೆ. ಆಗ ನನ್ನ ಸಹೋದರ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ

ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ–ಆಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಂಡು ಬಂದ, ಆ ವೇಳೆಗೆ ಆತ ತೀವ್ರ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ. ಆತನ ಮಗಳು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಪಿ.ಯು.ಸಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರಲು ಎರಡು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಳು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಎಂ.ಇ.ಎಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ, ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಟುಟೋರಿಯಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿ.ಇ.ಟಿ ತರಬೇತಿಗೆ ದಾಖಲಾತಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದೆ ಆಗಿತ್ತು. ನಾನು ಎಂ.ಇ.ಎಸ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಸಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಟ್ಯುಟೋರಿಯಲ್ಸ್ ನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವಳು ತಾನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು. ನನಗೆ ಸಹೋದರನ ತೀವ್ರಕರ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಚಿಂತೆ, ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಡಾ:ರಾಜುರವರು ಕಾಲೇಜಿನ ಕೆಲಸದನಿಮಿತ್ತ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದರು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಸಂಕಷ್ಟವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಅವರು ಏನಾದರು ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದರು. ಮೂರು ದಿನಗಳ ನಂತರ ದೂರವಾಣಿ ಮಾಡಿ ಕಛೇರಿಗೆ ನಾನು ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಕಛೇರಿ ಬಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮೊಹರು ಮಾಡಿದ ಕವರ್ ನೀಡಿ ಟ್ಯುಟೋರಿಯಲ್ಸ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ನೀಡಿ ಸರ್ ಪ್ರವೇಶ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದರು. ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಅಂತೆಯೇ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಕವರನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿದರು. ನಂತರ ಏನನ್ನು ಮಾತಾಡದೆ ನನಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿಸಲು ಹೇಳಿದರು. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಕ್ಕಾದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಂದು ಪ್ರವೇಶ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಯಾರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಪತ್ರ ಯಾರದ್ದು? ಎಂಬ ಕೌತುಕ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ನಂತರ ರಾಜು ರವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ? ಅದು ಆದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಆಯುಕ್ತರು ನೀಡಿದ ಪತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಡಾ.ರಾಜು ರವರಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ನಾನು ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ಧೇನೆ ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ಸಹೋದರನ ಮಗಳು ಪ್ರವೇಶವಾದ ನಂತರ ಕೇವಲ 6 ತಿಂಗಳಗಳ ಕಾಲ ಅವಳೊಡನೆ ವಾಸವಾಗುವ ಅದೃಷ್ಟವಿತ್ತು. ಆನಂತರ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟ.

ನಾನು ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾದ ನಂತರ ರಾಜುರವರೊಡನೆ ಭೇಟಿಯಾಗಲೀ; ದೂರವಾಣಿ ಸಂಪರ್ಕವಾಗಲೀ ವಿರಳವಾದುವು. ಒಮ್ಮೆ 2012 ರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧಿ, ಅವರ ಮಗನಿಗೆ ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ ಗೆ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶ ಬೇಕೆಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆಯಿಟ್ಟರು. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಡಾ. ರಾಜು ರವರು ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇದಾದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅಂದರೆ 2023ರ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಶನವೊಂದು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಭಾಷಣೆ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಂತರವೇ ತಿಳಿಯಿತು, ಅದು ಡಾ. ರಾಜು ಅವರ ಸಂದರ್ಶನವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ದೂರದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಧ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದು, ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಸರಳ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮನ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳುತಿದ್ದರು. ಸಂತಸಗೊಂಡ ನಾನು

ಮನೆಗೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ರಾಜು ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ ಖುಷಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡೆ. ಆ ನಂತರ ಅವರ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ನಾನು ಬರೆದ "ಸಹೃಯದರು ಸ್ಮರಣೀಯರು" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟೆ. ಆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕನಾಗಿ 1981 ರಿಂದ 90ರವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು, ಡಾ.ಗಂಗೂಬಾಯಿ ಹಾನಗಲ್, ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಡಾ.ವಿ.ಕೆ.ಗೋಕಾಕ್, ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ, ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ ಮುಂತಾದ 23 ಜನ ಗಣ್ಯರೊಡನೆ ವೈವಹರಿಸಿದ ಅನುಭವ ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ ಬರೆದ ಬರವಣೆಗೆಯದು.

"ಸಹೃಯದರು ಸ್ಮರಣೀಯರು" ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟೆ ಒಂದು ವಾರದ ನಂತರ ಡಾ. ರಾಜುರವರಿಂದ ಕರೆ ಬಂತು. ಅವರು ಹೇಳಿದರು 'ಸಾರ್ ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಾನೊಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ! ಕ್ಷಮೆ ಇರಲಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ! ರಾಜು ಅಂತಹ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವರಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರೆ ಮಾತು ಮುಂದುವರೆಸಿ ಪುಸ್ತಕದ ನೂರು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಕರಿಂದ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ತರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಾಗಿಯೂ; ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಕೆಲವು ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ನೀಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಸ್ತಂಭೀಭೂತನಾದೆ. ಇಂತಹ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯವರು ಇಂದು ಇದ್ದಾರೆಯೆ! ಎನಿಸಿತು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬರೆಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ.

ರಾಜು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಆತ್ಮೀಯತೆ 1998ರಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟ್ಟು ಅದು ದಿನ ಕಳೆದಂತೆ ಗಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬೆಳೆಯಿತು. ಅವರನ್ನು ನೆನೆದಾಗ ಆಗುವ ಆನಂದದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ; ಮುಳ್ಳೊಂದು ಚುಚ್ಚಿದ ವೇದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಅವರ ಏಕಮಾತ್ರ ಪುತ್ರನ ಅಗಲಿಕೆಯ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ.

ಡಾ. ರಾಜು ಅವರಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಗುಣಗಳಿವೆ. ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಸಂಶೋಧನೆ, ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಪಿ.ಹೆಚ್.ಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮುಂತಾದ ಹತ್ತು ಹಲವು ಮುಖಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಬರೆದರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಡಾ. ರಾಜು ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಸುಖ, ಸಂತೋಷ, ನೆಮ್ಮದಿ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಾಯಸ್ಸನ್ನು ಭಗವಂತನು ನೀಡಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

●●●

ನೈಜ ಗುರು

ಪ್ರೊ॥ ವತ್ಸಲಾ
ಆಡಳಿತ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಜೈನ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಕನಕಪುರ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಗರ್ವಪಡದುಪಕಾರಿ, ದರ್ಪಬಿಟ್ಟಧಿಕಾರಿ
ನಿರ್ವಿಕಾರದ ನಯನದಿಂ ನೋಳ್ಪುದಾರಿ
ಸರ್ವಧರ್ಮಾಧಾರಿ, ನಿರ್ವಾಣ ಸಂಚಾರಿ
ಉರ್ವರೆಗೆ ಗುರುವವನು–ಮಂಕುತಿಮ್ಮ!!

ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಟಿ.ವಿ.ರಾಜುರವರು ಗಳಿಸಿರುವ ಅಗಾಧ ಅನುಭವ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಘಟಕರಾಗಿ ಪಡೆದಿರುವ ಅಪಾರ ಜನಸಂಪರ್ಕ, ಹಲವಾರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಡನೆ ಹೊಂದಿರುವ ಒಡನಾಟ, ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ, ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಶಿಷ್ಯ ಸಮೂಹದ ಗೌರವ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಯುತರು 'ಮಹಾಗುರುಗಳು' ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಅಲ್ಲ! ಪರವಿಚಾರ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ಹಿತ–ಮಿತ ಮಾತು, ಕುಂದದ ಉತ್ಸಾಹ ಪ್ರೊ.ರಾಜು ಸರ್ ರವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಹಿರಿಮೆ.

ಪ್ರೊ. ಟಿ.ವಿ ರಾಜುರವರೊಡನೆ ನನಗಿರುವುದು ವೃತ್ತಿ ಬಾಂಧವ್ಯ, ಜೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮೂಹ (JGI)ದ ಒಂದು ಶಾಖೆ ಜೈನ್ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪದವಿ ಕಾಲೇಜು, ಕನಕಪುರ ಇಲ್ಲಿ ನಾನು 2011ರಿಂದ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಬೋಧನಾ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಹ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೆವು. ಅಂತಹುದೇ ಒಂದು ಬೋಧಕ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು 2012ರಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿ, ಉದ್ಘಾಟನೆಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉದಯಭಾನು ಕಲಾಸಂಘದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಯುತ ನರಸಿಂಹರವರ ಮುಖೇನ ಪ್ರೊ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರ ಪರಿಚಯ ನನಗಾಯಿತು. ಆಗ ಪ್ರೊ. ಟಿ.ವಿ ರಾಜುರವರು ಆರ್.ವಿ.ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಬೋಧಕ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದ ಉದ್ಘಾಟನೆಗಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದಾಗ, ಬೋಧನಾ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದ ವಿಷಯ, ಉದ್ದೇಶ, ಸ್ವರೂಪ, ಆಶಯ, ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಸ್ತ್ರತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ, ನಂತರವೇ ಒಪ್ಪಿದ್ದರು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ವಿಷಯತಜ್ಞ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇವರ ಈ ರೀತಿ, ನನಗೆ ಈ ಮೊದಲು ಜೈನ್

ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳು, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ರಂಗ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲು ಹೊರಟಾಗ, ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಸೂಚಿಸಿ, ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ ನೀಡಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದ ಪ್ರೊ. ಚಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಜು, ಪ್ರೊ. ಕಿ.ರಂ ನಾಗರಾಜ, ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಕಲ್ಲುಡಿಯವರಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠಗುರುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದಿತ್ತು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹಲವಾರು ಸಲ ಪ್ರೊ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರು ಕನಕಪುರದ ಜೈನ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ, ಆಶಯ ನುಡಿಕಾರರಾಗಿ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯೆ, ವಯಸ್ಸು, ಅನುಭವ, ಸ್ಥಾನ–ಮಾನ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹಿರಿಯರಾಗಿದ್ದರೂ ದರ್ಪ, ಅಹಂಕಾರ, ಅಸಹನೆ, ಬಿಗುಮಾನದಿಂದ ವರ್ತಿಸದೆ, ಅತ್ಯಂತ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೊ.ರಾಜುರವರು ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಗುರು ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದ್ದರು.

2020–2021ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರ ಕೋಟಾದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿಗೆ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಅದಾಗಲೇ ಪ್ರೊ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ಅವರು ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಂಡು ಒಂದು ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದ ಪ್ರೊ. ರಾಜು ಸರ್ ರವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತವರಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್‌ನ ಪ್ರತಿಸಭೆಗೂ ತಪ್ಪಿಸದೆ, ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಮೊದಲೇ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಅಜೆಂಡಾವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೀಟಿಂಗ್‌ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಗು–ಹೋಗುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು. ತಮ್ಮ ಪರಿಪಪಕ್ವ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ನನ್ನಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದ ಕಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣೇತರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ನೇಮಕಗೊಂಡಂತಹ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮಾದರಿ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಸದಸ್ಯತ್ವದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯ–ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ತರಬೇಕು, ಆಕಾಡೆಮಿಕ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಕೆಲಸ–ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ತರಬೇಕು ಎಂಬ ಹೆಬ್ಬಯಕೆಯನ್ನು ಅವರು ಹೊಂದಿದ್ದರೆಂಬುದು ಅವರ ಪ್ರತಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಬಹುಪಾಲು ಮೀಟಿಂಗ್ಗಳು ಆರೋಪ–ಪ್ರತ್ಯಾರೋಪ, ಗಲಾಟೆ–ಗೊಂದಲಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವಾಗ ಅವರಿಗಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೇಸರ ನಿರಾಸೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೆ. ಸಂಯಮರಹಿತ, ಅಪ್ರಬುದ್ಧ, ಅರೆಬರೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರದ ದರ್ಪದ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಇರುಸು–ಮುರುಸು ಉಂಟಾದರೂ, ಅತ್ಯಂತ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ, ಅನುಭವದ ಹಿರಿತನದಿಂದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಅಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು, ಎಂದೇ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪ್ರೊ.ರಾಜುರವರು ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ಅನುಭವಿ ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞ ಮತ್ತು ಪರಿಪಕ್ವ ಆಡಳಿತಗಾರ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಅನ್ವರ್ಥವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರೊ. ರಾಜು ಸರ್‌ರವರು, ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಕಂಡವರು!

ಪ್ರೊ. ಟಿ. ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞ, ಆಡಳಿತಗಾರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜ ಸೇವಾಕರ್ತರಾಗಿಯೂ ಹಲವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ, ಉದಯಭಾನು ಕಲಾಸಂಘ, ಯುವಕಸಂಘ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ.ರಾಜುರವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹಲವಾರು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದು ಅವರ ಕಾರ್ಯ ಬಾಹುಳ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಔಚಿತ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೇಳಲೇಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯೊಂದಿದೆ. ಅದು ಪ್ರೊ.ರಾಜುರವರು ಗತಿಸಿದ ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗ ವಿನಯ್ರವರ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿನಯ್ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು, ಆ ಮೂಲಕ ಹಲವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ-ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಪಾಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದು, ಅವು ನಿಜಕ್ಕೂ ಮಾದರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಎನಿಸಿತ್ತು.

ಇನ್ನು ಪ್ರೊ. ರಾಜು ಸರ್ ರವರ 24/7 ಕೆಲಸದ ವೈಖರಿ ನನಗೆ ತೀವ್ರ ಅಚ್ಚರಿ ಉಂಟು ಮಾಡಿದೆ, ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತವರು 'ಹೀಗೆಯೇ ಇರಬೇಕೆ?' ಎಂಬ ವಿಸ್ಮಯಪೂರ್ಣ ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರೊ.ಟಿ.ವಿ ರಾಜುರವರಿಗೆ 'ಎಪ್ಪತ್ತರ ವಯಸ್ಸು'! ಆದರೆ ಅವರ ಉತ್ಸಾಹ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹರೆಯ, ಪ್ರೊ. ರಾಜುರವರು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಹೊತ್ತಿರುವ ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಬಹುಕಾಲ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಇರಲೆಂಬ ಮಹದಾಶಯದೊಡನೆ ಅಭಿಮಾನಪೂರ್ವಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು ಹಾಗೂ ಗೌರವಪೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

●●●

"ಉತ್ತಮ ಗುರು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.
ಯಾವ ಶಿಷ್ಯ ಗುರುವಿಗಿಂತ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ
ಅವನೇ ಉತ್ತಮ ಗುರು".

– ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆ

*

ಸಮಾನ ಸುಖ-ದುಃಖ ಮಿತ್ರ

ಆರ್. ಶ್ರೀನಾಗೇಶ್
ಖ್ಯಾತ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ತರಬೇತಿಗಾರರು
ಬೆಂಗಳೂರು

ಉದ್ಯೋಗದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿಂದ 22 ವರ್ಷ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಹೊರಗಿದ್ದ ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ವಾಪಸಾದ ನಂತರ ಒಂದಷ್ಟು ಹೊಸ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ಮಾಡಲು ಗೆಳೆಯ ಶ್ರೀ ರಘೋತ್ತಮರಾವ್ ಅವರು ಆಗಾಗ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು

ಅಂತಹ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಆರ್.ವಿ. ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಡಾ. ಟಿ. ವಿ. ರಾಜು ರವರ ಜೊತೆಗಿನ ಪ್ರಥಮಭೇಟಿಯಾಯಿತು. ಅವರ ನಗು ಮುಖ, ಮೃದು ಮಾತು ಮತ್ತು ಅತಿಥ್ಯಗಳು ಗಮನ ಸೆಳೆದವು. ಆದಾದ ನಂತರ ಹಲವು ಸಲ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಹೋದಾಗ ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರು ಇರದಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಅವರ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಕೂರಿಸಿ, ಫ್ಯಾನ್ ಹಾಕಿ, ನೀರುಕೊಟ್ಟು, ಕುಡಿಯಲು ಕಾಫಿ ಬೇಕಾ ಅಥವ ಟೀ ಬೇಕಾ ಎಂದು ಕೇಳಿ ಕೊಟ್ಟೇ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು. ರಾಜು ಅವರು ಬರುವ ಮೊದಲೇ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದಿದ್ದಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ರಾಜು ಅವರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು "ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರಾ?" ಎಂದೇ! ಇದು ಅವರ ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದುದರ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

ಟೇಬಲ್ ಮೇಲೆ ಹಲವು ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ, ಯಾವ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಜೋಡಿಸಿಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ಯಾವುದಾದರೂ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓದಿ, ಮತ್ತೆ ಹಾಗೆಯೇ ಜೋಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಮಗೂ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಅವರ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

ಒಮ್ಮೆ ಮುಂದಿನ ಓದಿಗಾಗಿ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯೊಬ್ಬಳು ಪೋಷಕರೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಕೊಟ್ಟ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಜೊತೆಗೆ ಖರ್ಚನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಉಪಾಯಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಕಾಳಜಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪೋಷಕರ ಜೊತೆ ಎಷ್ಟು ಸೌಹಾರ್ದವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭವಿಷ್ಯ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಷ್ಟು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ದಾರಿ ತೋರಿಸುವರು ಎಂದು ಖುಷಿ ಪಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಶಿಷ್ಯರು ಕಂಡಂತೆ ಗುರುಗಳು ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅವರ

ಶಿಷ್ಯರೇ ಆದ ಪವಿತ್ರ ಮತ್ತು ಸೌಮ್ಯ ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯರಾಗಿ ಸೇರಿದಾಗ, "ಗುರುವಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಅವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಹೇಳಿ, ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಸಮಾಜದ ಸತ್ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರವೆಂತಹುದು, ಆ ಗುರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು, ಶಿಕ್ಷಕ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದರು. ಸತತ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರಾದ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಆಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಾ ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಲಿಯಬಹುದು.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರವೇನು ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, ಎರಡನೆಯದು ಉತ್ತಮ ನಾಯಕನಾದವನು ಯಾವ ರೀತಿ ತನ್ನ ತಂಡವನ್ನು ಹೊಣೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ, ಭವಿಷ್ಯದ ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೆ ತಯಾರು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಪಾಠ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೂಡ ರಾಜು ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದು ಸಲ ಯಾವುದೋ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಇವರ ಹೆಸರು ಸೇರಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ತಕ್ಷಣವೇ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಆ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆಸಲು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಕೆಲಸ ಮುಖ್ಯವೇ ಹೊರತು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಮನ್ನಣೆ ಅವರ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ಕನಸುಗಳು ಸಹಜ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಂತ ತಲುಪಿ ನಾವು ಪೋಷಕರಾದಾಗ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕನಸು ಕಾಣಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಯಾವುದೋ ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿ ಆ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಅರಳುವ ಮುನ್ನವೇ ಹಿಸುಕಿ ಹಾಕುವುದು, ರಾಜು ಅವರು ತಮ್ಮ 20 ವರ್ಷದ ಮಗನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ಅದ ಆಘಾತ ಇಂತಹ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ನನಗೆ ಆಗಾಗ ಹೇಳುವುದು, ನಮಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಉತ್ತಮ ಎಂದು. 28 ವರ್ಷದ ನನ್ನ ಮಗಳು ಮೈತ್ರಿಳ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಮಗೆ ಅವಳು ಎರಡನೆಯ ಮಗಳು, ಮೊದಲ ಮಗಳು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮೊಟ್ಟಿಗಿದ್ದಾರೆ. ನನಗಾದರೆ ಇದ್ದಿದ್ದು ಒಬ್ಬನೇ ವಂಶೋದ್ಧಾರಕ ಎಂದು ಅವರು ನೋವಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ನೋವಿನೊಂದಿಗೇ ಬದುಕಲು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ, ಅವರು ವಿನಯಶ್ರೀ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಮಾಡಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಭಾರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಜನೋಪಕಾರಿ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಮೈತ್ರಿ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಆದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ರಾಜು ಅವರು ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರು, ಅವಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಂವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವಳಿಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಂತರ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಾವು ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮೂಡಿದವು. ಅವುಗಳ ಅರ್ಥ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ನಾವು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸತೊಡಗಿದೆವು. ಕೊನೆಗೆ ವಿಯೋಗದ ಶೋಕದಲ್ಲಿ ನರಳುವವರಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡುವುದೆಂಬ ಆಶಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು

ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮೊದಲ ಮಗಳು ರಚಿಸಿದೆವು. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ಆಗುವ ನೋವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಬರೆಯಲು ರಾಜು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಅವರು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ತುಂಬ ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಿರಲಿಲ್ಲ ಆ ನೋವನ್ನು ಲಿಖಿತರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು. ಮನದೊಳಗೆ ತೀವ್ರ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಎದರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ತಡವಾಯಿತು.

ಒಮ್ಮೆ ಇವರ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಯತಿವರೇಣ್ಯರೊಬ್ಬರು ಬಂದು ಇವರ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದರೆಂತೆ, ಅವನು ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಹೊರಟನಂತೆ. ಅವರು ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರಂತೆ, ಪ್ರಾಯಶಃ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯದ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರು ಎಂದು ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

ಕಲಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ನಮ್ಮಂತಹವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಂತೆಯೇ ಭಾವಿಸುವ ಗುಣವನ್ನು ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿ ರೂಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನೋವಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯದಂತೆ ಆ ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿ ಮಾಡಿರುವ ಉಪಾಯವಿರಬಹದೇನೋ! ನೋವನ್ನು ಮರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಮರೆತು ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಬಿಡುವಂತಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು. ರಾಜು ದಂಪತಿಗಳು ಮತ್ತು ನಾವು ನೋವಿನೊಂದಿಗೇ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮಕ್ಕಳ ಆಶಯದಂತೆಯೇ ಬದುಕುತ್ತ ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದೇವೆ. ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಇದು ಪ್ರಾಯಶಃ ರಾಜು ರವರು ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಪಾಠ.

ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಕಳೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಅವರು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ದಾರಿ. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ತಡರಾತ್ರಿಯಾದರೂ ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಡಾ. ಶ್ರೀನಾಥ್ ಮತ್ತು ಡಾ. ಟಿ. ವಿ. ರಾಜು ಇವರಿಗೆ ನನ್ನ ಸಮಯವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡಿ, ಪ್ಲೀಸ್ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಒಮ್ಮೆ ರಾಜು ಅವರ ಸಿಟ್ಟನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ! ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ಉರಿಯುವ ಲೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಆಫ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಇವರು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಆದೇಶ, ಒಮ್ಮೆ ಅದರ ಪಾಲನೆಯಾಗದೆ ಹಲವೆಡೆ ದೀಪಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಇರುವವರು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದಾಗ ಆ ಸಿಟ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು! ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ತುಡಿತವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿರುವುದು ಅವರಿಂದ ನಾಡಿಗೆ ದೊರಕಿರುವ ಮಹತ್ವದ ಉಡುಗೊರೆ.

●●●

"ದೀಪಧಾರಿ ಶಿಕ್ಷಕ"

ಪ್ರೊ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ
ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು
ರಾಜಾಜಿನಗರ ಪ.ಪೂ. ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು

ರಾಜು ಸರ್ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದಾಗ ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವಷ್ಟು ಶಕ್ತನಾ! ಎಂದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮದು ಭಕ್ತ ಹಾಗೂ ಭಗವಂತನ ಸಂಬಂಧ. ಭಕ್ತ ಭಗವಂತನನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬಹುದು, ಪೂಜಿಸಬಹುದು, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಅಥವಾ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಅವರು ಬಹುತೇಕ ಬದುಕನ್ನು ಸಾರ್ಥಕ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಕಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಪಡೆದಿರುವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಿಂತ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಬಯಸಿದ್ದರೆ ಕುಲಪತಿಗಳೋ, ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೋ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಇವುಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಅಪ್ಪಟ ಮೇಷ್ಟ್ರಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಕಳೆದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂತ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಡೆದದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೀಡಲು ಹೊರಟ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಿ. ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬದುಕಿನ ಭರವಸೆ. 'ದೀಪದಿಂದ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚುವ ಜ್ಞಾನದ ದೀಪಧಾರಿ, ಕಷ್ಟ ಬರುವುದು ಎದುರಿಸಲು, ಸಮಸ್ಯೆ ಬರುವುದು ಪರಿಹರಿಸಲು ಎಂದು ದುಃಖವನ್ನೆ ನುಂಗುವ ನಂಜುಂಡ.' 'ಸ್ಥಾವರಕ್ಕಳಿವುಂಟು, ಜಂಗಮಕ್ಕಳಿವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ನಂಬಿರುವ ಶರಣ ನಮ್ಮ ಮಾನಸ ಗುರುಗಳಾದ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ಅರ್ಥಾತ್ ರಾಜು ಮಾಷ್ಟ್ರು.

ಡಾ॥ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಿನ್ನು ನಾನು ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ. ಮುಗಿಸಿ ಅರೆಕಾಲಿಕ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಕೆ.ಟಿ.ಎಸ್.ವಿ. ಸಂಘದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದ ರಾಜಾಜಿನಗರ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಅವರು ಅಧ್ಯಯನ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದರು. ಯಾವುದೇ ಸಂಬಳ ಅಥವಾ ಗೌರವ ಧನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಕಾಲೇಜಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ಅವರದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ನನಗೆ ಪಾಠ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನನಗೆ ಗುರುಗಳೇ, ನನ್ನ ಇವತ್ತಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅವರೇ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಅಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನು ತಲೆ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಅವರ ಒಂದೊಂದು ಮಾತು ಇವತ್ತಿಗೂ ನನ್ನ ಸ್ಮೃತಿಪಟಲದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಇವೆ. "ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಇದೆ ಕೊನೆಯ ಜನ್ಮ: ಪಾಠ ಮಾಡುವುದು ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಾಗ ಪರಕಾಯ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ತರಲೆ, ತಾಪತ್ರಯಗಳು, ಸಂಬಳ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ನೆನಪೇ ಸುಳಿಯಬಾರದು. ತರಗತಿಯ ಆ ಒಂದು ಘಂಟೆ ಭಗವಂತನ ಮುಂದೆ ನಿಂತ ಭಕ್ತನ ಪರಿ ಇರಬೇಕು. ಅಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ನೀನು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗುವ ನಿನ್ನ ವೃತ್ತಿಗೊಂದು ಸಾರ್ಥಕ ಸಿಗುತ್ತದೆ" ಎನ್ನುವ ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡುವಂತಹವು.

ಡಾ॥ ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ರವರು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 'ಸಂತೆಯೊಳಗಿನ ಸಂತ' ನಂತೆ ಇವತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರ ವ್ಯಾಪಾರೀಕರಣದ ಅಪಾಯದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿದೆ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕ ತನ್ನ ಪಾಠದ ಜೊತೆ ಮತ್ತೇನೋ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ. ಅಂದು ಶಿಕ್ಷಕ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಆದರೆ ಇಂದು ಶಿಕ್ಷಕ ಕೂಡ option ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಆಧುನಿಕತೆ, ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಇವುಗಳು ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಮೂಲ ಶಿಕ್ಷಕ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅಥವಾ ಇತರ ಮೂಲಗಳ ಜೊತೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ನೈತಿಕತೆ, ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಾಂಧವ್ಯ ಮರೆಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ, ಸ್ವಾರ್ಥ, ಸ್ವಮೋಹ, ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂಕಮೋಹಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸರಳತೆಯ ಸಾಕಾರ : ಡಾ. ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಸರಳತೆಗೆ ಸಂಕೇತ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದರೂ ಅವರು ಯಾವತ್ತು ಸರಳತೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಬದುಕಿದವರಲ್ಲ. ಅದ್ದೂರಿತನ, ವೈಭವದ ಜೀವನ, ಆಡಂಬರ ಯಾವುದೂ ಅವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ, ಸರಳವಾಗಿಯೇ ಬದುಕಿದರು. ಬದುಕುತ್ತಾರೆ, ಬದುಕುವರು. ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಒಂದು ಸೂಜಿಗಲ್ಲು. ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣ ಕಾಲ ಕಳೆದರೂ ಅವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಎಂತಹವರಾದರೂ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಸುದೈವ.

ಬದ್ದತೆಗೆ ಬುದ್ಧ : ಸಿದ್ದಾರ್ಥ ಬುದ್ಧನಾದ ಕತೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಬುದ್ಧನಾಗುವ ತವಕದಲ್ಲಿ ಜಗವೆಲ್ಲಾ ಮಲಗಿರಲು ತಾನೊಬ್ಬನೆದ್ದ ಎನ್ನುವಂತೆ ಡಾ॥ ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹಂಚುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾರು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬುದ್ಧನಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದೀಪದಿಂದ ದೀಪ ಹಚ್ಚುವಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನದೀವಿಗೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋದರು, ಇಂದು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರು ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಅವರು ನೀಡಿದ ದೀಪದಿಂದ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚುವಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಗರುಡ ಗಮನ : ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವ ಗರುಡನ ದೃಷ್ಟಿ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ ರಾಜುರವರಿಗೆ ಇದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರೇ ಇಲ್ಲ ಪ್ರತಿಭೆ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಬಡ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಕರಾದರೆ ಡಾ॥ ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ತರಹ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುವವರು ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲು ಅವರಂತೆ ಸಾರ್ಥಕವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆನ್ನುವವರು. ಮನುಷ್ಯ ಏಕೆ ಬದುಕಿದ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಹೇಗೆ ಬದುಕಿದ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಅಂತಹ ಸಂತನ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕಿದವರು ಡಾ। ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಸರ್ ತಾನು ಬದುಕಿ ತನ್ನಂತೆ ಬದುಕಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರದು, ಅಂತಹವರ ವಿಚಕ್ಷಕ ದೃಷ್ಟಿ ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಬಂದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬದಲಾದೀತು.

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ಎಂತಹವರಲ್ಲಿಯೂ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತುಂಬಬಲ್ಲವರು, 30 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಘಟನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ನಾನಾಗ ಉಪನ್ಯಾಸಕನಾಗಿ ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಲು ನನಗೆ ಒತ್ತಡ ಇತ್ತು. ನನಗೆ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಕೊರತೆ ಇತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಆಡಳಿತಮಂಡಳಿಗೆ ನನಗೆ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಹುಡುಗ ಎಂದು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವಿತ್ತು. ಆಗ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಅವರ ಪ್ರವೇಶ ನನಗೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದಂತೆ ನನಗೆ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತುಂಬಿದರಲ್ಲದೇ ನನ್ನನ್ನು ಅವರ ಸ್ಕೂಟರಿನ ಹಿಂದೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅನುಭವ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನ ಎಂದು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿಹಂತದಲ್ಲಿ ನಾನು ಜೊತೆಗೆ ಇರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ತುಂಬಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ನುಡಿದಂತೆ ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನ ತನಕ ನನ್ನ ಪ್ರತಿ ಯಶಸ್ಸಿನ ಹಿಂದೆ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಸರ್ ಇದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ತುಂಬಿದವರು. ಇಂತಹವರ ಸಂತತಿ ಸಾವಿರವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

●●●

"ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಸರಳ ಜೀವನವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ವಿದ್ಯೆಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು".

– ಟಾಲ್ಸ್ಟಾಯ್

*

'ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗುವ ತನಕ ದೊರೆಯದಣ್ಣ ಮುಕುತಿ'

ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಶಿರೋಮಣಿ

ಗೋಪಿನಾಥ್ ಆರ್.
ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಟ್ರಸ್ಟಿ – ಸ್ಪರ್ಶ ಟ್ರಸ್ಟ್
ಮಾಜಿ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರು – ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯ

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ 2019 ಡಿಸೆಂಬರ್ ಮಾಸದಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಘನ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಅಂದಿನ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಅನುಮತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾ ನಿಲಯಗಳಿಗೆ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. 23 ಡಿಸೆಂಬರ್ 2019ರಂದು ನಡೆದ ಆ ಮೊದಲನೇ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ನನಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಅದ್ಭುತ ನೆನಪುಗಳು ಉಳಿದಿವೆ. ಅಂದಿನ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಆರ್. ವೇಣುಗೋಪಾಲ್‌ರವರು ನನಗೆ ಕರೆ ಮಾಡಿ "ಗೋಪಿನಾಥ್ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವ ನಿಮಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು. ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಇರುವ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಿದೆ. ಬನ್ನಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸೋಣ" ಎಂದು ಪ್ರೀತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಂದಿನ ಮೊದಲನೇ ಸಭೆಗೆ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ನಾನು ನನ್ನ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡ ಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಂದಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹದೊಂದಿಗೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಪ್ರೇಮ್ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮತ್ಯಾವ ಸದಸ್ಯರೂ ಪರಿಚಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೋಂದಾಯಿತ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರಾದಂತಹ ವಿಧೇಯ ಶ್ರೀಕಂಠ ಬೆಳಗೋಡ, ಗೋವಿಂದರಾಜ್, ಸುಧಾಕರ್, ಆಶಾ ಮೇಡಂ ಮುಂತಾದವರು ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪರಿಚಯವಾದರು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಂತಹ ಗಂಭೀರ ಧೀಮಂತ ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿಯನ್ನ ಹೊಂದಿದ್ದ ಸುಮಾರು 65 ವರ್ಷ ವಯಸಿನ ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ನಾನು ಕಂಡೆ. ಅಂದಿನ ಕುಲಪತಿಗಳಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಗೌರವ ಹಾಗೂ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಶಿಖರ ಸಮಾನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬೇರಾರೂ ಅಲ್ಲ, ನಮ್ಮೆಲರ ಪ್ರೀತಿಯ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಡಾ. ಟಿ. ವಿ ರಾಜು ಸರ್.

ಈ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ನನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ರಾಜು ಸರ್ ರವರ ಸಾಂಗತ್ಯ ದೊರೆತು ಅವರ ನೆರಳಿನಂತೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಅನೇಕ

ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅರಿತ ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಚೈತನ್ಯ, ಒಂದು ಹೊಸ ಹುರುಪು ಮೂಡುತ್ತಿತ್ತು, ಜಾಂಬವಂತ ಹನುಮಂತನನ್ನು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿಸಿದಂತೆ, ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಟ್ಟಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಾ ಯಾವಾಗಲೂ ನಾನು ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಇರುತ್ತೇನೆ ಈ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬೀಜದ ಮೊಳಕೆಗೆ ನೀರೆರೆದು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನೀನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಮಹತ್ತರವಾದದ್ದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಛಲ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದರು, ನನ್ನಂತೆ ಸಾವಿರಾರು ಯುವಕರಿಗೆ ನವ ಚೈತನ್ಯ ತುಂಬುವಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ಎಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದ ರಾಜು ಸರ್ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅನ್ಯೆತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ದುರಾಡಳಿತದಂತಹ ಕೆಟ್ಟ ವಾತಾವರಣ ಕಂಡುಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಭೀಷ್ಮ ಪಿತಾಮಹನಂತೆ ಧನುರ್ಧಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸಭೆಯಲ್ಲೂ ಕುಲಪತಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಯಾರಾದರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಇಡೀ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರನೊಳಗೊಂಡು ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಇಳಿದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆನೇಕ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಆನ್ಯೆತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ನೆಲದಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಊಟ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದ ದಿನಗಳು ಇಂದಿಗೂ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಒಳ್ಳೆಯತನಕ್ಕೆ ಅವರು ಮಗುವಿನಂತೆ ಮಾರುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ನೋವಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೋ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಅಂಥಹವರ ನೆರವಿಗೆ ಸಹಾಯಹಸ್ತ ಚಾಚಿ ನಿಂತುಬಿಡುವಂಥಹ ಮೇರುವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಿನ ನಮ್ಮ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉದಯಕುಮಾರ್, ವಿಧೇಯ ಶ್ರೀಕಂಠ ಬೆಳಗೋಡ, ಪ್ರೇಮ್, ಆಶಾ ಮೇಡಂ, ಡಾ.ಗೋವಿಂದರಾಜು, ಸುಧಾಕರ್ ಹಾಗೂ ನಾನು ಇಷ್ಟು ಜನರೂ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿದ್ದೆವು ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ದ್ವೇಷಿಸದೆ ನಮ್ಮ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸಭೆಯಿಂದ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೊನೆಗೊಂಡ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಸಭೆಯವರೆಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹ, ಗೌರವ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮತ್ತೊಂದು ಉನ್ನತವಾದ ಅಥವಾ ಮತ್ತೊಂದು ಗೌರವಯುತ ಸ್ಥಾನ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಅದರ ಹಿಂದಿರುವ ಹಣ, ಅಧಿಕಾರದ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹೆಗಲಿಗೆ ಹೆಗಲುಕೊಟ್ಟು ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ನಮ್ಮ ಈ ರೀತಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಡೆವಳಿಕೆಗೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದವರೇ ಸ್ನೇಹ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನಂತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಭೀಷ್ಮ ಡಾ. ರಾಜು ಸರ್. ನಮ್ಮ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ರಾಜು ಸರ್ ಆನೇಕ ರೀತಿಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ತಂಡದ ಅತಿ ಕಿರಿಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಪ್ರೇಮ್‌ಗೂ ಕೂಡ ಆತನ ಎಲ್ಲ ಆದರ್ಶ ತುಂಬಿದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ ರಾಜು ಸರ್ ನಿಂತಿದ್ದರು.

ರಾಜು ಸರ್ ಕೆಂಡಾಮಂಡಲರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಏಕೈಕ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮತ್ತು ಆದರಿಂದ ನಡೆಯುವ ದುರಾಡಳಿತ. ಇವೆರಡನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ರೌದ್ರಾವತಾರಿಯಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಸರಿಪಡಿಸುವಂತೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಡಾ.ರಾಜು ಸರ್ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಿಜಕ್ಕೂ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯರೇ ಸರಿ. ಅವರಿಗೆ ಸರಿಸಾಟಿಯಾಗಿ ನಾನೋಡಿದ ದಿಟ್ಟ ಮಹಿಳೆಯೆಂದರೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಜ್ಯೋತಿ, ಐ.ಎ.ಎಸ್ ಕುಲಸಚಿವರು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ವಿಭಾಗದ ಮುಕ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿ ಪಾರ್ವತಿ ಅವರು, ನಮ್ಮ ಸದಸ್ಯತ್ವದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಕೊನೆ ಕೊನೆಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದವರೆಗೂ ನಮಗೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಡಾ. ವೇಣುಗೋಪಾಲ್‌ರವರಿಗೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ದುರಾಡಳಿತಗಳ ವಿಚಾರಗಳ ಸಂಭಂಧದಲ್ಲಿ ಬಿರುಕು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ರಾಜು ಸರ್ ಅವರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳಂತೆ ವಿರೋಧಿಸತೊಡಗಿದಾಗ ವಾತಾವರಣ ಮುಗುಮ್ಮಾಗ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಅಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಗೊಳಿಸಿ ಹಳಿ ತಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದ ಆಡಳಿತ ವೈಖರಿಯನ್ನೂ ಸರಿಪಡಿಸಿ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಂತ ಶಿಖರ ಸೂರ್ಯ ರಾಜು ಸರ್ ನಿಜಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಮನಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮೇರುವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿಯೇ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಡಾ. ಜೈಕರ್ ಶೆಟ್ಟಿರವರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಂಕಿಯ ಉಂಡೆಗಳಾಗಿದ್ದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸುವ ಮರಗಳಾಗಿ ಬದಲಾದೆವು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ಚಂಡಮಾರುತ ಸಂಚಾರ ಮೂಡಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಆನಂದವಾಗಿಸಿದವರು ನಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ರಾಜು ಮೇಸ್ಟ್ರು ಮತ್ತು ನನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಕುಲಪತಿಗಳು.

●●●

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದನ್ನು
ಹೇಗೆ ಹೊರ ತರಬೇಕೆಂದು
ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

– ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಕುರಾಲ್ಟ್

*

ಅಪಾರ ಸ್ನೇಹಜೀವಿ

ಡಾ. ಗೋವಿಂದರಾಜು
ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು, ಮಾಜಿ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರು,
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.

ನಮ್ಮ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್, ಎಂದರೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯದ ಮೇಲಿರುವ ಕಾಳಜಿ, ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸದಾ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಯೋಚನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಸಾಧಿಸುವ ಛಲ, ಸದಾ ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿಯೂ ಇತರರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತಜ್ಞರಾಗಿ ಹೀಗೆ ವೃತ್ತಿಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂದು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಮಾದರಿಯ ಅದ್ಭುತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸೊಬಗು ನೀಡಿದವರೇ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್.

ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಯೋಜನಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ ಟ್ರಸ್ಟಿನ ಆರ್.ವಿ. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಮತ್ತು ಆರ್.ವಿ. ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿಯಲ್ಲಿಯು ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಈ ಮೊದಲು ಆರ್.ವಿ. ಇನ್ಸಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಬೆಂಗಳೂರು, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಸುಮಾರು 46 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಬೋಧನೆಯ ಅನುಭವವಿರುವ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಷ್ಟೇ, ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ 25 ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ ಪದವಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಇವರು ಸಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷತೆಯುಳ್ಳ ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿರುವ ಇವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಬಹುತೇಕ ಮಂದಿಗೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾರ ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವನು ಮಾಡುವುದು
ದೂರ, ದುರ್ಜನರ ಸಂಗ ಭಂಗವಯ್ಯಾ
ಸಂಗವೆರದುಂಟೆ, ಒಂದು ಹಿಡಿ, ಒಂದು ಬಿಡು ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ
ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ॥

ಎನ್ನುವ ಜಗಜ್ಯೋತಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ನುಡಿಯಂತೆ ಸಜ್ಜನಕಾದದು, ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ಅವರು ಸಂಗವು ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು, ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್

ಸದಸ್ಯರಾದಾಗ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ನಮ್ಮ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ ಅವರ ಹೆಸರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ ಅಷ್ಟೇ, ಆದರೆ ಇವರ 'ಉತ್ತಮ ಸ್ನೇಹದ ಒಡನಾಟ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯನಾದಾಗ ನನಗೆ ಇವರೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ನೇಹದ ಸಂಬಂಧ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು. ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಾಯಕವಾದ ಸಂಗತಿ. ಇಂತಹ ಸಂತೋಷದಾಯಕವಾದ ಉತ್ತಮ ಸ್ನೇಹದ ಸಂಬಂಧದ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿರಿಯ ಮತ್ತು ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳಾದ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷ ಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಪಾರ ಅನುಭವ ಪಡೆದವರೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್. ನಾವು ಯಾವುದೇ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮೊದ ಮೊದಲಿಗೆ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುತಿದ್ದೆವು. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ಅವರು ನಾವು ಸಿಂಡೀಕೇಟ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು, ನಾವು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗುವ ಒಂದು ದಿನ ಮುನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಚರ್ಚಿಸೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ತದನಂತರ ನಾವು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಉತ್ತಮ ಸ್ನೇಹಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಇವಾನ್ಯಾರವ ಇವಾನ್ಯಾರವ
ಇವನ್ಯಾರವನೆಂದೆನಿಸದಿರಯ್ಯಾ
ಇವ ನಮ್ಮವ ಇವ ನಮ್ಮವ
ಇವ ನಮ್ಮವನೆಂದೆನಿಸಯ್ಯಾ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ,
ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಗನೆಂದೆನಿಸಯ್ಯ॥

ಎಂಬ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನದಂತೆ ನಮ್ಮ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರು ರೆಲ್ಲರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯ ಭಾವದಿಂದ ಇವ ನಮ್ಮವ, ಇವ ನಮ್ಮವ ಎಂಬಂತೆ ನಮ್ಮ ಗೋಪಿ, ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಮ್, ನಮ್ಮ ಗೋವಿಂದರಾಜ್, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ವಿಜಯ ಶ್ರೀಕಂಠ ಅವರನ್ನು ತುಂಬಾ ಮುದ್ದಾಗಿ ವಿಜಯ್ ಎಂದು, ನಮ್ಮ ಉದಯಕುಮಾರ್, ನಮ್ಮ ಸುಧಾಕರ್ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಆತ್ಮೀಯ ಹೃದಯವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಕಂಡೆ. ಇವರಿಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಅವರು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಆನಂದದಿಂದ ನಾವು ಸಭೆ ಸೇರಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವೆಂದರೆ ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಾವುಗಳು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಅಪಾರವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕೊರಗನ್ನು ನಾವುಗಳ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಈ ಒಂದು ಟೀಮ್ ಮಾತ್ರ

ಬಹಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಟೀಮ್ ಅಥವಾ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಗುಂಪು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ನಾವು ನಮ್ಮ ಈ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಮುಗಿದ ನಂತರವು ಸಹ ನಾವು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂಬ ಮಾತಿನ ಜೊತೆಗೆ ನಾವು ಮುಂದೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಮಾಡೋಣವೆಂಬ ಭರವಸೆ ಸದಾ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ಸ್ನೇಹದ ಒಂದು ಮೇರು ಪರ್ವತವಾಗಿದ್ದರು.

Simple living and high thinking-should be the golden principle of life ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತೀಕದಂತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು ತುಂಬ ಸರಳವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಉದಾತ್ತವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಸರಳ ಸಜ್ಜನಿಕೆಗೆ ಪ್ರತಿರೂಪದಂತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಸಮಯ ಪಾಲನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಲೀಯೋಟಾಲ್ಸ್ಟಾಯಿ ಹೇಳುವಂತೆ The strongest of all warrior or this two time patience ಎಂಬಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಷೇತ್ರದ ವೀರಯೋಧನಂತಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ತಾಳ್ಮೆ ಇರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂದು ತಾವು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು.

"ಹುಲ್ಲಾಗು ಬೆಟ್ಟದದಿ ಮನೆಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಾಗು
ಕಲ್ಲಾಗು ಕಷ್ಟಗಳ ಮಳೆಯ ಸುರಿಯೆ
ಬೆಲ್ಲಸಕ್ಕರೆಯಾಗು ದಿಸೆ ದುರ್ಬಲರಂಗೆ
ಎಲ್ಲರೊಳಗೊಂದಾಗು ಮಂಕುತಿಮ್ಮ॥

ಎಂದು ಡಿ.ವಿ.ಜಿ ಯಾರು ಹೇಳುವಂತೆ "ಜನಸೇವೆಯೇ ಜನಾರ್ದನ ಸೇವೆ" ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದವರು ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಮೆರೆದವರು ಮತ್ತು ಹೆಸರಿನಾಸೆಯಿಲ್ಲದೇ ಸೇವಾಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದು ಏನೆಂದರೆ, ಅವರು ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ಒಂದೆ ಒಂದು ದಿವಸವೂ ಸಹ ಅವರು ಸಮಾಜದ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಅವರ ಮಗನ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ವಿನಯ್ ಫೌಂಡೇಶನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ಜೂನ್ 17ನೇ ತಾರೀಕು 2023 ರಜೌದು ವಿನಯಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ ಮತ್ತು ವಿನಯ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸದ ಆಹ್ವಾನ ಬಂದಾಗಲೇ ನನಗೆ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಕೌಟಂಬಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದು. ಇಂತಹ ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿದ್ದವರು ಅವರು 'ಎಲೆಮರೆಯ ಕಾಯಿ' ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ಸದ್ದು ಇಲ್ಲದೇ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಇವರ ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಬದುಕಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಕನ್ನಡಿ.

**"ಸರ್ವೇ ಭವಂತುಸುಖಿನಃ
ಸರ್ವೇ ಸಂತು ನಿರಾಮಯ।
ಸರ್ವೇ ಭದ್ರಾಣಿ ಪಶ್ಯಂತು
ಮಾ ಕಶ್ಚಿತ್ ದುಃಖಭಾಗ್ಭವೇತ್॥**

ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಅರ್ಥದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಖವಾಗಿರಲಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರಲಿ ಎನ್ನುವ ಮಾತಿಗೆ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಕೌತುಂಬಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದವರು ಮತ್ತು ತಾವೂ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದವರು ಹಾಗೂ ಇದನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಹಪಾಠಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸಿದವರು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಜೀವನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿದವರು. ಹೀಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಾ ಕಂಡ ಇವರ ಅದ್ಭುತದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇದು. ಇನ್ನು ನನ್ನ ಮತ್ತು ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ "ನನ್ನ ಅವರ ನಂಟು, ಸದಾ ಉಂಟು, ಅದೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಸ್ನೇಹದ ಗಂಟು, ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತಿನ್ನಬೇಕು ಕರದಂಟು" ಎಂಬ ಈ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ಅವರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಆರ್.ವಿ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ ಟ್ರಸ್ಟಿನ ಯೋಜನಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್.ವಿ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಅನೇಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 46 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅತ್ಯುತ್ತ ಮ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ. ಇಂದು ಇವರು ನಿವೃತ್ತಿಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಇವರನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 46 ವರ್ಷರಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಸೇವಾ ಅನುಭವಪಡೆದಿರುವ ಇವರನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪಾಸಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಸಿಗಲಿ ಎಂದು ಮತ್ತು ಅವರ ನಿವೃತ್ತಿಯ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಅವರ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನ ಸುಖ-ಸಂತೋಷ ಆನಂದದಿಂದ ಇರಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

●●●

"ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದನ್ನು ಹೇಗೆ ತರುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದೆ."

– ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಕುರಾಲ್ಟ್

*

ಬಾಳ ಬೆಳಕಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ

ಡಾ. ಪಿ.ಬಿ. ಕಾವ್ಯಕಿಶೋರ್
ಸಂಶೋಧನಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಆರ್.ವಿ. ಟೀಚರ್ಸ್ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು

ನಿಮಗಿಂತ ಹಿರಿಯರಿಲ್ಲಾ, ಎನಗಿಂತ ಕಿರಿಯರಿಲ್ಲಾ ಎನ್ನುವ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನದಂತೆ, ನನಗೆ ಹಿರಿಯರಾಗಿರುವ, ಹಿತೈಷಿಗಳಾಗಿರುವ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿರುವ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ರವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಗಳಲ್ಲೂ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದು ನಾನು ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಲು ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದಲೇ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಚಿರಋಣಿಯಾಗಿರುತ್ತೇನೆ.

ಸರ್ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರಿದ ಹೊಸಬರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 2011ರಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರೂ ಅದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ರಾಜುಸರ್ ಮೇಲೆ ಇತ್ತು. ಅಂದು ನನಗೆ ರಾಜು ಸರ್ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಅವರ ಆ ತೇಜಸ್ಸು, ಧನಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ, ಮಾತನಾಡುವ ಶೈಲಿ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಾಯಕತ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಗುಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಂದಿನ ನಂತರ 2018ರವರೆಗೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 2 ದಿವಸ ತಪ್ಪದೆ ಪರಸ್ಪರ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಕುಶಲೋಪರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆಗಸ್ಟ್ 15 ಮತ್ತು ಜನವರಿ 26 ರಂದು, ಈ ಎರಡು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಅಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ನಂತರ 2018 ಮಾರ್ಚ್ 01 ರಂದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ದಿನಾ ಸರ್ ರವರ ಜೊತೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ಸಂದರ್ಶನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸರ್ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ನನಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಸಹಾಯಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ನನ್ನ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ವಿಷಯ ಸಹದ್ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ನನಗೆ ಏನು ಹೇಳದೆ ನೇರವಾಗಿ ಖ್ಯಾತ ಹೃದಯ ತಜ್ಞ ಡಾ. ಶ್ರೀಧರ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಿ ನನಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಿಸಿದಾಗ ಆಗ ಅವರು ನನಗೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯಂತೆ ಕಂಡರು.

ದೇವರು ಕೆಲವು ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೆಲವು ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವರಿಂದ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮತ್ತು ಮಾತೃಸ್ವರೂಪರಾದ ಅವರ ಧರ್ಮ ಪತ್ನಿಯವರು ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರ ತುಂಬಾ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತಹ ಮತ್ತು ಮನಕರಗುವಂತಿತ್ತು.

ಒಳಗೆ ಸಮುದ್ರದಷ್ಟು ನೋವಿದ್ದರೂ ಹೊರಗೆ ನಮ್ಮಂತಹವರಿಗೆ ಸಮುದ್ರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿ, ಮಮತೆ, ಕರುಣೆ, ಆಸೆ, ಕನಸುಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತಿದ್ದರು, ಇದು ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅವರು ನೋವಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಗೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಆ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಡುವ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ "ಜೊತೆಗಿರದ ಜೀವ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಜೀವಂತ" ಎಂಬ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತವೆ.

ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ಸಲ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಾನು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರ್ಮಯೋಗ ಬಗೆಗೆ. Karma Yoga is a system of ethics and religion intended to attain freedom through unselfishness and by good works. The Karma Yogi need not believe in any Doctrine whatever. He may not believe even in God, may not ask what his soul is nor think of any metaphysical speculations. He has got his own special aim of releasing selfishness and he has to work it out himself.

(Ideal of karma Yoga-Swami Vivekananda)

ಹೀಗೆ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕರ್ಮಯೋಗಿ ತರ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ.

ಒಬ್ಬ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಕವಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಾನಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅವರ ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದು ನಡೆದಂತೆ ನುಡಿಯಬೇಕು, ಇಲ್ಲಾ ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಈ ನಡೆ-ನುಡಿ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಕೂಡಾ ಅವರ ಸಾಮೀಪ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಎನಿಸುತ್ತೆ.

ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳು ತಾನೆ: ನೀವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಲು ಬಯಸಿದರೆ ಒಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಕರೆತನ್ನಿ, ಆಗ ನಾವು ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದು. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಆರ್.ವಿ.ಐ.ಎಂನ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿ, ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದೇ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಅವರ ಪರಿಚಯದ ನಂತರ ನನಗೆ ಸಾಮೀಪ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕರ ಪರಿಚಯದ ಭಾಗ್ಯವು ದೊರೆಯಿತು. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಆ ಎಲ್ಲಾ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅವರಿಗೆ, ಅವರ ಪತ್ನಿಯವರಿಗೆ, ದೇವರು ಆರೋಗ್ಯ ಆಯುಷ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ನೂರಾರು ಕಾಲ ಸುಖ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇಡಲಿ ಎಂದು ಆ ದೇವರಲ್ಲಿ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

●●●

ಕಾರ್ಯವಿಚಕ್ಷಕ

ಪ್ರೊ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಪ್ರಸಾದ್
ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಜ್ಯೋತಿ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಕಾಮರ್ಸ್ & ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ನನ್ನ ಮತ್ತು ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಮೊದಲ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ಒಡನಾಟ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದು ಯುವಕ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಕಾರ್ಯ ಬದ್ಧತೆ, ಸಮಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಬೋಧಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಮುಖಿ, ಮನೋಭಾವ ನನ್ನನ್ನು ಆಕರ್ಷಕನಾಗಿ ಮಾಡಿತಲ್ಲಿದೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿತು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಅಡೆತಡೆ, ಏರುಪೇರುಗಳಿದ್ದಾರೂ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರಾಜಿ ಇಲ್ಲದೇ ಶಿಸ್ತಿನ ಸಿಪಾಯಿಯಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅವರ ಜೀವನ ತತ್ವ ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಕಾರ್ನೆಗಿ ಮಾತಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತಿದೆ. The morality of compromise sounds contradictory. Compromise is usually a sign of weakness, or an admission of defeat. Strong man don't compromise, it is said, and principles should never be compromised."

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಆರ್.ವಿ. ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಅಂಗವಾಗಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಆದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತು ಅವರ ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರದಲ್ಲೂ ಅವರು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ನಾನು ಪಿ.ಇ.ಎಸ್. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಮತ್ತು ಡಾ. ಶೇಷಮೂರ್ತಿಯವರು ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ನನ್ನನ್ನು ಹಲವಾರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿ ನನ್ನ ಪ್ರತಿ ಜೀವನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

1977 ರಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಜೀವನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ ಇವರು ಈ 46 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಗೆ ರಜೆ ಹಾಕಿದ್ದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಸರಿದ ಅಥವಾ ಮುಂದೂಡಿದ ವಿಚಾರವನ್ನಾಗಲಿ ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ಯಾರಿಂದಲೂ

ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಏರುಪೇರುಗಳು ಅಥವಾ ಆಡತಡೆಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬರ್ಥವಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಇವುಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಜೀವನವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸುದುದು ಅವರ ಕಾರ್ಯ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಾಠವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ.

ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಶೇಷ ಎಂದರೆ ಯಾರಾದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದಾಗ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ಒಮ್ಮೆಯೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಸಹಾಯಹಸ್ತವನ್ನು ಚಾಚುವ ಅವರ ಮನೋಧರ್ಮ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಬೇವಿನ ಕಹಿಯು ಅದರ ಉಪಯುಕ್ತತೆವನ್ನು ಮರೆಸುವ ಹಾಗೆ ಅವರ ನೇರನುಡಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಹಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಆದರ ಹಿಂದಿನ ಸದುದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಮನೋಭಾವ ಬಹುಪಾಲು ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರವರ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಇವರು ಯುವಕಸಂಘ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರಂತರ ಸಮಾಜಸೇವೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಖರತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯುಳ್ಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಂದಿನ ಯುವಪೀಳಿಗೆಗೆ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.

●●●

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಾಧನ.
ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು
ಅವರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ

– ಬಿಲ್ ಗೇಟ್ಸ್

*

ಅಜಾತಶತ್ರು

ಪ್ರೊ. ಎಂ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜು
ನಿವೃತ್ತ. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಆವ ಜೀವದ ಪಾಕವಾವನುಭವದಿನಹುದೋ
ಆವ ಪಾಪಕ್ಷಯವದಾವ ಪುಣ್ಯದಿನೋ
ಕಾವಿರದೆ ಪಕ್ವವಹ ಜೀವವಿಳೆಯೊಳಗಿರದು
ನೋವೆಲ್ಲಾ ಪಾವಕವೊ – ಮಂಕುತಿಮ್ಮ

ಕಗ್ಗದ ಈ ಪದ್ಯ ಓದುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ನನ್ನ ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಸೌಜನ್ಯವನ್ನು ಆನಂದಿಸದ ಅವರ ಆತ್ಮೀಯರು ವಿರಳ. ಆ ಸೌಜನ್ಯದ ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಕಟವು ಇಣುಕಿ ಹಾಕದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಡಾ. ರಾಜು ಸ್ವಾನುಕಂಪಿಗೆ ಒಳಗಾದವರಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ವಾನುಕಂಪದ ತೆರೆ ಪಾರದರ್ಶಕ. ಅವರ ನೋವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ದೂರದಿಂದ ಅರಿತಿದ್ದರೂ, ಡಾ. ರಾಜು ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಪ್ರೊ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೆನಪಿಸುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು.

ನನ್ನ ಎರಡು ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಭೇಟಿ ಆಗುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆತಿತು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಡಾ. ರಾಜು ತಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬರುವ ಮೊದಲೆ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಿತ್ತು. ಆಗ ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ತಳೆದಿದ್ದ ಗೌರವ, ಹಾಗೂ ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರದ ಶಿಸ್ತಿನ ಕಲಿಕೆ ನನಗೆ ಬೆರಗು ಮೂಡಿಸಿತು. ತಾನೆ ಆದರಿಸಿ, ಉಪಚರಿಸಿ ಸೂಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿ ಇದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇರುವುದು ಸಹಜ. ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಬೈಯ್ಯದೆ ನನ್ನನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ (ನನ್ನ ಸಾಕು ತಂದೆಯವರು) ನನಗೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಆ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದು, ಆದರೆ ರಾಜು ಅವರು ಆ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಛೇರಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿ ಅಲ್ಲ.

ಮಾನವ ಬದುಕು ಹದವಾಗಿ, ಮೆದುವಾಗಿ ಸವಿಯೂಟವಾಗಬೇಕಾದರೆ – ಪಾವಕ (ಬೆಂಕಿ) ಯಿಂದಲೆ ಪಾವನವಾಗಬೇಕು. ಬೆಂಕಿ ಎಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೇಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಎಂದು

ಹೆದರಿದಾಗ ಅಡುಗೆ ಸೀದು ಹೋಗುವುದುಂಟು. ಸೀದು ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಹೆದರಿ ಬೇಗ ಒಲೆ ಆರಿಸಿದರೆ ಅರೆಬರೆ ಬೆಂದ ಅಜೀರ್ಣಕ ಭೋಜನ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೆ ಕಷ್ಟ ಸುಖದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಕಂಗಾಲಾದ ಮನುಷ್ಯ ಮಸಿಯಾದ ಅಡುಗೆಯ ಹಾಗೆ. ಕೋಪಿಷ್ಟರೂ, ಸಿಡುಕುವ, ಸದಾ ಮಿಡುಕುವ ಅನೇಕರನ್ನು ನಾವು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಾವೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹತಾಶೆಯಿಂದ ಸೀದು ಹೋದ ಅಡುಗೆ ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ಸೀಸಬಾರದೆಂಬ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಅಗತ್ಯ ಕಾವು ನೀಡದೆ ಅರೆಬೆಂದ ಅಡುಗೆ ತಯಾರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಸುಖ ವಲಯ (ಕಂಫರ್ಟ್ ಝೋನ್) ದಲ್ಲಿದ್ದು ಸುಖದ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ದುಃಖ ಮರೆವ ಅಂಜುಕುಳಿಗಳನ್ನು, ಮತ್ತಿನಿಂದ ಉನ್ಮತ್ತ ಕರ್ತವ್ಯ ವಿಮುಖರನ್ನೂ ನಾವು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಬಹುತೇಕರು ಈ ವರ್ಗದವರು. ಆದರೆ ದಹಿಸುವ ಶೋಕಾಗ್ನಿಗೆ ಎದೆಗೊಟ್ಟು ಎದುರಿಸಿ ಸಹಿಸಿ, ಹದವಾದ ರಸಪಾಕ ಆದ 'ರಸ ಸಿದ್ಧ'- ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು.

ನಾನು ಹಾಗೂ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು. ನಾನು ಅವರ ಸದ್ಗುಣದ ಅಭಿಮಾನಿ, ಅವರು ನನ್ನ ಭಾಷಣದ ಅಭಿಮಾನಿ.

ಒಂದು ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜು ಮತ್ತು ಟಿ.ವಿ.ರಾಜು ಭಾಷಣ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅನುಕ್ರಮವಿತ್ತು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಆಯೋಜಕರು ಬಾಯಿತಪ್ಪಿ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರನ್ನು ಮೊದಲು ಕರೆದರು. (ಅನುಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲೆ ಘೋಷಿಸಿ ಆಗಿತ್ತು). ನಾನು ಡಾ. ರಾಜು ಅವರತ್ತ, ಅವರು ನನ್ನತ್ತ ನೋಡಿದೆವು, ಕೂಡಲೇ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಹೇಳಿದರು; ನಾನು ಪ್ರೊ. ಎಂ.ಆರ್.ಎನ್. ಅವರ ಭಾಷಣ ಆಸ್ವಾದಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ, ಅವರು ಮೊದಲು ಮಾತನಾಡಲಿ, ಅನಂತರ ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಆ ಮಾತುಗಳು ಕದಡಿದ ಆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕೂಡಲೆ ತಿಳಿಯಾಗಿಸಿದ್ದು ವಿಶೇಷ. ಇದು ಅವರ ವರ್ತನೆ ಹೇಗೆ ಸಂದರ್ಭೋಚಿತ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣ ಉದಾಹರಣೆ.

ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯರೂ ಹಾಗೂ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರ ಆಪ್ತರೂ ಆದ ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ ಅವರು ಆತ್ಮೀಯತೆಗೆ ಮಾದರಿ. ಲೋಕೋತ್ತರ ಮೈತ್ರಿ ಎನಿಸುವಷ್ಟು ಪರಸ್ಪರ ನಂಬಿಕೆಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಉಳ್ಳವರು ಎನಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರ ಸಜ್ಜನಿಕೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಉಸಿರಾಟದಷ್ಟು ಸಹಜವಾದ ವರ್ತನೆ.

ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕ ಬಿಡುಗಡೆ ಸಮಾರಂಭ ನಡೆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಎಲ್ಲರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು, ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಕೊನೆಯಾದಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಕ್ರಮವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೋರಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದ 'ಅಜಾತಶತ್ರು'. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಅಜಾತಶತ್ರು' ಎಂದರೆ ಶತ್ರುವೇ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಆದರೆ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕ.

'ಅಜಾತಶತ್ರು' – ಎಂದರೆ ಶತ್ರುಭಾವ ಯಾರ ಬಗೆಯೂ ಯಾರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿಲ್ಲವೋ ಅವರು. ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ವೈರವನ್ನು (ಅವರ ಬಗ್ಗೆ) ಸ್ವಾನುಕಂಪವನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿಯದಂತೆ

ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ತತ್ಪರರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾನು ಒಂದರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೊಂದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ತಳಕು ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ರೈಲು ಹತ್ತಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು.

ತಳುಕಿನವರ ವಿಶೇಷ ಥಳುಕು ಇಲ್ಲದ ಜನರು–ನಾನೆಂದೆ. ಆಗ ತ.ರಾ.ಸು, ತಾ. ಸು. ಶಾಮರಾವ್, ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಅವರ ಹೆಸರುಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದವು. ನಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಅದೃಷ್ಟ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಡಾ. ರಾಜು ಅವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆ ಸುಲಭ. ಅವರ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವವರಿಗೆ ಸಂಯಮ ಬೇಕು. ನಾವೆಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಿಸೋಣ.

●●●

ಸಾವಿರ ದಿನ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ
ಒಂದು ದಿನ
ಒಳ್ಳೆಯ ಗುರುವಿನ ಜೊತೆಯಿದ್ದರೆ ಸಾಕು.

– ಜಪಾನಿ ಗಾದೆ

*

ಹಗಲಿರುಳ ಶಿಕ್ಷಕ

ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಆರ್. ನಾಗರಾಜು
ನಿವೃತ್ತ. ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಎನ್.ಎಂ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ. ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರ ಜೊತೆ ನನ್ನ ಒಡನಾಟ 1981 ರಲ್ಲಿ ನಾನು ಎನ್. ಎಂ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ ಮಹಿಳಾ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಾಪಕನಾಗಿ ಸೇರಿದಾಗಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ತದನಂತರ 1985 ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಅಧ್ಯಾಪಕ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಪಕೇತರ ಒಕ್ಕೂಟದ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದರು ಹಾಗೂ ನಾನು ಸಹಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದಾಗ ಅವರ ಜೊತೆ ಒಡನಾಟ ಇನ್ನೂ ಜಾಸ್ತಿಯಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅದೇ ಒಡನಾಟ ನನ್ನ ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರವೂ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ.

ಡಾ. ಟಿ. ವಿ.ರಾಜುರವರು ಕಾಲೇಜು ದಿನಗಳಿಂದಲೇ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ, ಪ್ರಚಂಡ ವಾಗ್ಮಿ, ಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಸರಳ ಸಜ್ಜನ, ನಿಗರ್ವಿ ಮತ್ತು ತುಂಬಾ ಜನಾನುರಾಗಿ ಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು. ಅವರು ಎನ್.ಎಂ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ ಮಹಿಳಾ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅನೇಕ ರ್ಯಾಂಕ್ಗಳು ಬರಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನ ಹೆಸರು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಯಿತು. ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಾಲೇಜಿನ ತರಗತಿಗಳ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ತರಗತಿಗಳು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಬಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕೊಟ್ಟು ರ್ಯಾಂಕ್ ಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಪ್ರತಿಶತ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಕಾಮರ್ಸ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಇಂದಿಗೂ ದಾಖಲೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಈ ಸಾಧನೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದು ಅಂದಿನ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿ. ಡಿ. ಎಂ. ಶಾಂತಕುಮಾರಿಯವರು, ಗೌ॥ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಡಿ.ಎ ಪಾಂಡುರವರು, ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಎಂ.ಕೆ. ಪಾಂಡುರಂಗ ಶೆಟ್ಟಿಯವರು, ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರು, ಎಲ್ಲ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು, ಅವರ ಶ್ರೀಮತಿ ಡಾ. ವಿ. ಗಾಯತ್ರಿ ಯವರು ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರು.

ತದನಂತರ ಅವರು ಅಧ್ಯಾಪಕ ವೃತ್ತಿಯ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದಿನ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಡಾ॥ ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಪ್ರಬಂಧ

ಮಂಡಿಸಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದರು. ಇದು ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿನ ಅಧ್ಯಾಪಕನಾಗಿ ಅವರ ಭಗೀರಥ ಸಾಧನೆಯಾಯಿತು. ನಂತರ ಅವರು ಎಂ.ಬಿ.ಎ(ಒ.ಃ.೦) ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ ಪಡೆದು ನಮ್ಮದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಆರ್.ವಿ. ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಿಸ್ಪೃಹ್ನತೆಯಿಂದ ದುಡಿದು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದರು.

ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ವಿಜಯ ಸಂಜೆ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಅನೇಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿ, ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಒಂದು ನಯಾ ಪೈಸೆಯನ್ನೂ ಪಡೆಯದೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ಪ್ರತೀ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ನಿಸ್ಪೃಹತೆ, ವೃತ್ತಿಪರತೆ, ಚತುರತೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯು ಅನೇಕ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಅವರನ್ನೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದವೇ ಹೊರಟು ಅವರಾಗೇ ಎಂದು ಯಾರನ್ನೂ ಬೇಡಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಲಾಭಿಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಡಾ. ಟಿ. ವಿ. ರಾಜು ರವರು ಸರಳ, ಸಜ್ಜನ, ಸ್ನೇಹಪ್ರಿಯ ನಿಗರ್ವಿ. ಅವರ ಮನೆಯೇ ಇಂದಿಗೂ ಒಂದು ಗ್ರಂಥಾಲಯ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳು ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನೋವುಗಳು ಬಂದರೂ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಎದುರಿಸಿ ನಿಂತ ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಅವರು ಅನೇಕ ಬಡವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಪ್ರಚಾರ ಬಯಸದೆ ಎಲೆಮರೆಯ ಕಾಯಿಯಂತೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಅವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಶಿಷ್ಯಕೋಟಿ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ತುಂಬಾ ಅಪಾರವಾದದ್ದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಯಾರಾದರೂ ಆಗಲೀ ಏನೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಥವಾ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ಚಾಚಿರುವ ಸ್ನೇಹಜೀವಿ. ಅವರ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಎಷ್ಟಿದೆಯೆಂದರೆ ಅವರ ಹೆಸರು ಕೇಳದವರೇ ತುಂಬಾ ವಿರಳ. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಅವರ ಸಾಧನೆಗಳೇ ಸೂಚಕಗಳು. ಅವರ ಈ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆ ಈಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಅಪರೂಪ. ಈ ಅಪ್ರತಿಮ ಸ್ನೇಹಜೀವಿಗೆ ಭಗವಂತ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಆಯುಷ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಕುಟುಂಬವರಿಗೂ ಭಗವಂತ ಸರ್ವಮಂಗಳವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿ ಅವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಬದುಕಿನ ರೀತಿ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿರಲೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

●●●

ಪರೋಪಕಾರಿ ಪರಮಮಿತ್ರ

ಪ್ರೊ॥ ಎ. ಆರ್. ಶಿವಕುಮಾರ್
ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಬಿ.ಎಂ.ಎಸ್. ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ, ಆರ್.ವಿ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 46 ವರ್ಷದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಪಯಣದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲರೊಳಗೊಂದಾಗಿ, ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಒಂದು ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಡಾ.ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರ ಸಾಧನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಲುಕು ಹಾಕೋಣ. ಜೀವನ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂದರೆ:

ನಾವು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ತಾಯಿ ಸಂತೋಷ ಪಡುವಂತಿರಬೇಕು.
ಬೆಳೆದರೆ ತಂದೆ ಆನಂದಿಸುವಂತಿರಬೇಕು.
ಬಾಳಿದರೆ ಸಮಾಜ ಸಂಭ್ರಮಿಸುವಂತಿರಬೇಕು.

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರ ಸಾಧನೆ ತಾಯಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ, ತಂದೆಗೆ ಆನಂದವಾಗಿದೆ, ಇಡೀ ಸಮಾಜ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮುದ್ದೇನಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದರು, ನದಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಾಡಿಗೆಲ್ಲ ಹಸಿರ ನೆಟ್ಟರು. ಪುಟ್ಟ ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿಯಿಂದ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಜನಿಸಿ ಬಂದರು, ವಿಶ್ವ ಮಾನವರಾಗಿ ಸಮಾನತೆಯ ಸಾರಿ ನಡೆದರು. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಗಾಜನೂರು ಅಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಟರು ಕೋಟಿ ಹೃದಯ ಗೆದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಡಾ.ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸಮುದಾಯದ ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮನಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ.

ಉದರ ನಿಮಿತ್ತಂ ಬಹುಕೃತ ವೇಷಂ ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಲವಾರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿ ಬಹಳ ಉದಾತ್ತವಾದ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಾರ್ಥಕ ಮತ್ತು ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದ ಬಿಜಾಪುರ ಜ್ಞಾನಯೋಗಾಶ್ರಮದ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೇಳಿರುವ ಸಾಲುಗಳು:

ಲಾಯರ್ ಇಲ್ಲ ಅಂದರೆ ನ್ಯಾಯ ಎಲ್ಲಿ
ಡಾಕ್ಟರ್ ಇಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಆರೋಗ್ಯ ಎಲ್ಲಿ
ಪೋಲಿಸ್ ಇಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಭದ್ರತೆ ಎಲ್ಲಿ
ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಇಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಟೆಕ್ನಾಲಾಜಿ ಎಲ್ಲಿ

ಶಿಕ್ಷಕರು ಇಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಮೇಲಿನವರು ಯಾರು ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿ ಸ್ತುತ್ಯಾರ್ಹ, ಅಭಿನಂದನೀಯ ಮತ್ತು ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯ.

ಧಾನ್ಯದ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಫಲ
ಹಣ್ಣಿನ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿದರೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಫಲ
ವಿದ್ಯೆಯ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿದರೆ ನೂರು ವರ್ಷದ ಫಲ

ಎನ್ನುವ ಸಾಲುಗಳು, ಡಾ. ಟಿ. ವಿ. ರಾಜು ರವರದ್ದು ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಾತ್ಮಕ, ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕ ಇತ್ಯಾದಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಮೋಘ, ಅದ್ವಿತೀಯ, ಆಸಾಧಾರಣ, ಅನುಸರಣೀಯ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಾಧನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸೋಣ.

ಪ್ರಸ್ತುತ, ಆರ್.ವಿ ಸಮೂಹ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಯೋಜನೆಗಳ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಆಡಳಿತದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಆರ್.ವಿ ಟೀಚರ್ಸ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಮತ್ತು ಆರ್.ವಿ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಸುಮಾರು 25 ಸಂಶೋಧನೆ, ಪಿಎಚ್ಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಬೇರೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ, ಎಂ.ಫಿಲ್ ಮತ್ತು ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಮತ್ತು ಹೊರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 60 ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ಧರೂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರ ಕನ್ನಡದ ಒಲವು, ನಲಿವು ಅವರ ಜೀವನದ ಗೆಲುವು ಮತ್ತು ಚೆಲುವು, ಸುಮಾರು 40 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಶಿಕ್ಷಕ ಪಾತ್ರ, ಸಮಾಜ ಸೇವೆ, ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣಗಳು, ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ, ನೈತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉನ್ನತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೂರಾರು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದುರ ಜೊತೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉನ್ನತಿಗೆ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಗಾರಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದೆ. ಶ್ರೀಯುತರು, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಹಲವಾರು ಸಮಿತಿಗಳ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಹಲವಾರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರ ಹವ್ಯಾಸಗಳು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಣಾದಾಯಕವಾದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದು, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರ ಅಮೋಘವಾದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸರ್ಕಾರ, ನಾಗರೀಕ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಿಕ ಸಂಘಗಳು, ಹಲವಾರು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ರತ್ನ, ಗುರುಕುಲ ತಿಲಕ, ಹಿರಿಯ ಸಹಕಾರಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞ, ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ ರತ್ನ, ದ್ರೋಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಉದಯಭಾನು ಸುವರ್ಣ ವಿದ್ಯಾರತ್ನ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಉನ್ನತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ... ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನನ್ನ ಮತ್ತು ಡಾ. ಟಿ.ವಿ.ರಾಜು ರವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಂಟು ಸುಮಾರು ಮೂರು ದಶಕಗಳದ್ದು. ನಾನು ಒಬ್ಬ ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಾಪಕನಾಗಿ, ಅವರ ಜೊತೆ ಸುಮಾರು ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ನೀಡಿರುವ ಸಹಕಾರ ನಿಜಕ್ಕೂ ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ:

ನನ್ನ ಅವರ ನಂಟು, ಸದಾ ಉಂಟು
ಅದೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಗಂಟು
ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತಿನ್ನಬೇಕು ಕರದಂಟು

ನಾವು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ಧರೆ, ಅದು ನಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಯ ಉಡುಗೊರೆ, ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಂದರ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ, ಅದು ನಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಗೆ ನಾವು ಕೊಡುವ ಉಡುಗೊರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರ ಸಾಧನೆ ಅವರ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉಡುಗೊರೆ.

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವ ತುಟಿಗಳಿಗಿಂತ, ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಕೈಗಳು ಲೇಸು ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಂತೆ, ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರ ಸೇವೆ ಅನನ್ಯ. ಉದಾಹರಣೆ ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಕುಮಾರಿ ವಾರಿಜಳಿಗೆ ಆರ್.ವಿ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಎಂ.ಬಿ.ಎ. ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ರಾಜುರವರು ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಆಕೆ ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ಮರೆಯಲಿಕ್ಕಾಗೋದಿಲ್ಲ.

ತಾಯಿಯ ಋಣ ತೀರಿಸೋಕ್ಕಾಗಲ್ಲ
ತಂದೆಯ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ
ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಮರೆಯೋಕ್ಕಾಗಲ್ಲ
ಸ್ನೇಹಿತರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟೋಕ್ಕಾಗಲ್ಲ

ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಂತೆ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರ ಸ್ನೇಹ ನಿಜಕ್ಕೂ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾದದ್ದು.

ಸೌಂದರ್ಯ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಸುಂದರವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರ ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಬಹು ವಿಶೇಷವಾದದ್ದು. ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರು ಉತ್ತಮವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅವರಲ್ಲಿದೆ ವಿಶೇಷ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ತತ್ವ, ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಸತ್ವ, ಅವರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ಪ್ರಭುತ್ವ.

ಬರೆದಿಟ್ಟಂತೆ ಜೀವನ ಮಾಡಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಬರೆದಿಡುವಂತಹ ಜೀವನ ಮಾಡು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರ ಸಾಧನೆ ಬರೆ ದಿಡುವಂತಿದೆ. ನಗುವಿಗಿಂತ ಅದ್ಬುತ ಆಭರಣ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗುವಿದ್ಧರೆ, ಜಗತ್ತೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ಡಾ.ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ರವರ ವಿಶೇಷತೆ, ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸೂಸುವ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಶ ನಗು.

'ಪರೋಪಕಾರಂ ಇದಂ ಶರೀರಂ' ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಂತೆ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು ತಾವು ಬೆಳೆಯುವುದರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ, ಸಿದ್ದಗಂಗಾ ಮಠದ ಡಾ.ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸಂದೇಶದ ಈ ಸಾಲುಗಳು ಉದಾರಣೆಯಾಗಿವೆ:

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ, ತಾನು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ಕನಸಿರಬೇಕು,
ಬೇರೆಯವರನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸಿರಬೇಕು.

ಇಂತಹ ಸಂದೇಶಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರದು.

ನುಡಿದರೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದಂತಿರಬೇಕು
ನುಡಿದರೆ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ದೀಪ್ತಿಯಂತಿರಬೇಕು
ನುಡಿದರೆ ಸ್ಪಟಿಕದ ಸಲಾಕೆಯಂತಿರಬೇಕು,
ನುಡಿದರೆ ಲಿಂಗಮೆಚ್ಚಿ ಅಹುದಹುದೆನಬೇಕು
ನುಡಿಯೊಳಗಾಗಿ ನಡೆಯದಿದ್ಧರೆ
ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವನೆಔತೊಲಿವನಯ್ಯಾ?

ಎಂಬ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, ಡಾ.ಟಿ. ರಾಜು ರವರ ಮಾತುಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಸಭಿಕರನ್ನು, ಸಹೃದಯರನ್ನು ಆಯಸ್ಕಾಂತದಂತೆ ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಗುಣ ಇವರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಡೆ, ನುಡಿಯನ್ನು ಆಚಾರಣೆಗೆ ತಂದು, ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ಸಂಗಮದ ಸದೃಢ, ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಕೆಲಸವಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಮಗ ವಿನಯ್ ರವರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ"ವಿನಯ್ ಫೌಂಡೇಶನ್" ಎಂಬ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅವನ ನೆನಪಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿ ಅರ್ಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ.

ಹೀಗೆ, ಡಾ. ಟಿ. ವಿ. ರಾಜು ರವರ ಜೀವನ ಪಯಣ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾಗಿ ಸಾಗುತಿರಲಿ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ,

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಇನ್ನೂ ಎತ್ತರಾ,
ನಾವು ಮಾಡಬೇಕು ಬಿತ್ತರ,
ಅದೇ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ಉತ್ತರ
ಅವರ ಸಾಧನೆ ಹೀಗೆ ಸಾಗು ತಿರಲಿ ನಿರಂತರ....

ಇದುವೇ ಜೀವನ, ಆಗಬೇಕು ಪಾವನ
ಬೇಡ ಕದನ
ಸದಾ ಇರಲಿ ಬಂಧನ, ಅನುಬಂಧನ,
ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಚಿಂತನ, ಮಂಥನ,
ಆಗ ಆಗುತ್ತದೆ ಜೀವನ ಚಂದನ,
ನನ್ನ ಅಭಿನಂದನಾ ನುಡಿಗಳನ್ನು
ಓದುವ ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ವಂದನ

ಹೀಗೆ, ಡಾ.ಟಿ.ವಿ.ರಾಜು ರವರ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ
ಇರಲಿ ಚಮತ್ಕಾರ
ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿ ಪುರಸ್ಕಾರ
ಅವರ ಜೀವನವಾಗಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ....

ಎಂಬ ಆಶಯದ ನುಡಿಗಳಿಗೆ, ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿ, ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಗೌರವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತ ಶುಭ ಕೋರುವ

●●●

ಸತತ ಸ್ನೇಹಪ್ರಿಯ

– ರಮಾ ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ (1978–80)
ಬಿ.ಎನ್.ಎಂ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು

ನನ್ನ ಮತ್ತು ರಾಜು ಮೇಷ್ಟರ ಪರಿಚಯ ಸರಿಸುಮಾರು 45 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನದ್ದು. ಆದರೆ, ಕಾಲೇಜಿನ ಒಡನಾಟ, ಗುರು ಶಿಷ್ಯರ ಸಂಬಂಧ ಕೇವಲ ಎರಡೇ ವರ್ಷಗಳದ್ದು.

ನನ್ನ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರು ಮತ್ತು ಸಹಪಾಠಿಗಳಾದ ಪದ್ಮ ಮತ್ತು ಶ್ಯಾಮಲರ ಕಿರು ಪರಿಚಯ. ನನ್ನ ಆಗಿನ ಹೆಸರು, ರಮಾಮಣಿ, ಈಗ ಮದುವೆಯ ನಂತರ ರಮಾ.ಕೆ.ಮೂರ್ತಿ (ಶ್ರೀಮತಿ ರಮಾ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ). ನಾವುಗಳು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿ, ಬಿಎನ್ ಎಂ ಕಾಲೇಜು, ಬನಶಂಕರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಮನೆ ಆಗ ಬಸವನಗುಡಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆಗ, ಬನಶಂಕರಿಯ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಇನ್ನೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಲ. ಆಗ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಲಿ, ಬಸ್ಸುಗಳಾಗಲಿ, ಅಂಗಡಿಗಳಾಗಲಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತು. ಆ ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ಧ ನನ್ನ ಬಹು ಆಪ್ತ ಗೆಳತಿ ಮಯ್ಯೂರಾಳ ಬಲವಂತದಿಂದ ನಾನು ಬಿ.ಎನ್.ಎಂ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿದ್ಧೆ. ಆಕೆ, ಫೈನಲ್ ಇಯರ್ ಬಿ.ಎ ಯಲ್ಲಿದ್ದಳು. ನಾವುಗಳು ದಿನವೂ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಮತ್ತು ಮನೆಗೆ ನಡೆದೇ ಹೋಗಿಬರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಾನು ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಏನೋ ಆತಂಕ ಮತ್ತು ಸಡಗರ ಮನೆ ಮಾಡಿತ್ತು.

ಅಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿದ ಅನೇಕರು ನನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಗಳಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದರು. ದಿನಗಳು ಕಳೆದಂತೆ, ನಾನು, ಪದ್ಮ ಮತ್ತು ಶ್ಯಾಮಲ ಮೂವರೂ ಬಹಳ ನಿಕಟವಾಗಿ ಬೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು ಮತ್ತು ಬಹಳ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರಾದೆವು. ಶ್ಯಾಮಲ ಬನಶಂಕರಿಯಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ಧರಿಂದ ಅವಳು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ನಡೆದೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇನ್ನು ಪದ್ಮ, ಸೀತಾ ಸರ್ಕಲ್ (ಬ್ಯಾಂಕ್ ಕಾಲೋನಿಯಲ್ಲಿ) ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ, ನನ್ನೊಡನೆಯೇ ಬಸವನಗುಡಿಯವರೆಗೂ ನಡೆದು ಬಂತು (ಹರಟುತ್ತಾ) ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಸ್ಸನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾವುಗಳು ಮೂವರು, ಕಂಬೈಂಡ್ ಸ್ಟಡಿಯನ್ನು ಆಗಾಗ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ, ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರು ನಮಗೆ ಅಕೌಂಟೆನ್ಸಿಯನ್ನು (Accountancy) ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮದು ಕೋ–ಎಡ್ ಕಾಲೇಜು (Co-education). ಮೇಷ್ಟ್ರು

ಪಾಠವನ್ನೇನೋ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ, ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಬಹಳ ಶಿಸ್ತಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ನಡೆ ನುಡಿ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ಬಂದರೆಂದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ನಿಶ್ಯಬ್ಧವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ಅವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅತಿಯಾದ ಭಯ. ಅವರು ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಒಂದು ಪ್ರತೀತಿಯಿತ್ತು. ಅದು ಹೇಗೋ ಏನೊ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ಧರು. ನನಗೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಖಂಡಿತಾ ಕಾದಿರುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೋ ಉತ್ತರ ಗೊತ್ತಿದ್ದಾರೂ, ತಪ್ಪು ತಪ್ಪಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ಬಹಳ ಸಲ ಬೈಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದಾರ ಮಧ್ಯೆ, ನಮ್ಮ ತರಗತಿಯ ಹುಡುಗರು ಬಹಳ ಗಲಾಟೆ ಮತ್ತು ಪುಂಡತನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಕೆಂಡಾಮಂಡಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ತರಗುಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಎಣ್ಣೆ ತುಂಬಿ ಎಂದು ಬೈಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆಲ್ಲ ನಗಬೇಕೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಭಯ, ಒಳಗೇ ಮನಸ್ಸಲ್ಲೇ, ಕಣ್ಣು ಸನ್ನೆಯೊಂದಿಗೆ ನಕ್ಕುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅಕೌಂಟೆನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ರಿಕನ್ಸಿಲಿಯೇಶನ್ ಸ್ಟೇಟ್ಮೆಂಟ್ ಚಾಪ್ಟರ್ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ ವೆಂದೆನ್ನಿಸಿ ನಾವು ಮೂವರೂ ಗೆಳತಿಯರು ಸ್ಟಾಫ್ ರೂಂ ಗೆ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಕಾಲೇಜಿನ ಆವರಣ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಿದ್ದು ಮರ, ಗಿಡಗಳು ಮತ್ತು ಕೂರಲು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೆಂಚು ಕಲ್ಲುಗಳು ಇದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಕುಳಿತು ಪಾಠವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಹೀಗೆ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದು, ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುವುದು ಎಲ್ಲಾ ಒಂದು ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ನಾವುಗಳು ಕೇವಲ ಅನುಮಾನ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ, ನಮಗೆ ಸಮಯದ ಪರಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲದೇ ಹರಟಿದ್ದುಂಟು. ಇದರಿಂದಲೋ ಏನೋ, ಸಧ್ಯ ನನ್ನನ್ನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚಿನಂತೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮಗೂ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಭಯ, ಭಕ್ತಿ ಇದ್ದರೂ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ, ನಿಕಟವಾಗಿ ಬೆರೆಯಲು ಕಷ್ಟವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಒಂದು quote ಇಂದಿಗೂ ನೆನಪಿದೆ, ಅದೇನೆಂದರೆ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ, ಈ ಪದಗಳನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು: Sincere, Serious, Studious,Sophisticated ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಮೂರು ಪದಗಳು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವು ಗೆಳತಿಯರು ಅವರ ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಪುಸ್ತಕದ ಮೊದಲನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಏನೋ ಅಭಿಮಾನ ಅವರನ್ನು ಕಂಡರೆ. ಅವರ ವಿಜಯ್ ಸ್ಕೂಟರ್ ನಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಬಂದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ಕೂಟರ್ ನಂ. KA 05 2501. ದಿನವೂ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಸ್ಕೂಟರ್ ನಿಂತಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಣ್ಣಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇನ್ನೂ ಅನುಮಾನ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಬರಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಏನೇಆದರೂ, ಇದುವರೆವಿಗೂ ಅವರಿಗಾಗಿ ಕಾದು ಕುಳಿತಷ್ಟು ಇನ್ನೂ ಯಾರಿಗೂ, ಯಾವತ್ತೂ, ಇವತ್ತಿನವರೆವಿಗೂ ಕಾದದ್ದು ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಅವರ ದರ್ಶನಭಾಗ್ಯ ಸಿಗಬೇಕೆಂದರೆ ಕಾಯಲೇಬೇಕು. ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ನಮ್ಮ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಒಂದಷ್ಟು ಹರಟೆ, ನಗು ಎಲ್ಲವೂ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಬಹಳ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಅವರ ಮನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದ್ದರು. ಬಹಳ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿನ

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗದ ಕಾರಣ ತಾವೇ ಟೀಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಬಹಳ ರುಚಿಕರವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ, ನಾವುಗಳು ಗುರು ಶಿಷ್ಯರಿಗಿಂತ ಒಳ್ಳೆಯ ಗೆಳೆಯರು ಮತ್ತು ಕೂಡಿ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರಂತೆ ಇದ್ದೆವು. ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರಿಗೆ ನಾವುಗಳು ಬಹಳ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಗಳಾಗಿದ್ದೆವು. ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ ಆ ಕಹಿ ಘಟನೆ, ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ನಮ್ಮ ತರಗತಿಯ ಕೆಲವು ಪುಂಡ ಹುಡುಗರು, ರಾಜು ಮೇಷ್ಟರ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದರು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವುಗಳು ಆ ವರ್ಷ Class Socials ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರನ್ನು ಕರೆದಾಗ ಕೆಲವೇ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಬಂದಿದ್ದರು. ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ, ನನಗೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಗೆಳತಿಯರಾದ ಪದ್ಮ ಮತ್ತು ಶ್ಯಾಮಲಾಗೆ ಬಹಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗಿತ್ತು.

ನಾನು ಕಾಲೇಜು ಸೇರಿದಾಗಿನಿಂದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಸಿನಿಮಾ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದೇವರನಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ನನ್ನದೇ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಗೀತೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು ಯಾವುದೇ ಕಾಲೇಜಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇಂಟರ್ ಕಾಲೇಜು ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಆರ್.ವಿ ಕಾಲೇಜುನವರು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಹೋಗಿ ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರು ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು, ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳದೆಯೇ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು ಭಾವಗೀತೆಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ. ನನಗೋ, ಭಾವಗೀತೆಯ ಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲ, ಕಲಿಯಲು ಸಮಯದ ಅಭಾವ. ಭಯ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದೆ. ಆಗ ಆರ್.ವಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ.ಆರ್ ಛಾಯಾ ಕೂಡ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕೆ ನನ್ನ ಪರಿಚಯದ ಗೆಳತಿಯೇ, ಅವರೊಡನೆ ನನ್ನ ಸ್ಪರ್ಧೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ನಾನಗೆ 3ನೇ ಬಹುಮಾನ ಎಂದು judge ಗಳು announce ಮಾಡಿದಾಗ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ನನಗೆ ಬಹುಮಾನ ಬಂದಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಅವರಿಗೂ ಬಹಳ ಖುಷಿಯಾಯಿತು. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಜಂಭದಿಂದಲೇ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅಂದು ತಿರುಗಾಡಿದ್ದೆ. ಸಧ್ಯ ರಾಜು ಮೇಷ್ಟರ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜಿನ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು/ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರಿಗೆ ಮದುವೆಯೂ ಆಯಿತು. ಅವರ ಶ್ರೀಮತಿಯವರಾದ ಗಾಯತ್ರಿಯವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಆಪ್ತತೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವುಗಳು ಎರಡನೇ ಪಿಯುಸಿ ಯಲ್ಲಿ 2ನೇ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿದ್ದೆವು. ಇದಕ್ಕೆ, ರಾಜು ಮೇಷ್ಟರಿಗೆ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆವು. ಅವರೂ ನಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿದ್ಧರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವುಗಳು ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಕಾಲೇಜಿನ ಬೇಸಿಗೆ ರಜೆ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ, ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಬಂದೆವು. ನಮಗೂ ನಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ಸಹಪಾಠಿಗಳನ್ನು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ರಾಜುಮೇಷ್ಟರನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೆಚ್ಚು ತವಕದಿಂದಿದ್ದೆವು. ಆಗಲೇ ನಮಗೆ ಬೇರೆಯೇ ವಿಷಯ ಕಾದಿತ್ತು. ಅದೇನೆಂದರೆ

ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಬಿ.ಎಸ್.ಎಂ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆರ್.ವಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದರೆಂದು. ನಮಗೆ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ನಂಬಲೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ತಕ್ಷಣವೇ ನಾವು ಮೂವರು ಗೆಳತಿಯರು ರಾಜು ಮೇಷ್ಟರ ಮನೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟು, ಅಲ್ಲಿ ಕಾದು ಕುಳಿತು, ಅವರೊಡನೆ ಜಗಳವಾಡಿ, ದುಃಖವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡೆವು. ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂತೈಸಿ, ಈಗೇನು? ನಾವುಗಳು ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕಾಯಿತು.

ತದನಂತರ ನಾವುಗಳು ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವಾದರೂ, ಬಹಳ ವಿರಳವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ graduation 1983 ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತು. ನಾನೂ ಒಂದು Private Software Company ಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದೆ. ಪದ್ಮ ಕೂಡ ಮೊದಲಿಗೆ National Co-Operative Bank, ನಂತರ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ Carmel School ಗೆ ಸೇರಿದ್ದಳು. ನಾವು ಗೆಳತಿಯರು ಕೂಡ ಆಗಾಗ ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಪದ್ಮಳಿಗೂ ಮದುವೆಯಾಯಿತು. ನನ್ನ ಮದುವೆಗೆ(1988) ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರು ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದೆ. ಅವರುಗಳು ಬಂದು ನಮ್ಮ ನವಜೋಡಿಗೆ ಹರಸಿದ್ದರು. ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಯಾವುದೇ ಶುಭ ಅಥವಾ ಅಶುಭ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಅವರನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಅವರೂ ಬಿಡುವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆದಷ್ಟು ಗೈರಾಗದೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಅವರ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಗುಣ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಮಗ ವಿನಯನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಬಹಳ ದುರದೃಷ್ಟಕರ. ನಮಗೂ ಇದನ್ನು ಯಾರೋ ಮೂಲಕ ಕೇಳಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ಆಘಾತವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏಕೋ ಏನೋ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅವರನ್ನೂ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಆರ್.ವಿ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ನಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ್ದೆ, ಕಾರಣ ನನ್ನ ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಲೆಂದು. ಮಗಳಿಗೂ ಬಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದರು. ಇದೀಗ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣ ದ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾನು ಮತ್ತು ಪದ್ಮ ಆಗಾಗ ಮಾತು, ಹರಟೆ, ಭೇಟಿ, ಮೆಸೇಜನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ, ಶ್ಯಾಮಲ ಮಾತ್ರ ಏಕೋ ಏನೋ ನಮಗೆ ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಅವರ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನೂರಾರು ಮನೆಗಳು ಕಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಮನೆಯನ್ನು ನಾನು ಗುರುತಿಸಬಹುದೆ? ಹಲವು ಬಾರಿ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಹುಡುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೆ. Facebook ನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನೋಡಿದೆ, ಆದರೆ ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ರಾಜು ಮೇಷ್ಟ್ರಿಗೆ ನಾನು ಆಗಾಗ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದೆ, sir ಒಂದು Facebook account ಮತ್ತು Whatsapp ನ್ನು ತೆರೆಯಿರೆಂದು. ಆದರೆ, ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಯವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ, ಫೇಸ್ ಬುಕ್ ನೋಡಲು ಎಲ್ಲಿ ಸಮಯವೆಂದು ಮಾತನ್ನು ಹಾರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಈಗ ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ನಿತ್ಯವೂ ಮುಂಜಾನೆ ಅಥವಾ ಪುರುಸೊತ್ತಾದಾಗ Good Morning ಅಥವಾ Good Afternoon ಎಂಬ greetings ಅನ್ನು ನಾವು ಮೂವರೂ ನಾನು, ಪದ್ಮ ಮತ್ತು ರಾಜು ಸರ್ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು. ಅವರು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಈವರೆಗೂ ತಪ್ಪದೇ message ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು.

ಆದಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಒಂದು salute'. ಬಿಡುವದಾಗ ಅವರನ್ನು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಬರುವುದುಂಟು. Phone ನಲ್ಲಿ ಕರೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವರಡ್ಡೇ ಆದ ವಿನಯ್ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ವತಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ಪದ್ಮಾಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದರು, ನಾವುಗಳು ಹೋಗಿ ಬಂದೆವು.

ಹೀಗೆ ನಡೆದಿದೆ ನಮ್ಮ ಗುರು ಶಿಷ್ಯರ ಸಂಬಂಧ, ಗೆಳೆತನ ಮತ್ತು ಅನುಬಂಧ. ನಮ್ಮಗಳ ಕಡೆಯ ಉಸಿರಿರುವವರೆಗೂ ಈ ಸಂಬಂಧ, ಒಡನಾಟ ಸಾಗುತ್ತಲಿರಲಿ ಎಂದು ಆ ದೇವರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸವಿನಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

●●●

"ಶಿಕ್ಷಣವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಗರಿಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ".

– ಡಾ ಎಸ್ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್

*

"ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೋ
ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಗುರಿಯಲ್ಲ.
ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುವುದೇ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಗುರಿ".

– ಜಾನ್ ರಸ್ಕಿನ್

*

ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಧಕರು : ಡಾ.ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು

ಡಾ. ಆರ್. ಗುರುಪ್ರಸಾದ್
ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು
ವಿದ್ಯಾ ವಿಕಾಸ ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ವರ್ಣಮಾತ್ರಂ ಕಲಿಸಿದಾತಂ ಗುರು
ಅಕ್ಷರ ಮಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಗುರುವಿಂದ ಶುರು
ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನದೆಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಆಚಾರ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ದೇವರು
ತತ್ವ ಕೋಶದ ನಿಧಿ, ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರದ ಈ ಮಸ್ತಕ ಸುಜ್ಞಾನದ ಮೇರು
ಗುಣ ಸ್ವಭಾವಗಳ ತಿದ್ದಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ರೂಪಿಸುವ ರೂವಾರಿ ಇವರು
ಸಂದೇಹಗಳ ನಿವಾರಕ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿವರಿಸುವ ಕಲ್ಪತರು
ಮಕ್ಕಳ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಸುಜ್ಞಾನದೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದ ಸಮರ್ಥರು
ಶಿಷ್ಯರ ಸನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರ ಶ್ರೇಯೋಕಾಂಕ್ಷಿತರು
ಭಾಷಾ ಪ್ರಭುತ್ವವುಳ್ಳ ವಾಗ್ಮಿ, ಶಿಸ್ತು ಸಂಯಮ ಸಮಯಗಳ ನಿಷ್ಠುರ ಪಾಲಕರು
ವಿದ್ಯೆಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಭೂಷಣಪ್ರಾಯರು ಎಂಬ ಖ್ಯಾತಿವುಳ್ಳವರು
ಸುವರ್ಣ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ತಾವು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರು
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನೆಚ್ಚಿನ ರಾಜಗುರು ಸಹಶಿಕ್ಷಕರ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಹಾಗುರು
ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಸಾಧನೆಯ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವರು
ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯೆ, ವಿಜ್ಞಾನ, ವಿದ್ವತ್ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿಗೆ ನಾವೆಂದು ಶರಣರು
ನಾಮಧೇಯದಲ್ಲಿ ಒಡೆತನ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿರಿತನ
ಕಣಕಣದಲ್ಲೂ ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹದ ಸಿರಿತನ
ಇವರ ಬೋಧನಾ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಕಸನ
ಸಂಸಾರವೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣವೆಂಬ ಸಮಷ್ಟಿಯವರೆಗೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸುವ
ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿ ವಿನೂತನ
ನಿವೃತ್ತಿಯಾದರೂ ಸಹ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ತುಂಬು ಸಮಾಧಾನ
ಸರ್ವದಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉನ್ನತಿ, ಪ್ರಗತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇವರ ಚಿಂತನ ಮಂಥನ
ಸಂಸ್ಕೃತ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಸವೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ತಮ್ಮ ತನು ಮನ ಧನ
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಮಾದರಿ ಇವರ ಆದರ್ಶ ಜೀವನ
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಮುಂದೆ ಬರಲು ಕೊಡುವರು ಉತ್ತೇಜನ
ಇವರು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಮಹಾಯಜ್ಞ ವಿದ್ಯಾದಾನ

ಈ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಉತ್ಸಾಹ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದ ಜಾಯಮಾನ
ಚೈತನ್ಯದ ಚಿಲುಮೆಯೇ ಇವರ ಸಾಧನೆಯ ಮೂಲಧನ
ಇವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಗರಿಮೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಅಪಾರ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ
ಇವರನ್ನರಸಿ ಬಂದಿರುವ ಬಿರುದು, ಪಾರಿತೋಷಕಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಭಿನಂದನೆ
ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ಇವರೊಂದು ವರದಾನ
ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿ ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ
ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲೇ ಸಾಗಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮಹಾಯಾನ ಚಿರಂತನ
ನಿಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿ ಯಶಸ್ಸು ಮುಟ್ಟಲಿ ಎತ್ತರದ ಗಗನ
ಇಂತಹ ಮಾಹಾನ್ ಚೇತನಕ್ಕೆ ಹೃತೂರ್ವಕ ಶತಕೋಟಿ ನಮನ

ಮಹಾನ್ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಚಿಂತಕರು, ಸರಳತೆ, ಸಜ್ಜನಿಕೆಯ ಸಾಕಾರಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ತಮಗೆ ನಿರಂತರ ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ವಿನಯಪೂರ್ವಕ ನುಡಿ ನಮನ

●●●

"ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವವರು
ಪೋಷಕರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರು,
ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಕೇವಲ ಜೀವನವನ್ನು ನೀಡಿದರು,
ಆದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬದುಕುವ ಕಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದವರು
ಶಿಕ್ಷಕರು."

– ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್

*

ಸರಳಜೀವಿ ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞ

ಎಂ.ಕೆ. ಶ್ರೀಧರನ್
ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ವಿಶೇಷಕರು
ತಂತ್ರಜ್ಞ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಕ್ಕು ವಿಷಯದ ಪರಿಣಿತರು, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಲಾಗುವ ಗೌರವ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಲೇಖನ ಒಂದನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡಲು ಮನವಿ ಬಂದದ್ದು ನನಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರ ಜೊತೆಗಿನ ನನ್ನ ಸಂಪರ್ಕ ಸೀಮಿತ ಅವಧಿಯದಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ನಂತರ ಅದರ ಕಾರಣ ಒಂದುತಿಳಿಯಿತು. ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಅಷ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಪುಸ್ತಕ ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿಯು ಅವರನ್ನು ಲೇಖನ ಬರೆದುಕೊಡಬಹುದಾದವರನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿದಾಗ, ಅವರು ತಮ್ಮ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ಗಣ್ಯರೋ ಅಥವಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧರೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಜೊತೆ ಇರುವ, ತಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವರು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದೆನ್ನಿಸಿತು.

ನಾನು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಭೇಟಿ ಆದೆ. ಶ್ರೀಯುತ ಎಂ.ಎಸ್. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಅವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ವೇದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿಯು ರಚನೆಯಾಗಿ ಮೊದಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಯು ರಾಮ ಸೇವಾ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಾಗ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ಬಂದಿದ್ದರು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಯಶಸ್ವಿ ಆಯಿತು ಎಂಬ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಭಾವನೆಗೆ ಹಿರಿಯರಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯು ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯ ಅವರ ಸಹಜ – ಸರಳ ನಡೆನುಡಿಗಳು ಹಲವರಿಗೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಆತ್ಮೀಯತೆಯ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿಸಿದೆ, ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ನಮ್ಮ ಊರಿನವರು ಸಹ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹಲವಾರು ಹಿರಿಯರ ಪರಿಚಯ–ಒಡನಾಟವಿದೆ. ನನ್ನ ತಾಯಿಯವರನ್ನು ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಭೇಟಿ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ವಿನಯ್ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ (2023ಸಾಲಿನ) ಅಹ್ವಾನ ನೀಡಿದ್ದರು. ಸಮಾಜದ ಅತಿ ಗಣ್ಯರು ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಡಾ.ರಾಜು ಅವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ನಾನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ, ಈ ಸಭೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಸಭೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬರಲೇಬೇಕೆಂಬ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಂದಂತಿತ್ತು. ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲಿದ್ದರೂ, ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಸಮೂಹದ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೊಡನೆಯೂ ಸಂವಹನ ನಡೆಸುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಇಡೀ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಯೋಜಿಸಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದಂತೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದರು.

ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿನೂತನ ಪ್ರಯೋಗವು ಜಯನಗರ ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಒಂದು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಜಯನಗರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿಯ ವತಿಯಿಂದ ಆ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆದಿತ್ತು. ನಿರೀಕ್ಷೆಗೂ ಮೀರಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ರಚನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ.ರಾಜು ಅವರದು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ. ಸರ್ಕಾರೀ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಲುಪಿಸುವ ಹಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡವು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ರೂವಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರ ಕೊಡುಗೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿತ್ತು.

ಆರ್.ವಿ. ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ ಡಾ.ರಾಜು ಅವರದು ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ದಿನಚರಿ. ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಅವರ ಸೇವೆ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ. ವಿಶ್ರಾಂತ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಸಹ ಬಿಡುವಿರದಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಗಳ ಒತ್ತಡವಿದೆ. ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಲವಾರು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು – ಇವುಗಳಿಗೆ ಡಾ.ರಾಜು ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ದೊರಕುತ್ತಿವೆ. ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಪದವಿಯ ಆಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಿಗಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಅವರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಜೊತೆ ನಿರಂತರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಒಂದು ಸಾಮಯಿಕ ಸುದ್ದಿ ಸಂಗ್ರಹದ ಮಾಸಿಕವನ್ನೇ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊರತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಧ್ಯಮ ರಂಗದಲ್ಲಿಆಸಕ್ತಿಯಿರುವ ನನ್ನಂಥಹವರಿಗೆ ಇದು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ (2019 ರಿಂದ) ಅವರು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಪಾತ್ರದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಕುಲಪತಿಗಳಾದಿಯಾಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡ, ಸಂತುಲನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಆದರೆ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಜೊತೆ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ಅವರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ವೈಖರಿಯನ್ನು ಪತ್ರಿಕಾ ತುಣುಕುಗಳೂ ತೆರೆದಿಟ್ಟಿವೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆಡಳಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಿರುಸಿನ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರದು ಸಮನ್ವಯದ ಪಾತ್ರ. ರಾಜಕೀಯ ಬೆರೆತ ಇಂದಿನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಮಾದರಿ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಡಾ.ರಾಜು ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಣ, ಅಧಿಕಾರಗಳು ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೂ, ಪ್ರೀತಿ–ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ–ಅಭಿಮಾನಗಳು ಇದ್ದರೂ ಅವುಗಳು

ಮೌಲ್ಯ-ನೈತಿಕತೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಪರೂಪ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕೇನೋ. ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದ, ಜಯನಗರದ ಯುವಕ ಸಂಘ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಡಾ. ರಾಜು ಅದರಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸಕ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದವರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಯುವಕಸಂಘವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಡಾ. ರಾಜು ಅವರದು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ. ಈ ಪಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿ ಬಂದದ್ದು ಅವರು ಗಳಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಪ್ರೀತಿ-ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ. ತಮ್ಮ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅವರು ಎಡ-ಬಲಯೋಚಿಸದೇ, ನಿರ್ವಂಚನೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ಡಾ. ರಾಜು ಅವರು ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಡದ ಮುಂಚೂಣಿ. ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರು. ಅವರು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಕ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದು - ಆದರೆ, ಅವರು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಂಚುತ್ತಿರುವುದಂತೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಲೇಖಕನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದಲ್ಲೂಇದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹಲವಾರು ಮುಖಗಳನ್ನು ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದಿಂದ ಬಲ್ಲ ಡಾ.ರಾಜು ಸಮಕಾಲೀನ ತಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರದ ದಾರಿ ಸೂಚಿಸಬಲ್ಲವರು. ಶಿಕ್ಷಣ ವಲಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲವರು. ಆದರೆ, ಸುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣದವರು. ಕೆಲಸದ ಮಧ್ಯೆ ಕಾಣೆಯಾಗಿರುವವರು. ಕೇಳಿದಾಗ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಳುವವರು. ಇಂದು, ಇಂಥಹವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಬಲ್ಲವರು ನಿಜಕ್ಕೂ ಪ್ರಶಂಸನೀಯರು.

●●●

"ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ
ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುವಂತೆ ಸಹಕರಿಸುವುದು".

– ಸ್ಪೆನ್ಸರ್

*

ಸಫಲ ಜೀವನ ಸಾಧಕ

ಪ್ರೊ॥ ಕಾಶಿ ರಘೋತ್ತಮರಾವ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
SEEK ಫೌಂಡೇಶನ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ತಳಕು ಎಂದಾಕ್ಷಣ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತ. ಸು. ಶಾಮರಾಯರು, ಟಿ.ಎಸ್. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರು, ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ತ.ರಾ.ಸು ಅವರ ಚಿತ್ರ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತದೆ. ತಳಕು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಸಣ್ಣಗ್ರಾಮ, ಆ ನೆಲ, ಜಲ, ಗಾಳಿಯ ಪ್ರಭಾವವೇನೋ ಅಲ್ಲಿನ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲದೆ ಹೃದಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಮೆರೆದವರು. ಅದೇ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಿಂದ ಬಂದ ಟಿ. ವಿ ರಾಜು ಕೂಡ ಅಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸಿದವ.

"ಹುಲ್ಲಾಗು ಬೆಟ್ಟದಡಿ ಮನೆಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಾಗು
ಕಲ್ಲಾಗು ಕಷ್ಟಗಳ ಮಳೆಯ ವಿಧಿ ಸುರಿಯೆ
ಬೆಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆಯಾಗು ದೀನ ದುರ್ಬಲರಿಂಗೆ
ಎಲ್ಲರೊಳಗೊಂದಾಗು ಮಂಕುತಿಮ್ಮ"

ಬೆಟ್ಟದಡಿಯ ಹುಲ್ಲಿನಂತೆ ಯಾವುದೇ ಹಮ್ಮು, ಬಿಮ್ಮು ಇಲ್ಲದೆ ಸರಳವಾಗಿ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಸದಾ ಸೇವಕನಂತೆ ಆಸರೆಯಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿರುವ ಜೀವ ಅವರ ಮನೆಯವರಿಗೆ. ಅಂದರೆ ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮನೆಯವರಿಗೂ ಸಹ ಅಪ್ತನಾಗಿದ್ದವ. ಜೀವ್ವನದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು – ಹೃದಯವನ್ನು ಕಲ್ಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಎದುರಿಸಿದವ, ಎದುರಿಸಿ ಗೆದ್ದು ನಿಂತವ. ಅವನ ಬೆಳೆದ ಮಗ ವಿನಯ. ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ವಿನಯವಂತ, ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏನಾದರು ದೊಡ್ಡದ್ದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಛಲವಿದ್ದ ತರುಣ. ತನ್ನೊಳಗೆ ನೂರಾರು ಕನಸುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ಜೀವ ವಿಧಿಯಾಟ ಬೇರೆಯೇ ಇತ್ತು. ಅವನಿಗೆ 'ಮಾರಣಾಂತಿಕ ಕಾಯಿಲೆ' ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಕನಸುಗಳೆಲ್ಲಾ ಛಿದ್ರಛಿದ್ರವಾಗಿ ಸಿಡಿದು ಬಿತ್ತು. ಆ ಸುದ್ದಿ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಬರ ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಬಂದೊದಗಿತು. 'ಪುತ್ರ ಶೋಕಂ ನಿರಂತರಂ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹಿರಿಯರು. ಆದರೆ ರಾಜು ಆ ಶೋಕದಿಂದ ಆಚೆ ಬಂದ. ಮಗನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು 'ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ'ವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾದ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ 'ದೀನ ದುರ್ಬಲರಿಗೆ ಬೆಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆಯಂತೆ' ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಅವನ ಮಗ ವಿಧಿವಶನಾದ ಬಳಿಕ ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಬಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಗೊಂದಲಗಳು ಒಂದು ಮಗುವನ್ನು ದತ್ತು ಪಡೆಯಬೇಕೇ? ಇಲ್ಲ

ಬೇರೆಯವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಅವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಬೇಕೇ? ಹೀಗೇ ಹಲವಾರು ಯೋಚನೆಗಳು. ನಾನು ಅವನಿಗೆ 'ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್' ಅವರ 'ಸಫಲ ಜೀವನ' ಕಥೆಯನ್ನು ಓದಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆಕೊಟ್ಟೆ, ಅವನೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿ, ಕೊಂಡು ಓದಿ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು 'ರಘು. ಈಗ ನಾನು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಬೇರೆಯವರಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತೇನೆ, ಬೇರೆಯವರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತೇನೆ.' ಎಂದು 'ಸಫಲ ಜೀವನ' ಗೊರೂರು ಅವರ 'ವೈಯ್ಯಾರಿ' ಕಥಾ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟ.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ "They alone live who live for others. The rest are more dead than alive" ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವವ ನಮ್ಮ ರಾಜು,

ರಾಜುವಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಂಡ ಕೆಲವು ಗುಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಓದುಗರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು.

ಸದಾ ಹಸನ್ಮುಖಿ, ಮಿತ-ಹಿತವಾದ ಮಾತು. ಮಿತಿಯರಿತು ಬಾಳುವ ಜಾಣ.

ಸ್ಮಿತವಿರಲಿ ವದನದಲಿ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸದಿರಲಿ ।
ಹಿತವಿರಲಿ ವಚನದಲ್ಲಿ ಋತವ ಬಿಡದಿರಲಿ ।
ಮಿತಿಯಿರಲಿ ಮನಸಿನುದ್ವೇಗದಲಿ ಭೋಗದಲಿ ।
ಅತಿ ಬೇಡವೆಲ್ಲಿಯಂ – ಮಂಕುತಿಮ್ಮ ।

ಕಗ್ಗದ ತಿಮ್ಮಗುರುವಿನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಡಿವಿಜಿ ರಾಜುಗಾಯಿಯೇ ಬರೆದರೇನೋ ಎನಿಸುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರ ಬಾಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕವೆನಿಸಿದೆ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ತಲೆಕೂದಲು ಬೆಳ್ಳಗಾಗಲು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅದನ್ನು ಮರೆಮಾಚಲು 'ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ' ಬಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಂದದ್ದನ್ನು ಬಂದ ಹಾಗೇ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಗುಣ ಅತಿ ವಿರಳ, ಆದರೆ ರಾಜು ಬಿಳಿಕೂದಲನ್ನು ಮರೆಮಾಚದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಟಿ.ಪಿ.ಕೈಲಾಸಂ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಕೈಲಾಸಂ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. "Sir Are grey hairs to be respected?" ತಕ್ಷಣ ಕೈಲಾಸಂ ನಗುತ್ತಾ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ Black hairs are to be suspected" ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಬಿಳಿ ಕೂದಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತೋಷವಾಗಿರುವ ಗೆಳೆಯ.

ನಾನು ಮತ್ತು ರಾಜು ಎಂ.ಕಾಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಹಪಾಠಿಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ 'ಜ್ಞಾನ ಭಾರತಿ ಕ್ಯಾಂಪಸ್' ನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತರಗತಿಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ತರಗತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1.30ಕ್ಕೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪಾಠಗಳನ್ನು

ಕೇಳಲು ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಬಹಳಷ್ಟು ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಗೈರಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಚರ್ಚಾ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ನಾಟಕದ ನೆಪ್ಪವೊಡ್ಡಿ ಹಾಜರಿಗಳಿಸಿ ತರಗತಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ರಾಜು ಬಹಳ ಶಿಸ್ತಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಒಂದು ತರಗತಿಯನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಗೈರಾದ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬಂದು 'ನಿನ್ನೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾಯಿತು' ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಲು ಅವನ ಕೊಡುಗೆಯೂ ಮಹತ್ವಾದ್ಧಾಗಿದೆ

ನರಸ್ಯಾಭರಣಂ ರೂಪಂ ರೂಪಸ್ವಾಭರಣಂ ಗುಣಾಃ ।
ಗುಣಸ್ವಾಭರಣಂ ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞಾನಸ್ವಾಭರಣಂ ಕ್ಷಮಾ ।

ರೂಪವಂತನನ್ನು ನೋಡಿದ ಜನ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಆಭರಣಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಆಭರಣಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ರೂಪವಂತನಿಗೆ ಸದ್ಗುಣಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ರೂಪವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸೌಂದರ್ಯ, ಸದ್ಗುಣಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವಿದ್ಯೆಯೂ ಸೇರಿದರೆ? ಅವನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ವಿದ್ಯೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ವರ್ಚಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇದರೊಟ್ಟಿಗೆ ವಿನಯ, ಕ್ಷಮಾ ಕೂಡಿಕೊಂಡರೆ? 'ವಿದ್ಯಾ ದದಾತಿ ವಿನಯಂ' ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಉಕ್ತಿಯೊಂದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ರಾಜುವಿನಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಬೇರೇನೂ ವಿವರಣೆ ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ?

ಆರ್.ವಿ. ಇನ್ಸಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ 'ಸಿಂಚನ ಕನ್ನಡ ವೇದಿಕೆ' ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ ಮೇರುವ್ಯಕ್ತಿ ರಾಜು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನವೆಂಬರ್ ಧೀರರಾಗಿ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ವೇಳೆ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡಕುವರರಾಗುವವರ ಮಧ್ಯೆ ಸದಾ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಸದ್ದುಗದ್ದಲವಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿದವ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಕ್ರೈಸ ಕಾಲೇಜಿನ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ಪಿತಾಮಹ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಾಜು ಅವರ ನಂತರ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವೇದಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿ ಹಲವಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಹೊರತಂದಿರುವುದು ನಮ್ಮ ರಾಜು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕರ 30 ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಹೊರ ತಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ನಂತರ, ಕ್ರೈಸ್ಟ್ ಕಾಲೇಜಿನ ನಂತರ ಆರ್.ವಿ ಕಾಲೇಜು ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯಸ್ಥಾನ ಗಳಿಸಿರುವುದು ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

•••

ಜನಾಕರ್ಷಕ ಶಿಕ್ಷಕ

ಸಿದ್ದರಾಮಣ್ಣ
ಕಛೇರಿ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್
ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಯಲಹಂಕ, ಬೆಂಗಳೂರು

ರಾಜು ಸರ್ ಅವರು ನನಗೆ ತೀರ್ಥರೂಪಸಮಾನರು, ಸರ್ವಸಂಪನ್ನರು, ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಸಮಾಜಮುಖಿಗಳು, ಸಂಶೋಧಕರು, ವಿಮರ್ಶಕರು, ವಿಶ್ಲೇಷಕರು ತಾವಿದ್ದಲೆಲ್ಲ ಸೌಮ್ಯಸ್ಥರು, ಸರ್ವರಲ್ಲೂ ಶಿಸ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಲೇಸನ್ನೇ ಬಯಸುವವರು, ಮಾನವೀಯ ಅಂತಃಕರಣದ ಗುಣಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಸ್ವಂತ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಕಂಡವರು. ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಗತ್ಯಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ ನೆರವನ್ನು ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿ. ಎಡಗೈಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಇದ್ದವರು. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪಾಠಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಜೀವನದ ಪಾಠವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗಕ್ಕೆ ಉಣಬಡಿಸಿದವರು. ನಾನು ನನ್ನ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ದೇವರೇ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ತೀರ್ಥರೂಪಸಮಾನರು. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮರು ನಮ್ಮ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ಅವರು.

ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ದುಸ್ಸಾಹಸವನ್ನು ಬಹಳ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅಕ್ಷರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳು ಆಮೂರ್ತವಾದ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ರೂಪ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಬುದ್ಧಿಯ ಪ್ರತಿಫಲ ಭಾಷೆಯು ಭಾವನೆಗೆ ತಕ್ಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರಗಳು ಭಾಷಿಕರೂಪದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಭಾವವು ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನೆನಪುಗಳು, ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಬರಹಗಾರನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನೀವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಈ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಬರೆಸುವಾಗ ಲೇಖನವು ಗುಣಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ನನ್ನದು.

ಸರ್ ಎಂದೋ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯ "ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಅರಿವು ಬದುಕನ್ನು ಹಸನಾಗಿಸಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಚಿಂತಿಸುವ ಮನೋಭಾವ ಬೇಕು. ಹೊಗಳಿಕೆ ತೆಗಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸು ಬೇಕು. ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟಗಳು ಬಂದರೂ ತನ್ನ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಿಯೇ ಮುಟ್ಟುತ್ತೇನೆನ್ನುವ ಛಲಬೇಕು. ಮೇಲಾಗಿ ಮಾನವೀಯತೆಯೂ ಸದಾ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮಿಡಿಯುತ್ತಿರಬೇಕು". ಈ ರೀತಿ ಅವರ ಸಂಕಲ್ಪದ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಂ.ಆರ್.ವಿ. ಕ್ಯಾಂಪಸ್; ಅದರಲ್ಲೂ ಆನುಷಂಗಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯ

ಫಲವಾಗಿ ಆರ್.ವಿ.ಐ.ಎಂ. ವಿದ್ಯಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಣೆಯಾಗಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಇದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಫಲಶ್ರುತಿ ರಾಜು ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು.

ಸರ್ ಅವರು ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ, ವಸತಿ, ಬಡವರಿಗೆ, ಅಗತ್ಯರಿಗೆ, ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಸ್ಪಂದನೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅವರು ಮಾನವೀಯತೆಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠತೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕಾರ ನಿರಂತರ ಸಾಧನೆಯ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಆದರ್ಶಗಳಿಗೆ ಕನಸುಗಳಿಗೆ ಆಕಾರಕೊಟ್ಟು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಅವರ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, "ಎಲ್ಲಿ ಶುಚಿತ್ವವಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ದೈವತ್ವವಿರುತ್ತದೆ. ದೈವತ್ವವಿರುವಲ್ಲಿ ಕಾಯಕದ ನಿಷ್ಠೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಕಾಯಕದ ನಿಷ್ಠೆ ಇರುವಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆ ಮತ್ತು ನಿಖರತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ". ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗರೋಪಾದಿ ಶಿಷ್ಯಂದಿರಿಗೆ ನೀಡಿದವರು ಅವರು. ನಾನು ಕೂಡ ಅವರಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನದ ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲು ಶುರುವಾಯಿತು ಎಂದು ಬಹಳ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಸರ್ ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಪರಿಶುದ್ಧತೆ, ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಶುಚಿ, ಸದಭಿರುಚಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪರಿಶುದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಬೆಳೆಯುಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಮಯವನ್ನು ಆರ್.ವಿ.ಐ.ಎಂ.ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟ ವೈಖರಿಯನ್ನಂತೂ ಮರೆಯಲಾಗದು. ಮಹತ್ತರ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಆ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಪಾಲನೆಮಾಡಿ ಬಹುತೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬಾಳಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಅವರಿಗೆ ಯಶಸ್ಸು ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಬದ್ಧತೆಯ ಬದುಕನ್ನು ಚಾಚು ತಪ್ಪದೆ ಆಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ ಅವರ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖತೆಯಿರುವ ವೈವಿಧ್ಯ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತದೆ. ಆ ವಿದ್ಯಾ ವಿನಿಯೋಗ, ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ. ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳ ರಚನೆ, ಸಾಧಕರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಆದರಣೀಯ ಹೃದಯವಂತಿಕೆಯ ಮನಸ್ಸು, ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಸಂಘಟನೆಯ ಚತುರತೆ, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಮಹಿಮಾನ್ವಿತರು ಹಾಗೂ ಚೈತನ್ಯಶೀಲರು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ, ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತಮ ಸಲಹೆಗಾರಿಕೆ, ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ವಿಸ್ತರಿಸುವಿಕೆ, ಅನಾಥಾಲಯಗಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ನಿಸ್ಪೃಹ ಕೊಡುಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯಗಳಿಗೆ ನೆರವು ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಲೇಬೇಕು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಪುಣ್ಯದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರೂ ನೀವೆಂದೂ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದವರಲ್ಲ, ತಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ

ನೆರವೇರಿಸಿದವರು. ತಾವುಗಳು ಉದಾರಿಗಳು, ದಯಾಶೀಲರು, ನಿಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು, ಗುಣಸಂಪನ್ನರು. ತಾವೆಂದೂ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಅರಸಿ ಹೋದವರಲ್ಲ, ಅವೇ ತಮ್ಮನ್ನೂ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಅವುಗಳಿಗೂ ಮೆರಗು ಬಂದಿವೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಆಹಣಿಕೆ ಅವುಗಳಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾದುದು ಅವರ ಅರ್ಹತೆ ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ.

ಶ್ರೀರಾಮನು ಮರ್ಯಾದಾ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಶಿಷ್ಠರು ರಾಮನಿಗೆ ನೀಡಿದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವೇ ಕಾರಣ, ಮಹಾಭಾರತದ ಅರ್ಜುನ ಉತ್ತಮ ಬಿಲ್ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರವೀಣನಾಗಲು ಆಚಾರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರುದ್ರೋಣರೇ ಕಾರಣ. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಭಾರತವನ್ನು ವಿಶ್ವಗುರುವೆಂದು ಸಾಬೀತು ಮಾಡಲು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೇ ಪಣವಾಗಿಸಲು ಗುರು ಶ್ರೀ ಪರಮಹಂಸರೇ ಕಾರಣ. ಯಾವುದೇ ನಾಯಕರು ಸಾಧನೆಯ ಶಿಖರವೇರಲು ಅವರ ಜೀವನದ ಗುರಿ–ಗುರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಮಾರ್ಗದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಶಂಕರರು ತಮ್ಮ 'ವಿವೇಕಚೂಡಾಮಣಿ'ಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳಾದ "ಸದ್ಗುರುವು ಸ್ವಯಂ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠನೂ, ಪಾಪಗಳಿಂದ ದೂರನೂ, ಸರ್ವದ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನೂ, ಶಾಂತನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ". ನೀವು ಇವುಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಕೋಟಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧಾರೆಯೆರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂದಿನ ಸಮಾಜ ಗುರುಬೋಧನೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಳಹದಿಯೇ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿದೆ. ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಘಟನೆಗಳು ದಿನ ಕಳೆದಂತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಶಿಷ್ಯರು, ಗುರುವಿನ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅನುಸರಿಸದೇ ಇರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ. ಗುರುಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯಾ, ವಾಚಾ, ಮನಸ್ಪಂದನೆ ಮಾಡುವ ಶಿಷ್ಯರು ನಿಜಕ್ಕೂ ಧನ್ಯಾತ್ಮರು. ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು. ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಗುರುಗಳನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರು ಮತ್ತು ಮಹಾಗುರುಗಳು. ಅಲ್ಲದೆ, 'ಅರಿವೇ ಗುರು, ಗುರುವೇ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ'ವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ರಾಜು ಅವರು ಸರ್ವತಾ ಮಾನ್ಯರು.

ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ನಡೆನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಶುದ್ಧ ಕಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮೃದುಮಾತಿನ ಸರಳ, ನೇರ ಸ್ವಭಾವದ ನೀವು ನಂಬಿದ, ಒಪ್ಪಿದ ತತ್ವವನ್ನು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು, ಸದ್ದುಗದ್ದಲವಿಲ್ಲದೆ ನಿಸ್ಪೃಹ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಹಾನ್ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠರು, ಪುಣ್ಯಮರುಷರು ಆದ ನಮ್ಮ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ಅವರ ಪಾದಪದ್ಮಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಶರಣು ಶರಣಾರ್ಥಿಗಳು. ಸರ್ ಅವರ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಸದಾ ಸಾಗುತ್ತಿರಲಿ ಎಂಬ ಹೆಬ್ಬಯಕೆ ನನ್ನದು.

●●●

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜ್ಯೋತಿ

ಪದ್ಮಾ ಎಚ್. ಎಸ್.
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ (1978–80)
ಬಿ.ಎನ್.ಎಂ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು

ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಗುರುಗಳಾದ ಟಿ.ವಿ ರಾಜು ಸರ್ ರವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯಾದ ಪದ್ಮ ಮಾಡುವ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು.

ನಾನು ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವ ಅಥವಾ ಮಾತಾನಾಡುವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ನನಗೆ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ಅವರ ಪರಿಚಯವಾದದ್ದು ಭಾಗೀರತಿಬಾಯಿ ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಮಾನೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ. ಅವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯಾದಾಗ ಅವರು ಮೊದಲನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು, ಆದರೆ ಟೆಲಿವಿಶನ್ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಇಂದಿಗೂ ನೆನೆಪಿದೆ.

ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ಅವರ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಮೊದಲನೇ ಬೆಂಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಂದು ಏಕೆ ಹೇಳಿದನೆಂದರೇ ಇಂದಿಗೂ ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯ ಗೆಳತಿಯಾದ ರಮಾಮಣಿ ಮತ್ತು ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಜೊತೆಯಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ರಾಜು ಸರ್ ಅವರು ತರಗತಿಗೆ ಬಂದರೆಂದರೆ ತರಗತಿಯು ಸೂಜಿ ಬಿದ್ದರೂ ಶಬ್ದ ಕೇಳುವಷ್ಟು ನಿಶಬ್ದವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ನಮಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಗೌರವ ಮತ್ತು ಪಾಠ ಮಾಡುವ ರೀತಿ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು.

ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಒಂದು ಸ್ವಂತ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳಲು ಇಚ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಮ್ಮೆ ನಮಗೆ ಹೋಂ ವರ್ಕ್ ಎಂದು ಸಿಂಗಲ್ ಎಂಟ್ರಿ ಪಾಠದಿಂದ ಲೆಕ್ಕ ಬಿಡಿಸಲು ಹೇಳಿದ್ದರು. ನಾನು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ಲೆಕ್ಕದ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವ ಆತುರ. ಆದರೆ ರಾಜು ಸರ್ ಅವರು ಸ್ಟೆಪ್ ಬೈ ಸ್ಟೆಪ್ ನಮಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಲೆಕ್ಕದ ಕೊನೆಯ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾವು ಈ ರೀತಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತರಲೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎಂದಿಗೂ ನಮ್ಮನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬೈಯ್ಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಂ. ಅಂಡ್ ಮೀಟ್ ಮೀ ಇನ್ ಸ್ಟ್ಯಾಫ್ ರೂಮ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ನಮಗೆ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ತಾನೆ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಮುಗಿಸಿ ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಾದ ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಹುಡುಗಾಟ. ದಿನ ಕಳೆದಂತೆ ಓದಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಆಸೆ ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಗುರುಗಳಾದ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ರವರು.

ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ರವರು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ನಾವು ಯಾವುದೇ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಕರೆದರೂ ತಪ್ಪದೇ ಬಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅವರ ಸರಳತೆಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತುಂಬ ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ನೋವಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನೂ ತೋರ್ಗೊಡದೆ ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುವುದು ಅವರ ದೊಡ್ಡತನ. ಅವರನ್ನು ಗುರುಗಳಾಗಿ ಪಡೆದ ನಾವೇ ಭಾಗ್ಯವಂತರು. ನಾವು ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗುರುಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ, ರಾಜು ಸರ್ ರಂತವರು ಅತಿ ವಿರಳ.

ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ರವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಶ್ರೀಮತಿಯಾದ ಗಾಯತ್ರಿ ಮೇಡಂ ರವರು ಸದಾ ಜೊತೆಯಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧನೆಗೂ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ನಮ್ಮ ಗುರು ಶಿಷ್ಯರ ಬಾಂಧವ್ಯವು ಇದೇ ರೀತಿ ಮುಂದುವರೆಯಲೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ರವರು ಇಂದು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂದಿಗೂ ನಾವು ಅವರ ನೆನಪಿಲ್ಲಿದ್ದೇವೆಂದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟವೇ ಸರಿ. ಅವರ ಸರಳತೆ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ರೀತಿ ಬಹುಶಃ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ರವರು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅವರಿಂದ ಕಲಿತ ಪಾಠದಿಂದ ಇಂದು ನಾನು ಪ್ರಥಮ ಪಿಯುಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮನೆಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ನಮಗೆ ಕಲಿಸಿದ ಪಾಠ ಅಷ್ಟು ಮನದಟ್ಟಾಗಿದೆ.

ನಾನು ಟ್ಯೂಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಸರ್ ರವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಸರ್ ರವರು ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಲು ಮನಸ್ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರನ್ನು ನೆನೆಯದ ದಿನವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

●●●

ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣ ಮಹನೀಯ

ಶೃಂಗೇರಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ
ನಿವೃತ್ತ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಧಿಕಾರಿ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದು ಕಷ್ಟದ ವಿಷಯ. ಸಹೃದಯಿಗಳು, ಶ್ರೇಷ್ಠ ತ್ಯಾಗ ಭಾವದಿಂದ ಸರ್ವ ಸಮಾಜದ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವವರು ವೈಚಾರಿಕ ಮನೋಭಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇದು. ರಾಜು ರವರ ಮನದಾಳದ ಗುರು. ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಸತ್ವ ಸಾತ್ವಿಕ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು. ಕಾರಣ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇರದೆ ಸಂಸಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸದಾಚಾರವಿರದೆ ಸದ್ಗುಣಗಳು ಮೇಳೈಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗುರುವಿಲ್ಲದೇ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಕೆಲವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಗುರುವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಊರಿಗೆ ಗುರುವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವರು ದೇಶಕ್ಕೆ ಗುರುವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಗುರುವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗುರುಗಳಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅವಿವೇಕವನ್ನು ತಿದ್ದಿ ತೀಡಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಜೀವನವನ್ನೂ ಜೀವನದ ಗುರಿ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವ ಸದ್ಗತಿಯ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯೇ, ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಗುಣಗಳು ಕಾರಣ. ಆರ್.ವಿ. ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಉತ್ತುಂಗ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದವರು. ಶ್ರೀ ರಾಜು ರವರನ್ನೂ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನ

ಸಹನಾಭಾವತು, ಸಹನೌಭುನಂತು
ಸಹವೀರ್ಯಂ ಕರವಾವಹೈಃ
ತೇಜಸ್ವಿನಾವಧೀತಮಸ್ತು ಮಾ ವಿದ್ವಿಷಾವಹೈಃ
ಓಂ ಶಾಂತಿ ಶಾಂತಿ ಶಾಂತಿ ಶಾಂತಿಃ

ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಗುರುಶಿಷ್ಯರ ಸಂಬಂಧಬೆಳಸುವ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಸಂಪದನೆ ಜೀವನದ ಗುರಿ. ಸಾಧನೇಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನ ಬಿಂಬಿಸುವುದು. ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಬ್ರಹ್ಮವು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಪೋಷಿಸಲು

ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯೋಣ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಜ್ಞಾನ ದೊರೆಯಲಿ ನಾವು ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷಿದೇ ಅಸೂಯೆ ಪದದೆ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸೋಣ ಓಂ ಶಾಂತಿ ಶಾಂತಿ ಶಾಂತಿಃ. ಇದೊಂದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಮಾತು, ಗುರು ಶಿಷ್ಯರ ಸಂಬಂಧ ಗುರು ಶಿಷ್ಯರು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದ ರೀತಿ, ಲೌಕಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನಿತ್ತ ಮಾತು. ಗುರು ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಈ ಶಾಂತಿ ಮಂತ್ರವು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಗಳ ವಿಕಸನಗೊಳಿಸಲು ನೆರವಾಗುವ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಈ ಮಂತ್ರವು ಪುರುಷ ನಿರ್ಮಾಣದತ್ತ ಒಯ್ಯುವ, ಜ್ಞಾನ ಕೊಡುವ, ಕೊಳ್ಳುವ ಜ್ಞಾನ. ಗುರು ಶಿಷ್ಯರ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವ ಉದ್ದೀಪನ, ಅವಲಂಬನೆಗಳನ್ನು ಗುರು ನೀಡುವುದು, ಶಿಷ್ಯನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು. ಇಲ್ಲಿಯಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾವನೆಗಳು ಇವು. ತಿಳುವಳಿಕೆ ಅರಿವುಗಳು ಮಾತ್ರ ಅದೇ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯೂ ಕೂಡ ಅಡಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಒಂದು ದೀಪದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ದೀಪದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗನ್ನು ಹಚ್ಚುವುದು, ಅದೇ ಬೆಳಗುವ ಜ್ಯೋತಿ. ಗುರುವು ಶಿಷ್ಯನ ಒಳಗೂ, ಹೊರಗೂ ಬಾಳ ಬದುಕಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ತುಂಬುತಾ ಹೊರ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಒಳಬೆಳಕಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಜೀವನವು ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ಕಾಣಲಿ ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾದರೂ ಜ್ಞಾನವೂ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳಗಬೇಕು, ಎಲ್ಲರನ್ನು ಪೋಷಿಸಬೇಕು, ಜ್ಞಾನವು ಕೇವಲ ಲೌಕಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಲೌಕಿಕ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸತ್ಯವಷ್ಟೆ. ಅಕ್ಷರವಾದುದ್ದನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳುತ್ತೆವೆಯೋ ಆ ಜ್ಞಾನ ನಮ್ಮನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೂ ಪುಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಅದು ನಮ್ಮ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ವಿನಯದ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಮನೋಭಾವ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವರು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರು ಪೂಜ್ಯ ಪರಮಹಂಸರ ಪರಮ ಭಕ್ತರಾಗಿರುವುದೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾನ್ಯ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬೇಕಾದದ್ದು ಗುಣ ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವ. ಅವರು ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ, ನಿರ್ವಾಹಕರಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ಗಣನೀಯವಾದ ಪ್ರತಿಭೆ ಇರಬೇಕು. ಸತ್ವಗುಣ ವಾದಾರವಾದ ರಜೋ ಗುಣ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಪ್ರಭಾವವಿರಬೇಕು. ಸತ್ವಗುಣ ಒಂದನ್ನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸತ್ವಗುಣದೊಂದಿಗೆ ರಜೋಗುಣ ಮಿಶ್ರವಿರುವುದರಿಂದ ಆಡಳಿತವು ಆರೋಗ್ಯದಾಯಕವೂ, ಪವಿತ್ರವೂ, ಸುಖಕರವಾದದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಚಿನ್ನವು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಮೆದುವಾಗಿದ್ದರೆ. ಅದರಿಂದ ಯಾವ ಆಭರಣವನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೆದುವಾದ ಚಿನ್ನದೊಂಡಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ಗಡುಸಾದ ತಾಮ್ರವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಿಶ್ರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಾನು ವಿಧದ ಆಭರಣವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬಹುದು. ಅದರಂತೆ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರಲ್ಲಿ ರಜೋಗುಣ ಮಿಶ್ರಿತ ಸತ್ವಗುಣವು ಇರುವದರಿಂದ ತಮೋಗುಣವಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಲಿಪ್ತತೆಯ ಮನಸ್ಸು ಅವರದ್ದು. ಸೇವಾವೃತ್ತಿ ನಿರತರು ಅವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಮನೋಭಾವವು, ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ವಿಷಯವಾದ ಸಾತ್ವಿಕತೆ, ಕರ್ಮ, ಕ್ರಿಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಶ್ರದ್ಧೆ, ಇವು

ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ ಪ್ರೇರಿತವಾದವು. ಅವರಲ್ಲಿ ತಾಮಸ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಯಾವ ಅಧರ್ಮ, ಅಸೂಯೆ, ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಪಟತನ ಯಾವುದನ್ನೂ ಕಾಣೆವು. ಆದ ಕಾರಣ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವವಷ್ಟೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಬಯಕೆಗಳಿಗೆ ದಾಸರಾಗುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದಾಸರಂತೆ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರಿಗೆ ಆಸೆಯೇ ದಾಸಿಯೋ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ದಾಸರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ತ್ಯಾಗ ಬುದ್ಧಿ ಎಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಸೇವಾಭಾವನೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ರಾಜು ಅವರಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಬುದ್ಧಿಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ಗುಣಗಳು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಗುಣಗಳು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮನದ ಮಂಥನ ಚಿಂತನದಿಂದ ಉದ್ಭವವಾಗುವ ಸತ್ವಗುಣಗಳು. ಸದ್ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದವನು ಬೇರೆಯವರ ಸದ್ಗುಣವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಲಾರ. ಗುಣವಿಲ್ಲದವನು ಬೇರೆಯವರ ಗುಣ ನೋಡಿ ಅಸೂಯೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ತಾನೂ ಸದ್ಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಬೇರೆಯವರ ಸದ್ಗುಣವನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವವರು ವಿರಳರು ಸರಳರೂ ಎಂದು ನೀಲಕಂಠ ದೀಕ್ಷಿತರು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಮಾನ್ಯ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ರವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದ ನುಡಿಯಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳು. ಕರ್ಮವೆಂದರೆ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರ. ಲೋಕದಿಂದ ಒಂದಿಷ್ಟನ್ನು ತಾನು ತೆಗೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಂದಿಷ್ಟನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಇದೇ ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯ ಜೀವನವೆಂದರಿತವರು. ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡವರು. ನಾವು ಉಸಿರಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನಾವು ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇವೆ, ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ನಾವು ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತೇವೆ ಸಸ್ಯ ಸ್ವೀಕೃತ ಇಂಗಾಲವನ್ನು ಹೊರ ಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಸ್ವೀಕರಣ ಸಮರ್ಪಣೋಭವ ರೂಪವಾದ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರಗಳು ಜೀವಿತದ ಮೇಲೆ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಇಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಹಾರ, ರಾಜಕೀಯ ವಿದ್ಯಾಮಾನ ಎಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಲಿನವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನೀರು ಹೇಗೆ ಶುದ್ಧವೋ, ಅಶುದ್ಧವೋ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ತಾನು ಹರಿಯುವ ರಭಸದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತನ್ನೊಡಲಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಶಾಂತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರಂತೆ ಲೋಕಾಕರ್ಷಣೆಯ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧವೋ, ಅಶುದ್ಧವೋ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಲಿನವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ನಿರ್ಧಾರಕರಲ್ಲಿ ಲೋಕಜೀವನದ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಸ್ಪಂದನದ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡು ದರ್ಶನ ಕಲುಷಿತವಾದ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೂ ಮನಸನ್ನು ಶುದ್ಧಿಕರಿಸುವುದು ಶಾಂತತೆಯನ್ನ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿಯಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಸಾಧ್ಯ. ಬಗ್ಗಡದಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾದ ನೀರು ಹೇಗೆ ಶಾಂತತೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯಾಗುವುದೋ ಅದರಂತೆ ಹೊರ ಜಗತ್ತಿನ ಅಶುದ್ದತೆಯನ್ನೂ ದೂರವಿರಿಸಿ ಆತ್ಮತತ್ವವನ್ನಲಂಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾಫಲ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಲು ಸರ್ವಸಕ್ತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ಯ.

●●●

ಹಸನ್ಮುಖದ ಮಾತೃಮೂರ್ತಿ

ಪ್ರೊ|| ಎಚ್. ಎಸ್. ಮುರಳೀಧರ
ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಬೆಂಗಳೂರು

ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ನನ್ನ ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆರ್. ವಿ. ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಎಂ.ಬಿ.ಎ. ಪದವಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ನನ್ನ ನೆರವನ್ನು ಕೋರಿದರು. ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಹೋದೆ. ನನಗಿನ್ನೂ ಆಗ ಅವರ ನೇರವಾದ ಪರಿಚಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಸಹಾಯದಿಂದ ರಾಜು ಅವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವರ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜು ಅವರು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಿದ ರೀತಿ ಬಹಳ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಿತನುಡಿಯುವಂತೆ ಅವರು ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಬಹುಕಾಲ ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಈ ಮೊದಲ ಭೇಟಿಯ ಅನುಭವ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಹಸಿರಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಾನು ಅಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದು ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನಲ್ಲ: ಬದಲಾಗಿ ಒಂದು ಮನೆಯ ತಾಯಿಯನ್ನು. ಆ ತಾಯಿಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣವೇ ಇಂದಿಗೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ರಾಜು ಅವರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಬಹುಶಃ ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೂ ನನಗೂ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ನಂಟು ಬೆಳೆಯಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಾನು ರಾಜು ಅವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡಿರುವುದು ಕನ್ನಡದ ರಾಜುವಾಗಿ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಧ್ಯಯನವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾಷಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಅಥವಾ ದೊರಕುವ ಅವಕಾಶಗಳು, ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೆ, ಆದರೆ ರಾಜು ಅವರ ವಿಶೇಷವೇನೆಂದರೆ ಅವರು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಹುಮುಖಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗವು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಹತ್ತ್ವದ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ದಿಗ್ಗಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೆಡೆ ಕೂಡಿಸಿದರು. ವರ್ಷ ವರ್ಷವೂ ಹಲವಾರು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದರು. ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಕನ್ನಡದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ವಹಣಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉಂಟು ಮಾಡಿದರು.

ಇವೆಲ್ಲದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ವಿಶೇಷವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಕೂಡ ನಾವು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅವರ

ಕೊಡುಗೆ ಮಹತ್ವದ್ದು ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಖಾಸಗಿ ಬದುಕಿನ ಕಹಿಯನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡವರು. ರಾಜು ಅವರಂತೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಇರಲಾರರು. ತಮ್ಮ ಮಗನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸದಭಿರುಚಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದರು. ಅವರ ಈ ವಿಷಕಂಠ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಂದಿಗೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿರುಚಿ ಕೂಡ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸತಕ್ಕುದಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆ–ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅವರು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಆಯೋಜನೆಯ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಕೂಡ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸತಕ್ಕ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಆಪ್ತ ಬಳಗದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಆಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸದಾ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ನೀಡುವ ಅವರ ಕಾರ್ಯಸ್ಫೂರ್ತಿ ಸದಾ ಅನುಕರಣೀಯವಾದುದಾಗಿದೆ. ಸದಾ ಹಸನ್ಮುಖರೂ ಸಂವಾದಶೀಲರೂ ಆದ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಒಡನಾಡುವುದೇ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಪ್ತ ಅನುಭವ. ಅವರೆಲ್ಲ ಹಿರಿಯರು ಆತ್ಮೀಯರು ಗೆಳೆಯರು ಒಂದೆಡೆ ಕೋರಿ ಅವರಿಗೆ ಶುಭವನ್ನು ಹಾರೈಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ನಮನಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

●●●

ನೀನೊಬ್ಬನೊಡನಿರಲು ಜಗವೆಲ್ಲ ಎದುರಾಗೆ,
ಭಯವೇನು ಭಯವೇನು ಭಯವೇನು
ಗುರುವೆನೀನೊಬ್ಬನಿಲ್ಲದಿರೆ ಜಗವೆಲ್ಲ ಜೊತೆಯಾಗೆ
ಸುಖವೇನು ಸುಖವೇನು ಸುಖವೇನು ಪ್ರಭುವೆ.

– ಸ್ವಾಮಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾನಂದ

*

ಸೌಜನ್ಯದ ಮೇರು, ಸೌಶೀಲ್ಯದ ತೇರು

ಡಾ|| ಎ. ಮಾಧವ ಉಡುಪ
ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಬೆಂಗಳೂರು

ಟಿ. ವಿ. ರಾಜು ಅವರದು ರಾಜಠೀವಿಯೇನಲ್ಲವಾದರೂ, ಅವರನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಲೇ ಅವರ ಹಿರಿಮೆಯ ಗುರುತ್ವಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗುವವನು ನಾನು. ಗುರು ರಾಜರನ್ನೆಣಿಸಿದಾಗ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುವ ಭಕ್ತ್ಯಾದರಗಳಂತೆಯೇ, ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರನ್ನೆಣಿಸಿದಾಗಲೂ ಪ್ರೀತ್ಯಾದರಗಳ ಹೊನಲೇ ಉಕ್ಕುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೂ, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೂ ಅವರು ಅದೆಂಥ ಪ್ರೀತಿ–ವಿಶ್ವಾಸಗಳ ಮಳೆಗರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗವರು ನಿತ್ಯಸ್ಮರಣೀಯರೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬಳಿ ಬಂದವರನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಅಥವಾ ಅವರೊಡನೊಮ್ಮೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲೇ ಅವರ ಅಂತಃಸತ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಿತು ಬಿಡುವ ವಿಶೇಷ ಶಕ್ತಿ ಇತ್ತಂತೆ. ಡಾ|| ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರಲ್ಲೂ ಅದೇ ರೀತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ, ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲೇ ಅವರ ಅಂತರಂಗದ ಭಾವದರ್ಶನ ಮಾಡಿಬಿಡಬಲ್ಲ ವಿಶೇಷ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಆದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಅವರು ಪಾತಾಳಗರಡಿಯಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮೂಲವನ್ನೇ ಶೋಧಿಸಿ, ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸಿ ಮುನ್ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಹಸ್ತರೆಂದೇ ಖ್ಯಾತರು. ನಾನು ಅವರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಾದುದೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬನ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನರಸಿಯೇ. ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ – ನನ್ನ ಹಿರಿಮಗ ಗಣೇಶನೇ. ಆತ ಬಿ.ಕಾಂ. ಪೂರೈಸಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಿ.ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ. ಸಿ.ಎ. ಫೈನಲ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೂ ಮೊದಲು ಆತ ಖಿನ್ನತೆಗೊಳಗಾಗಿ 'ನಾನಿನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಚಂಡಿಹಿಡಿದು ಪುಸ್ತಕಸನ್ಯಾಸ ಕೈಗೊಂಡ. ಅಧ್ಯಾಪಕನಾದ ನಾನು ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿದ್ದೆನಾದರೂ, ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹಾಜರಾಗುವಂತೆ ಅವನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಲು ನನ್ನಿಂದಾಗದೇ ಹೋಯಿತು. ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದ ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಆತ್ಮೀಯರೊಬ್ಬರು ಆರ್.ವಿ. ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆದ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಅವರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ನಾನು ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಿ, ಗಣೇಶನನ್ನು ಯಶಸ್ಸಿನೆಡೆಗೆ ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿ ನಮ್ರನಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. 'ಆಯಿತು – ಗಣೇಶ ಬರಲಿ; ಮಾತನಾಡಿ ನೋಡುವೆ' ಎಂದವರು ಅಭಯವನ್ನಿತ್ತ ಮೇರೆಗೆ ಗಣೇಶ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದ. ಕೌನ್ಸಲಿಂಗ್ ಮಾಡಿದ ಅವರು

ಅದೇನು ಮ್ಯಾಜಿಕ್ ಮಾಡಿದರೋ ಏನೋ, 'ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದೇ ಚಂಡಿಹಿಡಿದಿದ್ದ ಆತ, 'ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗಿಯೂ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ – ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದೇ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಬೀಗುತ್ತ ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ನನಗೆ ಫೋನಿಸಿದ. ಆಗ ನನಗಾದ ಸಂತೋಷ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಅವನ ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆ ಗೈಯುವ ಮೂಲಕ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಅವನ ಬಾಳಿನ, ಅಲ್ಲ – ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬಾಳಿನ ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತರೇ ಆದರೆನ್ನಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಾಪಕರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ 'A mediocre teacher tells; An ordinary teacher explains; A good teacher demonstrates; A great teacher inspires' ಎಂಬೊಂದು ಮಾತಿದೆ. ಈ ಮಾತಿನ ಕೊನೆಯ ಸೊಲ್ಲು ಸಾರುವಂತೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿನ ಅಧೀರತೆಯ ಅಥವಾ ಆತಂಕದ ಕಾರ್ಮೋಡವನ್ನು ಕರಗಿಸಿ, ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಚಿಲುಮೆ ಚಿಮ್ಮಿಸಿ, ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ಶಿಖರದೆಡೆಗೆ ಮುನ್ನಡೆಸಬಲ್ಲ great teacher – ಮಹಾನ್ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಡಾ॥ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರೆಂಬುದು ನಿಸ್ಸಂಶಯ. ನಾನು ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸುವಂತಾದಾಗ ಎಂ.ಬಿ.ಎ ಮಾಡಿದ್ದ ನನ್ನ ಕಿರಿಮಗ ಮಹೇಶನೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೇ ಬಂದಿದ್ದನಾದರೂ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕೆಲಸ ಸಿಗದಾಗ ಇದ್ದ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ತತ್ತರಿಸಿದ. ಆವಾಗ ಅವನಿಗೂ ದಾರಿತೋರಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿದ ಮಹಾನುಭಾವರು ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರೇ, ರಾಜು ಅವರಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಅಂದು ಸಿ.ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಪೂರೈಸಿದ ಗಣೇಶ, ಹೆಸರಾಂತ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಇದೀಗ ಅವನದೇ ಕಂಪೆನಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮಹೇಶನೂ ವಿದೇಶೀ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿರುವಂತಾಗಿ ನಾನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಇರುವಂತಾದುದರಲ್ಲಿ ರಾಜು ಅವರ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಗದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ but for him, ನಾವಿಂದು ಈಗ ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ನಿತ್ಯಸ್ಮರಣೀಯರೆಂದುದು. ನಾನು ಸಂಪಾದಕನ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ 'ವಿವೇಕ ಸಂಪದ' ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಾತುರ್ಮಾಸಿಕಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜು ಅವರಿಂದ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬಯಸಿದಾಗಲೂ ಅವರು ಹ್ಯೂಮನ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಮಾನವೀಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ನನಗನಿಸುತ್ತೆ – ಅವರು ಮಾನವೀಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕುರಿತು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯಬಲ್ಲವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಮಾನವೀಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲೇ ಪರಮೋತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವರು' ಎಂದು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಂತಾಸಂಹಿತೆ ಎಂದೂ, ಆಡಳಿತಗಾರ ತನ್ನ ಕೆಳಗಿನವರೊಡನೆ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರಭುಸಂಹಿತೆ ಎಂದೂ, ಸ್ನೇಹಿತನೊಂದಿಗೆ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದನ್ನು ಮಿತ್ರಸಂಹಿತೆ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ಈ ಮೂರೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿದವನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ 'ಅವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕಾಂತಾಸಂಹಿತೆ, ಪ್ರಭುಸಂಹಿತೆ, ಮಿತ್ರ ಸಂಹಿತೆಗಳ ಜೀವಂತ ಭಾಷ್ಯ' ಎಂದು.

ಊರಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಅದೆಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಅವರೊಡನೆ ನನ್ನ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಪ್ರತಿಬಾರಿಯೂ ಅವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವರು ಪರಮ ಪ್ರೀತಿ-ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ತಮ್ಮ ಛೇಂಬರಿಗೇ ಬರಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಾಫಿಯನ್ನಿತ್ತು ಮಾತನಾಡಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಗೇಟಿನವರೆಗೂ ಬಂದು ಬೀಳ್ಕೊಡುತ್ತ ವಿ.ವಿ.ಐ.ಪಿ.ಗಳಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡ ನಾನು, ಅವರ ಆ ಅಸದೃಶ ಸೌಜನ್ಯದ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಕರಗಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಮಾತಿನ ಮಧ್ಯೆ 'ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ನಾನೇನೂ ಆಸ್ತಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ನನ್ನ ಕೊರಗನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡಾಗ ಅವರೆಂದಿದ್ದರು – 'ಮಕ್ಕಳೇ ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಆಸ್ತಿ ಹಾಗಿರುವಾಗ ಬೇರೆ ಆಸ್ತಿ ಯಾಕೆ ಮಾಡಬೇಕು?' ಎಂದು. ಇಂದೀಗ ಮಕ್ಕಳು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗಂಡು ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ಜತನದಿಂದ ಕಾಪಾಡುತ್ತ, ನಮ್ಮ ಕುಲದ ಪರಂಪರೆಯ ಸಮರ್ಥ ವಾರೀಸುದಾರರಾಗಿ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಅವರ ಮಾತಿನ ಸತ್ಯತೆ ಗಾಢವಾಗಿ ತಟ್ಟುವಂತಾಗಿದೆ.

ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಮಧೇನು, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳು ಬಯಸಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಈಡೇರಿಸುವಂಥವು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರೂ ಕಾಮಧೇನು, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳ ಸಾಲಿಗೇ ಸೇರುವಂಥವರೆಂಬುದನ್ನು ಎದೆತುಂಬಿ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಸ್ಸಿ. ಪದವೀಧರನಾಗಿದ್ದ ನಾನು, ಅಧ್ಯಾಪಕ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾದ ಮೇಲೆ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಿ, ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ 'ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿ, ಸಮಾಜೋನ್ನತಿ'ಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್(ಡಿ.ಲಿಟ್.) ಪಡೆದವನು. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ರೂಪಕ್ಕಿಳಿಸಿ ಗಣ್ಯಮಹನೀಯರಿಂದ ಅದರ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡೆನಾದರೂ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನೆರವೇರಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ಸಭಾಂಗಣವೇ ಸಿಗದೆ ತಲ್ಲಣಿಸುವಂತಾಯ್ತು. ಆಗ ಆಪದ್ಬಾಂಧವರಾಗಿ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದವರು ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು. ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿಗದಿಯಾದ ದಿನದಂದು ಆರ್.ವಿ. ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಭಾಭವನಗಳು ಬುಕ್ ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ನಿರುಪಾಯರಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾಗಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಪರವಾಗಿ ಸಭಾಂಗಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಅವರ ಆ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ವಿಜಯ ಕಾಲೇಜಿನ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಏರ್ಪಟ್ಟು ಅದ್ಭುತ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಾಣುವಂತಾಯಿತು. ರಾಜನ ಮಾತನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಪ್ರಜೆಗಳಂತೆ, ರಾಜು ಅವರ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟಿದ್ದ ವಿಜಯ ಕಾಲೇಜಿನವರು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಗಳಿಂದಲೂ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೆಂಬುದು ನಿಚ್ಚಳವಾದ ಸತ್ಯ. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಅಭಿಮಾನವಿರುವ ರಾಜು ಅವರು, ನನ್ನ 'ವಿವೇಕಾನಂದತ್ವದಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ' ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಿನ್ನುಡಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಅದರ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಆ ಕೃತಿಯ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಯೂ, ಆ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಜಿಸಲು ತಮಗೊಂದು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಯೂ ನನ್ನೊಡನೆ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಜ್ಜನಿಕೆಯ

ಮೇರು ಆದ ಅವರ ಮಾತಿನ ಓಘಕ್ಕೆ ನಾನು 'ಹೂಂ' ಎನ್ನಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಸ್ಟೇಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾನರ್ ಹಾಕಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಮುಂಚಿನ ದಿನ ಬಂದಿದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ಉಪಾಹಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಉಪಚರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ದಿನ ಸಭೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಉಪಾಹಾರದ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನಿತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು 'ನ ಭೂತೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ' ಎಂಬಂತೆ ಕೈಗೂಡಲು ಕಾರಣೀಭೂತರಾದ ಪರಮ ಔದಾರ್ಯದ ರಾಜರು ಅವರು. ನನ್ನ 'ಆತ್ಮಶಕ್ತಿ ಗಳಿಸುವ! ಸಾಧನೆ ಮೆರೆಸುವ!' ಪುಸ್ತಕ ಹೊರಬಂದಾಗ ಅವರು ನಿರ್ದೇಶಕ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ, ಎಲ್ಲ ಆರ್.ವಿ. ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಲೈಬ್ರರಿಗಳಿಗೆ ಅದು ಸೇರುವಂತೆ ವಿಶೇಷ ನಿಗಾವಹಿಸಿದ ಪರಮಾಪ್ತ ಹಿತೈಷಿ ಅವರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ 'ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ-ಶಾರದಾ ಉಪನಿಷತ್' ಕೃತಿಯನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿ, ಬರಿದೆ ಕೊಂಡಾಡುವುದಲ್ಲ, ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು ಆಡುವಂತಾಗಬೇಕು, ತನ್ಮೂಲಕ ಲೇಖಕರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಉದಾತ್ತ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಆ ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ, ತಮ್ಮ ವಿನಯ್ ಫೌಂಡೇಷನ್‌ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅವುಗಳನ್ನಿತ್ತು, ತನ್ನಂತೆ ಅವರೂ ಅದನ್ನೋದಿ ಆನಂದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಉದಾರಚರಿತರು ಅವರು. 'ಆನೋ ಭದ್ರಾಃ ಕೃತವೋ ಯಂತು ವಿಶ್ವತಃ – ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಒಳಿತು ಹರಿದು ಬರಲಿ ನನ್ನೆಡೆಗೆ' ಎಂಬ ವೇದೋಕ್ತಿಯಂತೆ, ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸದಾ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಒಳ್ಳೆಯದು ಅನೇಕರಿಗೆ ತಲುಪಿ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಬೇಕೆಂಬ ಏಕೈಕ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಸದಾ ಕಾತರಿಸುವ ಅವರ ಸೌಶೀಲ್ಯ ಅನುಪಮವಾದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾದುದೂ ಕೂಡ.

ವಿನಯ್ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನಿತರಾದ ಡಾ॥ ಎಲ್. ಶ್ರೀಧರ್ ಅವರು, ಅಸೌಖ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಅವರಿವರನ್ನು ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವರಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಿಸಿ ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗು ಮಿಂಚುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಡಾ॥ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಕಾಯಕನಿಷ್ಠೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಂಡಾಡಿದಾಗ, ಪರರೊಳಿತಿನ ಸೇವೆಗೆ ಅರ್ಪಿತರಾದ ರಾಜು ಅವರ ಹಿರಿಮೆಗೆ ನೆರೆದಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ತಲೆದೂಗಿದ್ದರು, ತಲೆಬಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ದೀಪವೊಂದು ತನ್ನ ಬಳಿ ಬರುವ ಹಣತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗಿಸುವಂತೆ, ತನ್ನ ಬಳಿ ಬರುವವರ ಬಾಳಿಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಬೆಳಕು ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವ್ರತದಂತೆ ಅಚಲ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿರುವ ಅವರು, ಬಹುಜನರ ಹಿತಕ್ಕೂ, ಸುಖಕ್ಕೂ ದಾರಿಯಾಗುವ ಸೇವೆಯನ್ನೇ ಉಸಿರಾಗಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಹೊಸವರ್ಷದ ಮೊದಲ ದಿನ ಹಿರಿಯರಾದ ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದುಬರಲೆಂದು ಅವರ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದ ಕಿವಿಮಾತೂ 'ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕ ಆಗುವುದು ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನೇಕರಿಗೆ ಒಳಿತಾಗುವ ಸೇವಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಿದಾಗಲೇ. ಆಗ ದೇವರೇ ಆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಸೇವೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಕಾತರನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಪವಿತ್ರ ಭಾವನೆಯಿಂದ, ಜನಸೇವೆಯೇ ಜನಾರ್ದನಸೇವೆ ಎಂಬ ದಿವ್ಯ ನಿಲುವಿನಿಂದ ಸೇವೆ ಮಾಡುವಂತಾಗಬೇಕು. ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗುವುದು ಮಾಡುವ ಸೇವೆ ಯಾವುದು ಎಂಬುದರಿಂದಲ್ಲ; ಯಾವ ಭಾವದಿಂದ ಸೇವೆಮಾಡುವಿರಿ ಎಂಬುದರಿಂದ ಎಂಬುದನ್ನಂತೂ ಮರೆಯಲೇಬಾರದು' ಎಂದೇ ಆಗಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಂದು ಇನ್‌ಫ್ಲುಯೆನ್ಸ್ ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಲಾಬಿ ಮಾಡಲು ಬಾರದೇ ಹೋದರೆ ಯೋಗ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ-ಪುರಸ್ಕಾರ ಸಿಗುವುದಾಗಲೀ, ನೆರವು-ಶಿಕ್ಷಣವೇತನ ಲಭಿಸುವುದಾಗಲೀ, ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ-ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯುವುದಾಗಲೀ ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಿನ ಗಂಟಿನಂತೆಯೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇಂತಹ ವಿಕೃತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಬಂಧ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಿ ದೊರಕಿಸಿ, ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ-ಪುರಸ್ಕಾರವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನೆರವು-ಶಿಕ್ಷಣವೇತನ, ಮಾನ್ಯತೆ-ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೂ ಸಿಗುವಂತಾಗಬೇಕೆಂಬ ಮಹೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು ವಿನಯ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಯೋಗ್ಯರ ಪಾಲಿಗೆ ಭರವಸೆಯ ಬೆಳಕಾಗಿ, ಕಾರುಣ್ಯ ಸಿಂಧುವಾಗಿ ಒದಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ ಒಳಿತಿನ ಯುಗಪ್ರವರ್ತಕರೇ ಆಗಿರುವುದಂತೂ ನಿಜ. ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧರಾದ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕಣ್ಣಿದೆ; ಮೆಚ್ಚುವ ಹೃದಯ ಇದೆ; ಕೊಂಡಾಡುವ ನಾಲಿಗೆ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ 'ವನಸುಮ'ದಂತೆ ಮೌನವಾಗಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿರುವವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ 'ವಿನಯಶ್ರೀ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನಿತ್ತು, ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ಅವರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅವರ ಸಮೃದ್ಧ ಹೃದಯಸಂಪನ್ನತೆಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೊಸಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾತರಿಸುವ ಹೊಸದೃಷ್ಟಿ ಜಾಗೃತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಉಜ್ವಲ ನಿದರ್ಶನ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಿನಯ ಫೌಂಡೇಷನ್ ವತಿಯಿಂದ ಅವರು ಹೊರತಂದಿರುವ 'ಸಂಸ್ಥಾಪಕರ' ಸಂಕಥನ' ಕೃತಿರತ್ನ. ಅಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಇಂದೀಗ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನವಾಗಿರುವ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪಕರು ಅಂದು ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟ, ಮಾಡಿದ ತ್ಯಾಗಗಳ ಕಥೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅದೆಷ್ಟೋ ಓದುಗರ ಪಾಲಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ-ಪ್ರೇರಣೆಗಳ ಸೆಲೆಯಾಗಿರುವುದರೊಂದಿಗೆ, ತಾಳ್ಮೆಯ ಹೋರಾಟದ ಮೌನಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಸಂಜೀವಿನಿಯೂ ಆಗಿವೆ.

ಅತುಲ ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ, ಅಚಲ ಜೀವನಶ್ರದ್ಧೆಗಳ ತುಂಬಿದ ಕೊಡದಂತಿದ್ದು, ಸಜ್ಜನಿಕೆ, ಸದಾಚಾರ, ಸದ್ವಿಚಾರಗಳ ಸಾಕಾರವಾಗಿ, ಸೇವೆಯನ್ನೇ ಜೀವನವಿಧಾನವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಗುಮೊಗದ ಸಂತ ನಮ್ಮ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರು. ಸಮಾಜದಿಂದ ಪಡೆದುದಕ್ಕಿಂತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ನೀಡುವಂತಾಗಬೇಕೆಂಬ ಇರಾದೆಯಿಂದ ಸೇವಾ ತಪೋನಿರತ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಋಷಿಯಂತಿರುವ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರ ಜೀವನಪುಷ್ಪವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸೇವಾಸೌರಭ ಸೂಸುತ್ತ ನಲಿಯುವಂತಾಗಲು, ಅವರ ಮುಂದಿನ ಜೀವನಪಥವು ವಿಜಯಪಥವೇ ಆಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವಂತಾಗಲು ದೇವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆರ್ತಮೊರೆ ಒಂದೇ - 'ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದು, ಆನಂದ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಅಕ್ಷಯವಾಗಿರಲಿ!' ಎಂದೇ.

●●●

ಡಾ॥ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು – ಸದ್ಗುಣಗಳ ಸಂಪತ್ತು

ಡಾ॥ ಇ.ಎಸ್. ಪ್ರಕಾಶ್
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಬಿ.ಡಿ.ಟಿ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ದಾವಣಗೆರೆ

ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನಾ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ದಿನಾಂಕ 18 ಮೇ 2024ರಂದು ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವ, ಅಭಿನಂದನಾ ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿನಂದನೆ!!

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ತವಾದವರನ್ನೇ ಅವರು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವರು. ಡಾ॥ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರನ್ನು ಕೆಲವೇ ಶಬ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸುವುದು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಯತ್ನವಷ್ಟೇ!

* ಸದ್ಗುಣಗಳೇ ಇವರ ಸಂಪತ್ತು...
* ಸೇವೆಯೇ ಇವರ ಉಸಿರು...
* ಸಭ್ಯತೆಯೇ ಇವರ ಜೀವನ ಸ್ಟೈಲ್...
* ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಇವರೊಬ್ಬ ಆದರ್ಶ ಶಿಕ್ಷಕ...
* ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಇವರೊಬ್ಬ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿ...
* ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಇವರೊಂದು ಭರವಸೆ...
* ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ, ಸಭ್ಯ, ಸೌಜನ್ಯಗಳ ಮೂರ್ತಿ...
* ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆದರ್ಶ ಗುರು, ಆದರ್ಶ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿ...
* ಎಂಪ್ಲಾಯರ್‌ಗೆ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಸೇವಕ, ಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರ ಸ್ಥಂಭ, ಭರವಸೆಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿ...
* Colleagues / Friends ಗೆ ಇವರೊಬ್ಬ ಶುಭಚಿಂತಕ, ಆಶಾಕಿರಣ... ಸಕಾರಾತ್ಮಕ, ಧನಾತ್ಮಕ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪತ್ತು.

●●●

T Veeranna

T V Sharanamma

Parents of Dr. T V Raju

Raju
High School Boy

Raju in Drama Competitions

With Hostel Friends

Receiving prize
in hostel competitions

In younger days

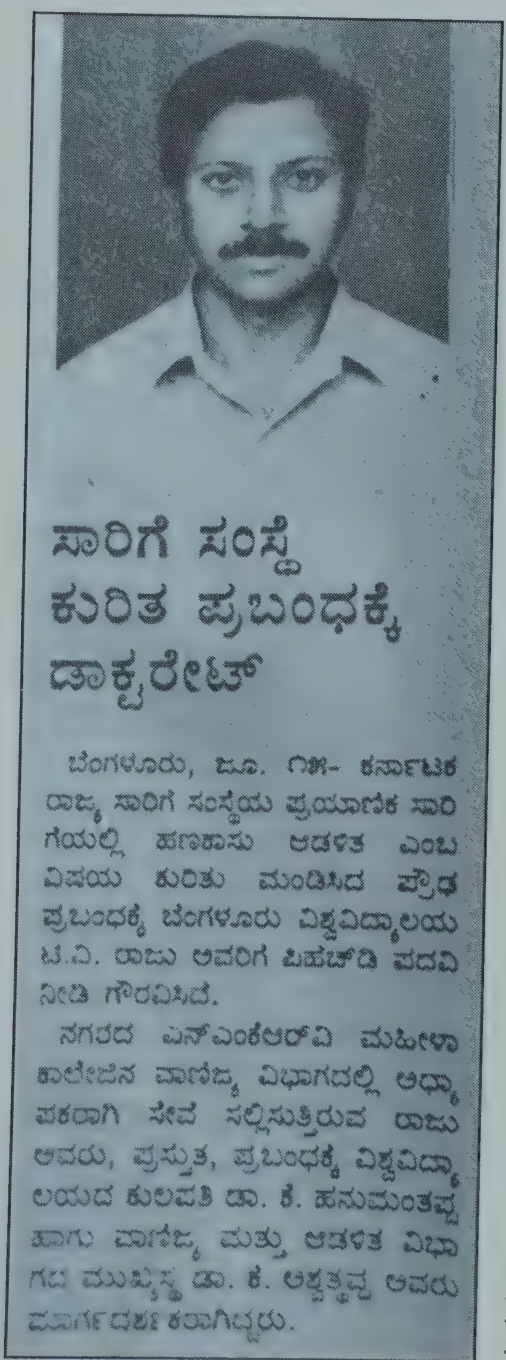
Marriage with V Gayathri

T V Raju and V Gayathri with their parents

Son Vinay's birthday celebration

ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಕುರಿತ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್

ಬೆಂಗಳೂರು, ಜೂ. ೧೫- ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಯಾಣಿಕ ಸಾರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸು ಆಡಳಿತ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಮಂಡಿಸಿದ ಪ್ರೌಢ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು ಅವರಿಗೆ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಪದವಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ನಗರದ ಎನ್‌ಎಂಕೆಆರ್‌ವಿ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಜು ಅವರು, ಪ್ರಸ್ತುತ, ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿ ಡಾ. ಕೆ. ಹನುಮಂತಪ್ಪ ಹಾಗು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಡಾ. ಕೆ. ಅಶ್ವತ್ಥಪ್ಪ ಅವರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದರು.

Receiving Doctorate Award from the Hon'ble Governor of Karnataka Sri Khurshed Alam Khan in 1992

Newspaper announcement of T V Raju being awarded with Doctorate

With family members

Performing Pooja at Inaugural Ceremony of RVIM, 1999

Construction of RVIM in Jayanagar 4th T Block Campus

Performing Pooja at RVIM

RVIM Decennial Celebrations

Dr. Raju with guests in inaugural programme of MBA Batches at RVIM

Dr. Raju with guests in inaugural programme of MBA Batches at RVIM

Dr. Raju with guests in inaugural programme of MBA Batches at RVIM

Dr. Raju with delegates in International and National Conferences at RVIM

Inauguration of International Conference at RVIM

Delegates in International Conference at RVIM

With Guests in Management Fests

Sinchana Kannada Vedike - Book releasing function at RVIM

Literary legends at Sinchana Vedike at Kannada Programme

Book releasing function at RVIM

With Guests in Cultural Programmes

Inauguration of Drama Competition - Rangotsava

Conference at Singapore

At Universiti of Malaya

With German Delegates at RVIM

RVIM Senior Citizen Computer Learning Programme

Senior Citizen's conclave in RVIM

Senior Citizen's conclave in RVIM

With his teachers Sri B.S. Padmanabh and
Sri H V Shankarnarayan and others at RVIM

Teachers and Ethics book releasing function at RV Teachers' College Auditorium

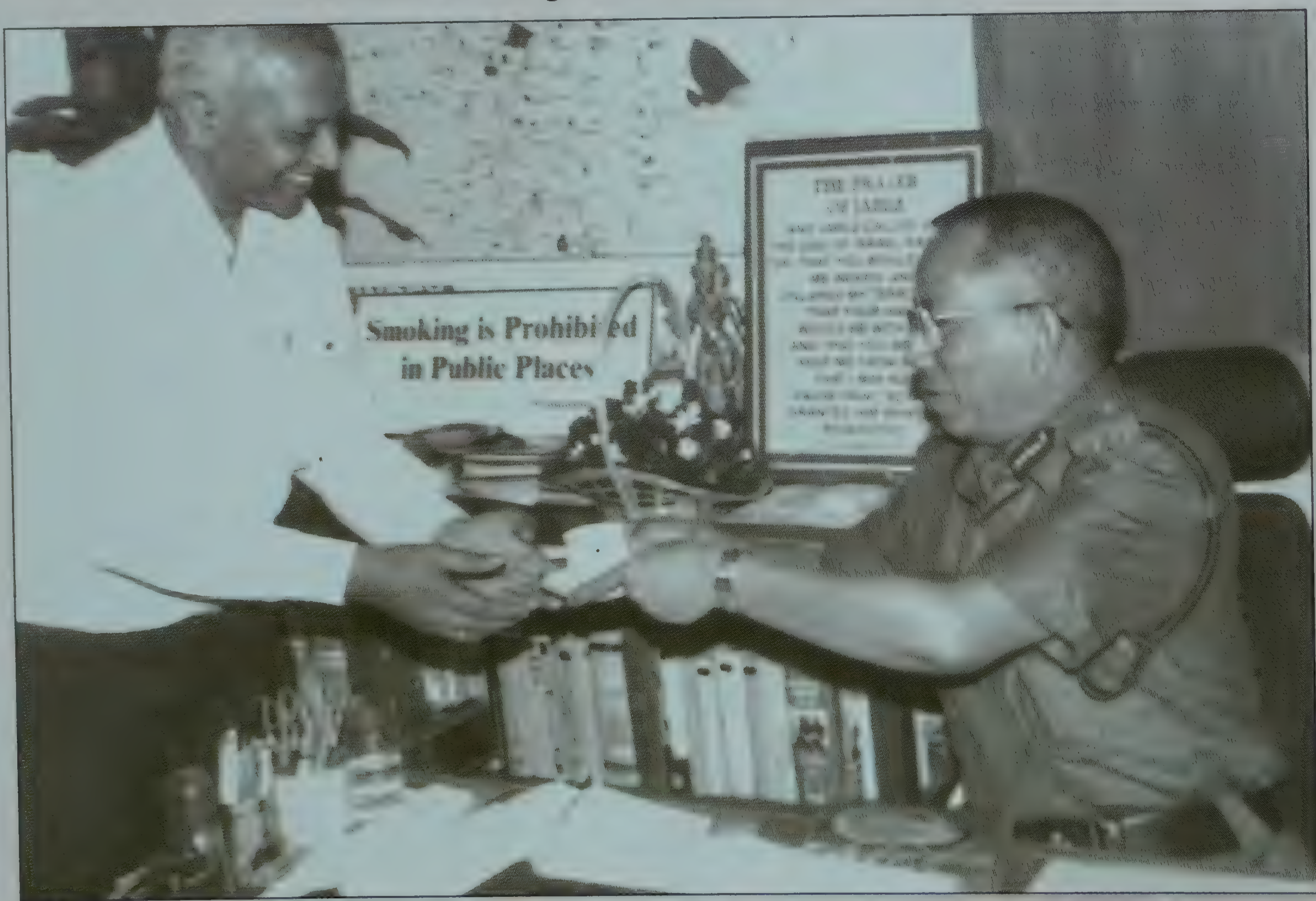
Dr. Raju receiving Kempegowda Award from Sri B.S. Yediyurappa
Hon'ble Chief Minister, Govt. of Karnataka

Dr. Raju being greeted by Sri Ravi Belegere, during Kempe Gowda Award Ceremony

Receiving honours from Sri P S Nandakumar, Trustee,
Annual Get-together Programme of RSST

Receiving honours from Police Commissioner,
S T Sangliyana for handing over gold chain being found on road

Receiving honours from trustees of RMR Foundation

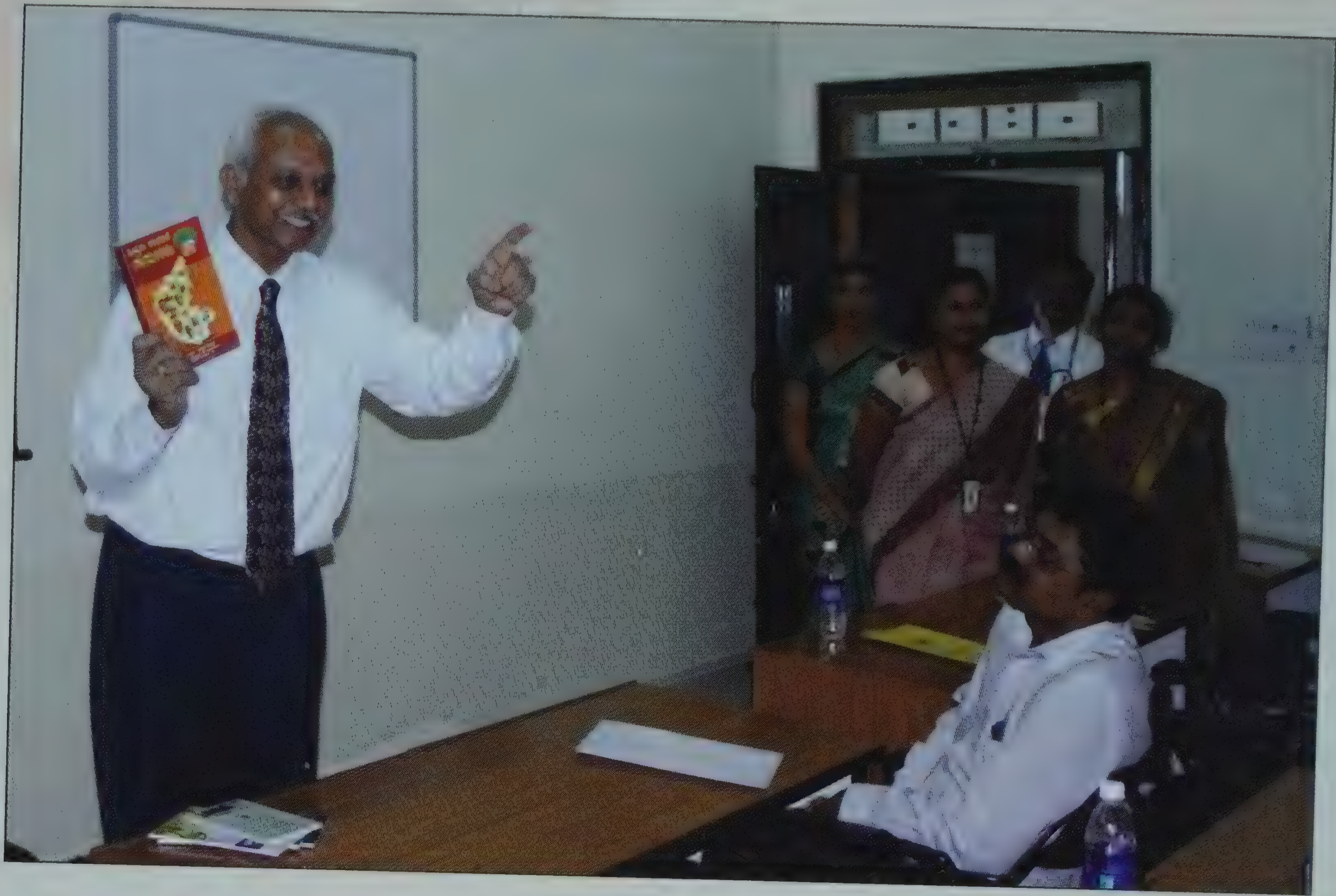
With Sri and Smt. K G Subbarama Setty, Former Treasurer, RSST

Ethnic Day Celebrations at RVIM

with children at an orphanage

Faculty Induction Programme at RVIM

Cricket Passion

As a guest in Astrologers Conference in Bengaluru

Dr. Raju's interview at Bengaluru Akashavani

60th Birthday Celebration

Different expressions

Felicitation at 60th Birth Day Celebration

70th Birthday Celebration

70th Birthday Celebration

Receiving honours from the Vice Chancellor of Bangalore University Dr. Jayakara Shetty on successful completion of the term as Syndicate Member

Receiving honours from the management and staff of Vasavi College

Dr. Raju in a Convocation Programme at Community Institute of Management

Inauguration of Vinay Foundation

with B.N. Vijay Kumar, former MLA, Jayanagar, Bengaluru

Activities of Vinay Foundation

Children with Scientist Sri Srikantaiah during Science Day Celebration

Dr. Narahalli Subramanya addressing Senior Citizens at RVIM

With dignitaries in Vinay Foundation Programme

With guests in the inauguration of art workshop at RVIM

Dr. Gururaj Karajagi addressing Senior Citizens at RVIM

Elders Day Celebration at RVIM

Recipients of Vinayashree Award from Vinay Foundation

Recipients of Vinayashree Award from Vinay Foundation

Recipients of Vinayashree Award from Vinay Foundation

Dr. B.K.S. Varma honored with `Vinayashree Award'

Dr. L. Sridhar being conferred with Vinayashree Award

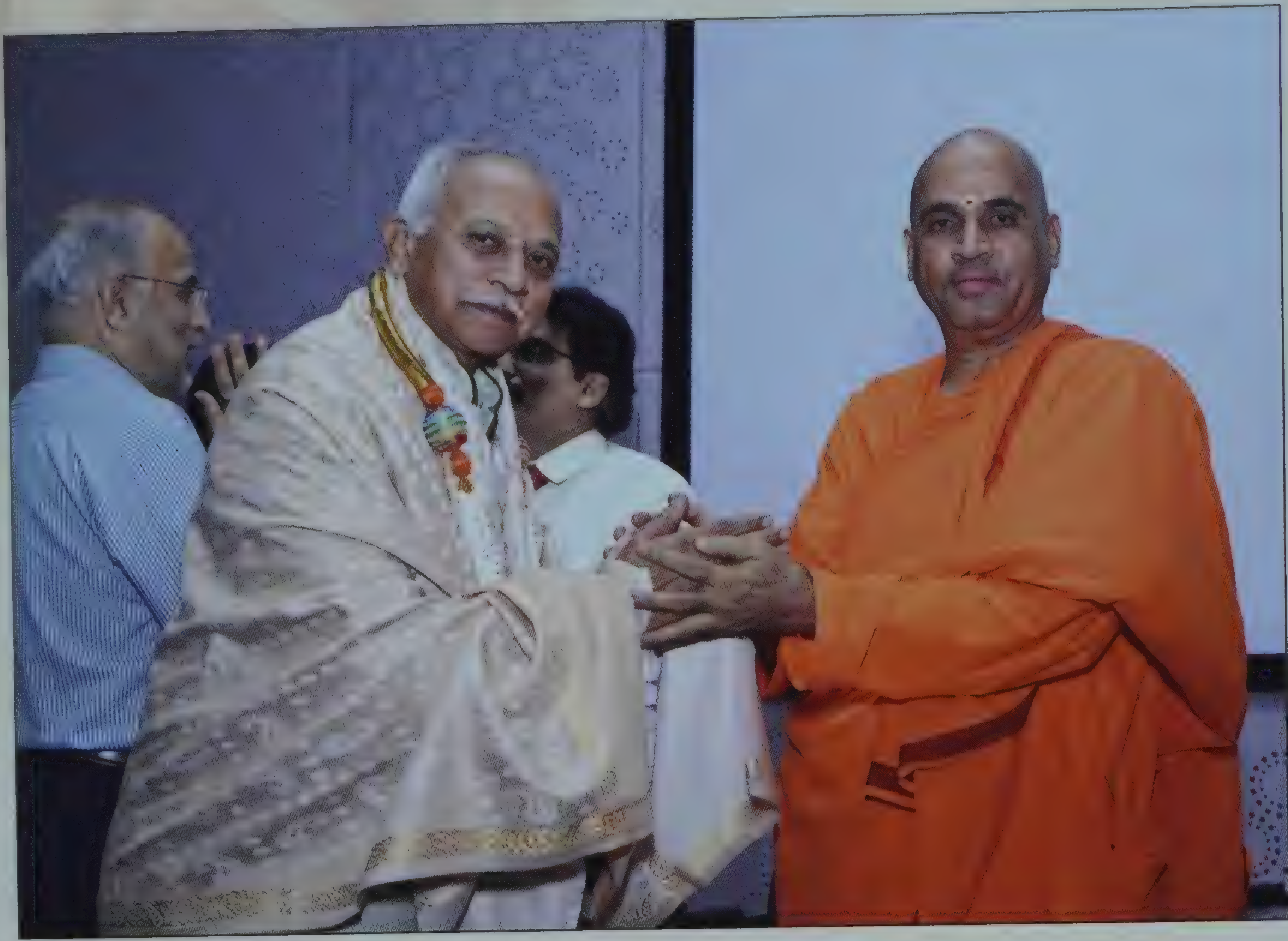
Blood Donation Camp at Vijaya College, Organised by Vinay Foundation

Addressing Students & faculty at Alva's Educational Institution in Mudbidri

Book releasing event at Alva's College in Mudbidri

felicitation by Swamy Veereshananda Saraswathi of Tumkur Ashram

Felicitation by Dr. (h.c.) A.V.S. Murthy on Super Annuation

Dr. T.V. Raju & Dr. V. Gayathri

ನಾ ಕಂಡಂತೆ ನನ್ನವರು

ಡಾ. ವಿ. ಗಾಯತ್ರಿ
ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ರಾಜುರವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ

ನಾನು ನನ್ನವರನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡಿದ್ದು 1978 ರಲ್ಲಿ. ನನ್ನ ತಂದೆ ಶ್ರೀ ಜಿ. ವಿರೂಪಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಶ್ರೀ ಟಿ.ಎ. ತಾತಯ್ಯ, ಇವರಿಬ್ಬರ ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು 18ನೇ ಮೇ 1979 ರಂದು. ವಿವಾಹವಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರ 1980 ರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೊತ್ತರ ಪದವಿ ಎಂ.ಎಸ್ಸಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಹೊಂದಿ 1982 ರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವೀಧರೆಯಾದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ವೃತ್ತಿ ನಿರತಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಮ್ಮ ಪ್ರೊ॥ ಜಿ.ಕೆ ನಾರಾಯಣರೆಡ್ಡಿಯವರು ಅವರ Project ನಲ್ಲಿ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ನಾನು ನಮ್ಮವರೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮವರು ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಾಯಿತು. ನಾನು ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಳಾಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ Chairman ಆಗುವಂತೆ ಆಹ್ವಾನ ಬಂದಾಗಲೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ನನಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡ ವಿಶೇಷ ಗುಣವಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುತನ, ಯೋಜನಾಬದ್ಧ ಕಾರ್ಯ, ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಜನಾನುರಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವಿ ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಮನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ 1992 ರಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಬಂದಾಗ ಚೌಡಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಭವನದಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮಗ ವಿನಯನೊಂದಿಗೆ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದು ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯ ಕ್ಷಣಗಳು.

ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಎದುರಿಸಿದ ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮಗನ ಅನಾರೋಗ್ಯ. ದೈನಂದಿನ ಕಾರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ವಿನಯ್ ಆರೈಕೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಸಿದ್ದು, ಇದೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ನನ್ನ ಪತಿ ಎಂ.ಬಿ.ಎ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯಾದ್ಭುತವಾದುದು. ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಅವರ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಗೂ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮರು. ಸ್ನೇಹಿತರು, ಸಂಬಂಧಿ ಕರು ಇವರ ಬಳಿ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹವರ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿಯಾದುದೇ ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

●●●

A Simple Unassuming Person

Sri K G Subbarama Setty
Former Treasurer - RSST
Chairman, Komarla Group of Companies, Bengaluru

Dr. T. V. Raju, is an academician with 46 years of teaching experience in the areas related to Business Management, Finance and Testing Skills.

He started off in a humble way, as teacher of High school and Rose to principal of RVIM at the time of retirement, which shows his dedication and contribution to the institution.

Though he had retired, Rashtreeya Sikshana Samithi Trust (RSST) wanted to have his dedicated services to the institution. Hence RSST has given him the responsibility of managing the affairs of the Training Programme for candidates of IAS, IPS IRS Etc. And took him on board as Director, Planning.

He is a very dedicated person. As I observed, he is a very flexible and comfortable person to work in a team.

He is dependable and ready for any major responsibility. Once the task is assigned, he will put 100% efforts to meet our expectation. He is so much reliable. Interested in the growth of the institution wherever he works. Knowledgeable in many of the subjects and matters. On any given event or subject, his speech is admirable. His speech will grab the attention of people. He is such an eloquent speaker. He is also very helpful and soft spoken. He takes part whole heartedly in all the activities and be a model to others. Ready to take up any responsibility. His willingness is the major reason for people to think of him in priority to discuss about planning and execution. He is personally and actively participating in Maruti Trust. Where I am also connected. Whenever he is invited to attend functions like marriages, felicitations or discussions, many of the important persons in the function are well

known to him. Hard work is an essential thing we all need in life. It is impossible to achieve greatness without working hard. In other words, an idle person cannot gain anything if they wish to sit and wait for something to happen. On the other hand, one who keeps working hard constantly will definitely gain success in life and this is exactly what hard work has brought him to this level. More than 50% of his age, he has dedicatedly, led and served RSST.

a) 46 years of teaching experience :

Teaching is both an art and science

He is an example to prove that Teaching is conceptual and intellectual, abstract and concrete, creative, and sequential. It's people like him who frame ideas and imagination and give expression by executing, which is important. Following these concepts by nature, Dr. T. V. Raju, has become an academician with long years of teaching experience in the areas related to Business Management, Finance and Testing Skills. More than half of his life, he has dedicated and served Rashtreeya Sikshana Samithi Trust. His dedication reminds me of Basavanna's saying **"Kayakave Kailasa".** He simply enjoys working and in what he is doing.

b) From Teacher of High school to the Director of RVIM :

He is an inspiration to the students to turn themselves into good citizens. He is good at raising curiosity, impart knowledge, and feed new visions into the lives of his students. He has been inspiring the students to be better human beings and to always strive to do their personal best. His journey as Teacher of High School to the Director of RVIM is really an admiring inspiration to the students and others.

c) Dependable :

He must Pride himself, in being someone to whom others can look up for guidance. Reliability is a quality to be admired. He is trustworthy, sincere, and devoted to your work which he takes voluntarily. He has always been there for people, who needed his help, guidance and support. He is a role model to others.

d) Interested in the growth of any institution:

He is one among a rare category of people, who doesn't just perform for their own growth and rewards, but also intends to work for the growth of individuals/Institutions/organisations. Any responsibility he has taken up, he will devote 100% time and concentrate to make it a success. He has a **"GOLDEN TOUCH"** in making a special system of putting things to accept his way of thinking without hurting the feelings or pride of the other person.

e) Knowledgeable in many of the subjects and matters:

Someone who is knowledgeable shows a clear understanding of many and different facts about the world or about a particular subject. Knowledge helps a person to learn easily, as knowledge is accumulative, it is easier to learn new subject matter with prior knowledge that a person has. The amount of knowledge he has on any subject is remarkable. The flow of speech he carries on any stage for that matter, shows the amount of study and time he has spent on the subject and remembers it.

f) Helpful and soft-spoken person:

The other side of his personality is that he is a very soft spoken, helpful, humble and respectful person. In one word I can say, SIMPLE UNASSUMING PERSON. A person who possesses expertise in speeches is truly a remarkable individual. His command over the flow of speech is awe-inspiring, as he effortlessly weaves words together to create captivating and impactful messages. With this eloquence and charisma, he has the power to move and inspire others. He understands the nuances of language, utilising rhetorical devices and persuasive techniques to engage the audience. His speeches are carefully crafted, each word thoughtfully chosen to convey their intended message. He is a master of communication, able to convey complex ideas in a clear and concise manner. Whether it's delivering a motivational speech or presenting a persuasive argument, the ability to captivate and influence is unparalleled. The expertise in speeches not only showcases his linguistic skill, but also his ability to connect

with people on a deep emotional level. He has the power to ignite passion, spark change, and leave a lasting impact. The words have the potential to shape opinions, challenge beliefs, and inspire action. He is an example for a saying **"In a world where effective communication is vital, they expertise in speeches is invaluable".**

g) Takes part in activity:

He takes part in activities wherever he is required. Ready to take up any responsibility. His willingness is the major reason for people to think of him in priority to even discuss about happenings. He proves that his age is just a number.

h) Maruti Trust:

Presently he is personally and actively participating in **"Maruti Trust"** which plays a major role in the Educational Field. I am also happy that I am connected here too.

i) Association with people:

Whenever he is invited to attend the functions like marriages, felicitations or discussion, he is being recognized by at least a few of the important persons in the functions. That shows the attention, respect he has earned.

This small write up is only to make others follow his footsteps, so that they can do dedicated service, like him, to the society.

●●●

Teachers can change lives with
just the right mix of
chalk and challenges.

– Joyce Meyer

*

An Exceptional Academician

Dr. M. P. Shyam
President
Rashtreeya Sikshana Samithi Trust, Bengaluru

For over eight decades, RV Educational Institutions have not only consistently produced exceptional students but has also attracted some of the most esteemed academicians in the field. Among these distinguished individuals is Dr. T V Raju, a seasoned academician with 47 years of teaching experience in the domains of business management, finance and testing skills. In my capacity as the President of RV Educational Institutions, I have had the privilege of knowing Dr. T V Raju for nearly four decades. Our initial acquaintance traces back to his time as a lecturer at NMKRV College for Women. My father, Dr. M.K. Panduranga Setty, identified his exceptional talents during his tenure at the BNM College, which prompted him to extend an invitation for Dr. T V Raju to join the esteemed ranks of RV Educational Institutions. Observing his unwavering commitment to our institution, my father and Mr. D.A. Pandu appointed him as the Director of Planning at RV Educational Institutions. His compassionate nature was evident in the regular visits he made to my father, where they would share moments of fellowship over a cup of coffee. Awards and accolades have followed in the wake of their outstanding achievements as well. Throughout his distinguished career, Dr T V Raju dedicated a significant portion of his life to the betterment of RV Educational Institutions and Rashtreeya Sikshana Samithi Trust, leaving an indelible mark on both entities.

●●●

A Man with a Golden Heart

Dr. (h.c.) A. V. S. Murthy
Hon. Secretary
Rashtreeya Sikshana Samithi Trust, Bengaluru

I have known Dr. T. V Raju popularly called Raju Meshtru from 1984, the same year that I became a Trustee in Rashtreeya Sikshana Samithi Trust. He was a full time aided lecturer in NMKRV PU College from 1981 and in a short span of 3 years he had built a reputation as a lecturer par excellence and a strict disciplinarian, at the same time a highly respected, feared but a loved teacher. These traits continue to be with him even to this day.

Dr. Raju is a selfless man ever willing to help and assist everyone especially if it is associated with education and academics.

To cite an example, when my elder son had difficulty in understanding certain topics in PUC, I had reached out to Dr. Raju and he very quickly found teachers close to our home, to whom my son could go to and get extra tutorials to clear his doubts. Today he is a Pediatric Heart Transplant Surgeon as well as a Paediatric Cardio Thoracic Surgeon in the USA and this is because of the timely assistance Dr.Raju provided at a critical juncture.

Such instances are many and I am sure all of us would recall them.

As our association grew, I came to know of the very many noble qualities that Dr.Raju possessed which he put to use in all his teaching and mentoring practices.

When the Trust decided to start an MBA Program at SSMRV Degree College, we instantly chose Dr.Raju to head the same as the founding Director which responsibility he readily agreed to shoulder.

From day one he brought in the best practices and discipline and put his heart and soul in building the college from scratch. We

convinced him to resign from his aided post and take up a full time appointment at RV Institute of Management. When AICTE rules made it mandatory that the Director should be an MBA Graduate, Dr.Raju enrolled for the same and came out with flying colours within the time provided by AICTE - such was his determination.

The loss of his only child was a shock not only to him, his family but to all of us. This only increased his determination multifold to serve the youth in particular and the community in general. At RV, he was the go to person for solving problems related to HR in our various Institutions and he would always provide good counsel to the affected parties and resolve the same amicably.

Even, as the full time Director of RVIM, he would never shirk from taking additional responsibilities at our asking. One such was the supervision of the BCA & BBA Sections at SSMRV. Under his leadership these programmes became the most sought after in South Bengaluru.

When RV decided to convert the MBA Programme at SSMRV to a stand-alone Institute, he again put in his all to make it amongst the best in the affiliating University and by the time he laid down his office he had more than succeeded.

Dr.Raju has great oratorial skills in both Kannada & English. For many years now he has been curating and anchoring all the RSST Programmes such as the Annual Republic Day Function, celebrations of milestone events etc. and doing a great job at it.

I have a cordial relationship with him and even after his retirement, we at RVEI were extremely happy to have him on board as Director Planning and Director, RV Training Academy.

He had an important role in bringing out the project report for the establishment of RV University and I am grateful for all the efforts he put in to bring it to fruition.

Our association outside of RV has also been excellent and he has done a wonderful job in bringing back to life a rural school in Rajghatta

and making it a state-of-the-art English Medium School from Nursery to SSLC for the rural students. Hats-off to him.

Dr.Raju is a man with a golden heart and a humble disposition. I wish him many more years of active life and pray to the Almighty to shower on him good health so that he can serve the community & the various Associations and Organisations close to his heart for many many more years to come.

•••

Teaching is more than imparting knowledge;
it is inspiring change.
Learning is more than absorbing facts;
it is acquiring understanding."

—William Arthur Ward

*

A Transformational Leader and a Role Model

Dr. S. Srikanta Swamy
Director,
Centre for Researcher Training and Administration
Jain University, Bengaluru

Leadership Quality

"A leader is one who knows the way, Goes the way and Shows the way"-John Maxwell

The above definition is very well applicable to Dr.T.V.Raju. I heard much about Raju, during my college days as a student leader. His fair complexion, height and an appealing personality made many of his friends to identify him as a person with leadership quality. His rich voice is an added gifted quality for him to claim as a leader. Before I could join R.V.Teachers College as a lecturer, Dr.Raju had already joined SSMRV as a lecturer. Both these Institutions are under the same management-Rashtreeya Sikshana Samithi Trust (RSST). In a humble way both of us were working hard to improve our teaching competency and aspiring for appreciation from the management. Our hard work and commitment to the profession was recognized very well by our great visionary, the then, dedicated Hon. Secretary, late, Shri D.A Pandu. Whenever there is a common felicitation functions organized by the trust, especially on the Republic day, we use to meet and share a lot of academic matters.

His Dream

Dr. Raju is known for his hard work, Commitment and futuristic thinking. This has helped him to come out with a novel Idea to suggest to the Management to start the Institute of Management. In fact, he has convinced the secretary that by starting the Management Institute, good service can be given to nurture the talents of students aspiring for

business management courses, which in turn brings a lot of credentials to the RSS Trust.

As the Director of R.V.I.M

The hard work done by Late Shri D.A. Pandu under the leadership of Late Dr. Panduranga Setty, Shri Pathi Panduranga, Dr.K.V.S.Murthy and the support extended by the Management in this direction should be ever remembered. The land which was identified to start the management Institute in the 4th T Block was full of rocks and stagnant water, and it has thrown a big challenge to the management to take up the construction work. When the new building with a beautiful architectural design came Dr.Raju was appointed by the management as the Director and named the Institute as R.V.Institute of Management. That is how the inherited leadership quality of Dr.Raju was nurtured by the management.

Management Style

Dr. Raju Started the B.B, M., and M.B.A courses on a full swing with full cooperation from highly committed faculty members, and earned a good name as a popular Director of the esteemed Institute. Dr. Raju's leadership quality and the support by the faculty members helped the institute to get the "A" grade from NAAC. He believed in the principle of "Flexibility in Rigidity and Rigidity in flexibility". He was very strict when it comes to task and friendly in encouraging the staff to involve in the rigorous academic work. He implemented the Principles of **Total Quality Management** into the system in true spirit. He being the task-oriented leader, used to take interest in monitoring all the academic activities including seminars, workshops and conferences including providing of quality Food.

Commitment and Involvement

In fact, some of his colleagues use to call him as a task master who insists on "work first chat next" as his philosophy. I always used to admire his dress code, discipline, team leadership, Innovative approach and the organizational culture he has created at R.V.I.M. As I mentioned earlier, he had a lot of mutual respect and appreciation.

Being a good visionary, orator and a very sincere worker he reached and influenced hundreds of followers. Since I was working in the teacher's college, He has heard many of my popular lectures and expressed his appreciation towards me and in turn he invited me to train his faculty members in the areas like pedagogy. Evaluation, critical thinking skills, Importance of Counseling, etc., and also as the chairperson for many conferences. I am really indebted to some of his faculty members, like, Dr.Chandan, Dr. Gourish, Dr.Venkatesh, Dr.Pavitra, Dr.Suresh, Dr.Vijaya Sarathi, the placement Officer and others for their affectionate treatment during my visit to R.V. Institute of Management. This is the right time to remember the encouragement given by the Previous Registrar Captain Ashok in connection with the Innovative practices in organizing the training programmes and workshops.

Service oriented activities

During Dr.Raju's period, the R.V. Institute of management has become a locus of control for many educational Institutions. After the college hours, many voluntary organizations took the support of the Director as well as faculty members to chalk out their academic programmes. Based on the request made by the senior citizens of the community, Dr.Raju with the support of Dr.Reddy conducted several certificate programs related to Computer literacy, which has given him maximum satisfaction. Another example is the establishment "Jayanagara Shaikshanika Samithi"by the late Popular MLA of our Jayanagar Constituency, Mr. B.N.Vijaya kumar, in which Dr. Raju is very actively involved as one of the Advisors along with me, Mr. Murali Mohan, Dr. Seshamurthy, and Dr.Sameera Simha. Mr.... and others. The main objective of this Samithi is to conduct free coaching classes to the Xth standard students. It was a very successful programme in which thousands of students got benefits and were able to continue their college education. Dr. Raju started the **Vinay Foundation in the sweet remembrance of his beloved son (who is no more),** in ordered to felicitate and award the "*Vinaya Sri Prashasthi*" to great achievers, educationists, administrators, writers and so on. I am also the recipient of this award, and have seen from a closer angle his involvement, his

wonderful speeches and his affectionate treatment and salutations to the awardees, which is still afresh in my mind. A great applause to his social commitment.

Total Commitment

I am really proud of Dr Raju as a trustworthy friend, and a man with Philosophical outlook. He respects elders, leaders and great Gurus. He thinks twice before he accepts any responsibility. Sometimes he is dare enough to say on the face of the people who comments negatively and speak against the truth. He is true to the core and loyal to the Institution, and in the true sense, he is really a Role Model, and a Friend Philosopher and Guide to many. My Association with Dr.Raju is more than three and a half decades and we have organized many orientation and training programmes together at various levels.,

His enthusiasm is evergreen with a committed service motto.

Behind the success of every person, there will be a great lady and the same thing is applicable to Dr. Raju. His wife Dr. Gayatri being a Chemistry Professor understood his professional commitment and concern for social service and continuously encouraging him with a lot of sacrifice. Hats off to her!!!

I wish Dr.Raju good health, happiness and prosperity in his academic endeavours.

●●●

Teachers have three loves:

Love of learning,
Love of learners
and the Love of bringing the first two loves together.

– Scott Hayden

*

Simple, yet Extraordinary

Dr. N.S. Vishwanath
Hon. Director General (Research)
M P Birla Institute of Management, Bengaluru

It was in the 1999, I went for a meeting of Principals of affiliated colleges at the Canara Bank School of Management Studies [CBSMS], Bangalore University in the Central College campus. I saw a person who expressed with all clarity in the meeting when his turn came. The person was Dr. T.V. Raju, the Principal of the newly established R.V. Institute of Management [RVIM], Jayanagar, Bengaluru 560 082. We, Raju and me, became good friends. From then on, I became a part of RVIM. Dr. Raju would invite me for a function, I would never miss it. After the function, we would exchange ideas, thoughts, and on ideology too. The themes of our discussion would vary across with all depth and range. The sharing that we would have would be on matters of mutual interest to the institutions we belonged to.

COMMON INTEREST

I was happy learn that Dr. Raju hailed from Thalaku village of Chitradurga district. The village is familiar to everyone in Kannada literature as of Prof. T.S. Venkannaiah, the first Professor of Kannada Department in the University of Mysore belonged to this village. The personality of Venkannaiah manifested well with the personality of all who belonged to that village. Prof. TSV became renown through his celebrated student who dedicated his magnum opus 'Sri Ramayana Darshanam' to him. This literature masterpiece won Kuvempu, Prof. TSV's student, the first Jnanapeeth award in the year 1969 for kannada literature. We have talked about Prof. TSV and his association with his village. The village would be waiting for his pravachana [rendering] of Maha Bharatha and Raju's family was one of them.

MUTUAL INTEREST

Dr. Raju has a special date of birth. He was born on 18th February. This is the date of birth of Sri Ramakrishna Parmahamsa, the revered spiritual saint of the previous century. Birth is not our choice; date of birth is surely not ours but divine.

His efforts in his lifetime in making RVIM the best institute is incredible. The environment at RVIM can be felt by any one at the entrance itself. Any person, feels that he is entering the institute of reverence! The work environment there at RVIM is pleasant. I have felt this much whenever I have addressed faculty who intend to learn to further transmit to their wards. The practice of professionalism in RVIM is felt in the way the allocation, organization of work and, the happiness within which they experience at the work place. There could be instances of dissent among the working people at RVIM. I am sure they have all been addressed to satisfaction of people who complain. That is skill of leadership!

It was in the beginning of 2014, I spoke to him and requested to guide two persons for the PhD programme. He gave a spontaneous reply- 'yes'. He has successfully guided as many as twenty-four scholars for the PhD degree of several universities. His academic achievement rarely has parallels. He is a Doctoral Advisory Committee [DAC] member of the research centre of our institution. He is still active academically.

The publication venture Dr. Raju undertook at RVIM on theme-based Kannada books is an exceptional one. Several of such publications I have read with interest and inquisitiveness. Every time I completed reading of a book, I was happy to update myself. The publication of such books had general public in mind. There is a programme of computer literacy for Senior Citizens in RVIM. This is a programme known for adding value and utility to people to update with their second generation. I derived a lot from such ventures which Dr. Raju undertook for larger public welfare.

DEEPER INSIGHT

I distinctly remember the day at the end of December 2016. We had a marriage of our relative to attend to. It was in a choultry in BTM layout. Just after the marriage was over, we, the family, decided to meet Dr. Raju. I called him over phone. He gave his consent- 'yes', as always! We went to RVIM. He was waiting for us. We had had a cordial meeting. After several days, our son's marriage was settled. In another meeting, after our son's marriage, I did inform him that the day we met him in his chambers as a family, Samarth's [our son] marriage was finalised. That was a good start. 'If that is the case, I will invite all who would like to get settled to meet me first'- Dr. Raju quipped!

My second sister, Geetha N.S. was Dr. Raju's student at NMKRV for five years. This I did discover when went to her house in March 2017. She recollected her experience of learning from Dr. Raju's teaching of Accounting and Finance. I shared this information of my sister being his student. He was instantly happy. He tried to recapitulate but could not. He has several thousands of such students trained by him over four decades!

We don't know providence works! There was a communication from the University that a Local Inquiry Committee [LIC] is visiting our institute six years ago. On the day of visit, we were happy to receive the expert committee. One of the members of the committee was Dr.[Mrs.] Gayathri Raju. Madam, gave us, inter alia, advice to improve further. We were delighted to receive the approval of the university thereafter.

I was inviting Dr. Raju to our home with family. I had repeated this request several time but in vain. I did realise that he was awfully preoccupied with his work. This invitation was perennially pending. I invited Dr. Raju to visit us with family on a Sunday, 3rd of September 2023 at 'Satvam', Sadashiva Nagar, Bengaluru for a luncheon meeting with our family. We invited them to have a pleasant exchange of experiences and spend a cheerful time. We were unlucky. Dr. Raju was unwell, down with fever and severe infection. This made us wait

for the forthcoming Sunday, the 10th of September 2023 morning. There was a call from Dr. Raju that he is visiting us with our scholar Mr. Manjunath in the next one hour. The time came. We pleasantly received Dr. Raju and Manjunath. Dr. Raju met our son and daughter-in-law. We had a healthy and tasteful breakfast together. The time just flew. This is only a beginning. We are sure to meet many more and more! Of course, it will be a family get together! And that the open invitation is there for Dr. Raju and family.

•••

The dream begins with a teacher
who believes in you, who tugs
and pushes and leads you to the next plateau,
sometimes poking you with a sharp stick called 'truth.'

– Dan Rather

*

Everyone who remembers his own education
remembers teachers, not methods and techniques.
The teacher is the heart of the educational system.

– Sidney Hook

*

An Educator par Excellence

Dr. N S Narahari
Professor, Department of Industrial Engineering and Management,
RV College of Engineering, Bengaluru

Dr. T V Raju is well known as an academician and administrator par excellence. My association with Dr. T V Raju started when he assumed charge of the RV Institute of Management as its founder director. My initial impression of Dr. Raju through various interactions with him on several occasions was that he is a person with an immaculate flair for quality and perfection. He seeks perfection even in the smallest and smallest of activities. He pursued perfection as a goal in all the activities of the institution to make it a centre of academic excellence. It is with utmost care and absolute assumption of responsibility that he involved himself with heart and soul in the various activities of RV Institute of Management as its founder director. He ensured the management program offered by the institution provided the right foundation for creating future managers as well as leaders, capable of assuming roles in the various sectors of the economy and at various cadres of organisation. Dr. Raju is himself an epitome of values and discipline. He always fostered a culture of ethics and values in every member of the institution. He encouraged the faculty to take up several initiatives and lead in areas of their expertise in their respective departments and thus contributing towards building several centres of competencies and excellence within the institution. He epitomises the leadership qualities that are expected of any person, makes him assume the role as the Head of Institution and distinguish himself to evolve as leaders with a difference. Dr. T V Raju's service to the field of education, with special focus on Management education spanning a period of more than four decades is laudable and praiseworthy.

Dr. Raju always led from the front and led by example. He is responsible for taking the institution that he steered to its current status in the society as one of the most preferred institution by students for

post graduate Management education in Bengaluru. The journey of the individual i.e. Dr. Raju, his team of faculty and the institution is etched in the history of educational institutions in Bengaluru as an example of the value driven role model process for educational building and development. An educator par excellence Dr. Raju has always focused on the needs and requirements of faculty and students aspiring to build great careers beyond the portals of institution through nurturing and encouraging their talents in diverse fields and preparing them to serve the society. The learning ambience that he created in the institution is the main reason for the ascendency of RV Institute of Management (RVIM) to its current position as one of the top ranking institution both at the regional and national level.

I deem it an absolute privilege to have known Dr. Raju in my lifetime as a teacher par excellence. He is an inspirational leader and his able mentorship always provided faculty and students with an opportunity to discuss the several dimensions of institutional building and devise plans for its development.

I had known Dr Raju very intimately as I was one of the resource person to be invited to RV Institute of Management for several sessions be it a FDP Program, Conference, Seminar or any other activities of the institution. It is during these sessions that I had very close one on one interaction with Dr Raju. Each of these interactions brought out one or more Qualities of Dr Raju that left an indelible impression on his Leadership styles in running the institution. He treated the Visitors to the institution with utmost respect and ensured that one feels comfortable and at ease. He ensured that the resource persons delivered their session to the faculty and students and inspires their pursuit of academic excellence. Our relationship as fellow professionals spans over three decades and more. I had the opportunity to learn from him traits such as service with humility and simplicity. I observed that he always worked with utmost zeal and enthusiasm. I will cherish the several discussions that we had together on the Policies that govern the working of Higher Educational Institution (HEI's) in the state and the country. Dr Raju demonstrated utmost patience and shrewdness in managing the institution.

He has always encouraged the faculty to contribute to the growth of the institution and supported them to serve the student community; this he achieved by leveraging his leadership position and using his wide people network at the university level as also network with other Management educators both at the national and international level. He collaborated with several other institutions and individuals to ensure that the institution always promoted academic excellence as part of its vision.

Dr. Raju is an educator par excellence with an inspiring personality and charismatic leadership qualities. He showed utmost dedication as a faculty and administrator performing his duties with a humane approach. He took up the challenges that he faced as its founder director of the renowned RV Institute of Management (RVIM), Bengaluru with gusto and courage. Due to his untiring efforts and stellar leadership RVIM is today is one among the most preferred and top ranking institution in the state and national level.

I am aware that Dr. Raju has now assumed a new role, as the Head of the recently started RV Training academy which has been setup by RV Educational Institution group of institution with its envisaged scope for coaching its student's aspirants for acing the IAS, KAS and other competitive examinations.

I wish Dr. Raju the best of luck for another leg of his journey towards building another institutional of academic excellence. I am sure that under the leadership of Dr. T V Raju, this new entity under the broad canvas of Rashtreeya Sikshana Samithi Trust (RSST) will scale new heights and get recognized as an institution for continuously pursuing the goals of academic excellence and rendering yeomen service to the society.

It is befitting that Dr. Raju is being felicitated and recognized for his dedicated service to the field of higher education in general and Management education in particular.

●●●

Respectful Salutations

Dr. Gururaj Karajagi
Chairman
Academy for Creative Teaching, (ACT), Bengaluru

Dr. T.V. Raju, with whom I have been acquainted closely for over four decades, is an exemplary figure in the field of education, social service, and patriotism. His contributions have been pivotal in shaping the educational landscape and fostering a sense of social responsibility among individuals.

Dr. Raju has demonstrated exceptional leadership in revolutionising educational systems, emphasising holistic development and innovative teaching methodologies. Through his visionary approach, he has spearheaded initiatives that have elevated the standards of education, ensuring accessibility and quality for all.

As a socially committed leader, Dr. T.V. Raju has made significant strides in addressing societal challenges and promoting inclusivity. His relentless efforts towards community welfare, empowerment of marginalised groups, and advocacy for social justice have left an indelible mark on society, inspiring positive change at grassroots levels.

His unwavering dedication to his nation is commendable. He embodies the true essence of patriotism through his actions, be it fostering national unity, promoting cultural heritage, or instilling values of integrity and service among citizens. His love for the country serves as a beacon of inspiration, rallying individuals towards collective progress and prosperity.

Through his leadership and mentorship, Dr. Raju has nurtured countless individuals, guiding them towards excellence and instilling in them a sense of purpose and responsibility towards society. His mentorship has empowered future generations to become catalysts

for positive change, embodying the values of education, social service, and patriotism.

Prof. Raju's outstanding contributions have been duly recognized through numerous accolades and awards, underscoring the profound impact of his work on education, social welfare, and national development. These accolades serve as a testament to his dedication, passion, and unwavering commitment towards creating a better world for all. Dr. Raju's exemplary achievements as an educationist, socially committed leader, and patriot make him a highly respected and influential figure, whose contributions continue to inspire and benefit society.

A prayer to the Almighty to bestow liberally on Dr. Raju, a rich harvest of blessings in the form of good health, prosperity and contentment.

May his tribe increase!

●●●

It is the supreme art of the teacher
to awaken joy in creative expression
and knowledge.

– Albert Einstein

*

Perfection Personified

Dr. S. Ranganath
Former Director - RV Institute of Sanskrit Studies
NMKRV College for Women, Bengaluru

T - Time Sense to right action		
V - Vigilance to Social Causes		
R - Reading the mind of the students	}	**T.V. RAJU**
A - Advisor to important bodies		
J - Justice to the Right Cause		
U - Understanding Nature		

They alone live who live for others - Swami Vivekananda

The statement of Vivekananda - The cyclonic monk of India fits in perfectly in case of Prof. T.V. Raju, Director, Planning, R.V. Educational Institutions, and former director of R.V. Institute of Management is an enchanting speaker, erudite scholar, excellent administrator, eminent teacher, earnest worker with ennobling character. He developed R.V. Institute of Management from a scratch through his relentless service for more than two decades. The roots of education may be bitter, but the fruit is always sweet, as Aristotle said - Has Fructified now to its fullest extent in R.V. Institute of Management. Mostly a good administrator may not be a good academician and vice versa, but an exception to this rule is Raju who as an academician has not only excelled in India, but even abroad justifying the statement of **Adi Shankaracharya "Swadesheshu Maanyah, Videsheshu Dhanyaha"** and the Chinese proverb - **"Learning is a treasure which accompanies its owner everywhere"**. True teacher according to **Kalidasa** is one who is knowledgeable and at the same time capable of imparting his knowledge to his students in a convincing and attractive way. This

quality of Prof. Raju I have seen for the past four decades. **Neelakanta Dikshita** states – **One who has no excellence cannot visualise the excellence in others, one who has excellence is usually envious of other's growth. Having excellence and at the same time having the heart to appreciate and acknowledge others excellence is indeed rare.** Raju is such a rare phenomenon who always encourages excellence, exactitude, eminence, perfection and commitment to the cause of education.

Though being a professor of commerce and management studies, Raju is not lagging behind in the cause of promoting Kannada and other allied literature as he has published forty books from Sinchana Kannada Sangha (A unit of R.V. Institute of Management) pertaining to ethics and values which are the need of the hour in the present scenario. Modern Man is externally sophisticated and internally suffocated. He knows the price of every commodity but value of none. I may mention in passing that the eighteenth book in the Sinchana series **"Naanu Endare Yaaru"** was written by me. **"Modalu Maanavanaagu", "Sishyaru Kandante Gurugalu", "Soujanya mattu samskruthi"** may be cited here as examples for promoting values and ethics for the modern youth. Infact, Sishyaru kandanthe Gurugalu is a rare book wherein experiences of Kuvempu as a student under the tutelage of T.S. Venkanniah is an eye-opener to the present students. I personally feel that **Soujanya mattu Samskruthi** is like a sequel to **"D.V.G.'s Samskruthi"**.

As an academician, Raju has not only published many books in Kannada and English as a bi-lingual writer, he is equally an effective speaker in the aforesaid languages. This again is a very rare quality I have seen in Raju because not all good writers are good speakers and not good speakers at the same time have concern towards the excellence of the students. This again justifies the statement of **Adi Shankaracharya – Ko Guruh? Adhigata Tattvaha, sishya hitaya udyataha satatam**. So far, Raju has guided 25 doctoral candidates successfully to their Ph.D. degrees is no mean achievement at all, not neglecting his own personal research and thus, Raju has successfully sailed in two boats at the same time. Being a dedicated and disciplined

teacher for more than four decades, it is in the fitness of things that he has received **Radhakrishnan Sresta Shikshana Prashasthi** which according to me is the highest honor a teacher can dream of in one's life. He is also the recipient of coveted awards like **"Kempegowda Award", "Shikshaka Ratna Award", "Gurukula Tilaka Award"** and so on. Awards have come his way and he has not gone in search of them in keeping with the statement of **Kalidasa - "Na Ratnam Anvishyati Mrugyate Hi Tat".**

Professor Raju was instrumental in bringing out D.A. Pandu commemoration volume in English as well as in Kannada and now, he is working on K.G. Subbarama Setty felicitation volume in right earnestness.

Keeping in view the senior citizens, Raju has trained many in making them learn the computer and now they have become computer literates.

Personally speaking, Raju has invited me on many occasions to deliver talks on human values and ethics when he was director at R.V.I.M. and even now he is extending the same courtesy to me then and there.

In memory of his son, Raju has established **Vinay Foundation** and annually, he is presenting awards and I am happy to state that I also have been a recipient of that award. This award he always presents as a surprise without prior notice as though to invite a speaker to deliver a talk on some pertinent subject. This will always be a pleasant surprise for the speaker which comes his way all of a sudden.

Raju is an active member of several professional bodies like All India Management Association, Association of Indian Management Schools, several social and philanthropic organizations, educational institutions, NGO's advisor to many educational institutions. He is on board of several academic and non-academic bodies and the most noteworthy among them are - He being a syndicate member of Bangalore University.

Raju's firm opinion is that everyone should study Mathematics, Psychology and Sanskrit to develop a holistic personality in one's life and should have the zeal to grasp and inculcate the best from every possible source in keeping with the statement of **Rig Veda – "Let noble thoughts come to us from every side"** which is also the motto of Bharatiya Vidya Bhavan.

Speech of Raju will always be focused and relevant. Here, I may recollect what **H.H. Ingalls** has said about **Prof. M. Hiriyanna's style – "Not a word could be added or subtracted in Hiriyanna's writings".**

The organizational abilities of Raju are always perfect and immaculate. Whatever function he organises, he knows whom to invite, how to convince them for the occasion and once they agree and come, how to extend a royal welcome to them. Special talent of Raju is that he requests anyone for any function, however busy the invitee may be, he cannot say no to Raju because he binds them with genuine affection and pleasing manners. This I have experienced personally many times.

The way he compeers for the programme of R.V. get-together, an annual feature of R.S.S. Trust is to be watched and admired. I have heard from some people say that they attend this get-together function just to listen to Raju though they have not got anything to receive on that day. Here, Raju shifts himself constantly from bi-lingual to tri-lingual mode as he employs the state language Kannada, international language English and Pan-Indian language Sanskrit to use apt quotations in keeping with our three language formula of education as an eminent educationist.

In Sanskrit Alankara Shastra, there is a particular Alankara called **"Ullekha" wherein** the same person could be admired from different perspectives and view points. For me, Raju is an Ullekha wherein some may appreciate his academic encomiums, others may appreciate his administrative skills, still others may appreciate his oratorical skills, still others may appreciate his soft spoken gentlemanly attitude, others may appreciate in him his concern and commitment for the

social service and helping nature. It is all like ten blind men trying to describe an elephant. Nobody can have a full picture.

Raju as an inborn leader can take everyone along with him in keeping with the last mantra of **Rig Veda – "Let us move together, let us talk together, let there be no dissentions in our mind, let our hearts think alike".**

To write about Raju in conclusion, one can quote William Blake –

To see a world in a grain of sand
And Heaven in a wild flower
Hold Infinity in the palm of your hand
And Eternity in an hour

Lastly, one can state that Raju does not touch anything which does not adorn him as was the popular statement of Oliver Goldsmith.

●●●

Teachers can make such a profound
impact on our lives and
should be honored as heroes.

- Rainn Wilson

*

A Teacher Par Excellence

Dr. T. N. Raju
Professor and Former Principal
BES College of Education, Bengaluru

One of the most popular teachers and management experts of our time, who is also known for academic leadership in Karnataka, is none other than Prof. (Dr.) T.V. Raju (TVR), his name is synonymous with R.V. Group of Institutions of Bangalore. Prof. TVR is well known for his dedication to work and the well being of his students.

Prof. TVR started his career as lecturer from NMKRV College, Jayanagar, Bangalore about for decades ago. He was a very popular teacher of Accountancy and Commerce in the college. He was very affectionate and friendly person with students and his colleagues. He always encouraged his students to perform better and was deeply concerned about students who are weak in their scholastic achievement. He was always committed to solving students' academic issues empathetically.

Once, when we were exchanging some notes and in a friendly note, asked him about his popularity, as a teacher, initially he tried to shift our conversation to some other topic, but later he himself drew his attention to the question on popularity. He said with a positive note that it was his parents and primary school teachers at a village near Chitradurga, Karnataka, that motivated him to continue his education. They were his role models and fondly remembered them. He also acknowledged that he emulated several qualities of the elders during the formative days of his education.

As an in-service teacher, Prof. TVR continued his higher education amidst all odds and professional challenges, with a high degree of perseverance Dr. TVR did his PG in Business studies and Ph.D in Human Resource Development. In fact, he is a role model for many

college teachers to work in the direction of professional excellence. He is also a well accomplished author of more than ten books in the area of his special interest. He has presented several innovative papers in national and international seminars and also visited several countries to learn about best practices in education.

Prof. T.V.R. is a management expert and a leader of academics. He has played a lead role in establishing R.V. Institute of Management and contributed all his might to make it a flagship institution. His role as a director of the institute is highly commendable. Prof. TVR fondly remembers and pays rich tributes to two of his great mentors viz. late Sri. Panduranga Setty, former President and late Sri. D.A. Pandu, Secretary, R.V. Group of Institutions for their invaluable contributions to institutions and their support to implement some of his policy decisions.

Prov. TVR has a huge fan base, his MBA, and Ph.D scholars who have reached great heights in theirs career as academician, heads of Institutions, founders of Institutions, CEO's of startup companies, some of them serve as IAS and IPS all over India. They always remain grateful to their great guru "Prof. TVR".

At present, Prof. TVR has been serving as a director, planning division of RV Group of Institutions and also as a Director of RV Academy and Training for competitive examination including civil services. He has been continuously involved proactively in management of RV Group of Institutions and serving in almost all the frontiers of Education. Prof. TVR continues to serve as a member of Syndicate, Bangalore University, Vice President, Center for Education and Social Studies (CESS) Bangalore. He has received several awards and recognition for his incredible contributions to the field of education. Prof. TVR continues to serve the nation through several NGO's in Karnataka. All of us in the teaching fraternity wish him many more years of academic excellence.

May his tribe increase forever. Sir, we always respect and appreciate your smart work.

•••

Adding Life to Years

Dr. V. Prabhu Dev
Director,
MQI College of Management, Bengaluru

Friendship spanning more than 45 years is normally built on love, affection, admiration, trust and faith. The bonding gets stronger with every passing year. I first met T V Raju during 1975 when he was my junior in M Com in Bangalore University. I found him very pleasing, soft-spoken and exuded warmth and affection. I found him very disciplined and organized. Later we were colleagues in Seshadripuram College during 1978, after which he joined another college. Subsequently be joined NMKRV College and contributed a great deal to the institution. He emerged as a very popular and respected teacher. Our bonding became stronger when I was on deputation to Bangalore University to do my PhD on UGC Fellowship between 1990-1993. I found Raju as a serious researcher. Those days he was very close to the then VC Dr Hanumanthappa who was his PhD guide. T V Raju worked with dedication for his PhD. It was nice to see Dr T V Raju gaining much deserved academic elevation.

The management team of RV Institutions consist of compassionate philanthropists who possess very clear vision on education. Such a management will have the ability to spot and encourage talent. It is quite natural that Dr T V Raju was their natural choice as the Director when they conceived R V Institution of Management. I vividly recall the several initial meetings he had with me and others before the visit of the team from All-India Council for Technical Education (AICTE) as a part of the requirements for the approval to commence MBA program. T V Raju's dream came true when R V Institute of Management (RVIM) saw the light of the day.

Dr T V Raju ensured that academicians, experts and people from the industry visit RVIM and interact with the students and faculty. I

recall the innumerable meaningful programs at RVIM where I was invited to either inaugurate or to chair technical sessions. Each time of my visit I experienced enhanced professionalism at RVIM. I was invited to RVIM at different stages of academic career- as HoD of Seshadripuram College, as Director of CMR Institute of Management Studies, as Director of Surana College Post-Graduate Studies, as Senior Professor, Christ University.

Dr T V Raju has been a role model to his students and colleagues through vision, hard work, perseverance, social sensitivity, compassion and great human values.

Simplicity is his hallmark. His enormous success and achievement did not allow to lose his natural qualities of simplicity and kindness. He is compassionate. Yes, **compassion is the highest form of wisdom**. These qualities will naturally make people around the person to feel more comfortable. He is a great listener. He is very measured in his words. He is firm, but he never hurt others in his communication.

Great organizations acquire a distinct and unique culture mainly because of the leader. The qualities of the leader invariably will influence the culture and philosophy of the organization. Great organizations are passionately driven by their passionate leaders.... leaders who steadfastly commit themselves to the value system. TVR is a task master when it comes to performance and deliverables. He is equally compassionate and empathetic. These qualities of the leader made people grow along with the organization. T V Raju is a classic example of shared purpose and shared aspirations....and of shared vision. This unique quality of the leader is the reason for RVIM to be among the top Management institutes today.

I have interacted with people who were associated with TVR and the institutions that he has served, including RVIM. The common feeling of all of them is tremendous respect towards TVR. The employees of RVIM demonstrate gratitude and loyalty towards their leader. This is true of all organizations which are built by passionate people who are empathetic towards the stakeholders, particularly employees.

Providing effective academic leadership in an institution of higher learning is a challenge. However, this becomes rather possible mainly because of the management of the institution which is enlightened, empathetic, committed, compassionate and value-driven. TVR was lucky that he had the privilege of heading an institution where the management had all these attributes in abundant measure. He could effectively cater to all the stakeholders- students, parents, staff (both teaching and non-teaching), University, Regulators and the Society at large. He ensured academic rigour in the institution. He also believed that the campus must be vibrant. The institution gained good academic visibility. The high degree of social sensitivities developed among the students at RVIM enabled the students to prepare not just for a career, but for their life. The publishing division of RVIM has come out with very meaningful books. This is a very unique feature of any management educational institution.

My friend Raju has always demonstrated a high degree of tenacity and endurance in very difficult times. I vividly recall the difficult times when his only son Vinay was under medical treatment. Raju and his beloved wife, Dr Gayatri did their very best. Myself and other close friends stood by Raju during those difficult times. But all the efforts went in vain. Vinay could not be saved. Unfortunately, on that sad day I was not in India. I could not comfort Raju. But I could visualise the trauma and extreme grief which the couple have undergone.

There is a saying, ***'The ultimate measure of a man is not at times of comfort, but at times of extreme adverse situations.'*** Loss of his loving son did not deter Raju. He saw his deceased son in all his students. Raju and his wife decided to perpetuate the fond memories of their son through setting up Vinay Foundation, which has contributed a great deal to the society through very meaningful activities.

Dr T V Raju continued to associate with RV Institutions even after his retirement as Director from RVIM. The Management of RV Institutions reposed confidence in Dr Raju and entrusted him with more responsibilities.

Raju continues his profound presence through associating himself with different institutions, professional bodies and universities. Dr Raju is getting more energetic with every passing year. He exudes energy and confidence. The saying, *'It's not the years in your life that counts. It's the life in yours'* is very true of Dr. Raju.

I wish my friend Dr.T V Raju good health and peace of mind to enable him to continue his meaningful contribution to the society. My wife, Smt Rathna joins me in wishing Dr T V Raju and Dr. Gayatri all the best.

●●●

I touch the future. I teach.

– Christa McAuliffe

*

A good education can change anyone.
A good teacher can change everything!

*

From Ambition to Accomplishment: A Journey of Success Unfolded

Dr K. Sheshamurthy
Chairman -S. Cadambi Group of Institutions
Retd. Principal, Vijay PU College, Bengaluru

I am extremely happy to pen down my thoughts about my association with Raju. The long association of more than 4 decades has brought us closer and it is a great honour to be associated with Raju all through my career and even at present. When asked to write my experiences about my dear friend, I was happy and at the same time a little confused, as there is so much to remember and write. From the moment our paths converged in 1976, a bond was formed that would stand the test of time. He is an excellent friend, philosopher and guide to me. I am happy that I could get my doctoral degree under his guidance. I wish and pray to the almighty to bless my dear friend to help him scale greater heights in the field of education. Also, wish him a happy and healthy life in the future.

During college days

I met Raju for the first time in 1976. I was a fresher in the Post graduate course in Commerce, while he was my senior. One day as I was walking towards the canteen in the Jnana Bharathi campus, he was kind enough to greet me even though he was my senior; he then took me aside and asked me not to be very open, over enthusiastic and flamboyant, as the professors will be observing all our actions at that level. The reason being, my spirited involvement in various activities of the department..I had developed this nature when I was in MES College and could not restrain myself when I joined M.Com. Raju's advice on that day really changed my attitude to some extent and I started reconciling to the facts of life in the campus.

During the college days, I used to coordinate with him to organise some events. As we could spend only one year together, our interaction

was very limited. I also could not be very free with him as he was my senior. After he completed his course, there was no contact. I was busy preparing for my final examination.

Our professional journey

After completing my M.com, I got an opportunity to do research work at the Indian Institute of Science. If I had taken up this opportunity, my association with Raju would never have happened. Due to unavoidable circumstances, I could not pursue my Phd in the Indian Institute of Science. My journey started as a Lecturer at Vijaya College. Raju by then was working in BNM College, later on joined the Sheshadripuram College, and finally settled at NMKRV College for Women in Jayanagar.

Our bonding grew stronger during this time. Raju was also serving in our Vijaya Evening College as a Part Time Lecturer. Thus, we started meeting regularly. As both of us were teaching the same subjects, we used to discuss the nuances of methodology in teaching at PU level.

The department of PU education was constantly upgrading its syllabus and they selected us to be in the syllabus committee, as both of us were improving our qualification and were totally involved in teaching and academic activities.

The department fully utilised our services as part of the syllabus committee and asked us to be the Resource persons to appraise the teachers all over Karnataka about the syllabus as well as the new topics introduced in the syllabus. The teachers at PU level, especially in the rural areas, were resistant to change due to various reasons. They were very adamant about any change in the syllabus. We could convince the teachers about the need for the up gradation of the syllabus and its importance in the present scenario.

Raju and I travelled the length and breadth of Karnataka as Resource persons and we became very close during that time. We are indebted to the PU department for reposing faith in us and involving us in all the academic programs of the department. At this point, we

have to remember one Mr. Gururaj who was the Asst. Director in the department for encouraging us and giving us the opportunity to be the Resource persons. I also thank Sri Sridhar Raje Urs, Director department; Sri Rama Prasad, Director PU department and all other officials for involving us in the Academic work of the department.

On gaining popularity as Resource Persons, we thought of going one-step forward and attempted to pen a book for the I PU students in Business Studies. The Dept. recognized this book and the publication became an instant success as many of the Commerce teachers started referring to the book due to its simple narrative. Later on, we co-authored books on Accountancy with the Kannada version of the same getting published. The books written by us became very popular and the teachers and the students started referring to our book. This made us become closer to each other and the teaching fraternity in the field of commerce.

Our involvement in the association activities

It is definitely not an exaggeration if I say that we were instrumental in building the PU teachers' association. The PU teachers during that time had no forum to represent their problems to the Govt. We thought that we should form a strong Association to represent the PU teachers especially teachers in the Aided Institutions. At this point of time Mr. Shivaram from Sheshadripuram College, Late Sri Venkataraju, Sri Gopala Krishna, Sri. Venkatachala Naidu, Sri Sridhar Raje Urs and other office bearers gave us the much-needed support. Many MLCs also supported our cause. Both Raju and I were the office bearers for the Federation of PU Principals', Lecturers and staff Association. We were involved in the Association activities for long, yielding some results leading to many reforms in the Department of PU education. During this period, we travelled all over Karnataka to highlight the issues regarding PU staff and PU education in general.

The journey of being a *Jodi* in reaching out to the teachers as resource persons, being part of the association activities and co-authors brought us together all the time and wherever we went, we were together. All our activities were collective and collaborative. We

were called as the BHALE JODI and later on,the teaching fraternity identified us as LAVA and KUSHA.

In BHS Higher Education Society, we offered CA coaching, a very popular program.Prof Nayak was the initial coordinator and after his retirement from Vijaya College, the management was looking for a qualified person to head the program. By God's grace, I suggested the name of Dr T.V Raju as he had completed his PhD by then and the management agreed for the proposal and he later on became the Dean of the CA coaching centre. We have to remember Dr NS Sundararajan (Former President of BHS Higher Education Society) for appointing Raju as the coordinator for the CA coaching Centre and later on making both of us Ex Officio members of BHS HES.

Dark Days

Raju was made the Director in charge for the MBA program started by the RV institutions. During that time, he was also taking classes at NMKRV College. My daughter and Raju's son Vinay were schoolmates. Later on, they both joined Vijaya College to do their PUC and later joined RV Engineering College to do BE. During those days, Raju and I used to meet almost on a daily basis as I was the Dean of Vijaya Academy for Information Technology and he was associated with the CA coaching centre. One day I got shocking news that Vinay was afflicted with Blood Cancer. It was a great shock for all of us. I knew Vinay from his childhood, he was such a handsome and lovable child, more than that, my child, and Vinay were classmates throughout. Just imagine my state of mind when my closest friend's son who is of my daughter`s age was diagnosed with the dreaded disease. We both decided to fight and see that Vinay would come out of it. The best possible treatment was given and I could be with him through and through. As far as my knowledge goes, we used to be together during the treatment and interact with all concerned. In spite of all our efforts, the inevitable happened and we lost a dearest one. My family was in distress totally and from that day, I discussed very little about Sushma, my daughter with Raju as I never wanted to hurt his feelings.

Participation in National and International Seminars

We, along with both Dr Prabhu Dev and Dr Krishna had the opportunity to present papers in National and International Conferences. We were a team and our lectures were very well accepted and appreciated. We travelled abroad at least once in a year and it would be a mix of academic and pleasure trips. It was a wonderful experience. We could learn and interact with foreign students and faculty. These foreign jaunts made us come closer and gave us an opportunity to revisit various topics of academic interest.

In conclusion, I would like to say that Dr Raju is an excellent Educationist and Academician. I have seen him grow from strength to strength in his academic career. He has come up through the hard way and despite the challenges in life, he has grown exceedingly well in his academic pursuits. He is associated with many organizations and educational institutions and contributed intellectually in the success and growth of these organizations. Under his stewardship, RV Institute of Management that was his brainchild became one of the premier institutions offering MBA programs. One interesting fact is that in a Management Institution, he could successfully launch a Kannada Sangha that could bring out many volumes in Kannada literature. He was a strict disciplinarian and even at PG level,students were very obedient, disciplined and committed.

Raju would go all out to help the children in their academic pursuits. Many students are occupying coveted positions in the corporate world and will always remember Raju and the RVIM for making their career. After his stint in the RVIM, the management utilised his services further and made him the Director Planning for the RV group. He also successfully established RV Training Academy to train Civil servants aspirants.

To end the note, I would like to say that I have found a true friend in Raju, our relationship will be eternal, and I have cherished it thoroughly.

●●●

We Shall Do it!

Prof. S. Anand Ram
Director, Academics
VAGARTHA, Bengaluru

Known to everyone as Raju Sir, Dr. TV Raju, Director, Planning, R.V. Group of institutions was introduced to me by his good friend Sri. Murali Mohan, Secretary, Sri Maruthi High School, Doddaballapura, in one of the teacher training programs organised for secondary school teachers. As I conduct workshops for secondary school teachers on Math Through Origami, Murali Mohanji had asked me to conduct one such workshop for teachers that was organised in the auditorium of R.V. Institute of Management and it was here that I met Dr. T. V. Raju.

Having spent his life teaching graduates, postgraduates and guiding PhD students, Dr. T.V Raju's passion for empowering Secondary School Teachers made me admire him. I saw him leaving no stone unturned in his endeavour to fill the lacuna in teaching methodologies and driving secondary school teachers towards imparting quality education.

The thought of equipping secondary school teachers in their day to day classroom teaching and the related academic activities effectively had been haunting me for a long time. The realisation was, why not have a content enrichment program for B. Ed students? But to whom do I propose this program who can make it happen? The name that occurred to me at the instant was Raju Sir.

I remember the day when I met him and told him about the content enrichment program for B. Ed students. His reply was short but sure, "We shall do it ". He immediately arranged for a meeting with the Principal of R.V. B. Ed. College so that I could share my concept of the program. The take away I had from their quick decisions was to encourage, support and conduct programs that help the teaching

fraternity. It was this program that brought me in proximity to Raju Sir.

When I was ready with the design of the program, I requested Raju sir for an appointment to discuss the program. I arrived late for the meeting and he welcomed me with a crisp quip – "Sir, I have never sat idle in my life", which shook me.

Unfortunately, this blunder was repeated on the next occasion. He made sure that he met me online in the next meeting, a demonstration of his commitment to discipline and his leadership quality.

Raju sir always reminds me of D.V. Gundappa's "Vanasuma", a flower in the wilderness that never wishes to be ostentatious. His greatness lies in the values that he never preaches but practices. His unconditional love for people with him, to see others dream his dream, accept people as they are, has made him what he is today.

I can never forget 17th June 2023, the day when Raju sir invited me to a program conducted in R. V. Dental College, J. P. Nagar, Bangalore in memory of his beloved son Vinay. Only then did I come to know that he had lost his son twenty years ago and he has been organizing socially useful programs like blood donation camps, scholarly lectures by eminent personalities and scholarships to students, to mention a few, since then. I was overwhelmed by emotion being unable to digest the fact that there could be a wife and husband walking on this earth spending a day with their friends and relatives in memory of their beloved son on every birth day of his in this fruitful manner.

Raju sir has been a source of inspiration and a role model to everyone. He has set an example especially to the younger generation by demonstrating values like honesty, punctuality, perseverance, to work not just for the growth of an organization but to be progressive and hence successful.

I pray that he stays blessed with good health and strength to fulfil his dream of raising the academic standards of secondary school teachers in the years to come.

●●●

A Man of Multiple Accomplishments

Col (R) R. Asoka
Former Registrar & Director
RV Educational Institutions, Bengaluru

Who is the "RESPONSIBLE HUMAN"? Is it the one who only took care of his family or doing the duties sincerely or enjoying his life or making the money or work for awards or accolades? I have learnt that none of the above but to pass a good behaviour and value system for the youth to become the good and capable citizens of tomorrow. This is what I learnt from the teacher- "T V RAJU".

I met young TVR way back in 1998 as an unknown person. The very first interaction brought me confidence to confide for help and moral support. Later, on my joining RV Institutions in 2001, interactions became frequent and regular. Every time we met it has been the case of learning something new and oriented towards responsibility and value systems. The same also included continued learning, upgradation, concerns, networking, vision, monitoring, Course corrections, facing and accepting failures with grace. No day passed without the name of revered and respected Mr. D.A Pandu being mentioned, to emulate him was the focus. He was the then Hon Secretary of RV Trust.

TVR has been a family man with Prof Gayatri as his able and understanding & supporting companion in all his deeds and accomplishments. They have together always faced sun, rain and wind boldly.

TVR, on his professional front, never used to look at the clock and never compromised on the privacy and confidentiality of the other Person. Really a great and responsible act as a LEADER at the Institution. He never showed his authority but others looked at him as their Guru with his deeds and actions. Many a times, I used to see

a host of his friends from various fields of industry, education, writers and spirituality to name a few in the evenings. He used to introduce them to others in the room with a pride on his face about his juniors and colleagues, a great habit and a confidence building method.

It had been a pleasure to attend various programs organised at the Institution along with his colleagues during festivals, college days, cultural events, sports, professional events. I Highly delighted to see the freedom given to his juniors to plan and execute. Also, I was always eager to listen to his apt and relevant speech. Even while honouring the guests, TVR did with respect from his heart.

I can go on and on enumerating his traits and capabilities. In a nutshell, the wholesome Human has been my friend " Prof T.V RAJU" and wish him a long life with good health.

●●●

Children learn more from who you are
than what you teach.

*

Teachers are those who help find strengths,
wipe away tears,
overpower demons and conquer fears.

*

A True Karma Yogi

Dr. B. R. Ramakrishna
Pro-Chancellor
S-VYASA (Deemed to be University), Bengaluru

It was in the year 1991 January 6th, I met DR. T V Raju for the first time, introduced by Dr. Ramesh R Chavan who was a common friend and also a very good teacher and researcher at NMKRV college Jayanagar, where I was a visiting Professor in the department of Applied Botany. At the first glance and initial talk, I was bulldozed by the oratory skill and versatile knowledge of Dr. Raju which I can never forget. From that day to till today, I always feel that I would lose something very precious, if I don't listen periodically to his melodious voice with a rhythm and good stuff. Whenever he talks, interacts, lectures, debates, writes and chats, always maintains a royal command on every aspect which has made me to be very closer with lots of love, affection, respect and true everlasting friendship.

From that day I started calling him as Raju Mestru.

It is my experience and surely of many that speaking with Dr. Raju goes like springs of water timelessly and many a times like cold breeze. Every word and sentences he uses in the communication carries just apt to the context with sharpness but pragmatic and soothing.

I am given to understand through his many students including my son Mr. Kumar Shashank who was his student that he has total command and in-depth knowledge in all the subjects of Commerce and administration, in particular its practical application. Due to his versatile teaching talent he has a big bunch of alumni and followers which many teachers lack.

Dr. T V Raju is just a simple in his comfort zone with very high thinking and perfect in execution. He is very sympathetic and

supportive to the poor and needy irrespective of caste, religion, region and status which I feel is, the most important qualities of a teacher in real meaning.

One of his most admiring qualities is that being friendly with colleagues and filled with motherly care.

Dr. Raju's contribution to Academics has been immense and worth admiring. He has served as a member of most of the statutory bodies of the Bangalore university and also few other universities. He is also author and co-author of many economical books for Pre-University and University students.

I have personally read few books authored by him and found them very authentic, easily understandable and the content and language just flows with an impressive source of knowledge.

His administrative skills and abilities are unparalleled. He is fully committed to the management whether it is governed by the state or private. At the same time never feared or hesitated to show the flaws and irregularities through the mirror and bullets of his words. The best example I had seen for his perfect and un compromised performance is the highest quality of the construction of SSMRV college in Jayanagar. It will not be exaggerating if I say that each and every bricks, pillars and stones in the building were moulded and polished under the sharp scrutiny of the eyes of Dr. Raju. I am sure, he had spent more hours for the Institution than his own house construction in ensuring the quality which is seen as a monument for RV Trust. This dedicated gesture of Dr. Raju has made me to address him as Karma Yogi.

I should mention the role of Dr. Gayathri Raju, the most suited beloved life partner of Dr. Raju, who is a professor at Bangalore University. I should say, both are made very special to each other. She also has all the qualities of Dr. Raju except that she is like the Moonlight who clears darkness of night and Dr. Raju is like Sunlight who brightens the day. As I know madam's role and contribution in

the overall wellbeing and success of Dr. Raju. They are inseparable and I heartily congratulate the couple.

Dr. Raju is more than a Karma Yogi as I have addressed him in the title of my write up. He is a Yogi in all dimensions of Yoga namely Jnana Yoga, Karma Yoga, Bhakti Yoga and Raja Yoga. I had the opportunity to observe and appreciate it.

Dr. Raju Mestru and Madam's compact family and their harmonious living got disturbed by the evil eye fate which resulted in the untimely demise of their only son Master Vinay who was almost a reflection of his mother in looks and had sober qualities of his father. During that grief also the couple had shown the real Yoga perception and came out of the agony within a very short time and started dedicating more and more to the field which both opted. I had seen Dr. Raju started perceiving all of his students as his own children and supporting them in all possible ways.

It is most worth mentioning here that the couple have established a charitable trust called Vinay Foundation in memory of their son and delivering many social, spiritual and service activities to support the deserving students and also to honour the people contributing to their believed conviction on occasions.

I do not know the reason, I was the first recipient of the honour and I am ever grateful for their gesture, love and affection.

Words and sentences become short to describe the goodness of one of my good friends Dr. T V Raju. Always I learn from him whenever I meet and interact.

He is one of the most respected role models for many students and friends. If I say I am also one among such friends, it is true and this feeling is from my heart.

On this occasion bringing a novel memento to commemorate his long journey as a successful Scholar and master in every field is a great work of his students and friends. I congratulate each one of them who have taken this responsibility.

Finally I pray to Lord Dhanvantari and wish Dr. T V Raju and Madam Smt Professor Gayathri a very healthy, happy and yogic life for many more years.

SARVE BHAVANTU SUKHINAHA
SARVE SANTHU NIRAAMAYAAHA
SARVE BHADRANI PASHYANTHU
MA KASCHITH DUKHA BHAAGBHAVETH

OM SHAANTHI SHAANTHI SHANTHI HI

●●●

Teachers who love teaching,
teach children to love learning.

*

Teaching is the greatest act of optimism.

– Colleen Wilcox

*

Education is the key to success in life, and
teachers make a lasting impact in the lives of their students.

–Solomon Ortiz

*

A Visionary Academician and Institution Builder

Dr. D N S Kumar
Former Vice Chancellor
Sushant University, Gurugram-Haryana

In the realm of education, there are individuals who leave an indelible mark through their profound knowledge, unwavering dedication, and commitment to nurturing the young minds of the nation. Dr T V Raju, a distinguished academician, and institution builder, is one such luminary whose contributions to the field of education span over four decades. Through his deep-rooted beliefs in Indian culture, scholarly pursuits, and genuine care for the development of his students, he has established a legacy that continues to inspire and shape the lives of countless individuals.

Dr. Raju's journey as an academician began with a thirst for knowledge. Throughout his career, he has remained committed to continuous learning, constantly updating himself with the latest developments in his field. His vast reservoir of knowledge serves as an invaluable asset in shaping the minds of the young learners under his guidance.

In an age where appearances and impressing others can take precedence, Dr. Raju stands apart with his focus on genuine expression. Rather than seeking to impress higher-ups or colleagues, he prioritises open communication and honest expressions of ideas, fostering an atmosphere of collaboration and intellectual growth within the educational institutions he has served.

The mark of a visionary academician lies in their ability to build institutions that endure the test of time. Dr. Raju's visionary leadership has played a pivotal role in the growth and success of the RV Education Group at Bengaluru. He has laid a strong foundation for academic

excellence and cultivated an environment that encourages students to thrive not just academically but also as responsible and compassionate individuals.

A key trait that sets Dr. T V Raju apart is his ability to create synergy among different stakeholders to achieve common goals. His keen understanding of organisational dynamics and collaborative approach has proven instrumental in implementing innovative educational strategies and projects.

Throughout his career, Dr. Raju has been a mentor and guide to numerous young individuals embarking on their academic journeys. His nurturing approach and unwavering support have inspired many students to pursue careers in academia and contribute meaningfully to society.

Dr. T. V. Raju's impeccable reputation and commitment to excellence have garnered him strong relationships with statutory bodies such as the UGC, AICTE, and Bangalore University. His collaborations with these organisations have helped in developing a robust academic framework and ensuring adherence to the highest educational standards. Beyond his administrative responsibilities, Dr. Raju's scholarly contributions have enriched the academic community. His research and publications in various fields have added depth to educational discourse and inspired fellow educators to delve into research-driven teaching practices.

Rooted in the ethos of Indian culture, Dr. Raju advocates for the integration of traditional wisdom with modern education. He believes that a strong foundation in Indian heritage and civilization can help students become well-rounded individuals with a deep understanding of their roots.

Dr. Raju's exceptional ability to connect with people from diverse backgrounds has earned him the admiration and respect of individuals from industry, judiciary, and social circles. This unique blend of academic excellence and societal engagement has made him a sought-after collaborator in various domains.

Beyond academic pursuits, TV Raju finds solace in spiritual thoughts and practices. His spiritual inclinations have instilled a sense of humility and compassion in his approach to education and life in general.

The ideals of Swami Vivekananda resonate deeply with Dr.T V Raju. He truly embodies the spirit of fearlessness, service to society, and the pursuit of knowledge, which is evident in his actions and contributions to the world of education.

Despite his illustrious achievements, T V Raju remains humble and grounded. He silently contributes to various charitable causes, supporting the needy and initiatives in the healthcare and education sectors.

I am truly blessed to have a friend, guide and philosopher par excellence who extend his ear in my endeavours too. I pray almighty to bestow upon him and his family a good health.

T V Raju's journey as an academician, institution builder, and mentor has left an indelible impression on the educational landscape. His commitment to academic excellence, belief in Indian culture, and dedication to nurturing young minds have shaped generations of students. A true visionary and gentleman, TV Raju's contributions will continue to inspire and guide future generations in their pursuit of knowledge and personal growth.

●●●

If you look behind
every exceptional person there is
an exceptional teacher.

- Stephen Hawking

*

A Strong Hand with a Soft Touch

Dr. Pavithra S T
Associate Professor - SRN Adarsh College
Bengaluru

Everyone will come across many teachers who has shaped their career in different dimensions. No one knows where the role of a teacher begins and ends. It is that one teacher who influenced the most by laying a strong foundation in shaping my life. He is Dr. T V Raju Sir. It is very difficult to introduce such a great teacher when we look at the great saga of educational and social services he has rendered to humanity, society and particularly for students and teachers. With all due respects and humbleness, I try my best to share a few experiences.

In the year 1999, I had finished SSLC and had to enter into a college for commerce course. Since my father was working in the Pre-University Board, he suggested me to join NMKRV PU College for Women. He had briefed me about the college and particularly about Raju Sir who was heading the commerce stream. I got admission into the college, fulfilled all the formalities but did not have an opportunity to meet Raju Sir on that day. July 19, 1999 - the first day of my college life began, with new aspirations, new environment, with new friends, new lifestyle, new teachers, which was totally different from what we had experienced in the school days. Me and my fellow classmates were waiting for the teacher, but there entered our seniors into the class and started expressing their views about the college, teachers and particularly about Raju Sir. It was for the second time that I heard about him. Seniors briefed us about Raju Sir's anger, strictness, discipline, short-temper, shouting at students for smallest issues, etc, etc, etc...... and they made us feel scared, guided us on several things, especially how to behave when Raju Sir is around and they left. All these things made me to think for a while on what was going around, attended few

classes and all of us left for the day. We came to the college on the next day, around 11.30am we were waiting for the teacher to come. A few of my classmates were standing outside the classroom. Suddenly, we heard a firm voice from outside shouting at them to get in to the class. But they did not realise that he was the teacher for whom we were waiting for. Immediately a person entered our classroom and started to question us, why they were standing out and making noise, it was our duty to sit inside the classroom and wait for the teacher. Then we realised he was the teacher for that session - Dr. T V Raju, handling Business Studies paper. He was very furious for the first fifteen minutes and at the first instance we remembered what our seniors had told the previous day. Sir gave some instructions and explained how students should be disciplined, respect elders, the mistakes they committed etc. At the end of that session, we were convinced about what he said and realised what mistakes our classmates had done. It was totally a new experience I had on that day. That was for the first time I saw Raju Sir and like others even I was scared to talk to him.

It was about a week or so that classes had started, once my father had some work in the Vijaya college and said that he will drop me to the college after he finishes his work in Vijaya college. Since my classes were scheduled little later on that day, I agreed for the same. When we were there in the Vijaya college, I was standing outside and my father was having a conversation with the officials there. Suddenly, I heard a voice which I was familiar with, I peeped into the office and there I saw Raju sir who had come to meet few officials of Vijaya college, and….. I was scared!!! since my father was there with me, I was a little relieved. Both my father and Raju sir met each other and that was for the first time my father introduced me to Raju Sir personally. As soon as sir saw me, he recognised and said "You are in the first-year section A, sitting in the second row right!", my heartbeat raised and in a very feeble voice I replied 'yes sir'. A few minutes later all of us left.

I had an opportunity to learn both Business Studies and Accountancy from Raju Sir. It was always a happy and great learning from him as he used to make the lessons so simple and easy to

understand. He explained every topic with simple and short stories from Indian epics - Ramayana, Mahabharatha and connected that with the subject. When he explained with the examples from those epics, he not only made us understand about the subject but also made us to know what our epics stood for.

I was more impressed the way he used to solve the accountancy problems on the board - starting from the left-hand top corner of the board to the right-hand bottom of the board, very neatly presented, which was self-explanatory for us. There was no need to refer any of the text books if we attend his classes. I never wanted to miss even a single class of his because it would be a great loss which I cannot get it back.

Along with the subjects he also taught us the essence of Indian culture, the vedas and vedanthas, life skills, many a times discussed on discipline one should have in life, ethics and values one should follow, emphasised more on importance of education especially for women, roles and responsibilities of a women in the society and family, her place in our epics, her status in the society etc.... He always wanted us to represent our Indian tradition and culture. He often made us understand that if any one sees a woman, they should feel like worshipping her. His teachings made us to feel proud and my heart filled with happiness and joy. The fear factor (induced by our seniors) slowly converted into respect and felt pride to have such an incredible teacher.

Raju Sir was totally different from all other teachers, even when I met him outside the classroom he used to enquire in general about studies, health, future plans etc. He not only prepared me for the university examinations but also laid the foundation for my future life. (Academically, Emotionally, Intellectually, Culturally and Spiritually)

Not only in PUC, even after that when I wanted to pursue my further studies Raju Sir guided me at every stage and suggested which course I have to enrol for pursuing my graduation and post-graduation. Further, he guided me for the completion of Master of Philosophy and Doctoral Programme.

I had an opportunity to have him as my guide for both Master's degree and Doctoral Degree. At this phase, I underwent a rigorous training on each and every aspect of the work to be completed and most importantly I learnt patience, values, hard work, analytical skills, confidence, positiveness, trust, being independent, being ethical, etc. I also experienced the respect he received from others. All these things inspired me to take teaching as my profession. He is an incredible teacher who has made a lasting impact in the lives of his students.

Soon after I completed my post-graduation, I approached Raju Sir and expressed my desire to take up teaching profession and work under his guidance. He was so happy and gave me an opportunity to work along with him and trained me systematically. The first thing he discussed with me was about the roles and responsibilities of a teacher in shaping the career of a student, how a teacher should be, the importance of the profession, the respect the teacher carries in the society etc. He is always there to guide, suggest and correct me in each and every step of my professional growth.

When I started my professional career, Raju Sir was the Director of RV Institute of Management. As the head of the institute, he was a dynamic leader, great motivator, perfectionist, a good relationship manager, who always emphasised on 3 H Formula-- Humility, Humanity and Humour. He always stressed on Value based, Culture driven and Quality oriented education to students. He encouraged each and every member in the institute to work hard, to be sincere and to scale new heights in their respective field. He also stressed on to prepare students not only for their examinations but also for their life. At all times and claims his selfless service has brought about intellectual expansion; emotional discipline; and spiritual elevation besides enlightening the intellects among the teaching members of the institute. He treated each and every staff of the institute as his family members and has helped them to come out of their problems and lead a peaceful life. He was a great leader who transformed his vision into reality. He always gave top priority to the institutional growth

and prosperity than his personal life. He is a true Karma Yogi, who believes in Sri Basaveshwara's Work is Worship.

RVIM was a brain child of Raju Sir. Each and every corner of RVIM speaks about the relentless efforts and hard work that was put in by him. He had taken care of even the smallest things during and after its construction. It was he who converted a mere structural building of RVIM into a Temple of Knowledge filled with positivity around. RVIM was like a homecoming for all the staff, he had created a home feeling working atmosphere for all of us. He had instilled a cordial relationship and at all times there existed a mutual support system among the staff members. He bonded everyone with love, affection and care.

It was with the guidance of Raju Sir that we had conducted various programmes at RVIM, be it National and International Conferences, Seminars, Workshops, Faculty Development Programmes, Management Development Programmes, Expert Talks, Cultural extravaganzas, Management Fests, Student Conferences, publishing books and many more, each and every programme organised was a learning for us. It empowered all the staff members with domain knowledge and made us to deliver qualitative teaching to students.

In due course of time, RVIM was recognised as one of the top institutes in Bangalore for post-graduate management education. Raju Sir is a brand by himself and was responsible for the wonderful brand image of RVIM. Whenever we participated in various events organised by other management institutes, the respect that we used to get was something unexplainable - it was all because of him and the brand RVIM. Even today RVIM is a synonym by his name.

Apart from being an excellent teacher, academician, Director, he is a wonderful human being. He is very simple, humble, kind, good hearted, respects others, generous, always wants the people around him to be happy and tries to make them happy, ever ready to help everyone and anyone who is in need of his guidance. If anyone

approaches with a problem, he always gives them a patient hearing, consoles them by giving suitable suggestions and guidelines.

At times when he lost his only son, Raju Sir and Madam Gayathri, came out of that difficult situation and decided to serve the society particularly students through establishing Vinay Foundation (foundation established in memory of his son). The foundation aims to help poor students for their studies, assisting the needy for their medical facilities, empowering slum children and government school children to become better citizens of the country, teacher training programmes, instituting the awards to the legends who has served the society in various fields and many more.

Sir has hold and is holding many top positions at the institutional level and in the society but for me he is always my teacher. Each and every experience of mine with him has taught me to be more sincere, dedicated, committed, honest, loyal, selflessness, etc. I have learnt how to plan, design and execute any work neatly with perfection. Even till date he always tells, to face any situation courageously and take them positively. He has taught me how to tackle every situation in life with a smile on the face. Today, what I am is only because of his continuous support, timely guidance and encouragement that I have been receiving constantly. He consoles, motivates and advice as a father, cares and supports as a mother, guides as a mentor and leads us as a source of light towards future.

Raju Sir is a living inspiration, giving the lessons of truth, love, sacrifice, patience, acceptance, forgiveness, discipline and selfless service. A strong hand with soft touch, spreading joy to every soul he meets. We are born human, raised as a human but then he has made us to think like a human. I Thank him for blessing and nourishing our souls with Humility and Humanity and showing our lives a purpose to live.

May all the good tidings of life come your way and may your life be filled with the joy from above. May the heavens shower your life with nothing but the best because you too have given us nothing but the best.

"Winning is not just about not losing, it is also about learning from failures coming your way.

Success is not merely about money, name and fame; it is also about using them well.

Life is not only about happiness; it is about finding solace in sadness too..."

That is what people might call them but for me they mean the way you have lived your life and inspired me to live mine as well.

Revered Teacher, I bow to thee;

Lead me from the darkness of ignorance into the radiance of enlightenment.

Lift me from lowness to highness,

From the depths of frustration, To the heights of aspiration;

Revered teacher, I bow to thee;

Teach me! Lead me! Guide me! Elevate me!

Enlighten my mind, And Brighten my Soul!

Revered teacher! I bow to thee!

Cleanse me of all my impurities; Free me from all my frailties; Raise me from all my inanities; Strengthen all my faculties; And fill my life with felicities;

Revered teacher! I bow to thee!

Revered teacher! I Salute thee!

●●●

A good teacher is like the rising sun
that comes to fill the empty and dark minds with
the light of the education.

- Anamika Mishra

*

An Expert Administrator

Syed Shahameer
Registrar - RV Educational Institutions,
Bengaluru

My association with Dr. Raju dates from 2015 when I took up the position of Registrar, Rashtreeya Sikshana Samithi Trust (RSST). Since then I have been closely associated with him during his tenure as Director, RVIM and later as Director-Planning in RSST and Director, RV Training Academy.

I was very closely involved with him in the setting up of RV University, RV Institute of Legal Studies and RV Training Academy. He is a great and highly admired Academician both in RV and outside. His students are there in all walks of life and this makes him a great influencer.

His down to earth approach and listening skills are admirable. Having come from Defence and Corporate background I have learnt a lot from him with regard to Academic administration.

Looking forward to working with him in many more new RV projects and wishing him good health.

●●●

The beautiful thing about learning
is that no one can take it
away from you.

- B.B. King

*

A Reminisce on Raju Sir

Ms. Punnya Gopinath
MBA, (Student of 2010-12 Batch)
RV Institute of Management, Bengaluru

The tall, bright, awe inspiring persona is what captures our attention of Dr.T V Raju. There are selected personalities who cannot be defined or expressed in words and one such icon is Raju Sir, former director of R V Institute of Management. To talk about Raju Sir gets me to re-enter the premises of RVIM and back to those once in a life-time memories of good time spent there. I have known Sir since 2010, while doing my MBA in RVIM, and thankfully that has been a lifetime learning of many things to me. Knowing and observing Raju Sir is accomplishing the basics on discipline, cleanliness, knowledge, time management, etc.

Recalling the day when I first set my foot on RVIM campus for admission, where my glance fell on the epigraph at the entrance of RVIM which goes "This is a temple of knowledge, please enter with humility." Instantly the voice inside me decided to be part of this institute. I still recall the words and how it relevantly spoke aloud the culture of the institute that I later got accustomed to and convinced with. Needless to say, my 2-year association with RVIM proved that the organization ensures that it follows what it preaches. It is a fact that the true dedication and sincerity of Sir is reflected in every single gesture of team members in RVIM campus, be it the faculty, support staff or housekeeping. I do not recall a single day where we students witnessed a loud noise within the campus! The atmosphere was maintained temple like!

Sir's humility and generosity was always inspiring and was admired by many. My personal experience on a meetup with Sir is worth expressing here. I had taken the office secretary's consent on an appointment to meet Sir at his chamber in RVIM once. Sir's chamber

is a huge room with a conference table at the centre and his closet beside, where he spends hours. I entered his chamber on time and was surprised to see Sir walk up to the door to receive me, when I was only a sprouting student and a nonentity in any sense then! He was humbly there to hear me on what I had to discuss and later bid me adieu with the same gesture of warmth, coming up to the door

A man standing tall in society and still possessing the element of humility and gratitude is indubitably a rare combination; and I experienced it that day in that personality. His complete dedication in improving every student holistically was that of a visionary. We as students were encouraged to participate in culturals, sports and other curriculum as a mandate, which we fail to see in schools today! That was Sir's decorum that we adhered to and that has moulded us into better beings with learnings gifted to us during our academics in RVIM. It is a great voice of thank you which I extend each time I remember Raju Sir, and truly to be fortunate to have spent time under his mentoring. A great acquaintance to cherish lifelong!

Thank you always for having been a beacon light to RVIM, Sir.

●●●

The influence of a good teacher
can never be erased.

*

It takes a big heart to shape little minds.

*

A Blessing for Me

Prof. Raghunath
Principal
Vydehi College of Physiotherapy, Bengaluru

I consider myself incredibly fortunate to have the opportunity to write these few lines about Dr T V Raju Sir. Expressing my thoughts and emotions through words brings me joy and helps me connect with others who have the same emotions and sentiments shared at a deeper level. Dr. TV Raju is a prominent academician in the field of management. With an illustrious career spanning over four decades, he has made significant contributions to the understanding and advancement of management theories and practices.

Throughout his career, Dr. TVR has been at the forefront of research and has authored numerous influential papers and books, earning him a reputation as a thought leader in the field. His innovative insights have not only shaped the academic landscape but have also had a tangible impact on businesses and organisations worldwide.

As a dedicated educator, Dr. TVR has mentored and inspired countless students, nurturing the next generation of management professionals. His teaching style is known for its ability to simplify complex concepts and make them accessible to learners of all backgrounds.

Beyond his accomplishments, what truly sets Dr. TVRaju apart is his unwavering commitment to ethical practices and sustainable management. In conclusion, Dr. TVR's exceptional achievements, dedication to education, and commitment to ethical management makes him a great academician whose impact on the field will be felt for generations to come. His work continues to shape the way we approach and understand management principles, leaving a lasting legacy in the world of academia and business management.

Besides his academic endeavours, Dr TVR has actively engaged with industry leaders, collaborating on projects and offering his expertise to address real-world challenges. His contributions have been recognized with prestigious awards and honours, solidifying his status as a respected figure in both academic and corporate circles.

I am fortunate to have a guide and a mentor like Raju sir. He always treated me as a friend and if mentor becomes a friend, these two have become an invaluable pillar of support and guidance in my life. As a mentor he always shared his wisdom, experience, and knowledge to help another person grow and develop. They serve as a guiding light, providing encouragement and direction on both personal and professional matters.

When a mentor becomes a friend or a friend becomes a mentor, it creates a unique bond that blends the best qualities of both relationships. This combination amplifies the positive impact they have on each other's lives. A mentor-friend not only guides but also genuinely cares, making the journey of growth and learning even more fulfilling. Having a mentor and friend like Raju Sir in my life is a precious gift. It is a symbiotic relationship where wisdom, support, and affection are shared, leading to personal growth, deep connections, and also to overcome all the challenge in life and confidence to face any situation.

Raju Sir's kindness, understanding, and empathy have made my interactions warm and enjoyable. Dear Raju sir, `You've been there to celebrate my successes and provide comfort during difficult times. Your presence in my life has been a blessing, and I am grateful for the trust and camaraderie we share. Your support has made me a better person, and I will always cherish the memories.' I am fortunate to write these few lines, expressing my gratitude and joy. May these lines resonate with others, spreading positivity and appreciation for the wonders that surround us.

Thank you once again for being an essential part of my journey. I look forward to continuing to learn from you, lean on your guidance, and cherish our relationship as friend, philosopher and guide for many more years to come.

●●●

My Best Friend

Dr. M. Ramaiah
Prof. of Chemistry & Director (Retd.)
PG studies, NMKRV College for Women, Bengaluru.

Dr. T. V. Raju, a very good friend of mine since about 35 years, is a very well-known figure in the educational corridors. He was teaching commerce classes in the same building of NMKRV college for women, whereas I was working in the degree block. Incidentally through a common friend of us, we both have bought residential sites right opposite to each other. Construction of the residential houses of our friends again from NMKRV college happened in the same layout, and at the same time.

Dr. T.V.R & myself became intimate furthermore because we happened to meet every day. He used to invite all friends of ours for every function or gathering. We used to exchange pleasantries about our family members, various institutional friends, individuals etc. Another added point to strengthen our bondage of friendship is that his wife Dr. Gayathri is a professor of chemistry in Bangalore University. When we introduced the M. Sc course at NMKRV college, madam was requested to involve in many of our curricular activities like, practical examinations, board of studies, paper settings, paper valuation etc. As a result, both Dr. T.V.R & myself became much closer friends. My son and his son are of almost the same age, became very good and close friends.

Dr. T. V.R is a very simple and humble person down to earth and respects everyone; of all ages. He is a man who is totally above the dictums of caste, creed or community. He has more belief in a highly disciplined lifestyle, truthful to the core and also expects every other human being to elevate to the same level. However, he has a very high sense of humour. He used to be very bold in complementing an

individual as well as criticising anybody if he finds grave mistakes in them.

It was a big celebration for all close associates when he became the director of R.V institute of management. He received the Karnataka Rajyotsava award and many other awards from different institutions. He has helped many students in the field of education. If by chance anybody approaches him seeking a small or a big favour, immediately he will offer his helping hand. His contacts in all walks of life are so large and wide, in no time he will have solutions for every problem.

He established a service-oriented foundation called VINAY FOUNDATION, in the memory of his late son Mr. Vinay who was highly disciplined, cultured with esteem *samskara* similar to his father. Every year, on the birthday of Vinay, Dr. T.V.R invites all his relatives, friends and close associates. Very often, Dr. T.V.R arranges guest lectures by well known speakers. He recognizes renowned personalities and felicitates them very suitably.

He has written many books in commerce subjects which were very popular among students. He was a recognized guide from Bangalore university, published many research papers in reputed journals. He also guided many students to carry out research in the field of commerce and got them awarded their Ph. D degrees.

His administrative skills, organisational capabilities and managing people are highly commendable.

I am really fortunate enough to have a great friend like Dr. T.V.R.

●●●

A teacher takes a hand,
opens a mind
and touches a heart.

*

A Concept on Education System in Bangalore

Prof. K.S. Sameera Simha
Hon'ble Joint Secretary
BHS Higher Education Society, Bengaluru

It is interesting to note that this person has the highest understanding of the teaching professional abilities as compared to many of the fellow professionals. Dr Raju has a special potential that he is ready to take up responsibility related to education and particularly teacher education.

I have many illustrations that would prove that his personality has a hidden potential to plan and execute projects related to the education of the young. I would be happy to present one such illustrations.

The then MLA of Jayanagar Sri. B N Vijaya Kumar took me for discussions with Dr Raju for improving the quality of results in schools, particularly, for SSLC students in Jayanagar. A scheme of involving best teachers of schools was designed for the project. The very next meeting he had invited sixty best of the teachers who could teach all subjects of standard 10 and Pre-University course to the meeting.

The secret of success was that he made the teachers talk their mind about the need for conducting such courses in Jayanagar for the need of all 10th and Pre-university students. The scheme was a grand success. The value of the scheme was perceived by many and our Raju sir became a phenomenal counsellor for many institutions and organisations. The success beamed out as a great congregation of about 1000 students, more than 500 parents and scores of well-wishers in which all the teachers involved in the project were present. The Chief Guest the than Education Secretary of the state had all appreciation to Dr. Raju, Sri Vijaya Kumar and others involved in the project including myself. It was a huge congregation of standard 10

students of Jayanagar with their parents. Dr. Raju spoke on the day which was also Swami Vivekananda's 150th birthday celebration. He is a speaker of creative ability and can speak both in Kannada and English with required fluency. He can be taken as a model for a speech presentation.

Following attributes are the highlights which gain and sustain attention by him in his address while talking to a big gathering. His statements to get attention, followed by fluent presentation with cute change in speech pattern with appropriate pausing is commendable. His explanation links are super. He uses these links to get greater attention. He describes the situations so well that one would feel it is happening, thus his speech is a compendium of many virtues.

I am impressed by him not only because he is a speaker with an apt vocabulary but for his love of language, particularly our mother tongue, Kannada. He has written and published many books with unique topics. one can take up research on his publications and also on original writings.

He is friendly who walks distances with friends to drink good coffee. He is teetotaller of Gandhian order. He looks as language lover and stage speaker but he is an excellent classroom teacher. His subject competency, methodological presentation and quality of illustration are the hallmarks of his teaching.

He will stand by us in crises and helps in solving problems. He is a great organiser and his trick is very good in participatory organisation of events and programmes. He is a sincere well-wisher and participates in our well-being programmes by organising his valuable time to spend with us with a smiling face. Once I was given an award at a remote place, he was present well in time. Really his presence added meaning to the award I got.

He is a good friend of his wife, who is also a highly educated professor and an orthodox lady who is always pious, friendly to her students. For the first time when I met them as the most loveable couple, I was very happy because I knew madam as most learned

student of my sister. She is the secret of his success. Thus, I understood Dr. Raju's secret of success.

He is friendly with many organisations as a guide and philosopher. To be with Dr T V Raju, spending time is always cashing upon our own good deeds or what people call "punya" of the past which would come as a present asset. Spending time with him gathers me many more values to be encashed later when we close our eyes for taking rest, a while the pictures of our good friends should appear to smoothen us and get into a state of tranquillity. Raju sir is such a friend because his friendship has no demand. If he does not solve your problem, he could stimulate you to solve your problem by your own efforts. Spending time with him is spending happy time under a big banyan tree or a plant of jasmine or sampige. My writing finger is wagging to drag me to write more as I have a greater insight about dear Raju sir. I respect T V Raju as he is a tele vision, a compendium of virtues. But I have a poor vocabulary to describe him. My best wishes to Dr. T V Raju.

●●●

The best teachers are those
who show you where to look but
don't tell you what to see.

- Alexandra K. Trenfor

*

A True Karmayogi

Satyesh N. Bellur
Poet, Thinker, and Management Guru
Bengaluru

Sometime around 2013 or so, I received a message from one Dr.Raju, Director at R.V. Institute of Management stating that he was a regular reader of my management-related articles in Prajavani titled "board roomina sutta mutta". He was inviting me to come as a Chief Guest for one of his college functions. I feel blessed to have accepted that invitation and gone to his college. Otherwise, I might have missed an opportunity to meet him, get to know him, and during the process, develop a deep sense of respect for everything he stood for.

I vividly recall our first meeting. He came out of his very beautiful and large office and personally invited and ushered me in. That was a gesture that made me realise that I was going to get to know someone who was extremely humble and one who would run that extra mile to make his guests feel good and comfortable. After we settled down, he spoke at length about his college and all its activities and achievements. While again mentioning his appreciation for my writing, he said –"Whenever you wish to bring out a book of your entire column writings, think of us first. We shall be happy to publish your book(s) under the aegis of our publishing arm – Sinchana Kannada Vedike. What surprises me is that when three years later, I informed him that my column in Prajavani had been concluded and it is now ready for publication, he recalled his earlier commitment and immediately agreed to do the honours. In 2016, his organization published my works and also held a very memorable book release function which was well attended and received. He also wrote the foreword for my book. While I am so thankful to Dr. Raju for his constant encouragement to me in this regard, I only can say that our relationship flourished stronger by the day.

Thereupon, I was invited by Dr. Raju to address his students and staff on several occasions. Every time I met him, I came out with a

feeling that I had met a close friend of mine and not a Senior Director of an institute. He was in age and experience, an elder to me from all perspectives. But the affection and warmth with which he engaged with me only spoke about his genuine love and respect for people around, irrespective of their age and stature. I have met and interacted with thousands of senior people from the industry and educational institutes, both in India and abroad during my long professional career. I have held many of them in high esteem when it comes to their working styles and learnt a lot from them. I have considered many of them a role model to me when it comes to their vision and commitment to work on hand. I have also met many of them and forgotten them instantly for the arrogance and hollowness they exhibited. There is another set of leaders. They combine their humane touch with professional ethics and they have made me both productive and feel comfortable and Dr. Raju is one of them. He has an uncanny knack for scoring high on personal relationships while getting his work done as per his plans and schedules! I always look around the office staff that one command to make an opinion about that person's leadership qualities. I always found his staff – both teaching and non-teaching fully resonate with his work culture. They all looked agile while delivering his directives and yet, looked comfortable and seemed to be enjoying their work. It was always a pleasure and a learning experience meeting him. One other reason I loved meeting Dr. Raju in his office was that I always got a hot steaming cup of filtered coffee without sugar, exactly to my taste. Sipping those aromatic coffee and exchanging varied views about work and life in general with someone who was kind of an encyclopaedia of information is an experience that I cherish.

Among several social initiatives of Dr. Raju, one was that he had agreed to lend his institute's computer facility to teach some basic computing skills to the senior citizens of the locality. I enrolled my mother aged around 80 in these classes. When one of those days I was there dropping her for her evening class, we met Dr. Raju in the corridors and I introduced him to my mother. My mother said – "Oh, you are also Raju. We call my son as Raju at home. That is his nickname. That means, you too are like my son! Thanks for making me computer-aware at this age!" They both spoke for quite some time. My mother who was

herself a Principal of a school during her days, always remembered this meeting and used to admire Dr. Raju for how he spoke to her.

A few years later, I came to know about the personal tragedy that had befallen Dr. Raju and his wife years ago, when they had lost their only young and well-educated son at an early age. I never had heard about this from him directly and I was appreciative of how well he has managed this personal situation and remained practical and sane too. During one of my meetings with him, I referred to this incident. He had said – "Yes. It was one of the darkest days of our lives. But, what can we do? I could have spent my time grieving the incident and made everyone around miserable. That was not acceptable to me. Instead, I started seeing my son in people around and decided to carry out my work with increased intensity and passion, so that I could make a difference to all of them in my own little ways". Right then and there, my respect for Dr. Raju increased many folds. He was not only affectionate and professional as I have mentioned earlier, but he also was truly spiritual. Those who crib about their small problems should look at him and learn how to lead a life of fulfilment amidst ups and downs and all those vagaries of life.

I have only good memories about Dr. Raju and that makes my relationship with him very special to me. I have learnt a lot from him for which I am grateful. The only way that I can sum up my views about him, from what little I have seen and experienced is that he truly is a Karmayogi – someone who passionately gets involved in his work while treating everyone who comes to him with genuine affection and respect. The following quartet in Kannada is what comes to my mind at this stage…

ವಿಧಿನಿಯಮದನುಸಾರ ಎಲ್ಲ ನಡೆಯುವುದೆನದೆ ।
ಬದಲಿಸಿರೆ ಒಳಿತಿನೆಡೆ ಎಮ್ಮ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ॥
ಉದಯಿಪುದು ಸದ್ಗತಿಯ ನವಜೀವ, ನವಜನ್ಮ ।
ಇದುವೆ ಕರ್ಮದ ಸೂತ್ರ – ನವ್ಯಜೀವಿ ॥

May his charming smile of reassurance and commitment be always on his lips to guide his fellow beings on a path of contentment and glory. I wish him and his wife many more years of happiness and joy.

●●●

A Great Influencer

Dr. Sharada S.
Principal
MES Institute of Management, Bengaluru

It brings me immense pleasure to acknowledge the invaluable contributions of Dr. T. V. Raju sir, a distinguished educationist, to MES Institute of Management since its inception in 2006.

In 2012, Dr. T. V. Raju sir formally joined as Member, Governing Body. His consistent participation in our bi-annual meetings has significantly influenced the institute's trajectory. Dr. T. V Raju sir's expertise and guidance have been instrumental in various academic areas, as well as in refining our library resources and mentoring processes. Under his guidance, we've introduced major academic enhancements, such as course materials and innovative curriculum delivery. Our library has witnessed advancements like the display of new book arrivals, its digitalization, and the inclusion of journals like Yojana, Harvard Business Review, and Vikalpa-IIMB. Beyond institutional guidance, Dr. Raju has emphasized personal mentoring, particularly for slow learners, ensuring their academic success.

Dr. T. V. Raju sir's presence as a resource person for our faculty development program was notable. His insights on the quality of teaching were both enlightening and thought-provoking.

In times when we've needed expertise for seminars, orientations, and other events, Dr. T. V. Raju sir, with his extensive network, has consistently recommended the right professionals to our programs.

His foresight is commendable. Dr. T. V. Raju sir's strategic advice has been a cornerstone in shaping the institute's vision and planning for its future. During our maiden NAAC accreditation, his involvement in the mock NAAC and guidance on documentation and presentation were critical in achieving a B++ rating in our first cycle.

On a personal note, as the Head of Institution, I've always found Dr. Raju sir to be disciplined, insightful, and an excellent advisor. In times of challenges, I've often sought his wisdom, and he has continually provided clarity on various academic and administrative fronts. His unwavering support and mentorship have been a beacon for both me and the institution.

My profound gratitude goes out to Dr. T. V. Raju for his steadfast support, insightful guidance, and continuous motivation in guiding me and our institute towards excellence.

●●●

Teachers plant the seeds of knowledge
that last a lifetime.

*

The art of teaching is the
art of assisting discovery.

– Mark Van Doren

*

The duties of a teacher are neither few nor small,
but they elevate the mind and give energy to the character.

–Dorothea Dix

*

A Highly Committed Personality

G.V. Viswanath
President
BHS Higher Education Society, Bengaluru

Dr. T.V. Raju

I am happy to learn that a felicitation volume has been planned to honour Dr. T.V. Raju

Presently. Dr. Raju is working as a Director, Planning for R.V. Education Institutions. His achievements in various fields make for impressive reading. The range of his experience, his scholarly attainment, and his contribution to education, are striking. This is apart from being a scholar himself, he has guided and is continuing to guide numerous Ph.D scholars in the Bangalore University His association with various academic institutions is extensive. The range of his activities, including papers presented at National and International conferences is amazing.

Dr. Raju has kindly accepted our invitation to become a member of the Executive Committee of BHS HES. In that capacity he is a member of many sub groups. Notably, he is a member of the Monitoring Group of the studies in our PU Colleges. He is a member of the Implementation Committee for our Career Advancement Scheme. There are many ad-hoc assignments he is carrying out on behalf of BHS HES. In all these bodies his contribution has been invaluable. It has greatly enhanced the effectiveness of our administration. We look forward to his continued association with BHS HES

●●●

An Inspiring Person

Dr. A.K. Atre
Treasurer, BHS Higher Education Society
Bengaluru

Dr. T.V. Raju has been in my Association for more than 40 years as a teacher at various institutions and at various levels.

He is a highly dignified person endowed with qualities of leadership, humour and humanity. His intellectual contributions to the field of education are commendable.

His achievements spread over the areas of knowledge aesthetic appreciation and even spirituality.

His life experiences are exemplary and inspiring for all those constantly in association with him.

I wish Dr. T.V. Raju, health prosperity and happiness.

●●●

To teach is to touch a life forever.

*

The best teachers teach from the heart,
not from the book.

*

A Source of Inspiration

Dr. Dinesh
Former Principal
DAPM RV Dental College, Bengaluru

Throughout my career, Dr Raju has been an inspiration for me to strengthen and hone my skills, work towards my goal with courage to make dreams a successful reality. Dr. Raju's vision has always been the guiding path to my career, and to many more.

On the days that have looked not so bright, Sir's words have given me a beam of positivity and reminding myself of his words has made me push through obstacles to reach my goal. He has been a living example of resilience and his story is always an inspiration of thoroughly accomplishment.

'Success is a journey, not a destination'. Healthcare especially has been a rocky road to take towards success and Dr. Raju has been a forerunner in showing his peers and the upcoming youngsters that rocky roads are nothing compared to the destination you reach in the end.

Dr. Raju has been a Guru/Guide/Philosopher, an adorable and my Dear Friend in my life and 30 years has been an immense learning to have been associated with him.

Some of my most cherished experiences with Dr.T V Raju are as follows:

Swami Vivekananda has been a guiding Guru to Dr.Raju, and his morals and principles are what Dr.Raju has followed throughout his own journey.

Dr. Raju has a gift to think unconventionally, impart his experience and learning to me when we collaborated together in various committees. Sir has been working for decades in the teaching field and is remembered as a great teacher till date amongst everyone.

During his days as a Dean / Director, Dr.T.V Raju made sure that the institution' premises remained immaculately maintained, which speaks volumes about his character. Sir has also been multi-linguistic, speaking a number of languages with great ease along with a special flair for Kannada.

Dr. Raju, adorable and exquisite, is instrumental and has a prominent name amongst faculty and students of RV institutions and has always been a pillar to the institution's success.

My best wishes to Dr. Raju for a healthy and prosperous journey ahead.

●●●

Teaching kids to count is fine,
but teaching them what counts is best.

– Bob Talbert

*

The future of the world is in
my classroom today.

– Ivan Welton Fitzwater

*

My Inspirational Master

Dr. Ravish Krishnamurthy
Librarian
DAPM R.V. Dental College, Bengaluru

Consistently in our life, we get motivated by something or by various individuals in our day-to-day existence. In spite of being roused by numerous things, we as a whole have someone in our lives who motivates us the most. This decision may contrast from one individual to another. We as a whole are going ahead in our life to get success. It is just the motivation that has an incredible effect on our considerations and assists us with accomplishing our objectives and getting achievement.

At the point when we notice some great characteristics in others, we need to do likewise in our life. It adjusts our point of view of living. This can possibly happen when we get propelled by individuals or things that make us think positively just as inspire us to accomplish something. We need it most when we are discouraged or miserable by some disappointment or incredible misfortune throughout everyday life. It is the motivation just that makes us solid again to take on the conflict of our life. Motivation is that thought that can change the existence of numerous individuals.

My Inspiration in Life

I have been propelled by various individuals and examples in my everyday life. Motivation to me resembles an impetus that stirs my inner force and capacity to work. The greatest motivation in my life is in all honesty my family and the individual I respect the most is our Dr. T V R Sir. He is the person who has influenced me from my adolescence. His characteristics like dedicated nature, order, penance, and compassion inspire me a great deal. I always wish to work and become like him. But I fall short in many areas. Yet I am trying to emulate him.

Our Dr. T V R sir has a positive routine of perusing books at whatever point he is liberated from his office work. He has his own library of books. He consistently instructs us to never get scared of any circumstance throughout everyday life. In some cases, Sir has been harsh to me, however it is on the grounds that he never needs me to be down in my life. He has a lot of aspirations from me and my family members. The manner in which he deals with each work in life gives me incredible examples. He shows me consistently and his words are acceptable in all subject matters. Whatever he doesn't respond immediately, he peruses and discloses it afterwards. I was sick and thus I was unable to plan well for my tests. I was greatly stressed over this however he advised me to put forth a strong effort and leave the outcomes to God.

These are my humble feelings about my Guide, Guru, Friend, Philosopher and my inspirational master Dr. T V R Sir. There are many more emotions that cannot be expressed. Instead, I fall at his feet and seek his blessings. Dr. T V R Sir is a wonderful personality indeed.

●●●

"The beautiful thing about
learning is that no one can
take it away from you."

– B.B. King

*

My Mentor

Dr. Anjina Reddy K. R.
Principal - RV Institute of Legal Studies,
Bengaluru

Dr. T.V Raju has been my mentor for more than a decade now. Under his mentorship I gained immensely about every aspect of life. Undoubtedly, he is a maverick who has initiated us into our endeavours of being Teachers.

Through the years he concerns to serve the downtrodden and the marginalised strata of the society he has played a great influence on me. In this modern times when humans lack empathy and humanity. Dr. T.V Raju has reaffirmed our faith in human values through his ever increasing compassion towards humanity.

Dr. Raju's colourful language and his keen sense of humour is something which all of us must aspire to emulate. Undoubtedly his public speaking skills are excellent and it serves as a benchmark for all the leaders in public life. Dr. Raju has made it a point to establish the fact that every teacher must identify the true potential; this has made us more aware of our responsibility as teachers.

Today I would like to congratulate on this occasion, Dr. T.V Raju who is more than a mentor to me, has been a father figure for me.

●●●

A True Leader and Role Model

Nagabhushanam Rajapuram
Retd. Deputy Director, Karnataka Milk Federation
Bengaluru

In the realm of education, there are individuals who transcend their roles as mere teachers or mentors and become pillars of inspiration and transformation. Dr. T.V. Raju, a distinguished alumnus of Jayadeva Hostel, embodies this remarkable spirit. This felicitation serves as a testament to his invaluable contributions, both as a founding member of the illustrious R.V. Institute of Management and as a man of unwavering principles.

Founding Member and the Growth of R.V. Institute of Management:

Dr. T.V. Raju's association with the R.V. Institute of Management spans back to its inception. As a founding member, he played a pivotal role in establishing a strong foundation for the institute, which has now blossomed into a renowned center of education and excellence. Under his guidance and leadership, the institute has achieved unprecedented growth and garnered widespread recognition in the field of management education.

Dr. Raju's unwavering commitment to the principles of education and discipline has been instrumental in shaping the institute's ethos. He firmly believed in imparting not only knowledge but also a sense of ethical values and principles to the students. By instilling these principles within the students, he aimed to create future leaders who would make a positive impact on society.

Visiting Professor for International Countries:

Dr. T.V. Raju's influence and expertise extended far beyond the borders of his homeland. As a visiting professor, he had the privilege of sharing his knowledge and insights with esteemed educational

institutions in countries like Singapore. His international engagements not only showcased his profound understanding of management concepts but also allowed him to foster cross-cultural exchange and enrich the academic community on a global scale.

During his international visits, Dr. Raju demonstrated the highest standards of professionalism, inspiring students and faculty alike. Through his engaging teaching methods, he bridged cultural gaps and imparted valuable wisdom that transcended geographical boundaries. His contributions as a visiting professor continue to be cherished by those fortunate enough to have crossed paths with him.

Student Life and Admirable Traits :

Reflecting upon Dr. T.V. Raju's student life reveals a portrait of a truly remarkable individual. During his formative years, he exemplified qualities that have become synonymous with his persona today - hardworking, honest, disciplined, selfless, and service-oriented. These traits set him apart and laid the foundation for a lifetime of achievements and contributions.

Dr. Raju's unwavering dedication to his studies served as an inspiration to his peers. Despite the challenges he faced, he exhibited remarkable perseverance and a thirst for knowledge. His commitment to his goals and his unwavering work ethic propelled him towards success.

Honesty and discipline were virtues that guided Dr. Raju's actions and decisions throughout his life. These qualities not only helped him excel academically but also established him as a role model for his fellow students. His unwavering adherence to principles set him apart and continues to inspire generations of students.

Furthermore, Dr. Raju's selflessness and service-oriented mindset were evident in his interactions with others. He consistently displayed a willingness to help and support those in need, embodying the spirit of compassion and empathy. His acts of kindness and generosity left an indelible impact on those around him.

Following the Path of Swami Vivekananda :

Swami Vivekananda, a revered spiritual leader and philosopher, has influenced countless individuals worldwide with his profound teachings. Dr. T.V. Raju is one such individual who has embraced Swami Vivekananda's principles and incorporated them into his own life. By following in the footsteps of this great visionary, Dr. Raju has become a beacon of hope and enlightenment for those around him.

Dr. Raju's commitment to Swami Vivekananda's teachings is evident in his conduct and actions. He embodies the ideals of self-discipline, selfless service, and a deep sense of spirituality. These principles have not only guided his personal life but have also permeated every aspect of his professional journey.

This felicitation serves as a humble tribute to the remarkable journey of Dr. T.V. Raju, a visionary leader, and an epitome of integrity and service. As a founding member of the R.V. Institute of Management, his contributions have been instrumental in shaping the institute's growth and nurturing future leaders. His international engagements and commitment to excellence have left an indelible impact on the academic community. Moreover, his student life exemplifies the virtues of hard work, honesty, discipline, selflessness, and service.

Dr. Raju's unwavering adherence to the principles of Swami Vivekananda further underscores his dedication to a higher purpose and his continuous pursuit of knowledge and enlightenment. His journey is an inspiration to all, and his impact will continue to shape the lives of countless individuals.

As we felicitate Dr. T.V. Raju today, let us celebrate his accomplishments and express our heartfelt gratitude for his unwavering commitment to education, ethics, and service. May his legacy continue to inspire and guide us on our own paths towards success and fulfilment.

It is with great joy and admiration that we gather here today to felicitate our esteemed friend and colleague, Dr. T.V. Raju, on

his remarkable journey of transforming an education institute from its humble beginnings to the highest echelons of excellence. This felicitation is a testament to his unwavering dedication, tireless efforts, and visionary leadership.

When we think of Dr. Raju's journey, we are reminded of the immense challenges he faced as a founding member of the institution. With determination in his heart and a clear vision in his mind, he embarked on a mission to establish an education institute that would not only impart knowledge but also instil in its students a strong sense of principles and discipline.

Through sheer hard work and unwavering commitment, Dr. Raju nurtured the institution from its root level, gradually building it up brick by brick. His relentless pursuit of excellence and his ability to inspire others propelled the institute to new heights. Today, we stand in awe of the remarkable transformation that has taken place, and we owe it all to Dr. Raju's perseverance and unwavering belief in the power of education.

Dr. Raju's leadership has been a guiding light throughout this journey. He has been a source of inspiration for the faculty, staff, and students, leading by example and instilling in them a sense of purpose and dedication. His unwavering commitment to principles has ensured that the institute remains grounded in its values even as it reaches new horizons.

Moreover, Dr. Raju's dedication and relentless pursuit of excellence have garnered recognition not only at a national level but also internationally. As a visiting professor in countries like Singapore, he has not only shared his knowledge and expertise but has also showcased the institution's commitment to global education and cross-cultural learning. His contributions have enriched the academic community on a global scale.

Beyond his professional achievements, it is Dr. Raju's character and values that truly set him apart. Throughout his journey, he has remained a humble and down-to-earth individual, always putting the

needs of others before his own. His selflessness and service-oriented mindset have touched the lives of countless individuals, leaving an indelible impact on the institution and the community at large.

In his personal life, Dr. Raju has been guided by the principles of Swami Vivekananda, whose teachings have shaped his character and actions. His unwavering commitment to self-discipline, selfless service, and spirituality has not only enriched his own life but has also inspired those around him.

Today, as we stand here to honor Dr. T.V. Raju, let us express our deepest gratitude for his extraordinary contributions to the field of education. His vision, hard work, and dedication have transformed an education institute into a centre of excellence and a beacon of hope for aspiring students.

Dr. Raju, your journey is a testament to the power of determination and the impact that one individual can have on the lives of many. You have shown us that with unwavering dedication, relentless pursuit of excellence, and adherence to principles, anything is possible. Your journey serves as an inspiration to us all, reminding us that success is not measured solely by accomplishments but by the lives we touch along the way.

On behalf of all the faculty, staff, and students of this esteemed institution, I extend our heartfelt congratulations and deepest appreciation to Dr. T.V. Raju. May your journey continue to inspire future generations and may your legacy endure for years to come.

●●●

Education is the passport to the future,
for tomorrow belongs to those who prepare for it today.

- Malcolm X

*

Simple living and High Thinking

Jayasimha H. A.
Motivational Speaker and Trainer
Bengaluru

I have known Dr. T. V. Raju for more than 2 decades. And yet, I fall short of words to describe him and his qualities.

I met him for the first time more than 20 years ago at SSMRV Institution when he was the Director of Management College. He is the personification of the principle 'simple living and high thinking'. No matter his position and role, he is humble, ever smiling, and easy to approach. I have never seen him ordering tasks, instead always requests. In my experience with students, I have heard several commerce graduates saying they are experts in accounting because of his books.

I still cannot forget the incident which happened about 15 years back. Dr. T. V. Raju just walked into my home to invite me personally for a family event. We had a mat spread on the ground, straight away he made himself comfortable on the floor mat. I was taken aback, and asked him to sit on the couch, but he said "If I sit on this mat, I will feel more homely". It was unbelievable! It was like Lord Krishna visiting Vidura's home.

Recently, I authored a book titled 'Art of Questioning', and called him to ask if he can write a foreword for my book. Without a second thought, he agreed. In spite of his busy schedule, he wrote a wonderful foreword for my book, I feel fortunate about this.

Every time I met him at SSMRV College, he personally walks out to greet and welcome me. I always feel humbled by this act. I have numerous such experiences with him. I feel honored and fortunate to have a long-standing association with Dr. T. V. Raju. I pray God to bless him with great health and prosperity. I am thankful for the opportunity to write a little about my experiences with him.

●●●

A Visionary with Unwavering Dedication

Govindarajan
Retd. Asst. Master
National High School, Bengaluru

I'm truly fortunate to have had the opportunity to attend the enlightening lectures of Dr. T.V. Raju, even though I may not have been his direct student. The unwavering passion exhibited by him to scale up educational institutions to greater heights is highly commendable. The age-old adage that suggests a change of work can be a form of relaxation pops up in my mind, and in Sir's case, it seems that teaching students and refining administrative systems provide him with the utmost relaxation. His enthusiasm for the subject and his genuine concern for his students are unparalleled.

Dr. Raju, a highly skilled communicator, effortlessly conveys complex concepts in the simplest possible manner, making learning a cool breeze. His work extends above and beyond that of a conventional educator. It encompasses the design of educational institutions and the creation of support systems to foster students' creative thinking. The innovative methods which he inculcates to captivate audiences during various events and situations is extraordinary. He ignites a spark within students, inspiring them to unleash their creativity and make the learning process both meaningful and enjoyable. Dr. Raju is a man of integrity and steady principles, setting him apart from the rest. He epitomises the mindset of a true visionary leader who encourages us to confront challenges and strive for excellence.

Dr. Raju often emphasised the distinction between achievers and non-achievers. Achievers, he would say, transform their dreams into tangible thoughts and actions by harnessing their strengths and capabilities to reach their goals.

During one of his sessions, Dr. Raju eloquently put across the difference between commitment and competitiveness. Some may

possess competitiveness without true commitment, while others might be deeply committed but lack competitiveness. To be an exemplary teacher, he emphasised the importance of embodying both commitment and competitiveness.

Dr. Raju embodies simplicity, patience, and compassion, qualities that have earned him a dedicated following not only within the country but also overseas. His approach to work is truly admirable, firmly rooted in the belief that change is order of the day, inevitable, and progress is impossible without it

"ಉತ್ತಮವಾದ್ದು ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೇ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಇಷ್ಟ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ" - Under Dr. T.V. Raju's guidance, "Sinchana," a publishing wing of R.V. Management Studies, has published numerous valuable books by renowned authors, a testament to his commitment to social causes.

Dr. Raju's primary goal revolves taking the quality of education to the next level. Till now, he has organized numerous teacher training and orientation programs, equipping educators with the latest ideas in the field of education. He firmly believes that education is not about filling a vessel but rather igniting a flame

In all aspects of life, discipline plays a pivotal role. Dr. T.V. Raju adheres to the belief that "For every disciplined effort, there is a multiple reward." Discipline is the cornerstone of success, which encompasses punctuality, work ethics, execution, or impeccable organization. In essence, discipline is synonymous with Dr. T.V. Raju.

This is the time to delve deep into the significance of the statements made about this dedicated educator's nearly five decades of service in the field of education and the valuable lesson they impart about doing small things in a great way.

Dedication to Education: The first part of the text acknowledges the individual's almost 50 years of service in the field of education. This is a significant milestone in itself. It reflects a lifelong commitment to the betterment of young minds and the nation as a whole. Education is a foundation upon which societies are built, and the fact that this

educator has dedicated such a substantial part of their life to it is truly commendable.

Role as Director: The text mentions that this individual is the director of RVTA, which trains IAS aspirants. This position carries a lot of responsibility and signifies a high level of expertise in the field of education. Preparing students for the highly competitive IAS exams is a challenging task, and the fact that this educator is entrusted with this role speaks to their expertise and reputation.

Guidance to Postgraduate and Doctoral Students: The passage highlights that this educator has guided and continues to guide postgraduate, post-doctoral, and doctoral students in commerce and management from various universities across the country. This role involves shaping the future of academia, contributing to research, and helping students reach their full potential. It's a testament to the educator's knowledge and mentorship abilities

Enthusiasm and Perseverance: One striking aspect of Dr. Raju`s personality is his unflagging enthusiasm. He greets and engage with people at all times of the day with the same level of energy. This enthusiasm and approachability likely makes him an effective and inspiring teacher and mentor. The reference to the proverb, "Learning never exhausts the mind," reinforces the idea that this educator's passion for his work is boundless.

Valuable Lesson: Finally, the text imparts a valuable trait attributed to this educator. The lesson is about doing small things in a great way. In the context of education, this means taking seemingly minor concepts or topics and teaching them in a way that truly resonates with students. It's a reminder that impactful teaching doesn't always require grand gestures but can be achieved through attention to detail, passion, and a commitment to excellence.

In summary, this passage paints a picture of an educator who has dedicated his life to education, empowering the youth, excelled in the role as a director, guided numerous students, and exemplified the importance of enthusiasm and attention to detail in teaching. The

lesson he imparts about doing small things exceptionally well is a valuable philosophy for educators and learners alike.

Empowering the Youth: The passage also highlights the educator's mission to develop intellectual abilities and skills in the youth. This is a crucial aspect of education because it prepares young people not only to succeed academically but also to become responsible and contributing citizens. Empowering the youth to play a positive role in the nation's development is a noble thought that "**Learning never exhausts the mind,**" reinforces the idea that this educator's passion for work is boundless.

Dr. T V Raju's Role at Bangalore University: During his tenure as a Senate member at Bangalore University, Dr. T V Raju was highly regarded for his active involvement in academic and administrative matters. He was known for offering guidance and advice to faculty and other university members. This demonstrated his extensive knowledge and expertise in both educational and administrative aspects, making him a valuable resource for the university.

Vinay Foundation: Dr. T V Raju established the "Vinay Foundation," an organization dedicated to various philanthropic activities. Under its auspices, the foundation has recognized and honoured numerous eminent personalities for their contributions to various fields. Additionally, the foundation has been involved in the publication of numerous books, likely contributing to the dissemination of knowledge and culture.

Awards and Honors: Dr. T V Raju has received a plethora of prestigious awards in recognition of his outstanding contributions and achievements. Some of these awards include:

- "ಶಿಕ್ಷಕ ರತ್ನ" (Teacher's Gem)
- "ಗುರುಕುಲ ತಿಲಕ" (Gurukula Tilak)
- "ಜ್ಯೋತಿರ್ವಿದ್ಯಾ ಪೋಷಕ" (Promoter of Education and Knowledge)
- "ಹಿರಿಯ ಸಹಕಾರಿ" (Senior Collaborator)

- "ಕೆಂಪೇ ಗೌಡ ಪ್ರಶಸ್ತಿ" (Kempegowda Award)
- "EMINENT EDUCATIONIST"

Dr. T V Raju's legacy is marked by his invaluable contributions to Bangalore University, his philanthropic efforts through Vinay Foundation, and the numerous awards and honours he has received in recognition of his outstanding work in education and related fields.

In conclusion, Dr. T.V. Raju is a visionary with an unwavering dedication to the betterment of education and the nurturing of creative minds. His contributions to the field, his commitment to social causes, and his ability to inspire both students and educators make him a true luminary in the realm of education.

●●●

Education is not to reform students or amuse them,
or to make them expert technicians.
It is to unsettle their minds, widen their horizons,
inflame their intellects,
teach them to think straight, if possible.

– Robert M. Hutchins

*

Students do not remember what you try to teach them.
They remember what you are.

- Jim Henson

*

A Distinct Man of Ideals

Dr. Praveen Kumar R.
Principal, Bishop Cotton College
Bengaluru

The passion of learning is foremostly attributed to all the teachers who teach a particular subject and makes the process of learning a joy to the Soul, Heart, Body and Mind. I earnestly submit my humble gratitude to all my teachers for their uniqueness in their teaching profession. If I could write my commendation to those sacred ones, no words can match or equate to their standards. A heart of gratitude will always be the highest degree of offering to respect our beloved teachers.

Dr. T.V. Raju, acclaimed as Raju Sir, was introduced to me through his popular books written on Accountancy & Commerce. Following his books I understood the comprehensiveness of the knowledge that is manifested in simple language. In the process of referring to the books he had authored, I developed an emotional admiration for him.

In the year 2013, when I was called for my Ph.D admission and counselling at Bangalore University, the then Vice-chancellor Honorable Sri. Thimmegowda asked me to take a choice among two research guides to be my guide for the Ph.D. course. To my surprise, it was a blessing that Raju Sir was one among the choices, with no second thought, I gave my choice to go with Raju Sir as my Guide.

His guidance and mentoring during my Ph.D course was overwhelming. He put me under the guidance of Dr. Manjunath and Dr. Gowrish who constantly monitored and directed me, I am grateful to them. Through Sir's help and his guidance all my correspondence work with University was done at ease. Sir never treated me as a Research Scholar. Whenever I was introduced to someone, Sir used to introduce me as Professor Praveen Kumar and not as a research scholar, Sir never let my professional identity go down. He also hosted several

workshops, seminars and conferences based on our research topics and research methodologies that enriched our research knowledge.

His counselling and caring words gave me the courage to solve all my professional and personal issues.

Through Sir's association I could build a Value Based lifestyle that transformed my character.

Raju sir is a distinct man of ideals who dared to oppose unsound practices, never compromised on unjust happenings and always stood by his words, actions and thoughts.

In all my life I submit myself, salute and adore Dr.T.V.Raju sir.

Sir, May God bless you with good health, happiness and peace.

●●●

Education is not the filling of a pail
but the lighting of a fire.

- William Butler Yeats

*

A teacher affects eternity;
he can never tell where his influence stops.

- Henry Adams

*

A Wonderful Teacher, Mentor and Guide

Smt. Samyuktha Raghunathan
Student - 1998
NMKRV PU College, Bengaluru

At the outset, I would like to thank Dr. Pavithra and her team for this wonderful initiative to commemorate one of the nicest human beings Dr. T.V Raju or 'Raju sir' as we fondly know him, on the occasion of his 70th birthday.

'College Days' is the most memorable phase in everyone's life and with teachers like Raju sir, they become that much more valuable and life-changing! I am from the batch of 1998 (Second PUC) and had the good fortune to have stood 5th in the state that year in the commerce stream. The credit for this achievement would go completely to Raju sir.

Identifying the student's potential and guiding them to tap that potential is the mark of a good teacher and mentor and that is exactly what Raju sir did in my case. He saw the potential in me which even I did not realise and I am ever grateful for his extra coaching, constant encouragement to push myself and his faith in me that I was capable of these academic milestones!

Of course, everyone knows what an amazing teacher he is, but beyond the subject matter, his classes were filled with anecdotes and life lessons that got deeply rooted in our subconscious. He had a great sense of humour too and it was a pleasure to attend his classes.

We went to Ooty as part of our excursion and we got to see a totally jovial side of Raju sir. We had amazing conversations with him about varied topics during the bus journey and were totally entertained by his humour. That night, one of our classmates had a sudden health issue and we all panicked. Without hesitation, we alerted Raju sir and the way he took charge of the situation by calling for a doctor and

comforting our friend and all of us to stay calm taught us a lot on how to deal with such crisis. For the rest of the trip, he kept checking and made sure our friend was comfortable. These small gestures go a long way in making a mark in all our minds.

I have kept in touch with him over all these years and recently, even visited him at his house with my husband and son. He was so warm and we had a wonderful time and my husband later told me, "Now I know why he is your favourite teacher"! It is in fact a coincidence that my husband shares his birthday with Raju sir and sir gifted him a book on Swami Vivekananda whose guru Sri Ramakrishna Paramahamsa`s birthday also falls on the same day!

On this special occasion, on behalf of all my batchmates, I express my heartfelt respect and wish Raju sir a very happy birthday and wish him the best of health! I am indeed fortunate to have had the opportunity to be his student and will cherish the memories of my precious college days forever.

●●●

If you have to put someone on a pedestal,
put teachers. They are society's heroes.

- Guy Kawasaki

*

Education is the most powerful weapon which
you can use to change the world.

- Nelson Mandela

*

A Brother in Flesh and Spirit

Ravindra T.
Civil Engineer, Indcon Constructions
Bengaluru

My connection with Dr.T. V. Raju spans my entire childhood, and he has been by my side for so long, I feel compelled to share my sentiments about him. My brother is not only the most handsome man I know, but he also possesses the most precious heart in the whole wide world. Dear brother, I love you. Among all the roles you could play in my life, you have chosen to be my brother, a choice that grants me the wings to soar higher than an eagle. I will cherish and love you until the end of forever.

He is not just my brother but also my father and guide—a complete package of honesty and integrity. Despite the challenges he faces in helping others, his dedication remains unwavering. He is jovial, always seeking perfection and order in everything he does. In our family, he is the one we turn to for advice and, if the occasion demands, we receive a stern scolding too. Even when I create problems, he stands by me, ready to face challenges and even supported me when I got into trouble with my parents as a teenager.

Our relationship goes beyond being family members; we share a bond of true friendship. His admiration for Dr. Rajkumar and strict adherence to the principles of Swami Vivekananda further showcase his character and values.

●●●

A Life of Inspiration

Mr. E.P. Aniketh
Software Engineer, USA

We are honouring a man who has touched countless lives with his wisdom, guidance, and unwavering support. Raju uncle has reached a remarkable milestone - his 70th birthday - and express our gratitude and admiration for his remarkable journey.

For decades, Raju uncle has been a beacon of inspiration, dedicating his life to teaching, mentoring, and nurturing generations of students and friends. His unwavering commitment to education, his passion for insightful discussions, and his unrelenting pursuit of excellence have made him a beloved figure in our lives.

Raju uncle embodies the values we all strive to uphold - discipline, punctuality, and a steadfast dedication to his work. Yet, it is his kindness, empathy, and generosity that have made a lasting impact on our hearts. He has been a rock for many, offering a listening ear, sage advice, and a comforting presence in times of need.

Throughout his illustrious career, Raju uncle has received numerous awards and honours, recognizing his outstanding contributions to education, leadership, and community service. These accolades are a testament to his tireless efforts, his passion for excellence, and his dedication to have a positive impact in the world.

Personally, I have been fortunate to experience his love and guidance throughout my life. His home has always been my second home, a place where I felt safe, supported, and encouraged to grow. His influence has shaped me into the person I am today, and for that, I am eternally grateful.

One of the qualities I cherish most about Raju uncle is his ability to bring joy and humour to those who are around him. He has a unique gift for keeping conversations light and humorous, often making my aunt and me laugh with his quick wit and playful teasing. This side

of him has brought so much happiness to our lives, and I admire his ability to find humour in life's moments.

What is more important is, it's been an inspiration to see how he has faced challenges and overcome them in life. His resilience and determination remind me that no challenge is bigger than our strength. He has shown us that with courage, perseverance, and a positive attitude, we can overcome even the most daunting obstacles.

As we celebrate this significant milestone, we honour not only Raju uncle's achievements but also the indelible mark he has left on our lives. We thank him for being a shining example of kindness, compassion, and wisdom. We thank him for being a constant source of inspiration, motivating us to strive for excellence and to make a positive difference in the world.

Happy 70th birthday, dear Raju uncle! May this momentous occasion be a testament to your enduring legacy, and may your life continue to be filled with love, laughter, and the knowledge that you have made a profound impact on the lives of countless individuals.

●●●

It is the teacher that makes the difference,
not the classroom.

– Michael Morpurgo

*

Invest in our teachers,
and our children will succeed.

- Barack Obama

*

My Journey with TVR

Prof. U.N. Ashoka
Former Head, Department of Management Studies
SSMRV College, Bengaluru

My journey with TVR Sir dates back to the late 1970s when we started our career of teaching at Sheshadripuram Evening College, Sheshadripuram. We came to know each other here. Though we completed our Masters at the same time, we did not know each other since we passed out from different universities. He passed out from Bangalore University and me from Mysore University. It was a great experience for us in the profession since we came across the majority of the students who were more aged than us. Their interest in the studies had made us prepare ourselves properly and deliver our lectures to their satisfaction. I became a little jealous of TVR since he became more popular. This induced me and helped me also to become more efficient in my work. I think in a year or so, there were openings in the Day College and TVR became a full time lecturer in that College. I also took up a full time job in a College at Indiranagar. Our friendship continued though we missed our daily meeting. Later we started meeting at the Valuation Centre every year and this continued for many years. Even here he became very popular by serving in various capacities in the PU Association. His books on Business Studies and Accountancy written along with another friend Sri SheshaMurthy became very popular. I used to recommend my students to buy and follow them as they had become like Bibles for those subjects. The books were very comfortable for me too to teach the students.

As years rolled, TVR settled down at NMKRV College and me at a College at Tumkur. Later he took retirement under Voluntary Retirement Scheme and started a Management Institute under RV Group by the name Rashtreeya Vidyalaya Institute of Management. This institute is probably known to all in the management field because of its ranking as one of the best Management Institutes in Bangalore.

In the meanwhile he recommended me to the RV Management to provide me an opportunity to work in the RV Group. Accordingly I was offered a job of coordinator in charge of BCA & BBA Courses in the SSMRV College. This allured me to take retirement under VRS from the College where I was working at Tumkur and took up the position offered to me. It was a very challenging job for me since the work needed a complete overhauling to be done. Here TVR guided me at every stage and all the credit should go to him because there were tough situations many times which I could solve and come out of them because of him. At this juncture, I want to be very honest to mention this. I learnt what discipline means, what punctuality means, etc. etc... The real concept of Management was understood by me. He became whole and sole to me in carrying out duty.

In addition to the above, I was very much impressed with his extracurricular activities. I would like to mention a few of them in the forthcoming paragraphs.

He floated a Senior Citizens Computer Class Forum. This became very popular and a huge hit. It made the senior citizens feel very proud of themselves because they could acquire all the required knowledge of communicating with their siblings whether their children or grandchildren through mail, video calling etc... Before it was a very big hurdle for them to have access and they had to depend upon someone else and it was a big embarrassment for them. Their blessings are always there on him.

He introduced a Kannada Forum in the Management Institute. This initiative was very unique since this is probably unheard and unknown to any Management Institute to have a Kannada Forum. This was floated to encourage the staff and the students for the promotion of Kannada Literature. Through this Forum many proficient kannada speakers were invited to speak about the literature, many books were released and thus many new authors were encouraged to promote the literature.

I cannot miss to mention about the introduction of the Yoga Class Programme especially for the staff. He requested the staff to attend the

yoga classes so that the staff becomes fit and fine both mentally and physically. This initiative helped the staff to become more energetic and enthusiastic in performing their duties.

He has also floated Vinay Foundation in the name of his late son. Yeomen service in many dimensions is being done through this Foundation to the society. Many Blood donation camps are organised, many books in different fields are published and thus the authors are encouraged, many people who have contributed to the society in their own way are recognized and are awarded with Vinayshree Awards and so on...

He has also been holding different positions in many Social Organizations. And he is active in almost all organisations. The secret of Time management is to be learnt from him since he is playing a vital role in almost all the organisations. I only wish that ALMIGHTY must bless him to continue his services for many more years to come. And I feel blessed to be in touch with him always looking at his services to the society.

●●●

Educating the mind without educating
the heart is no education at all.

– Aristotle

*

Education is not preparation for life;
education is life itself.

– John Dewey

*

A Great Human Being

Dr. B. A. Anuradha
Principal
Al-Ameen Institute of Management Studies, Bengaluru

Dr. T. V. Raju stands Tall in both literal and figurative sense. I remember the days when I was a PUC Science PCMB student at NMKRV PU College. Dr. T. V. Raju was a renowned Professor in the Commerce stream and during our breaks at the college canteen & library I used to overhear the commerce stream girls on & off applauding Dr. T. V. Raju's style of teaching and that they could not afford to miss his classes. Automatically Dr. T. V. Raju commanded Respect from students of Science & Arts stream too. He is a walking encyclopaedia and an inspiring teacher. Later on, Dr. T. V. Raju was elevated to the Principal / Director's position at SSMRV College while I went on to become the Principal of Al-Ameen Institute of Management Studies upon completing my B.Sc., MBA & Ph.D. It was an ecstasy to interact with Dr. T. V. Raju in the Principals' Forum exchanging ideas about institutional building, curriculum enrichment and other administrative issues.

It is such a coincidence that I became the Syndicate member of Bangalore University in 2017 and lo & behold, Dr. T. V. Raju followed suit by virtue of his nomination to the Syndicate of Bangalore University by the Government of Karnataka. His courage of conviction, his tall personality made him extraordinarily special. His research aptitude and dedicated guidance to his research scholars is laudable.

In short, he is admired as one of the best Academician, Administrator, Researcher and a Great Human Being.

I wish him good Health and a long life!

•••

An exemplary Friend

K. Balasubramanya
Retd. Canara Bank Employee
Bengaluru

I met Dr. Raju Sir in Ist B. Com class room in 1972, as we joined the college afresh. He was so active talking to all students, drawing the attention of all. His handwriting was so beautiful.

He observed my notes on Economic Geography, I wrote in a very neat and legible form. Raju Sir stared at it with one more close friend. Raju Sir wanted to borrow those notes, take it home to update his notes, I refused to give but he snatched it from me and did not return for a full two days. This was how my acquaintance started with him. We became very close friends.

Wherever he goes he was taking me. Hence I got introduced to several top brasses, high Court judges, DCs' etc. I was introduced to all his relatives, colleagues and friends. I went to his native place, witnessed that Raju was a very pious man with a lot of respect for elders, his parents and his uncles. At this juncture, it will be not out of context if I mention his Uncle Mr. Tataiah with whose support Dr. Rajanna stood so tall amidst us.

Even his uncle's son, and cousins give most respect and values to his opinions.

His helping hand had extended umpteen number of students to take admissions in various most reputed colleges. I never seen his words or requirements in those colleges were turned down.

I have attended his marriage and his spouse is a great source for his present status, in this respect whatever we attribute to her good qualities, speaks very minimum. Being both of them Doctors in their own fields it's better to leave it to their own assessment.

Irreparable loss occurred in both of their lives, the demise of their lovely Son "Vinay". He was a good friend of my son; their age difference was hardly two months. Vinay was so great, when both these friends shared their lunch at Vinay's home, my son felt the lunch was not sufficient, Vinay offered his entire lunch to Gautham, my son saying that `mummy will come soon to feed me', even now Gautham remembers Vinay's generosity.

As far as extending a helping hand to those who approach him for any help is concerned, he always gives them a positive reply at that moment. But extending financial help, he never discloses it. There are a lot of students who sought his help in different walks of life and are in very high positions such as DCs, commissioners, Directors, professors and a lot... Still a lot of things can be said but some, we shall keep for future.

Totally it is the grace of God that a legend like Dr.T V Raju is a friend of mine. I am giving him a lot of trouble by calling him when to meet and where!!

Dr Raju's guidance was adopted in my personal life and official life, my family will remember him all the time. Our friendship has crossed 50 years of fruitful friendly life, even now we are as we were in our I B. Com class.

I thank the felicitation committee for the opportunity given to me to post a few heartfelt words in this passage.

Thanks again

●●●

Crown of the Family

Mr. T.P. Pramod
Senior Manager, ICICI Bank
Bengaluru

ARISE, AWAKE, STOP NOT TILL THE GOAL IS REACHED - Quote by **Swami Vivekananda**

This inspirational quote is a perfect blend to our beloved Dr.Rajanna a Crown of the family, a Brother, Uncle with multifaceted, distinctive and loveable person, also a finest Researcher, Author, Educationalist, philanthropist, Guide and with loads of love we all address him as Rajanna.

ARISE - Inspired by his parents and Swami Vivekananda at a very young age followed vedanta, philosophy and spiritual leaders commanding intellect and power, disciplined, as always worked hard to reach his goal.

AWAKE - Action and persistence is the only key to success, never believed in sitting on the couch and vocalising how the world should be changed. Instead immensely contributed to the Education System by embedding his values and thoughts, ideologies and Eveready to motivate thousands of students, family to educate, and steer a life path for the people around him to create a change for themselves and to the generation ahead.

STOP NOT TILL THE GOAL IS REACHED - who strongly believes age is just a number and being young at heart with his infectious energy displayed on every activity that he is collaborated with and always, searching for new avenues, ways to contribute towards vision, quality of education so as to reach the peak and make the presence felt with his extensive power of knowledge, communication and passion towards education for the upliftment of every individual and group connected with

With loads of love our

R - Respectful

A - Admirable

J - Joyful

A - Able minded

N - Nimble

N - Nurturing

A - Adorable

●●●

A good teacher is not someone
who gives the answers out to their students
but is understanding of needs and challenges and
gives tools to help other people succeed.

- Justin Trudeau

*

If you look behind every exceptional person
there is an exceptional teacher.

- Stephen Hawking

*

Exalting Teacher

Mrs. Padma Anantharamaiah
Retired English Teacher,
Bengaluru.

It's my pleasure and privilege to write a few lines about the great teacher Dr.T.V. Raju Sir. I heard about him for the first time in the 90s from my sister. My sister Sudha was Dr Raju`s student at N.M.K.R.V. College. Of all the teachers in College, Dr. Raju stood very tall and popular.Dr. T.V. Raju inspired students with his immense knowledge stimulating the students. Everyday back home from college, my sister used to share her classroom experience of Dr. T.V. Raju. According to my sister he is very disciplined and punctual. His class was very interesting and lively. I have heard good opinions about Dr.T.V.Raju from many N.M.K.R.V. students. My sister is very proud to be his student.

Fortunately I got a chance to listen to his talk around 2012 in a Teachers Meeting organised by Jayanagar Academic Centre. It was an orientation course for the teachers of Jayanagar. The moment he started his talk, I was impressed by his voice, Knowledge and depth of the content. He created a positive learning environment among us.

He guided us about academics and the skills of a good teacher. Teachers should be innovative and teach in an effective way. Listening to his talk, I gained more confidence as a teacher. The first impression about the great educationist was best. I was very lucky to be a part of this course. Later I got many opportunities to meet him and be a part of many "Teachers Training Programmes". In 2016, I got one golden opportunity to be a part of the Master Trainer Course conducted for Secondary School Teachers held at Sai Vishram Electronic City, Bangalore from 15th October to 17th October 2016. This course was exclusively drafted as **TIEC**, `Teachers Initiative for Educational Change.' Dr T.V. Raju was Chairman for TIEC. It was in

this course where I enriched my knowledge in grammar and became more proficient in teaching English. No words from the dictionary are enough to appreciate Dr. T.V. Raju.

As an English teacher, I got the opportunity to work with him in Coaching Classes for 10th std.

Dr. Raju is passionate and committed to his teaching. He inspires with his warm and caring nature. Student focussed and amazing teacher. His talk is awe-inspiring. His class is also funny and very much encouraging. Dr.T.V. Raju is a natural born educator. Dr. Raju is a fantastic and very competent educator.

Dr.T.V.Raju is very professional and commanding in the classroom. He is humble and diligent. He is also an amicable teacher. He is a courteous and reassuring teacher. He always makes learning very exciting and motivating. Dr. Raju`s class or talk is always cheerful and jovial.

I am very grateful and blessed Sir. Learnt a lot from you. Would try to inculcate your principles in my teaching career.

I pray to God to bless you with good health and peaceful life.

●●●

What the teacher is, is more important
than what he teaches.

– Karl Meninger

*

Better than a thousand days of diligent
study is one day with a great teacher.

– Japanese Proverb

*

ಪ್ರೊ|| ರಾಜು ನಾನು ಕಂಡ ಅದ್ಭುತ ಶಿಕ್ಷಕ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂವಾಹಕ, ಸಚ್ಚಿಂತನ ಪ್ರಸರಣ ಮಾಂತ್ರಿಕ, ಪಥದರ್ಶಿ... ಅವರೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಪ್ರೇಮಿ, ಮಾನವ ಮಿತ್ರ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ!

ಸ್ವಾಮಿ ವೀರೇಶಾನಂದ ಸರಸ್ವತೀ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ-ವಿವೇಕಾನಂದ ಆಶ್ರಮ, ತುಮಕೂರು

❖ ❖ ❖

ಡಾ. ರಾಜುರವರು ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ನನ್ನ ಮನ ಮುಟ್ಟಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಡಿ.ಪಿ. ನಾಗರಾಜ್
ಗೌರವ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಆರ್.ವಿ. ಎಜುಕೇಷನಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು

❖ ❖ ❖

Dr. Raju is a selfless man ever willing to help and assist everyone especially if it is associated with education and academics.

Dr. (h.c.) A V S Murthy
Hon. Secretary, RV Educational Institutions, Bengaluru

❖ ❖ ❖

Throughout his distinguished career, Dr. T V Raju dedicated a significant portion of his life to the betterment of RV Educational Institutions and Rashtreeya Sikshana Samithi Trust, leaving an indelible mark on both entities.

Dr. M P Shyam
President
RV Educational Institutions, Bengaluru

❖ ❖ ❖

He has a "GOLDEN TOUCH" in making a special system of putting things to accept his way of thinking without hurting the feelings or pride of the other person.

K G Subbarama Setty
Former Treasurer
RV Educational Institutions, Bengaluru

❖ ❖ ❖

Through his visionary approach, Dr. Raju has spearheaded initiatives that have elevated the standards of education, ensuring accessibility and quality for all.

Dr. Gururaj Karajagi
Chairman
Academy for Creative Teaching, (ACT), Bengaluru

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಡಾ. ಟಿ ವಿ ರಾಜು ಅಭಿನಂದನಾ ಸಮಿತಿ
ಬೆಂಗಳೂರು